

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

34 099

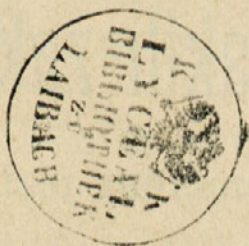
12

COBISS 0

34099, VII, A. g. ✓

34099, VII, A, g,

1/20



Zbirka
avstrijskih zakonov
v
slovenskem jeziku.

II. zvezek.
Kazenskopravdni red.



V Ljubljani 1890.

Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani. Natisnila in založila
„Narodna Tiskarna“.

Kazenskopravdni red

z dne 23. maja 1873 šte. 119 državnega zakonika

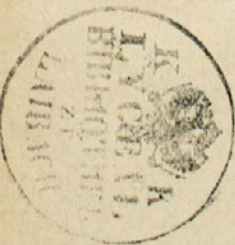
z dodanim

zvršitvenim propisom

in

drugimi zakoni in ukazi kazenski po-
stopek zadevajočimi.

I. natis.



V Ljubljani 1890.

Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani. Natisnila in založila
„Narodna Tiskarna“.

Vvodne besede.

Y tem zvezku sem zbral one zakone in ukaze, ki urejujejo in določajo kazensko-sodni postopek in pristojnost kazenskih sodišč. „Navodila kazenskim sodiščem“ z dne 16. junija 1854 drž. zak. št. 165, katero je v marsičem razveljavljeno in predrugačeno, nisem sprejel v polnem obsegu v ta zvezek, pač pa dodal „zvršitvenemu propisu“ one paragrafe tega navodila, na katere se tamo izrečno sklicuje. Potreben pa se mi je zdel zakon o c. kr. orožništvu, ker imajo kazenska sodišča mnogo opravka in dotike s c. kr. orožništvom in je toraj za vsakdanje poslovanje važno poznati natanko dotična zakonita določila.

Najobširnejši del tega zvezka je kazensko pravniki red, ki je ponatisnen iz državnega zakonika ter bistveno neizpremenjen v zlogu in besedi; kar in kjer sem ga pa predrugačil, bilo je to neogibno potrebno.

V državnem zakoniku z leta 1873, kos XLII. nahaja se namreč, razen nekaj očitnih tiskovnih pogrškov, tudi več stvarnih napak, katere sem zasledil pri natančnem pregledu prevoda primerjaje ga z izvornim nemškimi besedilom. Tako stoji n. pr.: v §. 13. zadnji odstavek: „hudodelstva ali prestopka“, biti pa mora: „hudodelstva ali pregreška“; v §. 128. konec drugega odstavka se bere: „ter se mora brez odloga zgoditi“, à po izvorniku se mora glasiti: „in če se more brez odloga zgoditi“; v zadnji vrsti §. 143. je rečeno: „z zaporom do šest mesecev“, prav pa je: „z zaporom do šest tednov“; prvi odstavek §. 177. ni prav poslovenjen in mesto: „... smejo tudi ... brez pismenega ukaza koga s potiro preganjati in človeka, kateri je hudodelstva ali pregreška sumen, začasno prireti ...“, mora se pravilno glasiti: „... smejo tudi ... brez pismenega ukaza onega, kdor je hudodelstva ali pregreška sumen, s potiro preganjati in začasno

pripreti“ kar ima ves drug pomen; v §. 210. tretjem odstavku stoji: „poslušavši državnega pravnika“, a biti mora: „poslušavši višjega državnega pravnika“; istotako je predzadnji odstavek §. 152. v tem napačno poslovenjen, da se glasi: „Zapisniki ogledni in o mnenji zvedencev“ mesto pravilno: „Zapisniki o o ogledu in izvidu (Befund) zvedencev“, kajti „mnenje“ pomenja „Gutachten“; enako napačen je tudi prevod §. 387. v prvem odstavku, glaseč se: „ . . . obsegajo troške za . . . svečavo, za kake reči, ki bi mu jih bilo omisliti, kakor tudi za snaženje prtenine in druge obleke“, mesto: „ . . . obsegajo troške za . . . svečavo, za potrebno napravo, kakor tudi za snaženje „perila in druge obleke“ („die etwa nöthige Beischaffung, sowie die Reinigung der Wäsche und Kleidung“); v §. 398. je za besedami: „bolan na umu“ izpuščen odstavek: „ali če je na telesu hudo bolan“; v §. 406. stoji: „ . . . pri katerem drugem sodnem dvoru njegovega okoliša“, mesto: „ . . . pri katerem drugem sodišču njegovega okoliša“, kajti navadno so ta sodišča ravno okrajna sodišča, ne pa sodni dvori.

Te in druge enake stvarne napake sem iz besedila odstranil in popravil v zmislu in po besedah izvirnika. Taka stvarna napaka nabaja se tudi v §. 180. zadnji odstavek, kjer je nemški stavek „oder wenn einer der im §. 175 Z. 3. erwähnten Fälle eintritt“ poslovenjen z „ter nastopi . . .“, mesto „ali če nastopi . . .“; v §. 177 stoji v 24. mesto 48. urah; žal da sem to prezrl in moral popravek le med tiskovne pogreške dejati.

Kazenskopravdni red se je dalje na nekaterih mestih prav prosto slovenil; tako n. pr. takoj prvi stavek §. 2: „Kaznjiva dejanja se sodno ne preganjajo nego če obtožitelj tako predlaga“ (Die gerichtliche Verfolgung der strafbaren Handlungen tritt nur auf Antrag eines Anklägers ein). Popravil sem besedilo držječ se izvirnika tako: „Kazajiva dejanja se sodno preganjajo samo na predlog kakega obtožitelja“, ker se mi ne zdi prav, da bi se slovenilo v negativni obliki to, kar se glasi v izvirniku pozitivno. Kjer sem dobil še kako enako, od izvirnika preveč se oddaljujočo verzijo, sem jo popravil tako, da sem se približal izvirniku.

Izraze sem puščal, kakor jih ima prevod v državnem zakoniku; samo tam, kjer se rabi za isti pojem in nemški izraz po več slovenskih (eden navadno v oklepu), sem se odločil za enega, katerega sem se potem dosledno držal; n. pr.: nemški „Verwahrungshaft“ je slovenjeno, enkrat: „pod stražo vzeti“ (§. 24), drugič pa: „v pripor vzeti ali začasno pripreti“ (§. 175); jaz sem sprejel izraz: pripor, začasno pripreti. „Die Nichtigkeitsbeschwerde ergreifen“ sloveni se enkrat: „pritožbo o ničnosti sprožiti“ (§. 281), drugič: „pritožbe o ničnosti se poprijeti“ (§. 282), tretjič pa: „pritožbo o ničnosti pognati“ (§. 290); naj pogosteje se rabi „pritožbe se poprijeti“ in tega izraza sem se tudi jaz držal.

Za „Generalprocurator“ je rabili „generalni prokurator“ ne pa „glavni prokurator.“

Glede rabe izrazov „zakon, zakonit“ mesto: „postava, postaven“ velja isto, kar sem opomnil v I. zvezku.

Tudi pri uredovanju tega zvezka sem se oziral na načelno-važne razsodbe kasacijskega dvora, ki imajo za razlaganje kazensko pravnega reda skoraj še večjo veljavo, nego one materijelnega kazenskega prava; pri posameznih paragrafih navedel sem jih primerno večje število, ker je vsaka njih v svojem pomenu važna in ozira vredna; segajo pa te razsodbe do najnovejšega časa in iz njih se lahko natanko spoznajo nazori kasacijskega dvora, kateri podaja s svojimi razsodbami vsakdanjemu pravosodju najboljši in najzanesljivejši komentar h kazenskopravnemu redu.

S tem zvezkom „zbirke avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku“ rešujem dano besedo, ki me je vezala, sodelovati pri tem važnem in težavnem, pa silno potrebnem podjetju.

Polagaje pero iz rok želim iskreno, da naj to podjetje pod zavetjem marljivega društva „Pravnik“ čvrsto napreduje; le-ta zvezek pa naj se izvoli sprejeti s tisto blagohotnostjo, s katero je bil pozdravljen in sprejet prvi zvezek, in pomore naj postaviti trden temelj slovenski besedi v javnem uradu.

V LJUBLJANI meseca aprila 1890.

Dr. Kavčič.

KAZALO.

Vvajalni zakon (člen I—IX)	Stran	1
----------------------------	-------	---

Kazenskopravdni red.

1. poglavje. Splošna določila	7
2. poglavje O sodiščih	10
I. Okrajna sodišča	11
II. Sodni dvori prve stopinje	11
III. Porote (porotna sodišča)	13
IV. Sodni dvori druge stopinje	13
V. Vrhovni sodni dvor kot kasacijski dvor	13
VI. Kako se sestavljajo in kako glasujejo sodniški zbori	13
VII. Pripomočne osebe pri sodiščih	16
VIII. Razmer kazenskih sodišč do drugih oblastev	16
3. poglavje. O državnem pravdništvu	18
4. poglavje. O obdolžencu in njegovem zagovoru	21
5. poglavje. O zasebnem obtožitelju in zasebnem udeležencu	26
6. poglavje. O pristojnosti kazenskih sodišč in o zvezi več kazenskih reči	30
I. Posamezna pristojna sodišča	30
II. Posebna pristojna sodišča	35
III. Pravica, preizročevati (delegovati) pravde	36
IV. Prepiri o pristojnosti sodišč	37
V. Uradna dela nepristojnih sodišč	37
7. poglavje. O izključbi in odmetu sodnih oseb in državnih pravdnikov	38
I. Katere sodne osebe so izključene	38
II. Odklon sodnih oseb	40
III. Izključba državnih pravdnikov	41
8. poglavje. O naznanjanji sodnih naredeb in o dopušcanji pregledavati spise	42
9. poglavje. O zasledovanji kaznjivih dejanj in o vvodnih pozvedbah zastran hudodelstev in pregreškov	44
10. poglavje. O vvodnem preiskovanji hudodelstev in pregreškov sploh	48
I. Kako začenjati vvodno preiskavo, in kako mesto ima v njej preiskovalni sodnik	48
II. Poslovanje pri vvodni preiskavi	50
III. Ustavljanje ali sklepanje vvodne preiskave	54
IV. Pravni leki (pomočki) proti ukrenitvam preiskovalnega sodnika in svetovalstvene zbornice	56

11. poglavje. O ogledu in zvedenih možéh (veščakih)	57
I. O ogledu in privzemanji zvedenih mož sploh	57
II. Postopek pri preiskovanji zaradi usmrtitve in telesne poškodbe posebej	61
III. Postopanje pri dvomih o dušni zmotenosti ali o zmožnosti obdolženca, da mu se prišteva dejanje	64
IV. Preskušnja rokopisov	64
V. Postopanje v preiskavah zaradi popačbe ali ponareje javnih upnih listov in kovanih novcev (denarjev)	65
VI. Postopanje pri preiskavah zaradi zažiga	65
VII. Postopanje pri preiskavah zaradi drugih poškodb	66
12. poglavje. O hišni in osebni raziskavi in o zasegi	66
I. Hišna in osebna raziskava	66
II. Zasega	69
III. Raziskovanje in zasega listov (papirjev)	70
IV. Zasezanje in odpiranje pisem in drugih poslatev	70
13. poglavje. O zasliševanju prič ali svedokov	71
14. poglavje. O pozivu, privodu, začasnem priporu in o zaporu obdolženca	81
I. Poziv	81
II. Privod, začasni pripor in redni preiskovalni zapor	81
III. Ravnanje s preiskovalnimi jetniki	85
IV. Dajanje varščine, konec začasnega pripora in preiskovalnega zopora	87
15. poglavje. O zasliševanju obdolženca	90
16. poglavje. O devanji pod obtožbo	93
17. poglavje. O pripravah k glavni razpravi	98
18. poglavje. O glavni razpravi pred sodnimi dvori prve stopinje in o pravnih lekih zoper njih sodbe	102
I. Glavna razprava in sodba	102
1. Javnost glavne razprave	102
2. Uradna opravila prvosednika in sodnega dvora med glavno razpravo	103
3. Začetek glavne razprave	106
4. Zasliševanje obtoženca	108
5. Dokazovanje	109
6. Govori strank	114
7. Sodba sodnega dvora	115
8. Oznanilo in odpravek sodbe	121
9. Zapisovanje	122
10. Preložitev glavne razprave	124
11. Vmesni prigodki	125
II. Pravni leki proti sodbi	125
1. Postopanje pri pritožbah o ničnosti	132
2. Postopanje pri vzklicih	142
19. poglavje. O porotah	143
I. O poroti sploh	143
II. Sestavljanje porotniške klopi	145
III. Glavna razprava pred poroto	148
1. Začetek glavne razprave in zaprisežba porotnikov	149
2. Dokazovanje	150
3. O vprašanjih porotnikom stavljenih	150
4. Govori strank in prvosednika	156
5. Posvetovanje in sklepanje porotnikov	157

6. Porotniški izrek	160
7. Kako dalje postopati in sodba sodnega dvora	162
IV. Pravni leki proti porotnim sodbam	165
20. poglavje. O obnovi kazenskega postopka in o postavljanji na poprejšnji stan ob zamudi roka	170
I. Obnova postopka	170
II. Postavljanje ali povratek na poprejšnji stan ob zamujenem roku	177
21. poglavje. O razsodilih in naredbah kazenskega sodišča z ozirom na zasebno-pravne zahtevke	178
22. poglavje. O troških kazenskega postopka	183
23. poglavje. O izvrševanju sodeb	192
24. poglavje. O postopku zoper neznane, odsotne in ubežne	200
I. Postopek zoper neznane, odsotne ali ubežne med vvodno preiskavo	200
II. Postopek zoper odsotne in ubežne po sklepu vvodne preiskave	203
III. Zaočni (neposlušni) postopek proti odsotnim in ubežnim	204
25. poglavje. O naglosodnem (prekosodnem) postopku	208
I. Vpeljava naglosodnega postopka	208
II. Postopek pred naglosodnim sodiščem	210
III. Preklic naglosodnega postopka	213
26. poglavje. O postopanju zaradi prestopkov	214
I. Obtožba	214
II. Redni postopek pred okrajnimi sodišči	215
III. Postopek s kazenskim nalogom (mandatom)	219
IV. Pravni leki proti sodbam okrajnih sodišč	220
V. Zvrševanje kazni	229
27. poglavje. O kazenskem postopku v tiskovnih rečeh	230

Dodatek.

Stran

I. Ukaz pravosodnega ministra z dne 19. novembra 1873, št. 152 drž. zak.	235
--	-----

Zvršitveni propis.

Prvi del.

Določila o uradnih delih sodišč v kazenskih rečeh	237
I. Kar se tiče uredbe sodnih oblastev	237
II. O poslovanji pri svetovalstveni zbornici	239
III. K posameznim uradnim delom v kazenskih rečeh	240
IV. Razvidnost, prigled in nadzor	258

Drugi del.

Določila o državnopravdniskih uradnih delih	260
---	-----

Oddelek I

O uradnih delih državnega pravdnštva pri sodnih dvorih	260
--	-----

Oddelek II.

O uradnih delih državnopravdniskih organov pri okrajnih sodiščih	266
--	-----

II. Zakon z dne 23. maja 1873 št. 120 drž. zak.	274
III. Zakon z dne 23. maja 1873 št. 121 drž. zak.	276
IV. Zakoni o pristojnosti vojnih sodišč.	
1. Zakon z dne 20. maja 1869 št. 78 drž. zak.	287
2. Zakon z dne 11. junija 1884 št. 98 drž. zak.	295
3. Zakon z dne 2. aprila 1885 št. 93 drž. zak.	296
V. Zakon z dne 26. februarja 1876 št. 19 drž. zak. o c. kr. orožništvu	300
VI. Sodna oblast o kaznivih dejanjih kaznjencev	317

zaznamek zakonov, naredeb in ukazov	318
Zaznamek rzsodeb kas. dvora	322
Abecedno kazalo	328

Zakon z dné 23. maja 1873,

drž. zak. št. 119,

s katerim se vvaja kazenskopravdni red.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Naslednji red kazenske pravde pride šest mesecev po razglasu pri vseh civilnih sodiščih v moč kakor edini propis o postopku zaradi hudodelstev, pregreškov in vseh drugih kaznjivih dejanj, katera so sodiščem v odsojanje odkazana.

Člen II. Po tem ko pride v moč ta kazenskopravdni red, ne morejo se dozdanji zakoni o kazenskem postopanju uporabljati drugače nego samo po razmerji naslednjih členov.

Člen III. Ako se je ustavilen ali obtožilen sklep ali končen razsod storil predno se je začela moč tega kazenskopravnega reda, ter se je kdo priprijel pravnega leka (pomočka) proti njemu, tedaj razsojajo sodni dvori druge stopinje in vrhovni sodni dvor o tem po dozdanjih zakonih.

Člen IV. Kadar ima biti končna razprava vsled obtožilnega sklepa, kateri se je pred omejneno dobo storil po §. 200 kazenskopravnega reda z dne 29. julija 1853, veljajo dozdanji zakoni za njo in za poslednji postopek.

Ako bi pa po §§. 220 in 251 reda kazenske pravde z dne 29. julija 1853 treba bilo novega obtožilnega sklepa, ravná se poslednji postopek po novem zakonu.

V tiskovnih rečéh je tedaj, kadar je glavna razprava po §. 12 zakona z dne 9. marcija 1869, drž. zak. šte. 32, že zaukazana, dalje postopati po dozdanjih zakonih, a sicer po pričujočem kazenskopravnem redu.

Člen V. Kdaj je dopuščeno obnoviti kazensko pravdo in preganjati koga za kako novo kaznjivo dejanje, katero se dozvé, naj se po tem kazenskopravnem redu sodi samo tedaj, kadar starejši zakon, po katerem se je bila dognala prejšnja pravda, obdolžencu nij ugodnejši.

O obnovi razsojati pristojna so tista sodišča, katera pridejo na mesto dozdanjih kazenskih sodišč.

Ali obnovljena pravda naj se dokončá po tem kazenskopravnem redu ter pristoji sodiščem, katera so po njem za-njo pristojna.

Člen VI. Od časa, ko pride v moč pričujoči kazenskopravdni red, spada pred porote glavna razprava o vseh obtožbah:

A. zaradi hudodelstev in pregreškov, storjenih po vsebini kake tiskovine,

B. zaradi katerega izmed tu imenovanih hudodelstev ali pregreškov, namreč:

1. Velika izdaja (§§. 58—61 kazenskega zakona z dne 27. maja 1852, drž. zak. št. 117 in čl. I zakona z dne 17. decembra 1862, drž. zak. iz leta 1863 št. 8);

2. kaljenje javnega pokoja (§§. 65 in 66 kaz. zak. in čl. II zakona z dne 17. decembra 1862, drž. zak. iz l. 1863 št. 8);

3. vstaja in punt (§§. 68—73 in 75);

4. javno nasilstvo:

- a) sè silovitim ravnanjem zoper zbor, katerega je vlada poklicala v razpravo javnih reči, zoper kako sodišče ali drugo javno oblastvo (§§. 76, 77 in 80);
- b) sè silovitim ravnanjem zoper zakonito priznane korporacije ali zoper zборе, kateri zborujejo sè sodelovanjem ali pod nadzorom javnega oblastva (§§. 78, 79 in 80);
- c) s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine (§§. 85 in 86), ali z drugimi hudobnimi dejanji ali opuščnji v posebno nevarnih okoliščinah (§§. 87 in 88); toda v vseh teh slučajih samo tedaj, če je ali pridružila se katera v §. 86, odst. 2 kaz. zak. omenjenih okoliščin, ali kadar se v slučajih §. 85, b) in c) in §. 87 v obtožnici izrečno predlaga, da bi se z ozirom na velikost hudobije ali nevarnosti prisodila daljša nego petletna ječa;
- d) z ljudograbstvom (ropstvom) (§§. 90 in 91);
- e) pri nadaljevanem kupčevanju sè sužniki (zadnji odstavek §. 95);
- f) z unesenjem (§§. 96 in 97), vendar samo tedaj, kadar je po zakonu v kazni prisojati najmanj petletno ječo;

5. zloraba uradne oblasti (§§. 101—103);
6. popačba (ponareja in prenareja) javnih kreditnih (upnih) listov (§§. 106—117);
7. popačba (ponareja in prenareja) denarjev (§§. 118—121);
8. motenje vere (§§. 122 in 123), vendar samo tedaj, kadar se v obtožnici po §. 123 zaradi velike hudobnosti ali nevarnosti izrečno predlaga v kazen ječa čez pet let;
9. posiljenje ženske (§§. 125—127);
10. oskrumba (§. 128), kadar je kateri v §. 126 kaz. zak. omenjenih nasledkov nastopil ali če se v obtožnici zaradi okoliščin zelo obtežujočih izrečno predlaga v kazen ječa čez pet let;
11. nečistost zoper naravo ali natoro (§. 129), ali samo v okoliščinah, katere §. 130 v odstavku 2 v misel jemlje;
12. umor in uboj (§§. 134—143);
13. pregnanje telesnega sadu proti vednosti in volji materini (§. 147 in 148), kadar je po zakonu v kazen prisojati ječo med petimi in desetimi leti;
14. odpoloženje otroka (§§. 149 in 150), ako je po zakonu prisojati v kazen ječo med petimi in desetimi leti;
15. težka telesna poškodba (§§. 152—157), kadar je po zakonu v kazen prisojati ječo med petimi in desetimi leti;
16. dvoboj (§§. 158—162), kadar je po zakonu v kazen prisojati najmanj petletno ječo;
17. zažig (§§. 166—169), kadar je po zakonu v kazen prisojati najmanj petletno ječo;
18. tatvina (§§. 171—176), kadar je po §. 179 v kazen prisojati ječo med petimi in desetimi leti;

19. nezvestoba (ponezvestje) (§§. 181—184), kadar je po zakonu v kazni prisojati najmanj petletno ječo, ali kadar obtožnica po §. 184 kaz. zak. zaradi okolnosti posebno obtežujočih v kazni predlaga ječo na več nego pet let;

20. razboj ali rop (§§. 190—195);

21. prevara ali goljufija (§§. 170, 197—204), kadar je po zakonu prisojati najmanj petletno ječo;

22. obrekovanje (§§. 209 in 210), ako se v obtožnici katera v §. 210 lit. a) do c) omenjenih okolnosti navaja in za to v kazni ječa čez pet let predlaga;

23. hudodelnikom dana potuha (podpomoč), pa samo tedaj, kadar je po §. 218 komu v kazni prisojati ječa med petimi in desetimi leti;

24. v nič devanje naredeb ali ukazov, izhajajočih od oblastev, in podšuntovanje (§. 300 kaz. zak. in člena III in IV zakona z dne 17. decembra 1862, drž. zak. št. 8 iz leta 1863);

25. draženje k sovražnostim (§. 302 kaz. zak.).

Zaradi tistih hudodelstev, za katera po zgornjih določenih porote niso pristojne, ne sme sodišče jih sodišče nikdar nikomur prisojati v kazni čez pet let ječe.

Pred porote spadajo tudi kaznjiva dejanja §§. 4, 5, 6 in 8 zakona z dne 27. maja 1885 št. 134 drž. zak. (I. zvezek te zbirke, v dodatku XI.)

Člen VII. Ako se v določenem okoliših tako, kakor je po ustavi dopuščeno, porotam dejalnost začasno ustavi, tedaj veljajo, kar se tiče glavne razprave in pravnih lekov zoper sodbe v njej izrečene, določila XVIII. poglavja, po tem §. 338 odst. 2 in 3 in §§. 339 in 341 kazenskopravnega reda.

Glej zakon z dne 23. maja 1873 št. 120 drž. zak. spodaj v dodatku pod II.

Člen VIII. Pri vseh prestopkih, ki se jemljó v misel v kazenskem zakonu z dne 27. maja 1852, in tako tudi pri vseh drugih prestopkih, kateri se izrečno sodiščem odkazujejo v odsodbo, pristoji postopek in sodba okrajnim sodiščem.

Razsodba kas. dvora: V §. 320 lit. *a* do lit. *d* k. z. omenjene prestopke, kateri so poprej vsled min. ukaza z dne 2. aprila 1858 št. 51 d. z. spadali v področje varnostnega oblastva, preiskujejo in sodijo sedaj tudi sodišča (z dne 21. nov. 1874 št. 8897).

Člen IX. Zvršitev tega zakona je naročena ministru pravosodja. On naj po dogovoru z ministrom notranjih zadev izdá ukaze v to potrebne.

Glej zvršitveni propis v dodatku pod I.

Na DUNAJI, dne 23. meseca maja 1873.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Glaser s. r.

Kazenskopravdni red.

Poglavje I.

Splošna določila.

§. 1. Nikdo ne more biti kaznjen zaradi dejanj sodiščem v odsojanje odkazanih, ako se nij poprej po kazenskopravdnem redu opravil kazenski postopek in če nij pristojni sodnik storil sodbe.

Razsodba kas. dvora: Po svojej bistveni vsebini so propisi kazenskopravdnega reda del javnega prava; stranke toraj ne morejo postaviti na njihovo mesto kakega drugega postopka, če bi se tudi zjediniile med saboj (z dne 2. maja 1881 št. 2452).

§. 2. Kaznjiva dejanja se sodno preganjajo samó na predlog kakega obtožitelja.

Za dejanja, katera se po kazenskih zakonih samo tedaj preganjajo, kadar kak udeleženec tako zahteva, pristoji temu pognati zasebno obtožbo.

Vsa druga kaznjiva dejanja so predmet javne obtožbe, katero napeti v prvi vrsti pristoji državnemu pravdniku, a namesto njega jo lahko, kolikor dopušča ta kazenskopravdni red (§. 48), napne zasebni udeleženec.

Javna obtožba ugasne takoj, ko ukaže cesar, da zaradi kakega kaznjivega dejanja nij začenjati

kazenskosednega postopka ali pa da se začeti postopek zopet ustavi.

Razsodbe kas. dvora: Za kaznjiva dejanja, katera so po členu V. zakona z dne 17. dec. 1862 št. 8 d. z. za leto 1863 preganjati uradoma, ne velja v §. 530 k. z. stavljeni šesttedenski rok (z dne 22. junija 1882 št. 1047).

V §. 530 k. z. navedena določba, vsled katere se že razglašeni obsodbi sledeč preklic obtožbe smatra za olajšujočo okolnost, ni razveljavljena po novem kazenskopravdnem redu (z dne 26. avg. 1875 št. 6576).

Ne pripušča se, da bi se pognala zasebna obtožba še le pri vzklicni razpravi, vršeči se o stvari javne obtožbe, če zadeva tudi ravno taisti čin (z dne 11. marca 1880 št. 290 in 24. okt. 1883 št. 10339).

Ugasnitev pravice do tožbe v zmislu §. 530 k. z. brani se že s tem, če udeleženec ovadi dejanje sodišču s prošnjo, da naj se storilec kaznuje; ni pa treba povdarjati, da se znači dejanje za tako, ki je preganjati le na njegovo zahtevanje (z dne 18. febr. 1881 št. 10016).

Moč „zasebne obtožbe“ v zmislu §. 46 k. p. r. pa taka ovadba še nima (z dne 18. marc. 1886 št. 13835).

Če meri razžalitev zoper skupnost uradnikov, upravičen je vsak član tega stanu pognati zasebno obtožbo (z dne 18. januarja 1884 št. 12628).

V prvem odstavku člena V. zakona z dne 17. dec. 1862 d. z. št. 8 za leto 1863 označena kaznjiva dejanja ne morejo biti predmet zasebni obtožbi; ako državni pravdnik odklanja njihovo preganjanje, morejo se po udeležencu dalje preganjati le v zmislu §. 48 k. p. r. (z dne 19. junija 1886 št. 4467).

Ako je pri okrajnem sodišču tožil le zasebni tožnik, ne sme vzklicno sodišče zaradi tistega dejanja obtoženca krivemu izreči prestopka, ki je predmet javne obtožbe (z dne 9. marc. 1887 št. 15291).

Kaznjiva dejanja, katera se smejo preganjati le na zahtevanje kakega „udeleženca“ (§§. 530 in 503 k. z.), so predmet zasebni obtožbi (§. 2 k. p. r.); to velja posebno tudi o prestopkih, označenih v §§. 463 in 525 k. z. (z dne 17. jun. 1887 št. 4274).

§. 3. Vsa oblastva, katera imajo opraviti v kazenskem postopku, naj z enako skrbnostjo jemljó v mar okolnosti, katere obdolženca obtežujejo ali zagovarjajo, ter so dolžna tudi ondi, kjer nij izrečno zapovedano, poučiti obdolženca o njegovih pravicah.

Razsodbe kas. dvora: Zagovorništvo mora biti v stanu brez ovire trditi in dokazovati one dejanjske okolnosti, katere so sposobne dokazati, da obtoženec ali sploh ni kriv, ali pa da je njegova krivda manjša (z dne 20. febr. 1880 št. 12696).

Po §. 3 k. p. r. obtožencu dana pravica, se zagovarjati, pa nikakor ne sega tako daleč, da bi smel pozvodbo resnice narav-

nost ovirati; pravico ima le zahtevati, da se pozvedba resnice ne krati po sodnijskih činih (z dne 16. febr. 1880 št. 13823).

§. 4. Tirjatve zasebnopravne iz kaznjivih dejanj je na predlog poškodovanega ob enem rešiti v kazenskem postopku, ako se ne pokaže neogibna potreba napotiti jih pred civilna sodišča za to, da se stvar bolje dožene.

§. 5. Kazenskospodno preiskovanje in presojanje sega tudi na zasebnopravna predhodna vprašanja.

Razsodek civilnega sodnika, izdan o takem vprašanji, ne veže kazenskega sodnika, kolikor ide za to, je li obdolženec kazni vreden ali ne.

Samo tedaj, kadar se predhodno vprašanje tiče veljavnosti zakona (ženitve), treba razsodek pristojnega za to civilnega sodnika vzeti za podlogo kazenskospodni razsodbi. Ako se tak razsodek še nij storil, a razprava že teče, ali če jo je kazenski sodnik sam sprožil, zasledivši dejanjske reči, ki imajo v sebi tak zakonsk zadržek, na katerega je uradoma ozirati se: tedaj naj se počaka razsodba pristojnega civilnega sodnika in ako treba, naj se sili na to, da se reč hitreje dožene.

Razsodbe kas. dvora: Pri hudodelstvu dvojnega zakona smatrati je za predhodno vprašanje samo veljavnost prvega zakona; gledé drugega zakona zadostuje formalnost njegove sklenitve; če se veljavnost prvega zakona ne oporeka in če je nedvomna, ni niskega povoda, da bi moral o tem v zmislu §. 5 k. p. r. razsojati poprej civilni sodnik (z dne 12. aprila 1880 št. 977).

Pravne razmere, utemeljene po razsodbi civilnega sodnika, in iz njih izvirajoče zasebne pravice mora kazenski sodnik čuvati tudi tedaj, ako se razsodba civilnega sodnika opira na nepravo materijelno podstavo (z dne 22. nov. 1884 št. 8057); isto tako se je na poravnavo, ki se je sklenila pred sodiščem, ozirati tudi takrat, če zahtevek, o katerem se je sklenila poravnava, ni obstal (z dne 21. junija 1880 št. 4575).

Tudi administrativno-pravna vprašanja sme kazenski sodnik samostojno in ne gledé na odločbe upravnih oblasti presojati, ako se pokažejo kot predhodna vprašanja za izrek o krivdi (z dne 2. julija 1886 št. 5748).

(O razmeri in vplivu razsodb kazenskega in civilnega sodnika med seboj sploh primerjaj spise v „Oesterr. Centralblatt für die jur. Praxis“ letnik 1884 stran 335 in 396 in letnik 1885 stran 392).

§. 6. Roki, ki jih določuje ta zakon, ne morejo se podaljšati, razen kjer bi nasprotno bilo izrekoma zapovedano. Kadar naj ti roki tekó od določenega dneva, računati jih je takó, da se ne všteva ta dan. Vštevalo se nedelje in prazniki in tako tudi tisti dnevi, v katerih je kako sodišču namenjeno pisanje bilo na poti.

§. 7. V tem zakonu izrečene globe (kazni v denarjih), katerih od kaznjenca ni moči potirjati, naj se premené v zaporne kazni po en dan za vsakih pet goldinarjev. Po istem merilu je globo na kaznjencevo prošnjo tedaj premeniti v zapor, kadar bi njegovemu imetku ali zaslužku v občutno škodo bila. Vse globe naj se uporabljajo v podporo potrebnih jetnikov, ko se izpuščajo iz zavora, zlasti v ta namen, da se pripravijo k poštenemu zaslužku. Ta uporaba se ukazoma uredi.

Glej tudi §. 23 zakona z dne 23. maja 1873 št. 121 d. z. spodaj v dodatku pod III. Po ukazu pravosodnega ministerstva z dne 13. julija 1886 št. 11199 je pripuščeno, da se globe, katerih kako sodišče ne potrebuje in za svoje jetnike ne porabi, oddajo drugemu sodišču v porabo za ta namen (J. M. V. B. št. 3 ex 1886).

Poglavje II.

O sodiščih.

§. 8. V kazenskih rečéh imajo sodno oblast:

1. okrajna sodišča;
2. sodni dvori (zborna sodišča) prve stopinje;
3. porote (porotna sodišča);
4. sodni dvori druge stopinje;
5. vrhovni sodni dvor kot kasacijski dvor.

Sodna oblast vsacega sodišča obsega ves njegov okraj ter vse osebe, kar jih je v njem, ako nij o kateri s pričujočim zakonom izrečno ukazan izimek. Vsakdo je dolžan, ko mu pride povabilo, staviti se pred kazensko sodišče, dajati mu na vse odgovor ter pokoren biti njegovim naredbam.

I. Okrajna sodišča.

§. 9. Dolžnost okrajnih kot edinoosobnih sodišč je:

1. opravljati kazenski postopek gledé prestopkov, kateri so z vvajalnim zakonom njim v odsojanje odkazani;

2. sodelovati po meri tega kazenskopravdnega reda pri vvodnih pozvedbah in vvodnih preiskavah zaradi hudodelstev in pregreškov.

Ako je v enem mestu postavljenih več okrajnih sodišč, pristoji sodna oblast v kazenskih stvareh edino tistemu ali tistim izmed njih, ki jih v to posebni ukazi določajo.

II. Sodni dvori prve stopinje.

§. 10. Sodni dvori prve stopinje zvršujejo svojo sodno oblast:

1. kakor preiskovalna sodišča (§. 11);
2. kakor svetovalstvene zbornice o vvodnih pozvedbah in vvodnih preiskavah (§. 12);
3. kakor sodeča sodišča (§. 13, št. 1);
4. kakor vzklicna sodišča gledé prestopkov (§. 13, št. 2).

§. 11. Pri vsakem sodnem dvoru prve stopinje postavi se eden ali več njegovih udov za preiskovalne sodnike.

Vvodno preiskavanje zaradi vseh hudodelstev in pregreškov je delo preiskovalnega sodnika.

§. 12. Oddelek sodnega dvora prve stopinje nadzoruje kakor svetovalstvena zbornica vse vvodne preiskave in pozvedbe, katere po §. 9, št. 2, in §. 11 segajo v njegov okoliš, ter ima na-nje vpliv, katerega mu ta kazenskopravdni red odkazuje.

Zbornica svetovalstvena sme v posameznih slučajih, poslušavši obtožitelja, vvodne pozvedbe, pristojče preiskovalnemu sodniku ali vvodno preiskavo zaradi hudodelstev in pregreškov, in to bodi celoma ali deloma, izročiti okrajnemu sodišču, katero je v okoliši sodnega dvora. Sme pa ona ta opravila vsak čas zopet nase vzeti ter je dolžna to storiti, brž kakor obtožitelj ali obdolženec tako predlaga.

Zbornica svetovalstvena sklépa v zborih iz treh sodnikov.

§. 13. Delo sodnih dvorov prve stopinje je:

1. glavna razprava in rabsodba o vseh hudodelstvih in pregreških, ki ne gredó pred porote;
2. razprava in rabsodba o pravnih lekih (pomočkih), katerih se kdo poprime proti rabsodbam in naredbam okrajnih sodišč v slučajih prestopkov.

V obeh slučajih (1 in 2) delujejo v zborih iz štirih sodnikov.

V vseh slučajih, kjer je po tem kazenskopravdnem redu sodnemu dvoru prve stopinje v postopku zaradi hudodelstva ali pregreška storiti kak sklep zunaj glavne razprave, stori se ta sklep, če nij izrečno drugače propisano, v zboru treh sodnikov.

III. Porote (porotna sodišča).

§. 14. Porotam, katere je sestavljati, kakor piše XIX. poglavje, pristoji glavna razprava in razsodba o hudodelstvih in pregreških, ki jim jih vvaljni zakon odkazuje.

IV. Sodni dvori druge stopinje

§. 15. Sodni dvori druge stopinje razsojajo o pritožbah proti sklepom svetovalstvene zbornice (§. 114), o vgovorih proti devanju pod obtožbo in o vzklicih, dopuščenih po §§. 283 in 345; dalje imajo nadzor nad delovanjem kazenskih sodišč po svojem okoliši ter razsojajo o pritožbah proti njim, kjer nij pritožba ali izrečno prepovedana ali drugam napotena. Sodni dvori druge stopinje sklepajo v zborih iz pet sodnikov.

Razsodba kas. dvora: Razsodb vzklicnih sodišč v slučajih prestopkov na podlogi §. 15 k. p. r. spreminjati ali uničevati niso upravičeni sodni dvori druge stopinje; kajti zoper take razsodbe je pripuščena po §. 479 k. p. r. edino le ničnostna pritožba v obrano zakona (z dne 7. jan. 1887 št. 12895).

V. Vrhovni sodni dvor kot kasacijski dvor.

§. 16. Vrhovni sodni dvor razsoja kakor kasacijski dvor o vseh pritožbah zaradi ničnosti, katere ta kazenskopravni red dopušča.

On sklepa v zborih iz sedem sodnikov.

VI. Kako se sestavljajo in kako glasujejo sodniški zbori.

§. 17. Pri razsojanji v kazenskih rečéh ne sme število glasovalcev v sodniških zborih s prvosednikom vred biti ni večje ni manje nego je v §§. 12 do 16 ustanovljeno.

§. 18. Tiste oddelke (senate) sodnih dvorov, kateri so določeni za razprave in rzsodbe, omejnene v §§. 12, 13 (št. 1 in 2) in 15, morajo načelniki teh sodišč o začetku vsacega leta sestaviiti stalno za vse to leto, a vsacemu teh sodnih oddelkov treba stalno določiti namestnike tako prvosednikom kakor tudi udom in pa vrsto, po kateri naj nastopajo. Ako se je v osobji sodnega dvora zgodila kaka prememba ter je vsled tega obstanek enega ali več teh (stalnih) sodnih oddelkov postal nemogoč, dopuščeno je sodnemu načelniku, za ostanek tistega leta sestavo teh oddelkov predružačiti, kolikor bode neogibno potrebno.

§. 19. Pri vseh sodniških zborih mora biti posvetovanje, predno se glasuje. Poročevalec, ako je kateri določen po zakonu, oddá svoj glas najprvi, a prvosednik, kateri se glasovanja deléži kakor vsak drug sodnik, glasuje poslednji. Razen tega glasujejo po službi stareji sodniki pred mlajšimi.

§. 20. Kjer zakon izrečno ne veleva drugače, potrebna je k vsakemu sklepu nadpolovična (absolutna) večina glasov.

Kadar se glasovi cepijo na več nego dve različni mnenji tako, da nima nobeno teh mnenj potrebne večine za se, tedaj poskuša prvosednik, ne bi li se dala doseči nadpolovična večina s tem, da vprašanja razdelí in v zboru z nova poprašuje. Ostane li ta poskus brez uspeha, prištevajo se glasovi, kateri so za obdolženca najhujši, onim, ki so prvi za njimi menj hudi, tako dolgo, da se pokaže nadpolovična večina glasov.

Pri enakem številu glasov je vsakakor sklep storiti po tistem mnenji, katero je obtožencu ugodnejše.

Ako se pokažejo različne misli o tem, katero izmed dveh mnenj je za obdolženca menj hudo, naj se posebej glasuje o tem kakor o predhodnem vprašanji. Če se pri tem glasovanji mnenja po enakem razidejo, tedaj določuje predhodno vprašanje prvo-sednikov glas.

§. 21. O tem, je li sodišče pristojno ali ne, je li potreba postopek dopolniti, in o drugih predhodnih vprašanjih treba je vselej najpred glasovati. Ako večina glasov tako ukrene, da je preiti k glavni razsodbi, če tudi so se sprožile dvombe o predhodnem vprašanji, tedaj imajo tudi tisti sodniki, kateri so ostali v manjšini, dolžnost, vred glasovati o poglavitni stvari.

§. 22. Pri razsoji o glavni stvari treba vselej vprašanje, je li obtoženec kriv dejanja, katerega je obdolžen, ločiti od vprašanja o kazni in tudi pred tem vprašanjem v glasovanje vzeti. Ako je obtoženec več kaznjivih dejanj obdolžen, mora se za vsako posamezno dejanje storiti poseben sklep, je li obtoženec kriv ali ne. Posvet o kazni naj obsega samo tista kaznjiva dejanja, za katera se je izreklo, da jih je obtoženec kriv. Tu je tistim sodnikom, kateri niso našli, da bi obtoženec bil kriv kakega kaznjivega dejanja, katerega je obdolžen, dano na voljo, ali na podlogi sklepa o krivnji storjenega svoj glas o kazni oddati ali pa zdržati se glasovanja. V poslednjem slučaju je njihove glasove tako šteti, kakor da bi bili pristali na tisto izmed izrečenih mnenj drugih glasovalcev, katero je obtožencu najugodnejše.

VII. Pripomočne osebe pri sodiščih.

§. 23. Pri vsaki sodni seji mora biti zapisnikar, kateri piše o njej zapisnik. Ti zapisnikarji in tako tudi osebe, katere pišejo zapisnike pri vvodnih pozvedbah in vvodnih preiskavah, morajo biti na pisanje zapisnikov zapriseženi.

VIII. Razmer kazenskih sodišč do drugih oblastev.

§. 24. Oblastva varnostna, med katera spadajo tudi župani, dolžna so zasledovati vsa hudodelstva in vse pregreške, ki se ne preiskavajo edino na zahtevanje udeleženca, in kadar se ne more narediti, da bi preiskovalni sodnik neutegoma jel delovati, naj ona dadó tiste neodložne pripravljalne ukaze, po katerih se dá stvar pojasniti ali pa ubraniti, da se sledi kaznjivega dejanja ne odpravijo ali pa da storilec ne pobegne. Brez naročila hiše raziskovati in kakega človeka začasno pripreti smejo varnostna oblastva in njih organi v svrhu kazenskega pravosodja samo v tistih slučajih, katere ta kazenskopravdni red v misel jemlje, in ona so dolžna, to kar so storila, in s kakim uspehom, neutegoma priobčiti pristojnemu državnemu pravdniku ali preiskovalnemu sodniku.

§. 25. Varnostnim organom in vsem javnim uradnikom ter služabnikom je pod najostrejšo kaznijo prepovedano, na to, da bi dosegli kak razlog sumnje (osumljaj) ali dokaz zoper sumnega človeka, delovati s tem, da se on k početju, nadaljevanju ali dokončanju kaznjivega dejanja zavede (zapelje) ali da se mu po skrivaj najetih ljudéh izvabijo priznanja, ki se po tem sodišču ovadijo.

§. 26. Kazenska sodišča imajo pravico v vsem, kar spada k njihovemu postopku, po zaprosilih na ravnost dogovarjati se z vsemi državnimi, deželnimi in občinskimi oblastvi dežel v državnem zboru zastopanih. Vsa državna, deželna in občinska oblastva imajo dolžnost, kazenskim sodiščem na pomoč biti in kolikor se dá hitro ustrezati zaprosilom, ki jih prejmejo od njih, ali pa neutegoma kazenskim sodiščem naznaniti nasprotujoče ovire. Tudi s kralj. ogerskimi oblastvi in z oblastvi tujih držav kazenska sodišča lahko neposrednje občujejo, kjer o tem posebni propisi ne določajo drugače.

§. 27. Ako katero kazensko sodišče zapazi nemarnost ali zakasnenje v izpolnjenji svoje zaprosbe napisane do drugega oblastva, naj to vedeti dá bodi oblastvu, pod katerim neposrednje je zaproseno oblastvo, ali pa naznani sodnemu dvoru druge stopinje, v katerega okoliši je ono samo, da se po primernem potu napaka odpravi. Ako bi kazensko sodišče zanemarilo to dolžnost, ne more mu mudnost drugega oblastva biti v izgovor.

Zgornji propis veljá zlasti tudi tedaj, ako državno pravdništvo v tistih slučajih, kjer je po zakonu dolžno, v določnem roku podati izrecilo ali predlog, té dolžnosti točno ne izpolni.

§. 28. Kazenska sodišča imajo pravico, kjer je potrebno, oboroženo moč na ravnost, brez posredstva druge oblasti, na pomoč poklicati.

Po §. 7 zakona z dne 26. febr. 1876 št. 19 d. z. so upravičena sodišča in državna pravdništva neposrednje zahtevati orožniško pomoč v službovanje. Glej v dodatku pod V.

Poglavje III.

O državnem pravnikištvu.

§. 29. Postavi se pri vsakem sodnem dvoru prve stopinje po en državni pravdnik, pri vsakem sodnem dvoru druge stopinje po en višji državni pravdnik in pri vrhovnem sodnem dvoru kot kasacijskem dvoru en generalni prokurator s potrebnim številom namestnikov. Namestniki državnih pravnikov in višjih državnih pravnikov, kakor tudi generalnega prokuratorja imajo, delujoč za nje, po zakonu pravico do vseh njihovih uradnih dejanj.

§. 30. Udje državnega pravnikištva imajo to delo, da v odkazanem jim področji pazijo na državno korist; v svojih uradnih opravkih so nezavisni od sodišč, pri katerih so postavljeni.

Državni pravdniki pri sodnih dvorih prve stopinje so neposrednje podrejeni višjim državnim pravnikom pri sodnih dvorih druge stopinje, ti pa, kakor tudi generalni prokurator pri kasacijskem dvoru, ministru pravosodja.

§. 31. Med opravila državnega pravnika pri sodnem dvoru prve stopinje spada, udeležiti se vseh vvodnih pozvedeb, vvodnih preiskav in glavnih razprav zaradi hudodelstev in pregreškov, pristojećih tistemu sodnemu dvoru, in tako tudi razprav o vzklicu proti razsodbam okrajnih sodišč, ki se vrše pri sodnem dvoru prve stopinje, ter porotnih sej, kar jih je v okoliših sodnega dvora prve stopinje. On ima pravico, udeležiti se osebno ali po namestniku tudi tacih razprav, katere spadajo pred okrajna sodišča.

On mora vsak mesec višjemu državnemu pravdniku dati poročilo o rešenih in o še tekočih kazenskih rečéh ter o stanju poslednjih.

Njemu naj poroča tudi v dvomnih slučajih, kjer gre za pogon ali ustavo kake preiskave ali tudi samo za posamezne važne preiskovalne čine, ter naj se drži njegovih napatil.

§. 32. Višji državni pravdnik pri sodnem dvoru druge stopinje zvršuje svoj urad pri razpravah, kar jih je pred tem sodiščem.

Vrhu tega pristoji mu nadzor nad vsemi organi državnega pravdnštva, ki so v okoliši tega sodišča pri sodnih dvorih prve stopinje in pri okrajnih sodiščih postavljeni. On ima pravico udeležiti se vsake kazenske stvari, katera spada k njihovim opravilom, sam osebno ali po namestniku.

§. 33. Razprave pred kasacijskim dvorom spadajo med opravila pri istem dvoru postavljenega generalnega prokuratorja ali njegovih namestnikov.

Generalni prokurator pri kasacijskem dvoru sme uradoma ali po naročilu pravosodnega ministra zoper take sodbe kazenskih sodišč, ki prelomljajo zakon ali ki izvirajo iz njegove napačne uporabe, in zoper vsak zakonu nasproten sklep ali čin kazenskega sodišča, za katerega zvé, vzdigniti pritožbo o ničnosti v obrano zakona, in sicer tudi tedaj, ako bi se obtoženec ali obtožitelj ne bil v zakonitem roku poprijel pravnega leka pritožbe o ničnosti. Dolžnost državnih pravdnikov je, tiste slučaje, za katere menijo da so sposobni za tako pritožbo ničnosti, položiti pred višje državne pravdnike, kateri

presodijo, bode li naznaniti jih generalnemu prokuratorju pri kasacijskem dvoru.

§. 34. Državni pravdniki naj vsa kaznjiva dejanja, za katera zvedó in katera niso taka, da bi se samo na zahtevanje kakega udeleženca preiskovala in kaznovala, uradoma preganjajo in torej storijo, česar je potreba, da jih pristojno sodišče preišče in kaznuje.

Gledati jim je na to, da se prav porabijo vsi pomočki, s katerimi se dá najti resnica. Pravico imajo, vsak čas pozvedeti, kako stoji katera tekočih preiskav pogledavši v spise, ali zahtevati, da se jim priobčijo, ter predlagati, kar se jim vidi primerno, vendar tako, da se kazenski postopek s tem ne ovira. Ako zapazijo kako nepravilnost ali zakasnenje, naj po zakonitem potu skrbé, da se odstrani.

Na zvršbo kazni imajo državni pravdniki tist vpliv, katerega jim ta kazenskopravdni red odkazuje.

Glej §§. 401, 402, 403, 404, 407, 408 k. p. r.

§. 35. Državni pravdniki stavijo ustno ali pisмено svoje predloge, in o vsakem takem predlogu treba sodniške naredbe ali sklepa. Isto tako dajó izrecíla o kakih predlogih obdolženčevih ali o vprašanjih sodišča.

Oni smejo biti pričujoči pri posvetovanji sodnega dvora, ako se ne posvetuje o taki razsodbi, katero je storiti v glavni razpravi ali na ročišči (sodbenem dnevi) postavljenem vsled vzklica ali pritožbe o ničnosti; a nimajo pravice, ostati navzoči pri glasovanji in sklepanji.

Razsodba kas. dvora: Državni pravdnik nima pravice presojati, je-li sklep v soglasji z oddanimi glasovi posameznih članov sodniškega zbora (z dne 24. nov. 1877 št. 8330).

§. 36. Državni pravdniki smejo stopiti v neposredno zvezo z varnostnimi ali drugimi državnimi, deželnimi ali občinskimi oblastvi ter zahtevati njihovo podporo in kjer bi bilo potrebno, tudi oboroženo moč, brez posredstva druge oblasti, na pomoč poklicati. Oblastva varnostna in njim podložni služabniki naj izpolnjujejo njihove ukaze.

§. 37. Generalni prokurator pri kašacijskem dvoru in višji državni pravdniki naj po izteku vsacega leta poročé pravosodnemu ministru o kazenskih rečéh, katere so bile v tistem letu rešene in katere še tekó, o stanju pravosodja in njega vršenji in tako tudi o zapaženih napakah v zakonodavstvu in poslovanji.

Poglavje IV.

O obdolžencu in njegovem zagovoru.

§. 38. Onega, na kogar bije sum kaznjivega dejanja, moči je šteti za obdolženca še le potem, ko se je proti njemu vložila obtožnica ali stavil predlog, da se začne vvodna preiskava.

Za obtoženca imeti je onega, proti kateremu je zaukazana glavna razprava.

Toda katerikoli izmed propisov tega zakona, tičócih se obdolženca, niso po svoji naravi utesnjeni na vvodno preiskavo, veljajo tudi za obtoženca in tistega, kateri je kot sumen kaznjivega dejanja bil zaslišan ali kakor tak k zasliševanji pozvan ali v pripor ali v zapor dejan.

Razsodba kas. dvora: Ta določba ne namerava pojasnjevati in razlagati v §§. 227 in 531 k. z. nahajajočega se izraza „obdolženec“; pojem „obdolženec“ v §§. 227 in 531 k. z. je obširnejši, kakor oni v §. 38 k. p. r. (z dne 14. julija 1881 št. 1927).

§. 39 Obdolženec sme v vseh kazenskih rečéh imeti zagovornika in v to izvoliti si katerega koli izmed tistih, ki so vpisani v imenik zagovornikov katere v državnem zboru zastopanih dežel.

Nedoletniku ali človeku pod varstvom stoječemu sme oče, varuh ali skrbnik (kurator) postaviti zagovornika tudi proti njegovi volji.

Vsak sodni dvor druge stopinje naj za svoj okoliš imenik zagovornikov napravi, o začetku vsacega leta obnovi in vroči vsem kazenskim sodiščem, pri katerih naj ostane odprt, da ga lahko vsakdo pregleda. V ta imenik je sprejeti najpred vse odvetnike, kateri v okoliši sodnega dvora druge stopinje res odvetništvo opravljajo. Na njih prošnjo naj se pa sprejemajo vanj tudi pravniki, preskušeni za sodništvo, za odvetništvo ali beležništvo, in tako tudi vsi tisti doktorji pravoznanstva, kateri so udje učiteljstva fakultete pravoslovne ali državoznanstvene, ako nij nikake tistih okolnosti, katere dotičniku po zakonu sodništvo, odvetništvo ali beležništvo zapirajo. Kdor meni, da se mu je krivica zgodila, ker je bil izključen iz tega imenika, lahko se pritoži ministru pravosodja.

Državni uradniki smejo se samo tedaj sprejeti v imenik zagovornikov, ako prinesó dovoljenje svojega višjega službenega oblastva.

Razsodba kas. dvora: Zagovornik je dovolj legitimovan ali pooblaščen, če je pri kazenskih spisih vloga, katera meri na zagovor v gotovej kazenskej zadevi, in če jo je obtoženec z zagovornikom vred podpisal (z dne 1. aprila 1884 št. 3384).

§. 40. Izključeni so ter ne morejo biti zagovorniki v glavni razpravi tisti, kateri so za priče k njej pozvani. Svetovalstvena zbornica sodi, je li v predhodnem postopku gotovim osebam zabra-

niti zagovorništvo zaradi tega, ker so bile zaslišane za pričo, ali ker je predlagano, da naj se pozovejo h glavni razpravi.

Dopuščeno je obdolžencu tudi vzeti si več zagovornikov; to da nasledek tega ne sme biti, da bi bilo več govorov za obtoženca v glavni razpravi, nego mu je dopuščeno.

§. 41. Kadar se obdolžencu priobčuje obtožnica, poučiti ga je, da ima pravico, vzeti si zagovornika.

Za glavno razpravo pred poroto je obtožencu uradoma postaviti zagovornika, ako se ga sam neče poslužiti.

Ako obdolženec, po svojih sodišču znanih okolnostih ne premore toliko, da bi iz svojega plačal troške za zagovor, naj mu sodišče, če tako prosi, zastopnika ubozih pridá, da mu izvede določne pravne leke, katere je zglasil, da mu utemelji vgovor proti obtožnici, katerega je zglasil, in tako tudi za glavno razpravo.

Glej ukaz pravosodnega min. z dne 6. junija 1888 št. 7480 (J. M. V. B. št. 26 ex 1888).

Razsodba kas. dvora: Propis §. 41 al. 2 k. p. r. velja tudi za one glavne razprave, ki se vrše vsled §. 3 zakona z dne 23. maja 1873 št. 120 drž. zakonika pred šestero sodniki (z dne 28. maja 1889 št. 6380).

§. 42. V vseh slučajih, v katerih mora sodišče komu zagovornika postaviti, naj ga, če je moči, vzame izmed tistih zagovornikov, kateri v mestu sodišča stanujejo (§. 39).

V takih krajih, kjer je odvetniški odbor, pristojí temu odboru imenovati tiste zagovornike, katere je postaviti izmed odvetnikov in odvetniških kandidatov.

Za več v isti dobi obdolženih sme se postaviti en vkupen zagovornik; vendar naj se na predlog enega izmed obdolžencev ali zagovornika in tudi uradoma skrbi, da bodo posebej zastopani tisti, katerih interesi so si navskriž.

Razsodba kas. dvora: Določba §. 15 zakona z dne 6. julija 1868 št. 96. d. z. (odvetniški red) se v kazenskih zadevah ne more uporabljati in toraj odvetnika v zagovorništvu ne more namestovati njegov odvetniški kandidat, kateri ni vpisan v imenik zagovornikov (z dne 18. okt. 1882 št. 11969).

§. 43. Vsak, kdor je vpisan v imenik zagovornikov, ima dolžnost, v svojem bivališči prevzeti zagovore, ki mu se izročé, ako ne podpre svoje odpovedi z razlogi, ki jim svetovalstvena zbornica presodi veljavo.

Pri sodišči služeči, za sodništvo usposobljeni uradniki morajo zagovore, katere jim sodišča načelnik naročí, ker nij drugega zagovornika, tudi tedaj prevzeti, če niso vpisani v imenik zagovornikov.

§. 44. Zagovornik, enkrat postavljen, ne potrebuje za posamezne pravdne čine nikacega posebnega pooblastila, tudi ne za predlog na obnovo kazenskega postopka.

Obdolženec, kateri si je sam izvolil zagovornika, sme vsak čas komu drugemu preizročiti, da naj ga zagovarja. Tudi ugasne naročilo uradno postavljenega zagovornika brž kakor obdolženec drugega zagovornika postavi. Vendar se v tacihi slučajih ne sme postopek zavirati s premembo v zagovornikovej osebi.

Razsodbe kas. dvora: Ako se gledé posameznih točk dokazovanja pokaže, da se izjave in predlogi obtoženca ne vjemajo z onimi njegovega zagovornika, ozirati se je na izjave in predloge zagovornika, ce je bil zagovornik v zmislu §. 41 drugi odstavek k. p. r. uradoma postavljen (z dne 7. julija 1876 št. 4279).

To velja posebno tedaj, če je odločiti o vprašanju, je-li kaka priča vzeti v prisego, ali ne (z dne 17. okt. 1879 št. 7782).

„Dominus liti“ pa je in ostane obtoženec tudi pred porotami, če ravno mu je bil uradoma postavljen zagovornik; če obtoženec toraj izjavi, da je zadovoljen s sodbo, ne more zagovornik proti taisti prijaviti in vložiti nikakega pravnega leka (z dne 3. maja 1881 št. 4861 in 7. januarja 1885 št. 14872 ex 1884).

§. 45. Tudi med vvodnimi pozvedbami in dokler vvodna preiskava gre, sme obdolženec imeti pravnega pomočnika izmed zagovornikov, da mu pazi na njegove pravice pri tistih sodnih činih, kateri se neposrednje tičejo ugotovitve obstanka dejanja ter se pozneje ne dadó ponavljati, ali pa da mu izvede določne pravne leke, katere je on zglasil, in se, če je zaprt, z njim vpríčo kake sodniške osebe pogovarja. Ako preiskovalni sodnik in, v slučajih pritožbe, svetovalstvena zbornica najde, da se to dá zediniti z namenom kazenskega postopka, lahko se pravnemu pomočniku tudi dopustí, da vse spise ali nekaj spisov pregleda; vsakakor pa mu je, če zahteva, dati prepis zapornega povelja in njegovih razlogov, in tako tudi tiste sodne naredbe, proti kateri je obdolženec zglasil pravni lek.

A kadar se mu je podala obtožnica, sme se obdolženec z zagovornikom pogovarjati, če tudi nij nobene osebe od sodišča pričujoče, ter imata oba pravico, pod nadzorom pregledati spise, razen zapisnikov o posvetovanji sodnega dvora, in vzeti si prepis od njih. Od oglednih zapisnikov, od mnenj zvedenih môž in od tacihih izvirihih pisem, katera so predmet kaznjivega dejanja, naj se jima, če tako zahtevata, dadó brezplačni prepisi.

Poglavje V.

O zasebnem obtožitelju in zasebnem udeležencu.

§. 46. Kadar gre za kak pregrešek, kateri se po kazenskih zakonih sme samo tedaj kazensko-pravno preganjati, če tako zahteva tist, komur se je pravica ukrala ali razžalila, ima le-ta pravico, kakor zasebni obtožitelj pri kazenskem sodišči pisмено ali ustno zahtevati kazenskosočno preganjanje.

Zasebni obtožitelj ima pravico, med vvodnimi pozvedbami in vvodno preiskavo sodišču na roko dati vse, kar bi njegovo obtožbo podpiralo, pregledavati spise in, da mu obtožba obveljá, sprožiti pri sodišči vse tisto, do česar ima sicer državni pravniki pravico.

Ako zasebni obtožitelj v zakonitem roku nij vložil obtožnice ali nij podal drugih za vzdržanje obtožbe potrebnih predlogov, ako nij prišel k glavni razpravi, ali če pri taisti nij stavil konečnih predlogov, tedaj se šteje, da je od pregona odstopil.

Ako zasebni obtožitelj želi, sme ga državni pravniki zastopati.

Razsodbe kas. dvora: Ako se po pričetí glavni razpravi konstatuje, da zasebnega obtožitelja ni k njej, oprostiti je obtoženca takoj z rozsodbo; kajti v civilnem postopku navadna „hora legalis“ ne velja v kazenskem postopku niti za obtožitelja, niti za obtoženca (z dne 22. junija 1882 št. 3197 in 16. okt. 1884 št. 5772).

Četudi zasebni obtožitelj dokaže kako nezgodo, ki ga je zadrževala, priti o pravem času k glavni razpravi, nima vzklicno sodišče vendar nikake pravice, v zmislu §§. 46 alin. 3 in 259 št. 2 k. p. r. storjene oprostilne razsodbe razveljaviti ter okrajnemu sodišču zapovedati, da naj določi o tožbi novo glavno razpravo (z dne 16. okt. 1884 št. 5772); v takem slučaju ugasne pravica tožbe in zasebni obtožitelj se ne more sklicevati na to, da ni odstopil od zatožbe; on ne more zahtevati obnove kazenskega postopka, niti se opirati na določbe §§. 352 in 363 št. 2 k. p. r. (z dne 26. junija 1879 št. 4336).

Izjava obtožiteljeva pri glavni razpravi o času, ko je treba staviti končne predloge, da prepušča stvar izreku sodišča, ni nikak končni predlog v zmislu §. 46 alin. 3 k. p. r. (z dne 23. aprila 1885 št 13601 ex 1884).

Ako se je kak prestopok zasebne obtožbe spravił potom javne obtožbe (n. pr. §. 312 k. z.) pred sodišče, šteje se tudi, da je zasebni obtožitelj odstopil od tožbe, ker ni stavil nobenega končnega predloga v zmislu §. 46 k. p. r. (z dne 18. marca 1886 št 13835).

Glej tudi k §. 2 k. p. r. navedene razsodbe.

§. 47. Vsak, komur koli se je s hudodelstvom ali s pregreškom uradoma preganjanim pravica ukrala, sme do začetka glavne razprave zaradi svojih zasebnopravnih zahtev pridružiti se kazenskemu postopku ter postane s tem zasebni udeleženec.

Zasebni udeleženec ima naslednje pravice:

1. On sme državnemu pravdniku in preiskovalnemu sodniku na roko dati vse, kar služi v dokaz obdolženčeve krivde ali v utemeljitev zahtevane odškodbe.

2. On sme pogledovati v spise, in to, če ne branijo posebni razlogi, že med vvodnimi pozvedbami in dokler teče vvodna preiskava.

3. K glavni razpravi se zasebni udeleženec vabi s tem pristavkom, da se bode, ako bi tudi on ne prišel, vendar razpravljalo, in da se njegovi predlogi iz spisov preberó. On sme staviti vprašanja obtožencu, pričam in zvedenim možém ali pa že v teku razprave dobiti besedo, da kaj drugega opomni. Na konci razprave dobode neposrednje po tem, ko je državni pravdnik svoj končni predlog stavil in utemeljil, on besedo, da izvede svoje zahteve in jih z razlogi utrdi ter da stavi tiste predloge, o katerih želí, da bi se v glavnem razsodílu tudi odločilo.

Razsodbe kas. dvora: Samo na zahtevanje in predlog upravičenega zasebnega udeleženca razsoja kazensko

sodišče o njegovih zahtevah, nikakor pa ne uradoma (z dne 28. junija 1882 št. 5247).

Ulogo „zasebnega udeleženca“ zadobi poškodovani le tedaj, ako se pridruži kazenskemu postopku z naravnost pokazanim namenom, da se hoče poganjati za svoje zasebno-pravne zahteve; pridružitvev kazenskemu postopku samo zato, da bi se kazensko-pravno postopalo proti komu, ne daje mu pravic in mesta „zasebnega udeleženca“ (z dne 1. marca 1886 št. 15260 ex 1885).

Sodišče presoja po kakovosti kaznjivega dejanja, pod obtožbo dejanega, je-li koga kot na „svojih pravicah ukratenega“ priuščati, da se pri glavni razpravi poslužuje pravic „zasebnega udeleženca“ (z dne 17. dec. 1886 št. 12352).

§. 48. Tudi ima zasebni udeleženec pravico, po naslednjih določilih namesto državnega pravdnika vzdigniti in izvesti javno obtožbo:

1. Ako državni pravdnik ovado poškodovanega zavrne ter sodni pregon, bodi precej, bodi po opravljenih vvodnih pozvedbah (§. 90) odreče, mora to ónemu vedeti dati.

Poškodovanec ima v takem slučaju, če izreče voljo pristopiti kazenski pravdi, pravico vvodno preiskavo predlagati svetovalstveni zbornici, katera je dolžna o tem predlogu storiti sklep, pozvedevši poprej, kar bi se ji videlo potrebno.

2. Ako državni pravdnik popustí pregon kaznjivega dejanja, predno je obdolženec zaradi istega pravokrepno pod obtožbo dejan, mora se to na znanje dati zasebnemu udeležencu, in on ima pravico, v treh dnevih po prejetem naznanilu ustno ali pismeno preiskovalnemu sodniku oddati izrecílo, da on vzdržuje pregon. Ako se temu, kdor je po kaznjivem dejanji v svojih pravicah oškodovan, nij uradno sporočilo, da je državni pravdnik odstopil, tedaj sme on to izrecílo v treh mesecih po ustavljenem postopku oddati.

V obeh slučajih je izrecílo, v katerem mora biti na tanko zaznamovan obdolženc in dejanje, ka-

terega je obdolžen, z vsemi spisi vred položiti pred sodni dvor druge stopinje, kateri ukaže začeti ali obnoviti vvodno preiskavo, ako ne meni, da nij več vzroka, da se obdolženec dalje preganja. Ako je obdolženec bil že zaslišan o tem, česar ga krivé, sme sodni dvor druge stopinje tudi na podlogi izrecila zasebnega udeleženca precej pod obtožbo dejati obdolženca.

3. Ako državni pravdnik odstopi od obtožbe ta čas, ko je bila obtožba že pravokrepna, naj se to priobči zasebnemu udeležencu ter pové mu, da ima on pravico, poprijeti se obtožbe, a da mora to v treh dnevih pred sodnim dvorom prve stopinje izreči. Na poznejše izrecilo se ne more gledati.

Razsodba kas. dvora: Po smrti „subsidiarnega obtožitelja“ ne morejo subsidiarne tožbe nadaljevati niti njegovi dediči in sorodniki, niti kak pooblaščenec, če je bil tudi za slučaj smrti v to pooblaščen (z dne 17. nov. 1884 št. 6361).

§. 49. Tudi kadar se zasebni udeleženec kakor obtožitelj poprime pravde, dano je državnemu pravdniku na voljo, pozvedeti tek kazenskega postopka, ter ima on vsak čas pravico sodni pregon zopet prevzeti.

V drugem veljajo določila tega kazenskopravdnega reda, katera se tičejo zasebnega obtožitelja, z naslednjimi utesnitvami tudi za zasebnega udeleženca, kateri namesto državnega pravdnika koga obtožuje:

1. Nij pripuščeno njegovemu sprevidu, da bi brez poprejšnjega vvodnega preiskovanja vložil obtožnico.

2. Proti sklepom svetovalstvene zbornice nima drugega pravnega leka razen edine pritožbe proti ustavitvi vvodne preiskave.

3. On nima pravice, poprijeti se pritožbe o ničnosti zoper sklepe sodnega dvora druge stopinje ali proti sodbi, ki se v glavni razpravi stori; proti tej sodbi sme se samo toliko vzklicavati, kolikor je to sploh pripuščeno zasebnemu udeležencu (§§. 283, 345, 465). Nasvetovati obnovo kazenskega postopka nima pravice.

4. Zaradi pravice, po §. 48, št. 2, zasebnemu udeležencu pristoječe, naj se izpust obdolženca iz zapora nikakor ne ovira.

V slučaju §. 48, št. 3, bode svetovalstvena zbornica po svojem sprevidu razsojala, je li izpuščenje zaprtega obtoženca odlagati.

§. 50. Zasebni obtožitelj in udeleženec, kakor tudi obeh zakoniti zastopniki se lahko sami ali pa po pooblaščenci potezajo za svojo reč ter vzamejo si pravnega pomočnika izmed tistih, kateri so vpisani v imenik zagovornikov.

Sodišče sme, kadar se mu zdi primerno, zunaj mesta, kjer je sodišče, bivajočemu zasebnemu obtožitelju ali udeležencu naročiti, da imenuje kacega ondi stanujočega pooblaščenca, ter napotiti enega in drugega, da si izbere pravnega pomočnika iz med tistih, kateri so vpisani v imenik zagovornikov.

Poglavje VI.

O pristojnosti kazenskih sodišč in o zvezi več kazenskih reči.

I. Posamezna pristojna sodišča.

§. 51. Kazenski postopek pristoji praviloma tistemu sodišču, v katerega okoliši je bilo kaznjivo

dejanje storjeno, in to tudi tedaj, ako je uspeh, spadajoč k obstanku dejanja, v katerem drugem kraji nastopil.

Ako se je kaznjivo dejanje storilo v več okrajih, ali na meji dvéh sodnih okrajev, ali če je negotovo, v katerem izmed več določnih sodnih okrajev je bilo storjeno, tedaj je med dotičnimi sodišči pristojno tisto, katero druga prehití.

Tisto sodišče pa je prehitelo, katero se je prvo kacega preiskovalnega čina poprijelo.

Ako se negotovost o kraji, kjer je bilo dejanje storjeno, odpravi še predno pride obdolženec pod obtožbo, pristoji nadaljevanje kazenskega postopka sodišču kraja, kjer je dejanje storjeno.

Razsodbe kas. dvora: Kjer se kaznjivo dejanje sestavlja iz več pojedinih zvršilnih činov, ki se storé na raznih krajih, smatraji je za kraj storitve kaznjivega dejanja oni kraj, na katerem se je zvršil dejanje končujoči čin (z dne 24. avg. 1883 št. 7785 in 12. sept. 1884 št. 7495).

Tudi s takimi preiskovalnimi čini, kateri so se storili predno je bila predlagana vpletitev vvodne preiskave ali pa vložena obtožnica, prehití eno sodišče drugo (z dne 3. marca 1885 št. 2153).

§. 52. Ako se kaznjivo dejanje ovadi tistemu sodišču, v katerega okoliši obdolženec stanuje ali prebiva ali ga najdejo, pristojno je to sodišče, ako ga nij že prehitelo sodišče tistega okraja, kjer je bilo dejanje storjeno. Vendar naj se stvar temu sodišču oddá, ako tako zahteva državni pravdnik enega ali drugega okoliša, zasebni obtožitelj ali obdolženec, in če je več obdolžencev, tudi samo eden izmed njih.

Ako se kazenski postopek, sprožer zaradi hudo delstva ali pregreška proti zaprtemu obdolžencu, ustavi, predno pride do glavne razprave, je zastran drugih pred okrajno sodišče spadajočih kaznjivih dejanj, katerih je še obdolžen, pristojno tisto okrajno

sodišče, v katerega okraji je zaprt. Ali tudi v tem slučaju lahko obtožitelj in pa tudi obdolženec zahteva, da se reč odstopi sodišču tistega kraja, kjer je bilo dejanje storjeno.

§. 53. Tistemu kazenskemu sodišču, katero je prvo zvedelo za kaznjivo dejanje, storjeno v kateri v državnem zboru zastopanih dežel, pristojí postopek zaradi njega dotle, dokler se ne dozvé kaka okolnost, katera po določenih §§. 51 in 52 pristojnost drugega sodišča utemeljuje.

§. 54. Ako je bilo kaznjivo dejanje storjeno zunaj dežel, zastopanih v državnem zboru, je tisto izmed sodišč, postavljenih v kateri teh dežel, pristojno, v katerega okoliši obdolženec stanuje ali prebiva, in če takega nij, tisto sodišče, v katerega okoliši ga zasačijo.

Če kaka vnanja država ali oblastvo dežel pod ogersko krono ponudi, da hoče obdolženca izročiti, ali če je treba stoprv (še-le) zahtevati izročitev, ter nij že dognana pristojnost tozemskega sodišča, tedaj postane pristojno tisto sodišče, katero v to določi kasacijski dvor, poslušavši generalnega prokuratorja.

§. 55. Pristojnost kacega sodišča nad storilcem utemeljuje mu pristojnost tudi za vse sokrivce in deležnike.

§. 56. Ako enega in istega obdolženca dolže več kaznjivih dejanj, ali če se je enega kaznjivega dejanja udeležilo več oseb, ali če je kateri teh deležnikov storil tudi še v zvezi z drugimi osebami kaka kaznjiva dejanja: to treba praviloma kazenski postopek zoper vse te osebe in za vsa ta kaznjiva

dejanja pri istem sodišči ob enem vršiti in o vseh kazenskih rečéh, katere so vkup zadele, izreči eno končno sodbo.

K temu postopku je pristojno izmed dotičnih sodišč tisto, katero je druga prehitelo. Toda če ena izmed skup naletevših kazenskih reči spada pred poroto, tedaj je tá za pristojnost odločilna, če bi jo tudi bilo prehitelo sodišče pristojno za drugo kazensko reč. Takisto se tudi pristojnost ravná po hudodelstvu ali pregrešku spadajočem pred sodni dvor, če bi ga tudi bilo že prehitelo kako okrajno sodišče zaradi kaznjivega dejanja, katero soditi je njegova reč.

Razsodba kas. dvora: Ako se na podlogi §. 56 k. p. r. obtožuje kdo pred sodnim dvorom ali pred porotniki kakega prestopka, dobi obtoženec pravico zahtevati, da se gledé obtožnice, vgovora in priprave pred glavno razpravo spolnijo vsi oni propisi, ki veljajo sicer za postopek pred temi sodišči (z dne 26. marca 1884 št. 2470).

§. 57. Sodišče, po §. 56 za več skup naletevših kazenskih reči pristojno, sme na predlog ali uradoma ukreniti, da se zastran posameznih kaznjivih dejanj ali za posamezne obdolžence kazenski postopek posebej vrši in dožene, ako kaže, da bi se s tem ubranile zakesnitve ali ovire postopka ali skrajšal obdolženčev zapor.

V vsakem tacem slučaju je obtožitelj dolžan, precej izreči, ali si pridržava pregon zastran drugih reči, katerih se isti obdolženec dolží. Ako si ga pridrží, naj se postopek o teh dolžitvah brez nepotrebnega odloga nadaljuje in do konca dožene; v nasprotnem slučaju sme se obdolženec zaradi njih preganjati samo pod tistimi uveti, pod katerimi je dopuščena obnova kazenske pravde, ustavljene pred glavno razpravo.

Ako se to izrecilo ne dotakne kakega kaznjivega dejanja, katero je bilo predmet sodnih vvodnih pozvedeb ali vvodne preiskave, sme obdolženec zahtevati, naj obtožitelj tudi o njem izreče, sicer bi se vzelo, da se je pregona odpovedal.

Ako gre za pregreške ali prestopke, kateri se ne preganjajo samo na zahtevanje kakega udeleženca, je vsakakor tudi od državnega pravdnika zahtevati izrecilo.

Razsodba kas. dvora: Državnemu pravdniku ni treba izrekati, da si v zmišlu §. 57 alin. 2 k. p. r. pridržuje daljni pregon, če se je glede posameznih kaznivih dejanj proti obdolžencu dejanjsko, ne pa vsled sodnega sklepa, vrnilo posebno kazensko postopanje (z dne 27. nov. 1886 št. 9465).

§. 58. Ako se je ukrenilo, da se kaka skup idočih kazenskih reči posebej požene na glavno razpravo, ali da se za enega izmed obdolžencev vvodna preiskava posebej opravlja, sme se od drugih odločena kazenska stvar oddati na tisto sodišče, katero bi za-njo bilo pristojno, da nij skup zadela z drugimi kazenskimi rečmi.

§. 59. Kadar je kakega obdolženca izročiti kraljevsko-ogerskemu ali kakemu vnanjemu oblastvu, tedaj pristoji presojanje stvari in pogajanje z ónim oblastvom tistemu sodnemu dvoru prve stopinje, v katerega okraji stanuje ali prebiva ta, kogar je izročiti, in če tacega sodišča nij, tistemu, v katerega okraji se on zateče. Ako pride taka zahteva izročitve ali če so izdani iskalni (gonilni) listi, tedaj je storiti kar je potreba, da obdolženec ne uide; ali izročitev sámo naj svetovalstvena zbornica, zaslišavši državnega pravdnika, samo tedaj predloží sodnemu dvoru druge stopinje, kadar oblastvo izročitev želeče precej ali v primernem času

podá take dokaze ali razloge sumnje (osumljaje), o katerih se obdolženec pri izpraševanju ne more pri tej priči opravičiti. Sodni dvor druge stopinje naj to, kar poslušavši višjega državnega pravdnika ukrene, vsegdar poprej predloži pravosodnemu ministru v odobrenje.

Glej izročitvene pogodbe: z Anglijo in Irsko (z dne 3 decembra 1873 št. 34 d. z. ex 1874), z Belgijo (z dne 12. jan. 1881 št. 28 d. z.), z Brazilijo (z dne 21. maja 1883 št. 142 d. z.), s Črnogoro (z dne 23. sept. 1872 št. 124 d. z.), z Nemčijo (min. ukaz z dne 5. apr. 1854 št. 76, 9. jul. 1855 št. 124. d. z. in z dne 7. marc. 1870 št. 14158), s Francijo (z dne 13. nov. 1855 št. 12 drž. zak. ex 1856), z Italijo (z dne 27. februarja 1869 št. 100 d. z. in 21. okt. 1882 št. 112 št. d. z. ex 1883), z Luksemburško (z dne 11. febr. 1882 št. 127 d. z.), s Kneževino Monaco (z dne 22. febr. 1886 št. 13 d. z.), z Nizozemsko (z dne 24. nov. 1880 št. 34 d. z. ex 1881), z Rusijo (z dne 15. okt. 1874 št. 128 d. z. ex 1875), s Severno Ameriko (z dne 3. jul. 1856 št. 14 d. z. ex 1857), s Švedsko in Norveško (z dne 2. jun. 1868 št. 11 d. z. ex 1869); s Serbijo (z dne 6. maja 1881 št. 90 d. z. ex 1882), s Španijo (z dne 17. aprila 1861 št. 69 d. z.) in s Švico (z dne 17. jul. 1855 št. 210 d. z.).

Glede izročitve glej tudi dotične ukaze pravosodnega ministerstva v zbirki normalij za graško nadsodišče z leta 1887 na strani 13, 19, 21, 22, 23, 24, 25 in 93.

Svetovalstvene zbornice morajo sodnemu dvoru druge stopinje predložiti vsak sklep, s katerim se je izročitveni zahtevi ugodilo, ali tudi neugodilo (min. ukaz z dne 28. januarja 1877 št. 966, stran 93 omenjene zbirke).

II. Posebna pristojna sodišča.

§. 60. Kazenski postopek zoper take osebe, katere so po zakonu v kazenskih rečéh podvržene vojni sodni oblasti, ostane tudi poslej pridržan vojnim sodiščem. Ali obstanek dejanja pri taci kaznjivih dejanjih, katera je soditi po občnih kazenskih zakonih, pozvedavajo vojna sodišča samo tedaj, kadar obdolženec stoji očitno pod vojno sodno oblastjo. Ako se to pokaže stoprv v teku preiskave pred civilnim kazenskim sodiščem začete, mora civilno kazensko sodišče popustiti razpravo in stvar vojnemu sodišču oddati.

Glej zakon z dne 20. maja 1869 št. 78 d. z. in z dne 2. aprila 1885 št. 93 d. z. spodaj v dodatku pod IV.

Razsodba kas. dvora: Civilno kazensko sodišče v slučaju §. 4 zakona z dne 20. maja 1869 št. 78 d. z. svoje pristojnosti ne more odklanjati za to, ker je za kaznjivo dejanje zvedelo, še predno je storilec izstopil iz aktivne vojaške službe (z dne 4. aprila 1888 št. 3997).

§. 61. Vnanji poslaniki, poverjeni na avstro-ogerskem dvoru, in njih pravo poslaniško osebje niso pod sodno oblastjo deželskih oblastev. Tudi domači ljudje in posli teh poslanikov in tujih vladarjev, bivajočih v Avstriji, ki so ob enem podložniki tiste države, v katero spada vladar ali poslanik, niso podvrženi avstrijskim sodiščem. Ako bi torej bilo s tacimi osebami opravljati kako uradovanje zaradi kakega kaznjivega dejanja, naj se oblastvo sicer po okolišnih obdolženčeve osebe zagotovi a precej naznani to najvišjemu dvornemu maršalstvu, da se ono dalje obrne na vladarja ali poslanika zaradi prevzetja obdolženca.

III. Pravica, preizročevati (delegovati) pravde.

§. 62. Sodni dvori druge stopinje imajo pravico, poslušavši višjega državnega pravdnika, z ozirom na javno varnost, ali z drugih važnih vzrokov izjemno pristojnemu sodišču nekatere kazenske reči odvzeti in odkazati jih drugemu sodišču iste vrste v svojem okoliši.

§. 63. Isto pravico ima tudi kasacijski dvor za ves razsežaj dežel zastopanih v državnem zboru.

Ako sodni dvor druge stopinje po §. 62 kako stvar drugemu sodišču preizroči, sme proti temu obtožitelj in tako tudi obdolženec pritožiti se kasacijskemu dvoru. Pritožbo je v treh dnevih po razodetji sklepa podati na znanje dajočemu sodišču.

Razsodbe kas. dvora: Proti odločbi sodnega dvora II. stopinje, s katero se odklanja, mesto pristojnega delegovati kako drugo sodišče za razsojo kake kazenske reči, ni nikake pritožbe več (z dne 17. marca 1885 št. 3035).

Kasacijski dvor pa ima tudi brez pritožbe pravico, kazenske reči — kadar so vzroki zato — odvzeti pristojnemu sodišču ter jih izročevati kakemu drugemu sodišču iste vrste (z dne 24. jan. 1882 št. 751).

IV. Prepiri o pristojnosti sodišč.

§. 64. Ako se za pristojnost prepirajo okrajna sodišča, katera stojé pod istim sodnim dvorom prve stopinje, razsojuje svetovalstvena zbornica tega sodišča. Ako se dva sodna dvora prve stopinje ne moreta domeniti o svoji pristojnosti, ali o pristojnosti dveh pod njima stoječih sodišč, tedaj razsojuje sodni dvor druge stopinje. Kadar je v prepiru pristojnost med sodišči, ki niso pod istim sodnim dvorom druge stopinje, ali pa med dvema sodnima dvoroma druge stopinje, razsojuje kasacijski dvor. Take razsodbe delajo se samo po poslušanji državnega pravdnštva, in proti njim nij posebnega pravnega leka.

V vmesnem časi naj vsako prepirajočih se sodišč opravi dela za pogon preiskave in dotrdbo obstanka dejanja v svojem okraji potrebna, zlasti vsa tista preiskovalna dela, katera je nevarno odlagati.

V. Uradna dela nepristojnih sodišč.

§. 65. Vsa, tudi nepristojna kazenska sodišča, v katerih okraji se najde sled hudodelstva ali pregreška, imajo, kadar je nevarnost v odlogu, pravico in dolžnost, opraviti tista dejanja, ki utegnejo pomoči, da se obstanek dejanja pozvé in obdolženec vjame. Ali ona morajo to pristojnim sodiščem ali državnim pravdnikom takoj na znanje dati ter poslati jim dotične spise.

§. 66. Preiskovalna dela, katera je nepristojno kazensko sodišče zunaj slučaja poprejšnjega paragrafa opravilo, zgolj za to še niso neveljavna, ako se tičejo edino vvodne preiskave; vendar naj pristojno sodišče preudari, bi li bilo ta dela ponoviti ali dopolniti.

Poglavje VII.

O izključbi in odmetu sodnih oseb in državnih pravnikov.

I. Katere sodne osebe so izključene.

§. 67. Vsak sodnik in zapisnikar je izključen ter ne sme sodnih dejanj v kazenskem postopku opravljati, če je on sam tist, ki je s kaznjivim činom poškodovan, ali če je obdolžena ali poškodovana oseba v zakonski zvezi z njim, ali kadar je obdolženec, poškodovanec, državni pravdnik, zasebni obtožitelj ali zagovornik ž njim v rodu ali svaštvu v navzgorni ali nizdolni vrsti, njegovega strica ali njegove tete otrok, ali še bliže ž njim v rodu ali na enakem kolenu v svaštvu, ali če stoji z njim v razmeri posinóvnika ali rednika, ali pa posinóvljenca ali rejenca, varuha ali varovanca.

§. 68. Izključen je dalje ter ne sme delovati kakor sodnik ali zapisnikar po vseh stopinjah tist:

1. kateri je zunaj svojih službenih opravkov bil svedok (priča) dotičnega dejanja, ali je bil v tej reči za pričo ali zvedenca zasliševan;

2. kateri je v tej stvari sodeloval kakor zagovornik, kakor zastopnik zasebnega obtožitelja ali udeleženca ali kot državni pravdnik.

Od sodelovanja in razsojevanja pri glavni razpravi izključen je tist, kateri je v isti stvari bil za preiskovalnega sodnika, ali se je udeležil razsodbe o vgovoru proti devanju pod obtožbo (§§. 211 do 214). Ako se mora kaka glavna razprava vsled vzklica ali pritožbe o ničnosti ponavljati, so od nove glavne razprave izključeni tisti sodniki, kateri so se udeležili prve.

Razsodbe kas. dvora: Sodnik, ki je opravljal vvodne pozvedbe, v istej zadevi ne more biti člen sodečega sodišča (z dne 2. junija 1886 št. 6402).

Izključen pa ni, kdor je sodeloval pri sklepu svetovalstvene zbornice v zmislu §. 48 št. 1 k. p. r. (z dne 28. okt. 1884 št. 11878).

Istotako sodniki, ki so sodili nenavzočega obtoženca, niso izključeni od nove glavne razprave, ki se vrši vsled vslisanega vgovora obtoženčevega (z dne 25. nov. 1876 št. 4549).

Taisto velja tudi za slučaj, če se vrši nova glavna razprava vsled obnove kazenskega postopka; vsi prejšnji sodniki so lahko člani sodišča pri tej razpravi (z dne 8. okt. 1884 št. 10624).

Nasproti pa oni sodniki, ki so sodelovali pri vzklicnem sodišču, katero je uničilo razsodbo okrajnega sodišča, ker je ono sodilo za prestopok tako dejanje, katero ustanovi hudodelstvo, ne morejo sodelovati pri glavni razpravi, katera se potem vrši pri sodnem dvoru zastran tega dejanja (z dne 21. januarja 1882 št. 12300 ex 1881).

§. 69. Udje sodišč na višjih stopinjah so zlasti tudi izključeni:

1. od razpravljanja o vseh kazenskih rečéh, v katerih so kakor preiskovalni sodniki delovali;

2. od razpravljanja o pravnih lekkih zoper vse tiste razsodke, pri katerih so oni sami na nižje stopinji glasovali;

3. od poročevalstva in prvosedstva pri razpravi o takih kazenskih rečéh, v katerih je za preiskovalnega sodnika ali poročevalca pri nižjem sodišči deloval kdo takšen, ki je do njih v katerem v §. 67 povedanih razmérav.

§. 70. Sodnik ima dolžnost, razmerje, katero ga izključuje, naznaniti brez odloga načelniku so-

dišča, katerega ud je. Izključen načelnik okrajnega sodišča naj naznani načelniku sodnega dvora prve stopinje.

Zapisnikar naj to naznani sodniku, pri katerem mu je pisati zapisnik.

§. 71. Vsaka sodna oseba se mora od tistega časa, ko zvé kak izključen razlog, zdrževati vseh sodnih dejanj, ker bi sicer bila nična. Samo če je nevarnost v odlogu ter se ne more precej postaviti drug sodnik ali zapisnikar, naj taka sodna oseba sama opravi silno potrebna sodna dejanja, razen ko bi bilo kaj storiti zoper sodnikovo ženo ali zoper take osebe, katere so ž njim v rodu ali svaščini (§. 67), kajti v takem slučaju je neutegoma uradno dejanje odstopiti najbližjemu sodniku.

II. Odklon sodnih oseb.

§. 72. Državni pravdnik, zasebni udeleženeec, zasebni obtožitelj in obdolženeec smejo odvreči (odkloniti) ude sodišča in zapisnikarje, ako morejo zunaj slučajev v §§. 67—69 omenjenih povedati in izkazati druge razloge ali vzroke, kateri utegnejo obuditi dvombo o polni nepristranosti tega, kogar odklanjajo.

§ 73. Prošnjo, s katero hoče dotičnik odkloniti kacega sodnika, je vpoložiti ali na zapisnik dati vselej pri sodišči, kateremu pripada odklonjeni, in to, ako se odklanja kak ud sodečega sodišča, najpozneje štiri in dvajset ur pred začetkom razprave in kadar se odklanja cel soden dvor, najpozneje tri dni po pozivu k razpravi. V tej prošnji se morajo odmetni razlogi na tanko povedati in kolikor je mogoče posvedočiti.

§. 74. Jeli dopuščen odklon sodne osebe, to razsoja praviloma načelnik tistega sodišča, kateremu ona pripada.

Ako se odklanja okrajni sodnik, razsoja svetovalstvena zbornica sodnega dvora prve stopinje; kadar se odklanja cel soden dvor prve stopinje ali njegov načelnik, tedaj razsoja sodni dvor druge stopinje, in če se odklanja sodni dvor druge stopinje ali njega prezident, tedaj razsoja kasacijski dvor.

Proti tem razsodkom nij pravnega leka. Načelnik, oziroma sodni dvor, ki razsoja o odklonu, naj ob enem, ako se dopušča odklon, določi tistega sodnika ali tisto sodišče, kateremu je stvar izročiti.

III. Izključba državnih pravdnikov.

§. 75. Izključeni so od delovanja v kazenskih rečéh tisti udje državnega pravdnništva, do katerih stoji obdolženec ali njegov zagovornik, ali s hudodelstvom ali pregreškom poškodovani ali zasebni obtožitelj v katerem v §. 67 omenjenih razmerov; po tem tisti, kateri so v tej reči bili zasliševani za priče ali zvedence, ali kateri so kakor zagovorniki, kakor zastopniki zasebnega obtožitelja ali udeleženca, ali kakor sodniki delovali.

§. 76. Vsak ud državnega pravdnništva ima dolžnost, od časa, ko zvé za kak razlog, zdržavati se vsega opravila v tisti reči, za katero je izključen, prepustiti jo svojemu namestniku in naznaniti to svojemu neposrednjemu predstojniku. Pritožbe dotičnikov proti delovanju kakega državnega pravdnika, kateremu bi bilo po zakonu zdrževati se delovanja, ne sméjo ustavljati postopka.

Poglavje VIII.

O naznanjanji sodnih naredeb in o dopuščanji pregledavati spise.

§. 77. Sodne naredbe (sodni ukazi) se ali ustno pred sodiščem oznanjujejo ali se pa vročajo v izvirniku ali uradno potrjenem prepisu.

Ustno oznanilo mora biti po zapisniku izkazano. Tistemu, komur se kaka naredba ustno oznanja, dati je prepis od nje, ako želi.

§. 78. Državnemu pravdnistvu se sodne naredbe vročajo s tem, da se mu priobčuje izvirnik. Uradnik državnega pravdnistva potrdi na izvirniku, da ga je pregledal, ter pristavi dan. Ako želi, naj se mu dá prepis.

§. 79. Poziv k glavni razpravi na prvi stopinji mora se obdolžencu samemu vročiti.

Ta poziv do zasebnega obtožitelja in udeleženca, in tako tudi vse tiste spise, od katerih vročitve teče dotičniku rok za kak pravni lek ali za vgovor proti devanju pod obtožbo, vročiti je ali stranki sami ali njenemu postavljenemu zastopniku.

Ako se dotičnik, da si je njegovo prebivališče znano, umika osebni vročitvi, naj se naredba, katero mu je vročiti, položi županu v roke in to vedeti dá dotičniku z oglasom na njegovem stanišči in na občinski hiši nabitim.

§. 80. Ako je vročiti sodno naredbo zunaj slučajev v §. 79 omenjenih, in če se ta, na kogar je vročitev napotena, ne najde v svojem stanovanji, izročiti jo je kacemu doraslemu domačinu njego-

vemu. Ako bi takega ne bilo, dati je vročilo sosedu, ali če nij najti nikogar, kateri bi voljan bil pismo prevzeti, položiti ga je pri županu in oznanilo o tem v stanovanji na bolj očitnem mestu pustiti ali, če je stanišče zakleneno, na vratih pripeti.

Ako se ne more najti, kje stanuje on, komur je kaj vročiti, opravi se vročitev s tem, da se dotično oznanilo na občinski hiši nabije, in če se sodišču vidi primerno, po časnikih razglasí.

Razsodba kas. dvora: Pravo vročitev namestuje nabitje sodne listine ali sodnega oznanila na občinski hiši le tedaj, če je neznano adresatovo stanovanje, ne pa tudi kraj njegovega bivanja (z dne 29. marca 1883 št. 13731 ex 1882).

§. 81. Ako biva dotičnik, komur je kaj vročiti, zunaj okraja tistega sodišča, od katerega izhaja naredba, tedaj se zaprosi okrajno sodišče tistega kraja, kjer je kaj vročiti, da ono to opravi. Isto se stori z naredbami sodnega dvora prve stopinje, katere je komu vročiti zunaj obsega okrajnega sodišča nahajajočega se v mestu, kjer ima sodni dvor svoj sedež.

V teh slučajih je dotičniku na voljo, pri okrajnem sodišči, katero je za vročbo zaproseno, poprijeti se pravnih lekov po propisu tega kazenskopravdnega reda.

Razsodbe kas. dvora: Ako je bila obtožencu vročena konačna sodba po kakem okrajnem sodišči, prosto mu je po drugem odstavku §. 81 k. p. r. tudi pri tem okrajnem sodišči zglasiti in izpeljati pravne leke proti tej sodbi (z dne 25. jun. 1884 št. 7080); ta isto pa ne velja v tem slučaju, če je bila sodba obtožencu ustno oznanjena; tu velja pri kakem okrajnem sodišči zglasen pravni lek le tedaj, ako dospé v zakonitem 3dnevem roku k sodečemu sodišču (z dne 12. nov. 1884 št. 12837).

§. 82. Sodiščem se prepušča, da preudarijo, kaže li dopustiti stranki ali nje izkazanemu zastopniku, da tudi zunaj slučajev v tem kazenskopravdnem redu posebej povedanih kazenskosodne spise pre-

gleda, ali dati izročiti mu prepise od njih, ako te osebe verovno dokažejo, da jim je to za izvod zahtevane odškodbe ali za prošnjo pravdne obnove ali z kakih drugih vzrokov potrebno.

§. 83. O začetji in dovršbi kazenskega postopka proti vojaškim in brambovskim osebam, proti takim osebam, katere so v državnem ali drugem javnem, torej tudi deželskem ali občinskem uradu ali v taki službi, proti udom občinskega ali drugega v oskrbovanje javnih reči zvanega zastopstva, ali takim, katerim so podeljeni javni naslovi ali tozemski ali vnanji redi ali počastilni znaki, podati je priobčilo njih višjemu oblastvu, oziroma načelniku zastopstva in dotičnim dvornim uradom ali redovnim pisarnicam.

Glede oseb, ki se prištevajo stoječi vojni, vojnemu brodogju, deželni brambí ali nadomestni rezervi, podati so ta naznanila pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljništvu potom tistega političnega okrajnega oblastva, v katerega okraju ima kazensko sodišče svoj sedež (ukaz pravosodn. min. z dne 5. maja 1876 št. 5535 in 6, avg. 1880 št. 11357 v zbirki normalij za graško nadsodišče na strani 105 in z dne 28. dec 1887 št. 20969 [J. M. V. B. ex 1888 št. 2]). Zastran naznanil o naborni stavi podvrženih možkih osebah v 21., 22. in 23 letu starosti, glej ukaz pravosodnega min. z dne 27. septb. 1889 št. 15749 (J. M. V. B. ex 1889 št. 49).

Poglavje IX.

O zasledovanji kaznjivih dejanj in o vvodnih pozvedbah zastran hudodelstev in pregreškov.

§. 84. Vsa javna oblastva in vsi javni uradi imajo dolžnost, kaznjiva dejanja, katera sami zapazijo ali sicer zvedó, precej naznaniti državnemu pravdniku pristojnega sodišča, ako niso taka, ki se edino na zahtevanje udeleženca preiskujejo.

Kadar je nevarnost v odlogu, sme se storjeno kaznjivo dejanje naznaniti tudi tistemu okrajnemu sodišču, v katerega okoliši biva oblastvo.

§. 85. Sodišče, katèro izreče, da je konkurs odprt, ali pa razsodi, da se samo za to konkurs ne odpira, ker je imovina premajhna ali ker je samo en oseben dolžnik, dolžno je to precej dati na znanje državnemu pravdniku pri tistem sodnem dvoru prve stopinje, v katerega okoliši dolžnik stanuje; dalje ima civilno sodišče dolžnost, podeliti državnemu pravdniku in kazenskemu sodniku vsa potrebna pojasnila in priobčiti spise, katere potrebujeta, bodi v izvirnem spisu, bodi v povérjenem prepisu.

§. 86. Kdor koli zvé kaznjivo dejanje, katero je uradoma preganjati, ima pravico ovaditi ga. Ovado sprejeti so dolžni ne samo državni pravdnik, nego tudi preiskovalni sodnik, okrajni sodnik in varnostno oblastvo, kateri naj jo priobčijo državnemu pravdniku.

Kedaj imajo zasebne osebe dolžnost, kaznjiva dejanja ovajati, glej določbe §§. 61, 349, 359, 372, 442, 443, 473, 475, 476 kaz. zakona (I. zvezek te zbirke).

§. 87. Državnega pravdnika dolžnost je, vsa prejeta naznanila ali ovade o tacihih kaznjivih dejanjih, katera se uradoma preganjajo, pretehtati in iti za sledom tacihih kaznjivih dejanj, o katerih mu pride znanje. Pripomaga naj tudi neznane storilce zvedeti, zasledujoč na to vodéče osumljaje.

Ako ovade, prihajajoče od osebe, ki svojega imena nij povedala, ali katera je popolnoma neznan, obsegajo določne, kaznjivo dejanje verjetno oznamenjujoče okoliščine, je treba sicer te okoliščine pozvedovati; vendar je v tem tako ravnati, da ne

bode nikacega hrupa in da bode poštenje obdolženih oseb kolikor koli mogoče malo trpelo.

Ako pride do državnega pravnika govorica ali glas o takem kaznjivem dejanji, katero se ne preiskuje samo na zahtevo udeleženca, ima on dolžnost, dati izprašati osebe, po katerih se je govorica razširila, slediti s pripomočjo varnostnih oblastev za njó, dokler ji ne dojde do izvira, ter, kolikor je moči, preveriti se, ima li kaj resničnega ali ne.

§. 88 Sploh ima državni pravdnik pravico, po preiskovalnem sodniku, po okrajnih sodiščih ali po varnostnih oblastvih dati opravljati vvodne pozvedbe za tega delj, da se dobodo potrebne opore, da se kazenskopravno postopa zoper kako določno osebo, ali pa da se zavrže ovada.

Tudi pri teh vvodnih pozvedbah imajo preiskovalni in okrajni sodniki tiste pravice in dolžnosti, katere gredó preiskovalnemu sodniku v vvodni preiskavi.

Državni pravdnik lahko dá po varnostnih oblastvih zaslišati nezaprisežene take osebe, ki bi utegnile kaj povedati v pojasnilo storjenih kaznjivih dejanj, ter sme biti tudi sam pričujoč pri takem zasliševanju. Ogled in hišno raziskovanje sme po njih samo tedaj opraviti dati, kadar nij vpričo sodne osebe, zване k temu uradnemu delu, ter je neogibna potreba, neutegoma to storiti; on je lahko tudi sam pričujoč pri teh preiskovalnih dejanjih, pri katerih je treba izpolnjevati vse za sodna dela te vrste propisane formalnosti. Ali o njih narejeni zapisniki se pod ničnostjo smejo samo tedaj rabiti za dokazila, če so se brez odloga priobčili preis-

kovalnemu sodniku, katerega dolžnost je, njih obliko in vsebino pretehtati in ako bi potrebno bilo, napraviti, da se obravnava ponoví ali dopolni.

§. 89. Preiskovalni sodnik pri sodnem dvoru prve stopinje opravlja, dokler nij predloga od državnega pravnika, samo tista uradna dela, katerih brez nevarnosti za namen ali brez prestopa zakonitega roka nij moči odlagati. Kar je storil, naj dá državnemu pravniku na znanje, ter naj počaka njegovih predlogov.

Okrajna sodišča nasproti dolžna so sicer tudi hudodelstva in uradoma preganjane pregreške, za katere zvedó, nemudoma naznaniti državnemu pravniku, a ob enem, ne čakaje njegovih predlogov, opraviti vvodne pozvedbe (§. 88, odstavek 1 in 2). Ali taka preiskovalna dela, s katerimi bi se sled kaznjivega dejanja izbrisati utegnil ter bi ga ne bilo mogoče pozneje še ogledovati, naj opravljajo samo tedaj, kadar je nevarnost v odlogu; razen tega naj samo v naznanilu, katero dadó, potrebnost tacega preiskovalnega dela v misel vzamejo in za to skrbé, da se sled kaznjivega dejanja ohrani dotle, dokler ne pride preiskovalni sodnik, ali pa zaprosba njegova, da naj se ta preiskovalna dela opravijo.

Zapisnike narejene o vvodnih pozvedbah mora okrajno sodišče z največjim podvikanjem in, če je koga dalo zapreti, najpozneje v osmih dnevih poslati državnemu pravniku, kateri je v poslednjem slučaju dolžan, najpozneje v treh dnevih po prejemu zapisnikov ali zaprtega djati iz pregona ali pa preiskovalnemu sodniku podati svoje predloge, kar se tiče osebe in postopka (§. 27, odstavek 2).

§. 90. Ako državni pravdnik, pregledavši ovado ali spise vvodnih pozvedeb, — katere, ako bi potrebno bilo, naj dopolniti dá, — najde dovoljno vzrokov, da napoti kazenski postopek zoper določno osebo, podá ali predlog o vvodni preiskavi (§. 91) ali pa obtožnico. V nasprotnem slučaju zavrne prejeta ovado, zapiše ob kratkem razloge, nagnivše ga k temu, ter pošlje preiskovalnemu sodniku spise vvodnih pozvedeb z opomnjo, da ne vidi vzroka daljemu preganjanju. Preiskovalni sodnik naj v tem slučaju vvodne pozvedbe ustavi in obdolženca, če je zaprt, precej izpustí.

Poglavje X.

O vvodnem preiskovanji hudodelstev in pregreškov sploh.

I. Kako začenjati vvodno preiskavo in káko mesto ima v njej preiskovalni sodnik.

§. 91. Predno se kdo dene pod obtožbo (XVI. poglavje), mora se opraviti vvodna preiskava tedaj, kadar gre za tako hudodelstvo, katero odsoja porota, ali kadar se ima kazenski postopek proti nepričujočemu sprožiti. V vseh drugih slučajih je prepuščeno državnemu pravdniku, oziroma zasebnemu obtožitelju, da preudari, je li predlagati vvodno preiskavo.

Namen vvodne preiskave je, obdolžitev kaznjivega dejanja sproženo proti določni osebi vzeti v naprejšnji pretres ter stvar toliko pojasniti, kolikor je potreba, da se ustanové tisti momenti, po katerih se dá ali kazenski postopek ustaviti ali pa pripraviti dejanje pod obtožbo in sprejem dokazov v glavni razpravi priréditi.

§. 92. Preiskovalni sodnik sme vvodno preiskavo začeti samo zaradi tacihi kaznjivih dejanj in samo zoper tiste osebe, zastran katerih ima pred seboj dotični predlog upravičenega obtožitelja.

Ako državni pravdnik vvodno preiskavo predlaga, naj preiskovalnemu sodniku priobči ovado in dokazila, katera je zvedel, ter uspeh vvodnih pozvedeb, ako bi bil katere ukrenil.

Kadar se preiskovalni sodnik pomišlja, mu li je pristopiti predlogu na vvodno preiskavo, naj se obrne na svetovalstveno zbornico, da ona o tem sklepa. Preiskovalni sodnik se udeležuje posvetovanja, a ne sklepanja. O takih posvetovanjih je treba vselej državnemu pravdniku popred vedeti dati, da lahko svoje nazore pismeno ali ustno razloži.

§. 93. Vvodno preiskavo opravlja praviloma preiskovalni sodnik sam in neposredstveno. Vendar sme on okrajna sodišča po okoliši in zunaj okoliša svojega sodnega dvora zaprositi, da posamezna sodna dela zvrše.

Okrajna sodišča naj ustrezajo zaprosbi, držéč se propisov za preiskovalnega sodnika veljavnih, in če iz tega nastane potreba še drugih preiskovalnih del v njihovem okoliši, dolžna so jih precej opraviti.

§. 94. Preiskovalni sodnik poroča ustno svetovalstveni zbornici o stanji vseh tekočih vvodnih preiskav enkrat na mesec ali tudi med mesecem, kadar se mu zdi potrebno po važnosti kake stvari, ali kjer mu je iskati razsodka svetovalstvene zbornice. V tistih sejah, v katerih svetovalstvena zbornica sprejemlje ta poročila, pričujoč je državni pravdnik ter ima pravico, staviti predloge.

§. 95. Ako svetovalstvena zbornica sklene, kako vvodno preiskavo okrajnemu sodišču (§. 12) izročiti, naj to sodišče izpolnjuje vse propise, kateri veljajo za preiskovalnega sodnika. Mesečno poročilo o stanji vseh tekočih vvodnih preiskav okrajno sodišče daje pismeno; takisto prejmlje tudi razsodke od svetovalstvene zbornice. Ustno poročevanje v seji te zbornice se v takih slučajih izroča enemu njenih údov. Tudi v teh sejah je državni pravdnik pričujoč.

II. Poslovanje pri vvodni preiskavi.

§. 96. Kadar je vvodna preiskava vpeljana, se preiskovalni sodnik iz službene dolžnosti in ne čakaje drugih obtožiteljevih predlogov, poprime svojega dela, da pozvé obstanek dejanja, najde storilca in ugotoví dokazíla govoreča zoper obdolženca in za njega toliko, kolikor zahteva namen vvodne preiskave.

§. 97. Obtožitelj ima pravico, tudi zastran posameznih preiskovalnih del preiskovalnemu sodniku staviti predloge, o katerih naj išče razsodka pri svetovalstveni zbornici (§. 94), kadar se pomišlja, ter se mu ne zdí pristati na-nje.

Preiskovalnih del državni pravdnik ne zvršuje, ker bi sicer delo bilo ničevó. Kadar preiskovalni sodnik obdolženca ali priče pravilno zaslišava, ne smeta biti pričujoča ni obtožitelj ni zagovornik. Ali pravico imata, biti vpričo pri ogledu, hišnem raziskovanji in raziskovanji pisanj ter povedati, na katere reči naj se raztegnejo ta preiskovalna dela. Za tega delj naj preiskovalni sodnik praviloma poprej vedeti dá obtožitelju, kdaj se opravijo ta dela,

vendar jih tedaj, kadar je nevarnost v odlogu, lahko opravi, če mu jih tudi nij poprej naznanil.

§. 98. Ako je za hudodelstvom ali pregreškom ostal kak sled, treba ga je primerno pozvedeti, zlasti z ogledom po določilih v sledečem poglavju obseženih.

Take stvari, na katerih ali s katerimi je bilo kaznjivo dejanje storjeno, ali katere je morebiti storilec pustil na mestu, kjer je dejanje storjeno, sploh vse take reči, katere bode pred obdolženca ali priče polagati v prispoznanje ali ki utegnejo kako drugače služiti v dokaz, naj se vzamejo, če je moči, pod sodno hrambo. One naj se ali denjejo v ovitek, kateri se zapre s sodnim pečatom, ali pa naj se jim dá sodno oznamenilo, da ne bode moči zameniti jih ali kaj drugega podtakniti.

Ako so med najdenimi v božjo službo posvečene reči, naj sodišče skrbi za to, da se odločijo od vseh drugih stvari in da pridejo v primerno shrambo.

§. 99. Ako se škoda, ki je komu s hudodelstvom ali pregreškom storjena, ali pa dobiček, ki mu je odšel, ne more zanesljivo pozvedeti z poškodovančevih besed, ali če se dá po pravici misliti, da on svojo škodo previsoko ceni, tedaj naj se v tistih slučajih, kjer ima velikost škode vpliv na to, more li se dejanje komu za hudodelstvo šteti, koliko kazni naj se odmeri ali odškodnine prisodi, priče ali zvedenci zaslišijo, da se zve kolika je škoda.

§. 100. Pisma, ki so pisana v jeziku pri sodišči nenavadnem ter so važna za preiskavo, naj

preiskovalni sodnik dá po zapriseženem tolmači prevesti in s prevodom vred pridene spisom.

§. 101. O vseh sodnih, k preiskavi spadajočih delih narejati je zapisnike; razen uradnika, kateri delo opravlja ali vodi, mora biti vsegdar pričujoč prisežen zapisnikar.

§. 102. Kadar je potrebno k preiskovalnemu delu privzeti sodne priče, morajo take priče biti možje polnoletni, neomadežani, v tisti reči neudeleženi, kateri so ali enkrat za vselej ali za posamezni slučaj podavši roko obljubili, da bodo na vse, kar se bode pred njimi godilo ali govorilo, dobro pazili, — da bi, ako bi trebalo, lahko pred sodiščem posvedočili, — da bodo nad zvestim zapisovanjem vsega tega čuli in do glavne razprave molčali o vsem, kar zvedó o priliki preiskovanja.

§. 103. Občna dolžnost vsacega državljana je, biti brezplačilno sodna priča pri preiskovalnih delih. Ta dolžnost zadeva pred vsemi stanovalce tiste občine, v kateri se preiskovalno delo opravlja.

Prosti te dolžnosti so:

1. dušni pastirji zakonito priznanih verskih družeb;
2. vojaki in deželni brambovci v aktivni službi in zares služeči javni uradniki in služabniki;
3. javni učitelji, svoj poklic res zvršujoče zdravstvene osebe, odvetniki, beležniki, pri železnocestnih voznjah in paroplovstvu delo imajoči, kakor tudi vsi tisti, katerih služba se brez škode za javno korist ne dá lahko ustaviti, zadnjič
4. ljudje živeči ob dnini ali tednini.

§. 104. Zapisniki o sodnih razpravah se pišejo precej, ko se godé, in kjer se to lahko ne dá, neposrednje po tem, ko so opravljene.

Na vsak zapisnik se zapiše, kje, katero leto in kateri dan se je pisal, in katere osebe so bile pričujoče.

Vprašanja naj se zapisujejo le toliko, kolikor je potrebno, da se odgovor razumé. Odgovore je praviloma samo po njih bistveni vsebini pripovedovalno zapisovati. Samo ondi, kjer je za presojo stvari važno, ali kjer se dá misliti, da bode treba v glavni razpravi zapisnik na glas brati, naj se zapisuje, kakor bi zasliševani sam govoril.

Sodnik naj zapisnik narekuje na glas tako, da pričujoči slišijo. Vendar je zasliševanemu na voljo, da zapisnikarju sam narekuje svoje odgovore. Ako zasliševanec to pravico zlo rabi, sme mu jo sodnik odvzeti.

§. 105. Vsak zapisnik je zaslišanim ali sicer privzetim osebam na glas prebrati, tudi če želê, položiti pred nje, da ga sami preberó, in pristaviti je na zapisnik opomnjo, da je bil prebran ali predložen in potrjen. Na to morajo zapisnik podpisati zaslišane osebe, pristavivši podpis ali ročno znamenje na vsako polo, a na konci pričujoči uradniki, zapisnikar in privzete sodne priče. Ako se zasliševanec neče podpisati, naj se v zapisnik pristavi opomnja, da se brani podpisati in zakaj se brani.

§. 106. V tem, kar je enkrat zapisano, ne sme se nič važnega izbrisati, pristaviti ali predrugačiti. Kjer se kaj prečrta, naj se tako, da se dá še brati.

Ako ima kateri zasliševanec kak važen pristavek ali popravek k zapisanim besedam svojim, naj se to opomni na kraji zapisnika ali pa v dostavku ter potrdi in podpiše, kakor je v §. 105 rečeno.

§. 107. Ako je zapisnik iz več pol, morajo se vse pole z nitjo speti in nitni konci s sodnim pečatom na-nj pritrditi.

Preiskovalni sodnik naj si piše dnevnik, v katerega se na tanko zapisujejo vsi spisi vvodne preiskave.

§. 108. Takim, kateri, če prav so bili poprej opominjani, pri kakem uradnem delu preiskovalnega sodnika razsajajo ali se razžaljivo vedejo, sme preiskovalni sodnik prisoditi do petdeset goldinarjev globe ali do osem dni zapora, a če je dotični človek že zaprt, trdo ležišče, posamski zapor, samotno zaprtje v temnico (vendar z utesnitvami, ki so ukazane v §§. 255—257 kazenskega zakona), ali pa mu odtegniti gorko jed za en teden. Sodnim pričam, zvedenim možem in pravnim pomočnikom katere stranke smejo se prisojati samo globe.

Vsako tako ukrenitev je poočititi v spisih in naznaniti precej svetovalstveni zbornici, katera ima oblast, te po preiskovalnem sodniku naložene kazni tudi uradoma ovreči ali zljajšati (§. 113).

III. Ustavljanje ali sklepanje vvodne preiskave.

§. 109. Vvodno preiskavo je z ukazom preiskovalnega sodnika ustaviti, brž ko obtožitelj zahtevo kazensko-sodnega pregona nazaj vzame ali ustavitev vvodne preiskave predlaga, ali če izreka, da ne vidi vzroka daljemu sodnemu pregonu (§. 112).

Razen tega se vvodna preiskava ne more ustaviti drugače nego po sklepu svetovalstvene zbornice ali pa sodnega dvora druge stopinje.

§. 110. Kadar se vvodna preiskava ustavi, naj se to vedeti dá obtožitelju, zasebnemu udeležencu pa obdolžencu in obdolženec naj se takoj izpusti, ako je bil zaprt.

Če tako želi, dati mu je uradno svedočbo o tem, da proti njemu nij nikacega vzroka daljemu sodnemu preganjanju.

Ako se ta, katerega pravica je bila s hudodelstvom ali pregreškom ukratena, nij pridružil postopku, naj se mu, če za to prosi, dá potrjenje o ustavitvi.

§. 111. Vvodna preiskava se sklene, brž kakor je dovolj pozvedeno, da je moči na podlogi teh pozvedeb zaukazati glavno razpravo in ob enem pregledati dokazila, kar jih je najti, da se vsa spravijo na glavno razpravo.

§. 112. Po skleneni vvodni preiskavi priobči preiskovalni sodnik spise državnemu pravdniku. Ta ima dolžnost (§. 27), v osmih dnevih po prejetji spisov ali obtožnico podati preiskovalnemu sodniku ali pa vrniti mu spise z izrecilom, da ne nahaja nikacega vzroka daljemu sodnemu preganjanju.

Zasebnemu obtožitelju je sklep vvodne preiskave na znanje dati z opominom, naj v štirinajstih dneh podá obtožnico, in s poukom, da ako tega roka ne bi dostal, bode to veljalo toliko, kakor da je odstopil od obtožbe (§. 109).

V tistem roku, ki je določen za obtožnico, sme se tudi staviti predlog za dopolnitev vvodne pre-

iskave. Ako se ta predlog zavrne, teče novi rok za obtožnico od časa, ko se dotični sklep svetovalstvene zbornice na znanje dá.

Razsodba kas. dvora : Ako okrajni sodnik ni ob enem tudi preiskovalni sodnik, ne more zasebni obtožitelj v drugem odstavku §. 112 k. p. r. določenega roka varovati si s tem, da poda njemu obtožnico (z dne 21. nov. 1884 št. 9944).

IV. Pravni leki (pomočki) proti ukrenitvam preiskovalnega sodnika in svetovalstvene zbornice.

§. 113. Vsi tisti, ki menijo, da se jim je med vvodnim pozvedovanjem, vvodno preiskavo ali v postopku, ki sledi za podano obtožnico, s kako ukrenitvijo ali zakesnitvijo preiskovalnega sodnika krivica storila, imajo pravico, zahtevati, da razsodi o tem svetovalstvena zbornica, in svojo zahtevo pismeno ali ustno preiskovalnemu sodniku ali pa naravnost tej zbornici podati. Takšna pritožba ovira izvršitev naredbe preiskovalnega sodnika samo v slučajih, omenjenih v §. 108.

Zbornica razsoja v nejavni seji, poslušavši preiskovalnega sodnika in državnega pravdnika.

§. 114. Proti temu zborničnemu razsodilu praviloma nij dalje pravnega leka. Vendar se sme proti njemu državni pravdnik in zasebni obtožitelj kakor tudi obdolženec tedaj pritožiti pri sodnem dvoru druge stopinje, kadar se tiče izločitve posameznih kazenskih reči iz vkupnega kazenskega postopka, zaprtja ali izpuščenja ali pa določila zavarovalne vsote. Tudi sme državni pravdnik ali zasebni obtožitelj pritožiti se sodnemu dvoru druge stopinje zoper tista razsodila, s katerimi se predlog vvodne preiskave zavrača ali ustavitev te preiskave izreka.

Ta pritožba praviloma (§. 197) nima odložne moči. Podati jo je svetovalstveni zbornici v treh dnevih po oznanilu sklepa, proti kateremu je namerjena. Sodni dvor druge stopinje razsoja o pritožbi v nejavni seji, poslušavši višjega državnega pravnika.

Razsojaje takšne pritožbe sodni dvor ne more nikdar obdolžencu v škodo predrugačiti naredb in sklepov, proti katerim nij bilo pritožbe; v drugem pa ima pravico, tudi tedaj ukazati, da se zapazene napake v postopku odpravijo, kadar se zoper nje nij mogla podati ali nij podala pritožba.

Ako najde pritožbo proti ustavitvi vvodne preiskave utemeljeno, sme zaradi taci dejanj, katerih preganjanje je upravičen obtožitelj zahteval (§. 92), in zaradi katerih je obdolženec že bil zaslišan, precej izreči, da je dejan pod obtožbo.

§. 115. Kolikor je moči, naj se skrbi za to, da se tek postopka ne zadržuje s predlaganjem spisov vsled poprijetega pravnega leka; ako nij drugače, naj se dadó prepisati taki spisi, kateri so negibno potrebni za njegovo nadaljevanje.

Poglavje XI.

O ogledu in zvedenih možéh (veščakih).

I. O ogledu in privzemanji zvedenih mož sploh.

§. 116. Ogled je napraviti, kadarkoli se zdí potrebno, da se z njim za preiskavo važna okolnost razjasni. Vselej je privzeti dve sodni priči in če se zaradi prispoznavanja preiskovanih reči ali zaradi kakih pojasnil koristno vidi, tudi obdolženca.

Obdolženčevemu zagovorniku se ne more odreči, da bi se ne udeležil ogleda; tudi naj se že postavljenemu zagovorniku vedeti dá, kdaj bode ogled, ako nij proti temu posebnega pomisleka.

§. 117. Zapisnik o ogledu naj se tako določno in obširno spiše, da bode dajal popolno in zvesto podobo ogledovanih reči. Ako je k temu treba, pridejati mu je nariske, črteže ali očrte; mere, teže, količine in razmeri krajev naj se oznamenjajo po znanih in nedvomnih določilih.

§. 118. Ako je pri kakem ogledu treba zvedenih môž, naj preiskovalni sodnik praviloma njih dva pokliče.

Kadar je slučaj manj važen, ali kadar bi utegnilo biti namenu preiskave nevarno čakati na prihod drugega zvedenca, tedaj je zadosti, če se privzame samo en zveden mož.

§. 119. Zvedence izbira preiskovalni sodnik. Ako je tacihi kaj pri sodišči v stanovitni službi za določeno stroko, naj samo tedaj druge pokliče, kadar je nevarnost v odlogu, ali če óne zadržuje kaka posebna okolnost, ali kadar bi morebiti ne kazalo rabiti jih v posameznem slučaju.

Ako kak zvedenec na prejet poziv ne pride, ali se brani pri ogledu sodelovati, sme mu preiskovalni sodnik naložiti od petih do sto goldinarjev globe.

V državni službi stoječi okrajni zdravniki so dolžni posel sodnega zvedenca opravljati proti povračilu normalnih pristojbin (zakon z dne 30. aprila 1870 št. 68 d. z.).

§. 120. Take osebe, katere bi se v kaki preiskavi ne smele za priče zaslišati ali v prisego vzeti, ali katere do obdolženca ali poškodovanega

stojé v katerem v §. 152, št. 1, omenjenih razmerov, naj se ne jemljó za zvedence, ker bi sicer delo bilo nično. Izbrane zvedence je praviloma na znanje dati, predno bode ogled, obtožitelju in obdolžencu; ako se kaj važnega proti njim vgovarja ter nij nevarnosti v odlogu, tedaj naj se privzamejo drugi zvedenci.

Razsodba kas. dvora: Ničnost pa ni stavljena na opustitev tega obveščanja (z dne 22. jan. 1876 št. 13177 ex 1874).

§. 121. Tiste zvedence, kateri so zaradi svoje stanovitne službe že sploh zapriseženi, naj preiskovalni sodnik, predno se začne uradovanje, opomni svetosti njihove prisega.

Drugi zvedenci se morajo pred ogledom s prisego zavezati, da hočejo ogledni predmet skrbno preiskati, kar zapazijo, zvesto in popolnoma povedati ter izvid (najdenje) in mnenje svoje po najbolji vednosti in vesti in po pravilih svoje znanosti ali umetnosti oddati.

§. 122. Zvedeni možje morajo ogledne stvari vpričo sodnih oseb pregledati in preiskati, razen ko bi sodne osebe zaradi spodobnosti raje odstopile, ali kadar se potrebne dozvedbe, kakor pri preiskovanji strupov, morejo samo po nadaljevanem opazovanji ali po dalj trpečih poskušnjah storiti.

Kadarkoli pa se sodne osebe, kakor je tukaj rečeno, od ogleda umaknejo, naj se primerno poskrbí za to, da bode pozvedbam zvedenih môž zagotovljena verovnost.

Kadar si je misliti, da zvedenci po svojem ravnanji preiskovano stvar razderejo ali predrugačijo, naj se kos te stvari, ako se dá, v sodno hrambo spravi.

§. 123. Ogled vodi preiskovalni sodnik. On določuje — kolikor je mogoče, z ozirom na to, kar obtožitelj in obdolženec ali njegov zagovornik predlaga, — tiste reči, na katere je zvedencem paziti, in stavi vprašanja, na katera je po njegovih mislih potreba odgovora. Zvedenci smejo določno povedati tiste točke, katere se jim zdé potrebne za dotično mnenje, ter zahtevati, da se jim, bodi iz spisov bodi po zasliševanji prič, pojasnijo.

Kadar bi zvedenci menili, da jim je za korenilo mnenje neogibna potreba v preiskovalne spise pogledati, smejo se jim tudi spisi sami v roke dati, če nij proti temu posebnih pomislekov.

§. 124. Kar zvedenci povedó o svojih opazkih (izvid), naj zapisnikar precej zapiše. Mnenje z razlogi vred smejo ali precej na zapisnik povedati ali pa pridržati si, da oddadó pismeno mnenje, za kar jim je določiti primeren rok.

§. 125. Ako se izrecíla zvedencev o zapaženih rečéh znatno razlikujejo eno od drugega, ali kadar je njihovo najdenje (izvid) temno, nedoločno, nasprotujoč samo sebi ali pozvedenim rečém, ter se pomisleki ne dadó odstraniti s tem, da se zvedenci še enkrat zaslišijo, naj se ogled, če je moči, ponoví ter privzaméjo tisti ali drugi zvedeni možje.

Razsodba kas. dvora: „Sam sebi nasprotujoč“ je izrek, kadar ugotavlja take dejanske okolnosti eno zraven druge, katere se v tem razmerji logično ne morejo misliti, ker se vzajemno izključujejo (z dne 10. aprila 1886 št. 1981).

§. 126. Kadar je mnenje tako sebi samemu nasprotno ali pomanjkljivo, ali če se najde, da obsega sklepe, ki iz podanih prednjakov niso dosledno izvedeni ter se take dvomljivosti ne dadó odpra-

viti s tem, da se zvedenci še enkrat zaslišijo, tedaj je iskati mnenja od drugega ali več drugih zvedencev.

Če so zvedeni možje zdravniki ali kemiki, moči se je v takih slučajih na zdraviteljsko fakulteto katere v državnem zboru zastopanih dežel obrniti za mnenje. Enako je ravnati, kadar se svetovalstveni zbornici zaradi važnosti ali težavnosti slučaja zdi potrebno, iskati fakultetnega mnenja.

Razsodbe kas. dvora: Ako za zvedence zaslišani zdravniki pri glavni razpravi s svojim med vvodno preiskavo izrečenim mnenjem niso v soglasji, ni zadostnega vzroka, da bi se morali zaslišavati drugi zvedenci (z dne 17. nov. 1877 št. 10187).

Kadar je oddala medicinska fakulteta svoje mnenje, ne gre taistega pri glavni razpravi več presojeti po drugih zvedencih (z dne 15. okt. 1875 št. 5093).

II. Postopek pri preiskovanji zaradi usmrtitve in telesne poškodbe posebej.

§. 127. Ako se pri smrti kacega človeka pokaže sum, da je nje krivo hudodelstvo ali pregrešek, mora se pred pogrebom mrlič ogledati in truplo razparati.

Če je mrlič že pokopan, treba ga za tega delj zopet izkopati, ako se po okolnostih dá še znamenit uspeh pričakovati, ter nij silne nevarnosti za zdravje tistih, kateri se morajo mrliškega ogleda udeležiti.

Predno se začne mrlič parati, treba ga je na tanko popisati, in da mu se ugotovi istost, zaslišati je tiste osebe, katere so pokojnika poznale. Ako je potrebno, naj se od teh ljudi pred priznavanjem zahteva, da pokojnika na tanko popišejo, kakšen je bil. Ako je pa mrtvec celo neznan, naj se natančen popis mrliča po časnikih razglasí.

Pri ogledu mrliča je preiskovalnemu sodniku gledati na to, da se na tanko omeni, kako je mrlič ležal, kakšen je, kje in v kaki obleki je bil najden, ter da se skrbno pazi na vse, kar bi po okolnostih utegnilo biti pomenljivo za preiskavo. Sosebno je rane in druge vnanje sledove storjene mu sile na tanko popisati, koliko jih je in kakšne so, sredstva in orodje, s katerimi so bile po vsi podobi storjene, povedati in ako se najde kaj orodja, — ki se je utegnilo rabiti, — z vidnimi poškodbami primerjati ga.

Zastran mrliškega ogleda glej min. ukaz z dne 28. jan. 1855 št. 26 drž. zakonika.

§. 128. Mrliški ogled in razparanje trupla opravljata po posebnih za to danih propisih dva zdravnika, katerih eden sme tudi samo ranocelnik biti.

Ako je pokojnik pred svojo smrtjo imel kako bolezen ter ga je kak zdravnik ozdravljaj, treba tudi tega povabiti k mrliškemu ogledu, ako utegne to kaj zdati za pojasnjenje stvari in če se more brez odloga zgoditi.

Razsodba kas. dvora: Ničnosti pa ne ustanovi, če sta truplo pregledala in razparala dva ranocelnika (z dne 16. januarja 1875 št. 11188 ex 1874).

§. 129. Mnenje mora izreči, kaj je bilo v tem slučaju najbližji vzrok, po katerem je smrt nastopila, in kje je izvir temu vzroku.

Kadar se zapazijo poškodbe, pretehtati je sosebno:

1. ali so bile pokojniku po dejanji drugega človeka zadane, in če se to vprašanje potrdi,

2. ali je to dejanje bilo smrti krivo

a) že po svoji naravi sploh,

- b) vsled tega, ker je poškodovani osebno bil take lastne narave ali v kakem posebnem stanu,
- c) zaradi naključbenih okoliščin, v katerih je bilo storjeno, ali
- d) po vmesnih vzrokih, ki so se po naključbi pri-taknili, katerim je pa vendar óno dejanje povod ali izvir dalo, in ali bi se zadnjič
- e) smrt bila dala s pravočasno in primerno po-močjo odvrniti.

Ako mnenje ne jemlje v misel vseh za razsodbo važnih okoliščin, naj preiskovalni sodnik o tem stavi posebna vprašanja zvedenim močem.

§. 130. Kadar je sumnja, da je bil kak otrok usmrten, treba razen pozvedeb, ki jih je opraviti po prejšnjih propisih, še tudi preiskovati, ali je bil otrok živ rojen.

§. 131. Kadar je sumnja zavdaje, naj se k po-zvedbi o obstanku dejanja razen zdravnikov, če je mogoče, privzameta še dva kemika. Strupovino samo pa smeta po okoliščinah tudi sama kemika v prostoru za to pripravnem preiskovati.

§. 132. Tudi pri telesnih poškodbah morata po-škodovanega ogledati dva zvedenca, ki naj po na-tančnem opisu poškodb zlasti tudi izrečeta, katere izmed najdenih telesnih poškodb ali pokvár na zdravji je ali same na sebi, ali po njih vkupni moči, brezuvetno ali v posebnih okoliščinah danega slu-čaja šteti za lahke, težke ali življenju nevarne po-škodbe, kake nasledke takšne poškodbe po navadi imevajo, in katere nasledke so v danem posameznem slučaju res imele, kakor tudi, s katerimi pomočki ali s kakim orodjem in kako so bile prizadejane.

Razsodba kas. dvora: Ni propisano, kakor v §. 128 k. p. r., da mora biti eden zvedencev „graduiran zdravnik“; lahko sta oba zvedenca ranocelnika (z dne 19. dec. 1876 št. 5959).

§. 133. Kadar je treba kako žensko na telesu ogledati, sme se to po okolnostih naročiti tudi porodnim pomočnikom, ali v manj važnih slučajih porodnim pomočnicam (babicam) namesto zdravnikov ali ranocelnikov.

III. Postopanje pri dvomih o dušni zmotenosti ali o zmožnosti obdolženca, da mu se prišteva dejanje.

§. 134. Kadar vstane dvomba o tem, je li obdolženec pri pameti, ali če je kako zmotenega uma, da bi mu se ne moglo prištevati dejanje, napravi naj se vselej, da dva zdravnika obdolženčev dušni stan preiščeta.

Ona morata poročati, kaj sta pri svojem opazovanji našla, sestaviti vse znamenite reči, po katerih se sodi obdolženčev dušni stan, pretehtati jih, kako pomembo imajo vsaka za se in vse v svoji zvezi, in če sta te misli, da je tu zmotenost duha, določiti, katere narave, katere vrste in v kateri stopinji je bolezen, ter izreči po spisih kakor tudi po svojem opazovanji, kak vpliv ali kako moč je bolezen imela in še ima na obdolženčeve misli, nagona in dejanja, in ali je ta zmotenost že bila in v kaki meri je bila ta čas, ko se je dejanje storilo.

IV. Preskušnja rokopisov.

§. 135. Kadar nastane dvomba o pristnosti kake listine ali kadar je zvedeti, čegave roke je kako določno pisanje, lahko se napravi, da je zvedenci primerjajo z drugimi nedvomno pravimi pismi.

V. Postopanje v preiskavah zaradi popačbe ali ponareje javnih upnih listov in kovanih novcev (denarjev).

§. 136. V slučajih ponareje ali popačbe javnih upnih listov naj preiskovalni sodnik tiste liste, kateri so predmet preiskovanja, praviloma pošlje finančnemu ministerstvu, da zadobi od njega najdenje ali izrek, so-li pravi ali nepravi, in pa pojasnilo o tem, kako se je popačba zvršila, če se je rabilo v to pripravljeno orodje, ki pomnožbo olajšuje, zadnjič če se je že zasledilo kaj taci popačenih listov in kje.

Tjekaj je poslati tudi, ko je kazensko-sodna pravda popolnoma dokončana, falsifikate in vse orodje in vso stvarino, ki izvira od kaznjivega dejanja, ter druge dotične stvari. Ako bi se te reči za novo kazensko-sodno uradovanje potrebovale, naj se zahtevajo nazaj.

Kadar gre za popačbo bankovcev ali upnih listov privilegirane avstrijske národne banke, naj se preiskovalni sodniki obračajo naravnost nanjo, pri popačbi tozemskega kovanega denarja pa na kovnico v to določeno in tjekaj po dokončanem postopku tudi falsifikate pošiljajo.

Da se dobode najdenje o popačenih vnanjih denarjih ali upnih listih, obrniti se je preiskovalnemu sodniku naravnost na pravosodno ministerstvo.

Glede onega kovanega denarja, ki je bil kovan v kr. ogerski kovnici v Kremnici obračati se je na to kovnico (min. ukaz z dne 21. nov. 1877 št. 15170, 18. dec. 1881 in 9. maja 1885 št. 8249).

VI. Postopanje pri preiskavah zaradi zažiga.

§. 137. Pri zažigih je zlasti pozvedeti, kako je bilo zažgano, ali se je v to rabilo kako netilo in katero; dalje, kje in kdaj je bil ogenj podtaknen,

po dnevi ali po noči, in ali se je to zgodilo v takih okolnostih, da je iz tega res na tuji lasti požar se vnel ali vsaj vstala nevarnost požara, ali da je življenje kacega človeka v nevarnost prišlo, in če bi se bil ogenj, enkrat vnevti se, lahko razširil; zadnjič, ako se je požar res vnel, pozvedeti je, kolika je škoda, ki jo je storil.

VII. Postopanje pri preiskavah zaradi drugih poškodb.

§. 138. Pri hudodelstvih ali pregreških, s katerimi je kako drugače nego se je tu omenilo, bilo življenje ali imetje poškodovano ali v nevarnost pripravljeno, pozvedeti je po ogledu sosebn, kakšna je bila rabljena sila ali zvijača, kaka sredstva ali orodja so se rabila, in koliko se je storilo ali namérjalo storiti škode ter koliko je s tem dobička poškodovanču odšlo, ali kolika je nevarnost, ki je bila za življenje, zdravje ali telesno varnost ljudi in za tujo svojino ali last.

Poglavje XII.

O hišni in osebni raziskavi in o zasegi.

I. Hišna in osebna raziskava.

§. 139. Hiša, to je stanišče in druge k hišnemu gospodarstvu spadajoče prostorine smejo se samo tedaj raziskavati, kadar biva utrjen sum, da se v njih skriva hudodelstva ali pregreška sumen človek, ali da se tam nahajajo take reči, katere v roke dobiti ali ogledati utegne biti važno za kako gotovo preiskavo.

Takim, o katerih je zelo verjetno, da imajo takšne reči, ali kateri so kacega hudodelstva ali pregreška sumni ali sicer na slabem glasu, lahko se razišče tudi oseba in obleka.

§. 140. Raziskovanje biva praviloma samo po tem, ko je bil zaslišan tist, pri komer ali kdor se raziskuje, in samo tedaj, kadar zasliševanje nij imelo tega uspeha, da bi dotični človek dobrovoljno izročil, kar se išče, niti so po njem odpali vzroki, zaradi katerih ima biti raziskava.

To zasliševanje se sme opustiti pri ljudéh slabega glasa, in pa tedaj, kadar je nevarnost v odlogu, ali če se raziskujejo občinstvu odprti prostori.

Po pravilu se sme raziskovati samo vsled sodniškega z razlogi podprtega povelja. To povelje je dotičniku takoj ali vsaj v prvih štiriindvajsetih urah potem vročiti.

Hišne raziskave zaradi hudodelstev ali pregreškov, zastran katerih utegne javna varnost zahtevati daljna policijska zasledovanja ali druge naredbе, naj se, — ako je to brez zakesnitve mogoče, — poprej naznanijo najbližjemu varnostnemu oblastvu, da bode njega odposlanec lahko pri njih pričujoč ter da, ne vtikaje se v preiskovalno delo, — dobode znanje o stvari potrebno mu za dalje naredbe.

Kadar je hišno raziskovanje opravljati v vojaškem ali takem poslopji, v katerem biva vojaščina (deželna bramba), naj se to naznani poveljniku in privzame vojaška (brambovska) oseba, katero on pridodá.

§. 141. V svrhu kazenskega pravosodja smejo, kadar je nevarnost v odlogu, sodni uradniki ali

uradniki varnostnih oblastev tudi brez sodniškega povelja ukazati hišno raziskovanje. Na raziskovanje poslanemu dati je pismeno pooblastilo, katero pokaže dotičniku.

V isti namen smejo tudi varnostni organi samooblastno raziskovati hišo, kadar gre za človeka, zoper katerega je že izdano privodno ali zaporno povelje, ali če je človek bil pri samem dejanji zasačen, ali če ga javna potira ali javna govorica stavi v sum kaznjivega dejanja, ali če ga zatekó, da ima take reči, ki kažejo na deležnost tacega dejanja.

V obojem slučaju je dotičniku, ako zahteva, takoj ali vsaj v prvih štiri in dvajsetih urah po tem vročiti list potrjujoč opravljeno hišno raziskovanje s pristavljenimi vzroki, zakaj se je to zgodilo.

§. 142. Hiše in osebe naj se vselej tako raziskujejo, da ne bode nobenega nepotrebnega hrupa, da se dotični ljudje ne nadlegujejo ali motijo čez neogibno potrebo; tudi je, kolikor je moči, varovati jim dobro ime in zasebne skrivnosti, ki niso v nikaki zvezi s predmetom preiskovanja, in z največjo skrbnostjo paziti, da se v vsem spodobno in dostojno ravna.

Imetnika prostorine, katera se hoče raziskovati, je povabiti, da bode pri raziskovanji; če mu kaka ovira brani ali če ga nij doma, mora se k temu povabiti odrasel ud njegove rodbine ali če takega nij, kdo domačih ali kak sosed.

Razen tega je k raziskovanju vsegdar privzeti enega zapisnikarja in dve sodni priči.

Zapisnik, ki se naredí o raziskavi, morajo vsi pričujoči podpisati. Ako se nij našlo nič sumnega, naj se dotičniku, če želi, izdá potrdilo o tem.

II. Zasega.

§. 143. Ako se najdejo reči, ki utegnejo biti važne za preiskavo, naj se vse spišejo v zaznamek in v sodno hrambo ali vsaj pod sodno pažnjo vzamejo ali zasežejo (§. 98).

Vsakdo ima dolžnost, ako se zahteva, izročiti take reči, zlasti tudi pisma. Ako se kdo brani izročiti stvar, za katero je sam priznal ali je sicer izkazano, da jo ima, ter mu je nij moči pri hišnem raziskovanji odvzeti, sme se imetnik, ako nij sam kaznjivega dejanja sumen, niti je zakonito odvezan dolžnosti pričevanja, z globo do petdeset goldinarjev in, če se še dalje brani, v važnejših slučajih z zaporom do šest tednov k temu primorati.

Razsodba kas. dvora: Iz te določbe pa ne sledí, da bi se tedaj, ako dotičnik pravico §. 152 k. p. r. zase zahteva, ne smelo v kazenski pravdi uporabiti listin in dokazil, ki so se prostovoljno izročila ali pa pri hišni raziskavi dobila in vzela (z dne 4. februvarja 1884 št. 6439).

§. 144. Ako se pri hišnem ali osebnem raziskovanji najdejo take reči, iz katerih se dá sklepati, da se je storilo kako drugo kaznjivo dejanje, zaradi katerega se ne vrši raziskovanje, se one, ako je kaznjivo dejanje uradoma preganjati, sicer zasežejo; ali o tem se mora spisati poseben zapisnik in precej državnemu pravdniku priobčiti. Ako ta ne predlaga kazenskega postopka, morajo se zasežene stvari neutegoma nazaj dati.

III. Raziskovanje in zasega listov (papirjev).

§. 145. Pri raziskovanju listov je skrbeti za to, da za njih vsebino ne zvedó ljudje, kateri nimajo nobene pravice do tega.

Ako ta, kateri ima liste, ne dopustí raziskovati jih, jih je zapečaten shraniti pri sodišči, ter je dobiti razsodilo svetovalstvene zbornice o tem, če jih gre raziskati ali nazaj dati.

Tudi razen tega naj se listi, kateri so se v sodno hrambo vzeli pa se ne morejo precej spisati v zaznamek, denejo pod zavitek, zapečaten s sodnim pečatom. Tudi udeležencu, ako bi bil pri raziskovanju, naj se dopustí, da pritisne svoj pečat na zavitek. Kadar jih je treba razpečatiti, naj se udeleženec povabi, da pride k razpečatenju. Ako, tako povabljen, ne pride, ali če ga nij domá ter mu se povabilo ne more vročiti, naj se listi vendar razpečatijo.

IV. Zasezanje in odpiranje pisem in drugih poslatev.

§. 146. Ako je obdolženec že v zaporu zaradi hudodelstva ali pregreška, ali če je zaradi tacega dejanja proti njemu že izdano privodno ali zaporno povelje, sme preiskovalni sodnik telegrame, pisma ali druge poslatve, katere obdolženec kam odpravi, ali ki na-nj dohajajo, zaseči in od poštnih ali telegrafskih uradov in drugih odpravljalnih zavodov zahtevati, da mu jih izročé.

Ti so dolžni dalje, če državni pravdnik zahteva, take poslatve zadržavati dotle, dokler jim ne dojde ukaz od sodišča; če pa nij ukaza od preiskovalnega sodnika v treh dneh, odprave ne smejo dalje odlagati.

§. 147. Zasežene poslatve sme samo preiskovalni sodnik odpreti in to naravnost, če obdolženec privoli. A če ne privoli, naj se preiskovalni sodnik, ako nij nevarnosti v odlogu, poprej obrne na svetovalstveno zbornico, da ona pritrdi

Ob odpiranju je narediti zapisnik in poslatev naj se odpre tako, da se pečati ne pokvarijo; zavitke in nadpise je shraniti.

§. 148. Zasego kacic poslatev je obdolžencu, ali, če je on z doma, kateremu njegovih ljudi precej, ali najpozneje v štiri in dvajsetih urah na znanje dati. Kadar so se poslatve odprle, naj se pisma in telegrami, — ako se nij bati, da bi naznanilo njih vsebine bilo v škodo preiskavi, — obdolžencu ali tistemu, na kogar so nadpisani, v prvopisu ali prepisu, celoma ali v posnetku priobčijo. Ako obdolženec nij pričujoč, priobčijo se kateremu izmed njegovih. Če nij obdolženčevih svojcev, naj se pošiljatelju ali pismo, — kadar sodnik meni, da mu je to v korist, — nazaj pošlje, ali pa, ako mora pismo ali telegram med spisi ostati, zasega na znanje dá.

§. 149. Zasežene poslatve, katerih odpreti se nij videlo potrebno, naj se brez odlaganja izročé tistemu, komur so namenjene, ali nazaj dadó odpravljalnici.

Poglavje XIII.

O zasliševanju prič ali svedokov.

§. 150. Praviloma je dolžnost vsacega, kdor je za pričo pozvan, na poziv priti in o tem, kar mu

je znano o predmetu preiskovanja, pred sodiščem pričevati.

§. 151. Za priče se ne smejo zaslišavati, ker bi sicer njih izustilo bilo nično:

1. Duhovni o tem, kar jim je bilo pri spovedi ali sicer pod pečatom duhovske uradne zamolčljivosti zaupano;

2. državni uradniki, ako bi s svojim pričevanjem prelomili dolžnost uradne zamolčljivosti, če niso po svojih višjih te dolžnosti odvezani;

3. osebe, katerim ta čas, ko jim je pričevati, po svojem telesnem ali dušnem stanu nij mogoče resnice povedati.

Razsodbe kas. dvora: Kake starosti morajo biti otroci, da se zaslišijo za priče, ne določa zakon; to naj presoja sodnik v vsakem posebnem slučaju po razmerah in po načelu, izrečenem v §. 151 št. 3 k. p. r. (z dne 19. nov. 1877 št. 11369).

Trditvev, da je priča bila o času storjenega dejanja zelo pijana, ne brani, jo zaslišati (z dne 6. nov. 1874 št. 8402).

§. 152. Dolžnosti pričevanja so prosti:

1. Sorodniki in svaki obdolženčevi v navzgorni in nizdolni vrsti, njegov zakonski družje in tega bratje in sestre, njegovi bratje in sestre ter njih soproga ali soprog, bratje in sestre njegovih roditeljev in pa dedov, bratovi ali sestrični otroci, bratranci, posinovniki in redniki, posinovljenci in rejenci, njegov varuh in varovanec;

2. zagovorniki o tem, kar jim je kakor svojim zagovornikom zaupal obdolženec.

Kadar oseba za pričo poklicana stoji v katerem zgoraj omenjenih razmerij samo do enega izmed več obdolžencev, se ona sme pričevanju o drugih samo tedaj umakniti, kadar nij mogoče odločiti izustil, katera se tičejo drugih.

Preiskovalni sodnik je dolžan pod 1. omenjene osebe, če jih pozove za priče, pred zasliševanjem ali vsaj brž, kakor zvé za njihovo razmerje do obdolženca, poučiti o njih pravici, da lahko pričevanje odrekó, in postaviti v zapisnik njih izrecilo o tem. Ako se priča nij izrečno odpovedala svoje pravice, odreči pričevanje, nično je njeno izustilo.

Razsodbe kas. dvora: Določba §. 152 k. p. r. je le priči na korist, ne pa tudi obtožencu; slednji ne more zahtevati, da bi se kak sorodnik ne smel zaslišati za pričo (z dne 23. dec. 1878 št. 14162).

Tudi v vlogi, sodišču podani, izreka lahko priča, da se poslužuje pravice §. 152 k. p. r.; zakon ne propisuje nikake gotove oblike za to (z dne 19. febr. 1886 št. 14803 ex 1885).

Določba §. 152 k. p. r. ne ovira, pozvedovati o izjavah kake pričevanja oproščene osebe, ki jih je storila izven sodišča, ter opirati nanje dokaz (z dne 25. septb. 1890 št. 7102 in 1. marca 1886 št. 14458 ex 1885).

Obtoženčevega ujca žena nima pravice, v zmyslu §. 152 št. 1 k. p. r. odpovedati se pričevanju (z dne 18. febr. 1884 št. 12379).

Tudi o tem, kar je obdolženec kakemu zagovorniku zaupal, hoteč se z njim posvetovati, še predno se je kazensko postopanje pričelo, velja določba §. 152 št. 2 k. p. r. (z dne 14. marca 1883 št. 1004).

Ako je kak obsojenec po dostani kazni klican k razpravi, ki se vrši pozneje proti kakemu tovarišu zaradi istega zločina, ima pravico odpovedati se pričevanju, če je tovariš z njim v kakem razmerji §. 152 k. p. r. (z dne 21. febr. 1877 št. 10899).

Nasproti pa se soobtoženec ne pravice ne more posluževati proti kakemu drugemu z njim v tem razmerji stoječemu obtožencu, kadar se glavna razprava ob enem vrši proti obema, čeravno se njegov zagovor da ločiti od izustil, ki zadevajo onega (z dne 9. sept. 1875 št. 7364).

Če se je priča v preiskavi poslužila pravice §. 152 k. p. r., ne brani to, jo pri glavni razpravi k pričevanju pripustiti, ako se zdaj odpove tej pravni dobroti (z dne 2. marca 1877 št. 12399 ex 1874).

Take priče, ki so se dane jim pravice v preiskavi poslužile, klicati so k glavni razpravi samo takrat, ako je priča pozneje izrekla, da hoče pričevati, ali pa če oni, ki se nanjo sklicuje, trdi, da bude pričevala in če je ta trditev bodisi kakor koli po priči poverjena (z dne 12. aprila 1878 št. 622).

Ako se priča pri glavni razpravi posluži pravice §. 152 k. p. r., ne smejo se izpovedbe te priče pred preiskovalnim sodnikom več prečitati (z dne 27. septb. 1884 št. 8265).

Kadar pa nastopijo pogoji §. 252 št. 1 k. p. r. smejo se prečitati pri glavni razpravi zapisniki s pričami, ki so bile med preiskavo zaslišane odpovedavši se pravici §. 152 k. p. r. (z dne 10. avg. 1876 št. 6650 in 27. nov. 1880 št. 11683).

§. 153. Ako bi iz pričevanja ali iz odgovora na kako vprašanje izhajala priči sami neposredstvena in znamenita škoda na imetji ali izvirala sramota njej sami ali kateremu njenih svojcev (§ 152, št. 1), ter se ona za to brani pričevati, naj se samo v posebno važnih slučajih k temu primora.

Razsodba kas. dvora: Sodnikovi previdnosti se prepušča presojeti, jeli pričo o pravni dobroti §. 153 k. p. r. podučiti in jej ta dobrota privoliti, ali ne (z dne 30. avg. 1886 št. 6057).

§. 154. Take osebe, katerim bolezen ali slabost pred sodišče priti brani, se smejo v svojem stanovališči zaslišavati.

§. 155. Ude cesarske hiše zaslišava za priče v njih stanovališči najvišje dvorno maršalstvo ali zunaj Dunaja prezident sodnega dvora prve stopinje tistega kraja, kjer bivajo.

§. 156. Ako kaka priča prebiva zunaj okoliša tistega okrajnega sodišča, katero je ondi, kjer ima preiskovalni sodnik svoj sedež, dati jo je praviloma zaslišati po tistem okrajnem sodišči, v katerega okraji biva priča. Ako se pa preiskovalnemu sodniku, bodi za to, da bi dovolj obsežno izustilo dobil ali da bi reč hitreje dognal, potrebno vidi, da pričo sam izprašuje, sme jo ali neposredstveno ali po okrajnem sodišči, kateremu je priča podložna, pozvati, da sama pred njega pride. Kadar bi prihod pred preiskovalnega sodnika priči nalogal prevelike težave ali preveliko troškov, sme jo tudi v njenem prebivališči on sam zaslišati, mora pa, če priča ne prebiva v okoliši sodnega dvora, kateremu on pripada, to ob enem poročiti pristojnemu sodnemu dvoru.

§. 157. Ako je zaslišati priče, katere bivajo zunaj dežel zastopanih v državnem zboru, treba praviloma zaprositi pristojnega tujega sodnika, da jih on zasliši. Temu sodniku se morajo priobčiti reči in vprašanja, o katerih bode pričo zaslišavati, in ob enem ga je poprositi, naj priči, če okolnosti tako nanesó, stavi tudi taka druga vprašanja, katera bi se podala iz njenih izustil. Ako se pa izkaže potrebno, da takšna priča sama pride pred kazensko sodišče, tedaj naj se, ako bi priča dobrovoljno ne prišla, o tem poroči pravosodnemu ministru.

§. 158. Ako je oseba, katero je zaslišati, v javnem uradu ali javni službi ter se ji za čas tega zadržka mora dobiti namestnik, da javna varnost ali drugi javni interesi škode ne trpé, naj se ob enem nje neposredstvenemu višjemu dá na znanje, da je bila pred sodnika pozvana.

Ta propis naj veljá tudi tedaj, kadar je pozvati pri železnicah in ladijah parnicah služeče ljudi, delalce v rudnikih, rudozdelnicah, plavežih in valjarnicah, zdravstvene osebe v državni ali občinski službi, osebe stoječe v javni ali zasebni gozdarski službi.

§. 159. Ako kaka priča na vročen ji poziv ne pride, pokliče se znova, ter se ji zapretí globa do sto goldinarjev za ta slučaj, ako bi ne prišla, s pristavljeno drugo pretnjo, da se bo dalo povelje, priversti jo pred sodnika. Ako priča brez veljavnih izgovorov vendar ne pride, naj ji preiskovalni sodnik prisodi globo in naj izdá privodno povelje. Kadar je sila, sme preiskovalni sodnik že po prvem, ne

opravičenem neprihodu priče izdati privodno povelje. Troške tacega privoda mora priča povrniti.

§ 160. Pride li priča pa se brez zakonitega vzroka brani pričevati ali na svoje pričevanje priseči, sme jo preiskovalni sodnik z globo do sto goldinarjev, in če se še dalje brani, v važnejših slučajih z zaporom do šest tednov k temu prisiliti, kar pa ne zadržuje nadaljevanja ali dokončanja vvodne preiskave.

§ 161. Dokler vvodna preiskava teče, naj take priče, katere so podvržene vojni sodni oblasti, kakor se preiskovalnemu sodniku pozdí, ali on sam zasliši kakor druge priče, ali naj jih zasliši tisto vojno sodišče, kateremu pristoji sodna oblast do njih. V prvem slučaju se preiskovalni sodnik obrne na poveljstvo, kateremu podstojí priča, ali na najbližje poveljstvo vojaške postaje, da se ji poziv vročí, v poslednjem slučaju pa zaprosi vojno sodišče, kateremu je priča podložna, da jo zasliši.

Z udi orožništva, vojaško - policijske straže in varnostne straže je, kar se tiče zasliševanja za pričo, vsegdar tako ravnati kakor z osebami civilnega stanu. A pozivi naj se edino samostalnim poveljnikom neposrednje vročajo, drugim udom teh krdel pa jih je vročati vselej po njih višjih, kateri so dolžni pozvancu ukazati, da gre pred civilno oblastvo.

Ako bi se priča vojni sodni oblasti podvržena branila, priti pred preiskovalnega sodnika ali pričevati, o čemer se zahteva, ali priseči na svoje pričevanje, naj se preiskovalni sodnik obrne na

ravnost na pričinega višjega, kateri je dolžan, primorati pričo, da bode zakonu pokorna.

§. 162. Preiskovalni sodnik zaslišava vsako pričo posamič v nenavzočnosti obtožitelja, zasebnega udeleženca, obdolženca ali drugih prič. Priči bodi dopuščeno sedeti, ko je zaslišavana.

§. 163. Če kaka priča sodnega jezika ne zna, smé se samo tedaj brez tolmača zaslišavati, kadar preiskovalni sodnik in zapisnikar dovoljno znata jezik, katerega priča govori; po potrebnosti je spisom priložiti poverjen prevod zapisnika v sodni jezik.

Razen tega slučaja pa se mora k zasliševanju poklicati zaprisežen tolmač ter je izpraševanje tako v jeziku, v katerem se priča zaslišava, kakor tudi prevedeno na sodni jezik zapisati v zapisnik. Tolmač sme ob enem tudi za zapisnikarja biti.

§. 164. Kadar je priča gluha, polože se prednjo vprašanja napisana, in če je nema (mutasta), reče se ji, da pismeno odgovarja. Kadar je nij moči izpraševati po enem ali drugem načinu, mora se k zasliševanju priče privzeti ena ali več taciš oseb, katere znajo njen jezik v znamenjih, kakoršnega je vajena, ali so sicer spretne v tem, da se z gluhonemimi lahko razumejo; a popred jih je za tolmače v prisego vzeti.

§. 165. Pred zasliševanjem je pričo opominjati, naj na vprašanja, ki se ji zastavijo, po svoji najbolji vednosti in vesti čisto resnico pové, ničesar ne zamolči in tako govori, da bode mogla, ako bi potrebno bilo, svoje izustilo s prisego potrditi.

§. 166. Na to je poprašati pričo za nje ime in priimek, starost, rojstveni kraj, vero, stan, obrt ali posel, s katerim se bavi, stanovališče, in, če je potrebno, za druge osebne razmere, zlasti za nje razmerje do obdolženca ali drugih oseb, katerih se preiskava dotiče.

Ako se preiskovalnemu sodniku po posebnih okoliščinah slučaja vidi neogibno potrebno, sme se priča poprašati tudi za to, če je že bila kdaj v kazensko-sodni preiskavi in kako se je ta iztekla.

§. 167. Pri izpraševanju o stvari sami je najpred pričo napraviti, da prigodke ali reči, o katerih ima pričevati, zdržema pové, po tem pa da dopolní povedano in pojasni, kar je v njenih besedah temnega, ter odstrani, kar je navskrižnega. Zlasti je zahtevati od priče, da pové, odkod kaj vé. Tacih vprašanj, s katerimi se priči na jezik dajó take okoliščnosti, katere se hočejo še le z njenim odgovorom na čisto dejati, ogibati se je kolikor je moči, in če se ji morajo zastaviti, naj se to v zapisniku poočiti.

§. 168. Kadar nastopi potreba, dobiti od priče izrecilo, če kako osebo ali kake reči pozna, naj se primerno napravi, da oseba prednjo stopi ali da se stvar pred njo položi; ali poprej je od priče zahtevati, naj jih na tanko popiše ter pové razločilna znamenja.

Ako se izustíla prič v važnih okoliščinah med sabo ne vjemajo, sme preiskovalni sodnik priče soočiti (eno drugi nasproti postaviti).

Praviloma nij ob enem več nego dve priči soočevati. Soočene je o vsaki okoliščnosti, o katerej

se v svojih besedah ločijo, posebej zaslišati ter je obojestranske odgovore zapisavati v zapisnik.

§. 169. V prisego se sme priča v vvodni preiskavi samo tedaj vzeti, kadar se je bati, da ne bode mogla biti pri glavni razpravi, ker je bolna, ker za delj časa z doma odide, ker nima stanovitega prebivališča ali iz drugih vzrokov; če obtožitelj ali obdolženec iz važnih razlogov prisego kake priče predlaga, ali kadar je preiskovalni sodnik te misli, da utegne polno resnico le zvedeti, ako od priče zahteva, da svoje pričevanje s prisego potrdi.

§. 170. Naslednje osebe se pod ničnostjo prisega ne smejo zaprisegati:

1. O katerih je dokazano ali ki so sumne, da so kaznjivo dejanje, o katerem se zaslišavajo, same storile ali da so se ga udeležile;

2. katere so zaradi hudodelstva v preiskavi ali ki so zaradi hudodelstva obsojene v kazen na prostosti, katero jim je še prestati;

3. tiste, ki so že enkrat bile obsojene za krivo pričevanje ali krivo prisego;

4. ki o času, ko se zaslišavajo, še niso izpolnile štirinajstega leta svojega življenja;

5. katere so podvržene znameniti slabosti dušne zapaznosti ali pomnjivosti;

6. katere z obdolžencem, zoper kogar pričujejo, živé v sovraštvu tako, da jim gledé na osebe in z ozirom na okolnosti nij moči polne vere dati;

7. katere so pri svoji zaslišbi povedale bistvene okolnosti, katerih neresničnost je dokazana, in o katerih ne morejo izkazati, da so se samo motile.

Razsodbe kas. dvora: Ako se je še le po zaprisežbi priče pokazal kak vzrok §. 170 k. p. r. ne more to ustanoviti ničnosti prisega (z dne 5. nov. 1877 št. 8890); kajti ničnost prisega je odvisna samo od stvarnega stanja in od znanja tega položaja v času, ko se sklepa in razsojuje, je-li pričó vzeti v prisego, ali ne (z dne 29. jul. 1882 št. 5370).

(§. 170 št. 1.) Kdor je bil zaradi kaznjivega dejanja, o katerem se v preiskavi ali glavni razpravi zoper kakega sotorilca ali deležnika zaslišava za pričó, obsojen, se ne sme zapriseči, če je tudi kazen že dostal (z dne 28. dec. 1880 št. 14328).

Je-li sum opravičen, ali ne, o tem razsoja sodišče po svojem prostem preudarku razmer in okolnosti (z dne 6. septb. 1878 št. 5015 in 3. dec. 1887 št. 9405); tudi če je bila vpeljana preiskava proti pričó ustavljena, ima sodišče pravico po danih okolnostih presojati, je-li priča še sumna, ali ne (z dne 6. aprila 1878 št. 803, 7. okt. 1882 št. 7859 in 19. nov. 1883 št. 5157); to pravico ima sodišče celó tedaj, če je bila pričá pri prejšnji razpravi obtožbe že oproščena (z dne 22. septb. 1884 št. 6160).

„Kaznjivo dejanje, o katerem se zaslišavajo“ pomenja ravno isto kaznjivo dejanje, kateraga se obtoženec dolži, ne pa kako drugo dejanje enake vrste (z dne 13. marca 1876 št. 12636).

(§. 170 št. 2.) Če se je zoper pričó kako hudodelstvo še le ovadilo, ne izključuje to prisega (z dne 7. junija 1881 št. 4069); tudi same pozvedbe o tem še ne zadostujejo (z dne 25. nov. 1879 št. 12759); dani morajo biti isti pogoji, pod katerimi je koga v zmislu §. 38 k. p. r. smatrati za obdolženca ali obtoženca (z dne 17. maja 1877 št. 15577).

(§. 170 št. 3.) Da je bil kdo zaradi krive prisega že obsojen, treba dokazati, sicer se ni ozirati na tak vgovor proti zaprisežbi (z dne 9. junija 1877 št. 13076).

(§. 170 št. 4.) Če je negotovo, je-li pričá spolnila 14. leto, ali ne, naj se zaprisežba opusti (z dne 17. septb. 1877 št. 8692).

(§. 170 št. 5.) Tako stanje mora biti trajno ter o času zaprisežbe še trajajoče; da je bila pričá le začasno, ali o času, ko se je dejanje vršilo, v takem duševnem položaju, ne izključuje zaprisežbe; kajti vestna priča mora in bode omenila tudi to, če je dotičen stan kaj vplival na njeno zapaznost (z dne 29. maja 1886 št. 4160).

(§. 170 št. 6.) „V sovraštvu živeti“ pomenja globoko vkoreninjeno sovražno razmerje, ki je obstalo že pred zločinom (z dne 6. okt. 1877 št. 9906); nasprotstvo, izvirajoče iz kaznjivega dejanja samega, še ne zadostuje, da bi se izključevala prisega (z dne 3. jan. 1877 št. 9001 in 6. okt. 1877 št. 9906); samo „pravdno nasprotstvo“ tudi ne izključuje prisega (z dne 21. junija 1878 št. 3000).

§. 171. Pred preiskovalnim sodnikom se pričá jemlje v prisego stoprv po tem, ko je bila zaslišana, ravnaje po zakonu z dne 3. maja 1868, drž. zak. št. 33.

§. 172. Tistega, kateri je s hudodelstvom ali pregreškom na svoji pravici poškodovan, je takrat,

ko se za pričo zaslišava, zlasti o tem povprašati, ali pristopa kazenski pravdi.

Tudi v tem slučaju, in kadar se poprime obtožbe, veljajo tudi zanj vsi o zasliševanju prič dani propisi.

Poglavje XIV.

O pozivu, privodu, začasnem priporu in o zaporu obdolženca.

I. Poziv.

§. 173. Kjer zakon drugače ne piše, poziva se obdolženec najpred samó k zasliševanju.

Ta poziv se stori z vročitvijo pismene in zapечатene pozivnice, katero podpiše preiskovalni sodnik in katera je napisana na pozvanega. Pozivnica mora obsegati ime sodišča in pozvanega, splošno oznamenilo preiskovalnega predmeta, kam, kateri dan in katero uro mu je priti, in pristavek, da bode zvani zasliševan kakor obdolženec in da bode, ako bi ne prišel, osebno pred sodišče priveden.

II. Privod, začasni pripor in redni preiskovalni zapor.

§. 174. Ako pozvani ne pride niti ni naznanil dovoljnega izgovora, naj se proti njemu izdá pismo privodno povelje.

§. 175. Preiskovalni sodnik sme tudi brez prejšnjega poziva zoper onega, na kogar bije sum hudodelstva ali pregreška, ukazati, da ga pred sodišče privedo in začasno pripravó, namreč:

1. Če ga zasačijo pri samem dejanji ali če se takoj po dejanji kakor hudodelstva ali pregreška

sumen z uradno potiro ali očitnim glasom zaznamuje, ali če ga zalezejo, da ima orožje ali druge take reči, ki izvirajo od hudodelstva ali pregreška ali sicer na to kažejo, da se ga je on kako udeležil.

2. Ako se je napravljajal k pobegu ali če je sumen, da bi utegnil pobegniti zaradi velike kazni, katera ga verjetno čaka, ali ker se okoli potepa, ker je človek v občini nepoznan, brez izkaza ali domovja, ali iz drugih tehtnih vzrokov.

3. Ako je skušal priče, zvedence ali soobdolžence tako nagibati, da bi se pozvedba resnice ubranila, ali pa sicer preiskavo zavirati s tem, da bi sled hudodelstva ali pregreška vničil, ali če se je vzrok bati, da se utegne to zgoditi.

4. Kadar se je zaradi posebnih okolnosti po pravici bati, da obdolženec dokončano dejanje ponoví ali dejanje, katero je storiti skušal ali s katerim je komu pretil, res zvrši.

Kadar pa gre za hudodelstvo, pri katerem je po zakonu smrt ali najmanj desetletno ječo v kazen prisojati, naj preiskovalni sodnik proti onemu, kdor je tacega hudodelstva sumen, precej izdá zaporno povelje.

§. 176. Preiskovalni sodnik naj v teh slučajih (§. 175) izdá pismo z razlogi podprto zaporno povelje, katero je obdolžencu précej, ko ga primejo ali vsaj v prvih štiri in dvajsetih urah po tem vročiti.

Ako se katera v §. 158 omenjenih oseb zapre, naj se to njenemu neposrednjemu višjemu ne-utegoma vedeti dá in sicer, ako ne branijo posebni pomisleki, še predno se zaporno povelje zvrši. Ako

se dotičnik iz zapora izpustí, poročiti je tudi to precej.

§. 177. Izjemno smejo tudi za preiskovanje nepristojni sodniki in organi varnostnih oblastev brez pismenega ukaza onega, kdor je hudodelstva ali pregreška sumen, s potiro preganjati in začasno pripreti, da se privede pred preiskovalnega sodnika:

1. v slučajih §. 175, šte. 1 in

2. v slučajih §. 175, št. 2, 3 in 4, ako zaradi nevarnosti v odlogu nij moči popred dobiti sodniškega povelja.

Priprtega naj nemudoma zasliši sodnik ali policijsko oblastvo, in če se pri tem pokaže, da nij vzroka, imeti ga dalje v priporu, naj ga precej izpustí, sicer pa v štiri in dvajsetih urah izroči preiskovalnemu sodniku.

§. 178. Za vvodne pozvedbe pristojni okrajni sodnik (§. 89) sme, ako obdolženec po zasliševanji ostane še sumljiv dejanja, katerega ga krivé, ter obstojí kateri v §. 175 omenjenih slučajev, ukreniti, da ostane obdolženec v priporu do daljnega ukaza preiskovalnega sodnika.

Ta sklep z razlogi vred je obdolžencu ustno razodeti, in v zapisnik je postaviti opomnjo, da se je to storilo. Kadar pa obdolženec zahteva, da bi bil postavljen pred preiskovalnega sodnika, ga je v osem in štiridesetih urah zadnji čas njemu izročiti.

§. 179. Preiskovalni sodnik mora v štiri in dvajsetih urah zaslišati vsacega, kateri je sodišču izročen ali po povelji preiskovalnega sodnika pri-

veden. Ako bi to ne bilo mogoče, sme se obdolženec sicer ta čas v priporu držati, a storiti je, da se brž kakor mogoče in to najpozneje v treh dnevih zasliši, ter pristaviti v zapisnik opomnjo, zakaj to nij moglo prej biti.

Po zaslišanju naj preiskovalni sodnik precej ukrene, če je obdolženca zopet izpustiti iz pripora ali pa dejati ga v redni preiskovalni zapor.

§. 180. Redni preiskovalni zapor se sme ukreniti samo proti takemu obdolžencu, kateri, zaslišan po preiskovalnem sodniku, ostane še sumen hudodelstva ali pregreška, in sicer tedaj, kadar je katera v §. 175, št. 2, 3 in 4 omenjenih okoliščini.

Preiskovalni zapor se mora izreči, kadar gre za tako hudodelstvo, pri katerem je po zakonu prisojati v kazen smrt ali najmanj desetletno ječo.

Sklep preiskovalnega sodnika o preiskovalnem zaporu je z vzroki vred obdolžencu ustno razodeti, in da se je razodel, v zapisniku omeniti. Ako zahteva, naj se ta sklep z razlogi vred obdolžencu v štiri in dvajsetih urah tudi pismeno priobči.

Take vojaške (brambovske) osebe, katere so o miru poklicane na izučevanje novincev, ali na vaje pod orožjem, sme dotle, dokler so tako poklicane, civilno kazensko sodišče samo tedaj dejati v preiskovalni zapor, kadar gre za hudodelstvo, ter nastopi kateri v §. 175, št. 3 omenjenih slučajev. Ako je vojska napovedana ali vuela se, dopušča se preiskovalni zapor, proti omenjenim osebam, če so poklicane v službo, samo tedaj, kadar gre za hudodelstvo, na katero je smrtna kazen ali daljša nego petletna ječa postavljena.

§. 181. Kadar ob vstaji ali puntu, pri javnem nasilstvu ali drugem kaznjivem dejanji, katero je storilo veliko število ljudi, nij mogoče, takoj najti, kdo so krivci, smejo se začasno prijeti vsi, kateri so o dogodku pričujoči bili ter niso popolnoma prosti suma deležnosti.

A mora jih pristojni sodnik najpozneje v treh dnevih zaslišati ter ne smejo dalje zaprti ostati, razen teh, proti katerim se je že mogel izreči redni preiskovalni zapor.

§. 182. Ako preiskovalni sodnik takoj po storjenem hudodelstvu ali pregrešku odide na kraj in mesto pozvedovat obstanek dejanja, sme vsakateremu, pri komer se mu vidi potrebno, zapovedati, da tisti ali tudi še drugi dan ne zapusti svojega prebivališča. Kdor dela zoper to povelje, tega sme preiskovalni sodnik po okolnostih obsoditi v globo do petdeset goldinarjev, in moči je proti njemu izdati zaporno povelje.

III. Ravnanje s preiskovalnimi jetniki.

§. 183. Preiskovalni zapor, kakor tudi začasni pripor je tako zvrševati, da obdolženčeva oseba in poštenje kar najmanj mogoče trpi. Jetnik naj se samo toliko utesnjuje, kolikor je potrebno, da ne uide in da se za preiskavo škodljivi dogovori ubranijo.

§. 184. Jetniki naj se, kolikor je moči, vsak posamič zaprti imajo. Kjer nij mogoče vsacega jetnika posebej zapirati, naj sodišče skrbi za to, da se ne devajo skupaj v eno ječo osebe različnega spola, deležniki enega in istega hudodelstva ali pre-

greška, neizurjeni ali mladi hudodelniki z izurjenimi ali odraslimi. Tudi je pri tem razdeljevanji preiskovalnih jetnikov gledati na stopinjo njih omike in na to, katere vrste hudodelstev ali pregreškov so obdolženi.

§. 185. Zložnosti in opravila, ki se prilegajo jetnikovemu stanu in imetju, sme si on ob svojem trošku priskrbeti, ako se dadó združiti z namenom ječe ter ne motijo hišnega reda niti nasprotujejo varnosti.

§. 186. Ako jetnik prosi, da bi ga obiskal zdravnik ali duhoven njegove vere, katerega si sam izvoli, ali če ga hočejo obiskati sorodniki ali taki ljudje, ki so z njim v opraviških razmerah ali s katerimi bi se rad posvetoval, naj se dovolitev pod uveti, ki jih postavlja hišni red, ne odrekuje. Taki obiski bivajo samo vpričo kake sodne osebe in preiskovalni sodnik jih sme čisto prepovedati, ako bi se po okolnostih slučaja bilo odtod bati kake škode za preiskavo.

§. 187. Samo z vednostjo preiskovalnega sodnika sme jetnik telegrame, pisma in podobne poslatve prejemati ali drugim pošiljati, in, — kadar se je bati kake škode za preiskavo, — samo po tem, ko je preiskovalni sodnik jih prebral in našel, da se brez pomisleka lahko pošljejo ali jetniku izročé. Dovolitev, pisma na višja pravosodna oblastva pošiljati, ne sme se jetniku nikdar odreči.

§. 188. V okove se preiskovalni jetnik sme samo tedaj dejati, kadar se posebno uporno in silovito vede ali druge ščuje kakor tudi če je skušal

uiti ali napravljaj se k pobegu, in to samo začasno in nikdar ne dalje nego stroga potreba zahteva.

§. 189. Okrajni sodniki in načelniki sodnih dvorov prve stopinje imajo dolžnost, vsaj enkrat na teden, privzemši eno sodno osebo, podložne jim jetnišnice nenadoma obiskati, zaprte v nenavzočnosti jetničarjev popraševati, kak živež se jim daje in kako se dela z njimi, ter potrebno narediti, da se najdene napake odpravijo.

IV. Dajanje varščine, konec začasnega pripora in preiskovalnega zavora.

§. 190. Preiskovalnemu zavoru, kakor tudi začasnemu priporu storiti je konec, brž ko minejo vzroki, s katerih je bilo eno ali drugo ukazano. Vsa pri kazenskem postopku udeležena oblastva imajo dolžnost, delati na to, da se tako zaprtje kolikor koli je mogoče skrajša.

Ako je obdolženec zaprt edino z vzroka v §. 175, št. 3, omenjenega, ne sme se zavor po pravilu raztegniti čez dva meseca. Izimek od tega, pa tudi ne za dalje nego na tri mesece največ, počenši od dne, katerega je bil obdolženec zaprt, sme po predlogu državnega pravdaika ali preiskovalnega sodnika sodni dvor druge stopinje iz zelo tehtnih vzrokov in pri posebno obširnih preiskavah dovoliti.

§. 191. Kadar se obdolženec iz zavora izpusti, ter se mu prostost dá, sme preiskovalni sodnik od njega zahtevati obljubo, da on dotle, dokler se kazenska pravda pravokrepno ne dovrši, brez dovolitve preiskovalnega sodnika svojega prebivališča

ne bode zapustil niti se skrival niti oviral preiskave. Ako obdolženec to obljubo prelomi, nakoplje si preiskovalni zapor.

§. 192. Kadar ne gre za hudodelstvo, pri katerem je po zakonu v kazen prisojati smrt ali najmanj petletno ječo, ter se je ukrenil komu zapor zaradi sumnje, da bi utegnil pobegniti, je zapor na zahtevanje opustiti ali ustaviti, ako se podá varščina ali poroštvo za vsoto, katero svetovalstvena zbornica z ozirom na nasledke kaznjivega dejanja, na osebne razmere zaprtega in na imetje varščino dajóčega določi, in če se storí obljuba v §. 191 omenjena.

§. 193. Varščino ali poroštveno vsoto je ali pri sodišči položiti v gotovini ali v takih vrednostnih papirjih, kateri se po veljajočih zakonih smejo uporabljati za nalaganje denarjev nedoletnih ali pod varstvom ali skrbstvom stoječih ljudi, po borsni tržni ceni vložnega dneva, ali pa zagotoviti z zastavo nepremičnine ali z dobrimi poroki (§. 1374 občnega državljanskega zakonika), ki se ob enem zavežejo za plačnike.

Sodišče izreče, da je varščina ali poroštvena vsota zapadla, če obdolženec brez dovolitve od svojega stanovališča odide ali na poslani mu poziv, — ki naj se, ako njega nij dobiti, nabije v njegovem stanovališči — v treh dnevih pred sodišče ne pride.

To razsodílo je kakor vsaka druga sodba izvršljivo, brž ko bode pravokrepno. Zapadle varščine je oddati v državno blagajnico; vendar ima s kaznjivim dejanjem poškodovani pravico zahtevati, da se iz njih najpred izplača, kar zahteva odškodbe.

§. 194. Sodni dvor druge stopinje ima oblast, držeč se zgornjih propisov o varščini in poroštvu, tudi pri hudodelstvu, pri katerem se po zakonu v kazen nalaga najmanj petletna ječa, dovoliti, da se obdolžencu pustí ali povrne prostost.

§. 195. Ako se obdolženec, ko mu je prostost dopuščena, k pobegu napravlja, ali če se najdejo nove okoliščine, zaradi katerih ga je zapreti, naj se dené v zapor, dasi je dana varščina; ako se obdolženec v takih slučajih zapre, prosta je varščina ali poroštvna vsota.

Isto biva, brž kakor je kazenska pravda po ustavljenji ali po konečni sodbi pravokreпно dokončana.

§. 196. Razen slučajev dane varščine in iztekle dobe, ki je v §. 190, odst. 2., ustanovljena, ukreplje preiskovalni sodnik s privolitvijo državnega pravdnika konec preiskovalnemu zaporu. Kadar sta preiskovalni sodnik in državni pravdnik različne misli o tem, tedaj razsoja svetovalstvena zbornica.

§. 197. Pritožba državnega pravdnika proti sklepu svetovalstvene zbornice, s katerim se je ukrenenemu preiskovalnemu zaporu na dano varnost ali tudi brez nje konec storil, ima samo tedaj odložno moč, ako on brž pri oznanitvi tistega sklepa svojo pritožbo zglaší in v treh dnevih zadnji čas izvede.

Poglavje XV.

O zasliševanji obdolženca.

§. 198. V vvodni preiskavi naj preiskovalni sodnik obdolženca zasliši tako, da nij v pričo ni obtožitelja ni drugih oseb, ki jih k temu zakon ne zove. A zaslišavati ga je dostojno in mirno. Zaslišavanje je praviloma ustno, vendar sme preiskovalni sodnik v zamotanih rečéh tudi dopustiti, da se pismeno odgovarja. Sodne priče je samo tedaj k zaslišavanju obdolženca privzeti, kadar se preiskovalnemu sodniku vidi potrebno, ali če to obdolženec zahteva.

Ako je jetnik vklenen, mora se mu pred zaslišbo železje sneti, če se to brez nevarnosti zgoditi more. Tudi naj se vsakemu obdolžencu dopusti sedeti, dokler bode zaslišavan.

Ako obdolženec sodnega jezika ne zna, ali če je gluh ali nem, naj se ravna po propisih §§. 163 in 164.

§. 199. Predno ga začne izpraševati, bode preiskovalni sodnik obdolženca opominjal, naj na vprašanja, ki se mu dadó, določno, jasno in po resnici odgovarja.

Zaslišavši obdolženca o osebnih razmerah naj mu preiskovalni sodnik splošno razodene, katerega hudodelstva ali pregreška je obdolžen, ter naj ga napravi k temu, da se o rečéh, katerih se obdolžitev tiče, v zaporedoma idoči, obširni povesti izusti.

Daljna vprašanja, v katerih se je ogibati vsake nepotrebne preobširnosti, naj merijo na to, da se povest dopolni, kar je temnega, pojasni in kar si

je navskriž, poravná, ter morajo biti zlasti takó postavljena, da obdolženec zvé vse osumljaje, kar jih je proti njemu, in dobode popolno priliko, odstraniti jih in opravičiti se. Ako pové kake dejanjske reči ali dokazíla, da bi se očistil, treba jih pozvedeti, razen ko bi jih bil očitno le za to povedal, da bi se preiskovanje zavleklo.

§. 200. Vprašanja, ki se bodo obdolžencu dajala, ne smejo biti nedoločna, temna, dvoumna ali zvijačna, ona morajo eno iz drugega po naravnem redu izhajati. Torej se je zlasti ogibati taciñ vprašanj, v katerih bi se dejanjska reč, ki je obdolženec še nij priznal, vzela tako, kakor da jo je bil že priznal.

Vprašanja, s katerimi se obdolžencu dajó na jezik take dejanjske okolnosti, ki se hočejo še le po njegovem odgovoru ugotoviti, ali s katerimi se sokrivci, za katere bi se rado zvedelo, naznanjajo po imenu ali z drugimi znamenji, po katerih je koga lahko spoznati, smejo se še le tedaj staviti, kadar nij drugače mogoče obdolženca k izrecilu o njih pripraviti. Ta vprašanja je v taciñ slučajih od besede do besede v zapisnik zapisavati.

§. 201. Take stvari, ki se nanašajo na hudodelstvo ali pregrešek, ali ki služijo v dokaz obdolženčeve krivde, naj se potem ko je obdolženi popisal, kakšne so, predenj polože v prispoznanje in če nij mogoče jih predenj položiti, naj se on k njim privede, da pové, ali jih pozná. Kadar se dvomi, je li pismo, njemu pripisovano, res njegove roke, smeti je, ako kaže, obdolženca napraviti, da nekoliko besed ali stavkov pred sodiščem napiše, vendar s silo se k temu naganjati ne sme.

§. 202. Nij dopuščeno z obetovanjem ali mamljenjem, s pretnjami ali silo pripravljati obdolženca k priznanju ali drugim določnim izrekam. Niti se sme vvodna preiskava zakasnejati po prizadetji, da bi se priznanje doseglo.

§. 203. Ako se obdolženec celo brani odgovarjati ali na neka vprašanja odgovora dati neče, ali če se gluhega, nemega, blaznega ali bedastega dela ter je v teh poslednjih slučajih preiskovalni sodnik bodi si po svojem zapazovanji ali po zasliševanji prič ali zvedenih mož preverjen, da se le samo tacega dela, upozoriti je obdolženca zgolj na to, da njegovo vedenje ne more preiskave ovirati, in da se on s tem utegne ob svoja zagovorila pripraviti.

§. 204. Ako obdolženec pozneje drugače govori nego je govoril poprej, ako zlasti oporeka, kar je prej priznal, povprašati ga je, odkod te razlike in zakaj svoje besede oporeka.

§. 205. Ako se obdolženčeva izustila v znatnih točkah razlikujejo od besed proti njemu govorečega svedoka ali soudeleženca, naj se le-ta v teku vvodne preiskave samo tedaj z njim sooči, kadar preiskovalni sodnik za potrebno spozna, da se stvar pojasni. Pri taki soočbi je ravnati, kakor piše §. 168, odstavek 3.

Osebe v §. 152, št. 1, naštete smejo tedaj, kadar se dadó zaslišavati za priče, soočitev z obdolžencem odreči, razen če bi jo obdolženec sam zahteval.

§. 206. Priznanja obdolženčeva preiskovalnega sodnika ne odvezujejo dolžnosti, kolikor je mogoče,

obstanek dejanja pozvedeti. Ako je priznanje obširno ter je podpira to, kar je vvodna preiskava drugzega na dan spravila, tedaj je nadaljno pozvedovanje zavisno od posebnih obtožiteljevih predlogov.

Poglavje XVI.

O devanji pod obtožbo.

§. 207. Obtožiteljeva reč je, podati obtožnico ter s tem sprožiti, da se dene obdolženca pod obtožbo.

Obtožnica naj obsega:

1. obdolženčevo ime;
2. kaznjivo dejanje ali kaznjiva dejanja, katerih ga obtožitelj dolží, po vseh njihovih zakonitih znamenjih, po katerih se ravná uporaba določnega kazenskega stavka, ter posebne okolnosti kraja, časa, predmeta i t. d. v toliko, kolikor jih je potreba omeniti k razločnemu oznamenílu dejanja;

3. zakonito imenovanje kaznjivega dejanja ali kaznjivih dejanj, kamor meri obtožba, ter navedbo tistih mest iz kazenskega zakona, katerih uporaba se predlaga, kakor tudi druge naznambe potrebne za utemeljitev stvarne pristojnosti;

4. ime sodišča, pred katerim naj bode glavna razprava.

V obtožnici je ob kratkem, vendar do dobrega razložiti vzroke, na katere je oprta obtožba, ter zdržema navesti dejanjski položaj, kakor se kaže iz ovade ali po spisih vvodnih pozvedeb ali vvodne preiskave.

Vrhu tega je v obtožnico sólo sprejeti ali priložiti ji spisak prič in zvedencev, katere bode pozvati, in drugih dokazil, katerih se obtožitelj misli poslužiti v glavni razpravi.

Obtožitelj sme v obtožnici tudi predlagati, da obdolženca zapró.

Od obtožnice je podati toliko izdatkov, da se lahko vsacemu izmed obtožencev vroči po en primerek, en primerek pa pridrí pri preiskovalnem sodniku.

Razsodba kas. dvora: S tem, da se z obtožnico vred vroči tudi zapisek dokazil, dana je obtožencu prilika, da zamore v vgovoru, ali pa v roku, zaznamovanem v §. 222 k. p. r., zahtevati osebno povabilo in zaslišanje prič, katerih zapisniki naj bi se po predlogu državnega pravdnika pri razpravi samo prečitali; ako tega ne zahteva, mora se smatrati, da se je odpovedal vgovora proti prečitanju (z dne 28. apr. 1882 št. 425).

§. 208. Obtožnico je vložiti pri tistem sodniku, kateri je imel vvodno preiskavo, a kadar vvodne preiskave nij bilo, pri prvosedniku svetovalstvene zbornice.

Kadar ima preiskovalni sodnik (prvosednik svetovalstvene zbornice) kak pomislek zoper predlog, da je obdolženca zapreti, obrne se na svetovalstveno zbornico, da ona ukrene. Kadar nij tacega pomisleka, ali kadar ga je razsodilo zbornično odpravilo, tedaj priobči preiskovalni sodnik obtožnico s prilogami vred obdolžencu ter ga pouči o tem, da sme vzdigniti vgovor zoper obtožnico ter zahtevati, naj sodni dvor druge stopinje razsodi, je-li sodišče imenovano v obtožnici pristojno in če je obtožbo dopustiti.

§. 209. Ako je obdolženec že v zaporu, vročiti mu je obtožnico najpozneje v štiri in dvajsetih

urah, a če se zapor ukaže na podlogi obtožnice, naj se mu vroči ob enem z zapornim poveljem.

Da zglasí vgovor, dano je zaprtemu štiri in dvajset ur roka, kateri v poslednjem slučaju teči začne od časa, ko je bil sodišču priveden; izvod vgovora pa sme v sledečih osmih dnevih pri preiskovalnem sodniku ali na zapisnik dati ali pismeno vložiti.

Ako se po njegovi želji obtožnica zagovorniku vroči, tedaj teče rok za izvod zglašenega vgovora od časa te vročitve.

Ako obdolženec ostane na prostosti, vročiti mu je obtožnico s poukom, da sme proti njej v osmih dnevih pri preiskovalnem sodniku ustno ali pismeno zglasiti in izvesti vgovor.

§. 210. Ako se v zakonitem roku nij zglasil vgovor ali če se ga je obdolženec izrečno odpovedal, položi preiskovalni sodnik spise pred sodni dvor prve stopinje, kateri naj takoj ukaže glavno razpravo.

V nasprotnem slučaju pošlje preiskovalni sodnik prejemši izvod vgovora ali po izteku roka zanj odprtega spise sodnemu dvoru druge stopinje ter to ob enem naznani obtožitelju

Sodni dvor druge stopinje, poslušavši višjega državnega pravdnika, razsodi o vgovoru v nejavni seji.

Takisto je ravnati tudi kadar se obdolženec pritožuje samo zoper zapor, katerega mu je ukrenil preiskovalni sodnik ali pa zbornica svetovalstvena (§. 208); tudi v tem slučaju naj sodni dvor druge stopinje tako postopa, kakor da je podan vgovor proti obtožnici.

§. 211. Sodni dvor druge stopinje zavrne za ta čas obtožnico, kadar se mu vzvidi potrebno, da se kaka napaka gledé oblike odpravi ali stvar bolje razjasni.

Na to naj obtožitelj v treh dnevih, kar bi imel, preiskovalnemu sodniku predlaga ali obtožnico vnovič podá (§§. 27 in 46).

§. 212. Kadar sodni dvor druge stopinje meni, da je za glavno razpravo drugo sodišče njegovega okoliša pristojno, odkaže jo temu ter razsodi ob enem o sami stvari. Ako pa spozná, da je pristojno kako sodišče, katero je v okoliši drugzega sodnega dvora druge stopinje postavljeno, tedaj izreče, da je on sam nepristojen, ter pošlje spise v daljo razsodbo pristojnemu sodnemu dvoru druge stopinje.

§. 213. Ako sodni dvor druge stopinje meni, da obtožbi kak izmed naslednjih vzrokov nasprotuje, namreč:

1. da čin, katerega je kdo obdolžen, nij takšno kaznjivo dejanje, za katero so sodišča pristojna;

2. da nij dovoljnih vzrokov, s katerih bi obdolženec mogel biti sumen tistega dejanja;

3. da je kaj tacih okolnosti, katere dejanju kaznivost odjemljó ali preganjanja zaradi njega ne dopuščajo; zadnjič

4. da manjka po zakonu potrebne zahteve ali zakonito zahtevane privolitve za to upravičenega —, tedaj razsodi sodni dvor druge stopinje: da obtožba nima mesta in da se postopek ustavlja.

Ako se ta izrek ne tiče vseh členov obtožbe, ukaže sodni dvor ob enem, da je tiste člene, o katerih je izdan, iz obtožnice izpustiti.

Kadar je vzrok, s katerega se obtožbi ne dá mesto, na korist tudi kakemu izmed soobtožencev, ki nij bil vzdignil vgovora, postopa sodni dvor tako, kakor da ima tak vgovor pred sabo.

§. 214. Kadar nij nobenega izmed slučajev omenjenih v §§. 211—213, tedaj slove razsodilo: da se obtožbi daje mesto.

V tem slučaju je ob enem storiti sklep o vseh predlogih, ki se tičejo zveze ali ločitve več obtožeb in poziva prič in zvedenih množ. Vrhu tega je tako v tem, kakor tudi v slučaju §§. 211—213 ukreniti, kar je potrebno o zaporu obdolženca, o njega izročitvi na drugo sodišče ali o njega izpuščenji iz zapora.

§. 215. Ta razsodila (§§. 211—214) je tako z razlogi podpirati, da se z njimi ne sega naprej v razsodbo sodišča sodečega o glavni stvari.

V izdatku tega razsodila je povedati po imenu sodnike, kateri so se udeležili razprave.

(§§. 216 in 217 sta razveljavljena po §. 8 zakona z dne 31. dec. 1877 št. 3 drž. zak. za leto 1878; glej spodaj pri §. 285.)

§. 218. Kadar sodni dvor druge stopinje ukrene, da je kdo pod obtožbo dejan, ne imajoč obtožnice pred sabo (§. 48, št. 2, §. 114, odst. 4), izdá se njegov sklep po propisu danem v §. 214, poslednjem odstavku in v §. 215, ter zmislooma uporablja, kar se v §. 207 o vsebini obtožnice veleva, ter nadomestuje obtožnico v daljem postopku.

Zadnji odstavek tega paragrafa, po katerem je bila tudi proti takim sklepom mogoča pritožba o ničnosti po meri §§. 216 in 217 je razveljavljen po §. 8 zakona z dne 31. dec. 1877 št. 3 za leto 1878.

§. 219. Kadar je obdolženec pravokrepno dejan pod obtožbo (§§. 210, 214, 218), ne more se več izpodbijati pristojnost tistega sodišča, katero je k glavni razpravi pozvano po obtožnici ali po razsodilu, kateremu je povod dal vgovor, ter več nij moči poprijeti se vzrokov ničnosti, omenjenih v §. 216. V drugem pa ta okolnost, da nij bilo vgovora proti obtožnici, ali da se kak vzrok ničnosti nij porabil, nima vpliva na dalji postopek.

Razsodba kas. dvora: V tem §. izraženo načelo velja tudi o stvarni pristojnosti (z dne 20. okt. 1876 št. 3175).

Poglavje XVII.

O pripravah k glavni razpravi.

220. Vsak zaprti obtoženec se mora praviloma (§. 221, odstavek 2) v treh dnevih po tem, ko je pravokrepno pod obtožbo, odvesti v ječo sodnega dvora, pri katerem bode glavna razprava. Ko obtoženec v to ječo pride, mora ga — ako obtožba meri na katero poroti v odsodbo odkazanih hudodelstev, — najpozneje v štiri in dvajsetih urah prvosednik porotnega sodnega dvora ali njegov namestnik ali pa načelnik sodnega dvora prve stopinje zaslišati o tem, ima li svojim izustilom, storjenim v vvodni preiskavi, kaj dostaviti ali v njih kaj premeniti. Pri tej priliki ga je, če še nima zagovornika, pozvati, da si postavi zagovornika, in ako bi se ne poslužil te pravice, treba mu ga takoj uradoma imenovati (§§. 41, 42).

Če obtoženec nij v zaporu, sme ga prvosednik ali k tej zaslišbi povabiti ali zaslišati dati po tistem okrajnem sodniku, v čegar okoliši prebiva.

§. 221. Dan glavne razprave določuje prvosednik takó, da obtožencu, — ako on sam v skrajšan rok ne privoli, — pod ničnostjo od vročitve poziva začeni ostane najmanj tri dni, in če gre za hudo delstvo poroti v odsodbo odkazano, osem dni roka, v katerem mu je moči pripravljati se za svoj zagovor. Dan glavne razprave je na znanje dati tako obtožencu in zagovorniku njegovemu, kakor tudi državnemu pravdniku, oziroma zasebnemu obtožitelju in udeležencu. Poziv obtoženca naj ima v sebi to pretnjo, da mu se je, ako izostane, nadejati, da bode — po tem, kakor naneso okolnosti, — ali glavna razprava brez njega ali da ga s privodnim poveljem k razpravi dovedo, ali pa, — ako bi se to za časa ne moglo, — da se glavna razprava o njegovem trošku preloži na drug dan ter se on k nji dovede. Tudi priče in zvedence je k njej pozvati tako, da bode praviloma med vročitvijo poziva in dnevom glavne razprave vmes tridnevna doba.

Pravilno biva glavna razprava v mestu, kjer ima sodni dvor prve stopinje svoj sedež; ali njega načelnik sme, razen slučaja, omenjenega v §. 297, odst. 3, poslušavši obtožitelja ukreniti, da bode glavna razprava na sedeži tistega okrajnega sodišča, v katerega okoliši je bilo dejanje storjeno.

Ako bode glavna razprava, kakor se kaže, dalj časa trpela, naj se skrbi za to, da bodeta eden ali dva namestnih sodnikov pri razpravi pričujoča, da stopi, ko bi kateri sodnik zadržan bil, lahko eden ali drugi na njegovo mesto.

Razsodbe kas. dvora: Če je bil obtožencu poziv k glavni razpravi pravočasno vročen, ne more se sklicevati na ničnostni vzrok §. 221 k. p. r. samo zaradi tega, ker ni bil tudi zagovornik obveščen v tri- oziroma osemdnevnem roku (z dne 26. maja 1875 št. 1605 in 14. sept. 1888 št. 4909).

Ničnosti ne ustanovi, ake se je opustil poziv zasebnega udeleženca k glavni razpravi (z dne 18. nov. 1876 št. 3349).

§. 222. Hoče-li obtožitelj, zasebni udeleženec ali obtoženec predlagati, da se pozovejo take priče ali zvedeni možje, ki jih nij že po obtožnici ali rzsodilu izdanem na vgovor proti obtožnici pozvati, naj to za časa naznani prvosedniku ter pové, o katerih dejanskih rečéh in točkah bode povabljenega zaslišavati.

Imenik novih prič in zvedencev je nasprotniku vsaj tri dni pred glavno razpravo priobčiti; sicer se oni brez nasprotnikove privolitve ne smejo zasliševati, kar pa vendar ne krati moči, prvosedniku v tem oziru dane (§. 254).

Rzsodbe kas. dvora: Nobena stranka ne sme pri glavni razpravi nasprotnika iznenaditi z novimi dokazili ter ga tako ovirati na pripravi k dokazovanju (z dne 9. nov. 1878 št. 6550).

Ako se po v §. 222 k. p. r. stavljenemu roku predloga kako novo dokazilo, združiti je stem tudi predlog, da naj se glavna razprava preloži, da tako nasprotna stranka, ki se dokazilnemu predlogu protivi, dobi po zakonu jej pristojéči tridnevni rok za pripravo (z dne 16. aprila 1877 št. 13180 in z dne 2. marca 1885 št. 14752); če se pa v takem slučaju ni predlagala preložitve razprave, ne sme se ugoditi predlogu, ako temu ne pritrđi nasprotna stranka (z dne 21. nov. 1877 št. 10825 in 17. jan. 1879 št. 10355).

Ako v predlogu novih dokazil niso natanko in določno znamenovane dejanske okolnosti in točke, katere se hočejo dokazovati, ga sodišče lahko zavrne tudi če bi nasprotnik temu pritrđil (z dne 15. okt. 1875 št. 5093).

Določbi §. 222 k. p. r. nasprotuje tudi predlog, da naj se o splošnem glasu kake priče zaslišijo njeni sosedje, ker se ne opira na nobeno določno dejansko okolnost (z dne 10. junija 1875 št. 4386).

§. 223. Za pozivanje in zasliševanje tacih prič, katere stojé pod vojno sodno oblastjo, veljajo sploh določila za priče dana.

Da se kaka pod vojno sodno oblastjo stoječa oseba pozove k glavni razpravi, to naj sodišče napravi, kakor pri vvodni preiskavi, namreč po katerem v §. 161 imenovanih vojaških poveljstev.

§. 224. Ako bi obtoženec ali njegov zagovornik predlagal, da se kaka v zagovor služeča okolnost še tanje preišče, naj prvosednik, če najde, da ima to zahtevanje svojo podstavo, brez potrate časa pozvedbo napravi, in ko je opravljena, vedeti dá obtožitelju in obtožencu ali njega zagovorniku, da lahko spise pregledajo in kaj dalje predlagajo. Takisto se sme tudi po predlogu obtožitelja ali zasebnega udeleženca vvodna preiskava dopolniti.

Razgovor o uspehu tacih poznejših pozvedeb pridržava se praviloma (§. 227) za glavno razpravo.

§. 225. Kadar meni prvosednik, da predlogu, storjenemu po §§. 222 in 224 nij ugoditi, tedaj razsodi svetovalstena zbornica. Takisto naj se tudi obrne na to zbornico za razsod, kadar se v tacih slučajih, kjer nij bilo vgovora proti obtožnici, pomišlja, hoče li vse v njej imenovane priče in zvedence pozvati.

Proti temu razsodílu nij pravnega leka; vendar se tak predlog sme v glavni razpravi ponoviti.

§. 226. Ako obtoženec izkaže, da ne more priti k glavni razpravi, ker mu bolezen ali kak drug neodvračen zadržek brani, ali če obtožitelj ali obtoženec iz drugih tehtnih vzrokov predlaga, da se glavna razprava preloží na drug dan, razsodi o tem svetovalstena zbornica. Če zagovornika zadene kaka ovira, se razprava samo tedaj preloží, če je ta ovira tako pozno obtožencu ali sodišču prišla na znanje, da nij bilo več mogoče postaviti drugega zagovornika.

§. 227. Ako obtožitelj od obtožbe odstopi, predno se začne glavna razprava, naj zbornica svetoval-

stvena storí ustavilni sklep s tem pristavkom, da glavne razprave, — ako je že morebiti bila določena, — zdaj več ne bode.

Ako so se po tem, ko je kdo dejan pod obtožbo, vršile še sodne pozvedbe, ima obtožitelj pravico, predno se začne glavna razprava, svojo vloženo obtožnico nazaj vzeti ter ob enem novo podati. S poslednjo je po tem ravnati, kakor piše XVI. poglavje; a kar se tiče obtoženčevega zapora, naj svetovalstvena zbornica precej ukrene, česar treba.

Poglavje XVIII.

O glavni razpravi pred sodnimi dvori prve stopinje in o pravnih lekih ali pomočkih zoper njih sodbe.

I. Glavna razprava in sodba.

1. Javnost glavne razprave

§. 228. Glavna razprava je pod ničnostjo javna. Samo odraslim in neoboroženim osebam dopuščeno je priti k njej poslušat. Vendar se takim osebam, katere so po svojej javni službi dolžne orožje nositi, ne sme pristop zabraniti.

§. 229. Javnost se sme glavni razpravi samo z vzrokov npravnosti ali javnega reda odvzeti. Sodni dvor ukrene to uradoma ali na predlog obtožitelja ali obtoženca po dotičnem tajnem razgovoru in posvetu s pismenim, na razloge oprtim rarsodíflom, proti kateremu nij pravnega leka.

Rarsodba kas. dvora: Pri ustni razpravi, ki se vrši na vgovor po §. 493 k. p. r. se ne more javnost izključiti samo za to, ker bi se z javnostjo razprave prepredil namen zasege tiskovine (z dne 23. aprila 1885 št. 3337).

§. 230. Ko se je to razsodilo javno prebralo, morajo vsi poslušalci odstopiti.

Samo tisti, kateri so po kaznjivem dejanji v svojih pravicah oškodovani, res služeči sodniki, konceptni uradniki državnega pravdnštva in pravosodnega ministerstva in osebe v imenik zagovornikov vpisane se ne smejo nikdar izključiti. Obtoženec kakor tudi zasebni udeleženec ali zasebni obtožitelj sme zahtevati, da se trem osebam njegovega zupanja pristop dovoli.

§. 231. Na podlogi § 229 sme se po oklicu stvari v teku glavne razprave vsak čas zahtevati, da bodi tajna seja. Javnost je moči odtegniti nekemu delu postopka ali celi razpravi. A sodba se mora vsegdar javno oznaniti.

2. Uradna opravila prvosednika in sodnega dvora med glavno razpravo.

§. 232. Prvosednik vodi razpravo.

Njegova dolžnost je, prizadevati si za to, da se resnica zve, ter skrbeti, da ne bode tacih razgovorov, kateri bi mudili glavno razpravo brez koristi za pojasnitev stvari.

On zaslišava obtoženca in priče ter določuje, po kateri vrsti naj zaporedoma govore tisti, kateri zahtevajo besedo.

Kadar ima obtožba več toček lahko ukrene, da se bode o vsaki ali o nekaterih posebej razpravljalo.

§. 233. Prvosednikov nalog je ohraniti v sodnici pokoj in red ter spodobno vedenje, kakor je primerno dostojnosti sodišča.

Kogar sodišče izprašuje ali kdor sodišče ogovarja, dolžan je stojé govoriti; ali prvosednik sme vendar dopustiti izimek z ozirom na telesni stan govorečega, ali ker bode zasliševanje dalj časa trpelo.

Znamenja pohvale ali graje so prepovedana. Prvosednik ima pravico, osebe, ki s takšnimi znamenji ali drugače motijo sejo, posvariti, naj se vedejo, kakor je v redu, in če je potreba, dati nekatere ali vse poslušalce iz sednice odpraviti. Ako se kdo njegovim poveljem upira ali kadar se motenje pokoja ponavlja, sme prvosednik upornike tudi prijeti dati in po okolnostih prisoditi jim v kazen do osem dni zapora. Ako je tist, ki razpravo moti, pod vojno sodno oblastjo, sme prvosednik ukreniti, da se iz sednice odpravi, in oziroma pri najbližjem vojaškem oblastvu zahtevati, da ga kaznuje.

§. 234. Ako obtoženec z nespodobnim vedenjem razpravi red moti ter ne odjenja, da si ga je prvosednik posvaril, preteč mu, da ga iz seje odvedo, sme se ga po sklepu sodnega dvora za nekaj časa ali za ves čas razprave iz sednice odpraviti, sejo brez njega nadaljevati ter oznaniti mu sodbo po enem udu sodnega dvora v pričo zapisnikarja.

§. 235. Prvosednik naj čuje nad tem, da nikdo nikogar ne grdi ali psuje niti dolží česa, kar očitno nima podloge ali k stvari ne spada. Ako si obtoženec, ali zasebni obtožitelj, zasebni udeleženec, kak svedok ali kak zvedenec dovoli take izraze, sme sodni dvor na predlog razžaljenega ali državnega pravdnika ali pa uradoma ukreniti mu do

petdeset goldinarjev globe ali do osem dni zapora, a če je zaprt, primerno disciplinarno kazen (§. 108).

§ 236. Kadar se zagovornik ali pa zastopnik zasebnega obtožitelja ali udeleženca zakrivi tacega prestopka, ali če žali sodišču dolžno spoštovanje, sme mu sodni dvor ukreniti posvarilo ali naložiti do sto goldinarjev globe.

Ako ne prestane nespodobno vesti se, sme prvo-sednik vzeti mu besedo ter stranki naročiti, naj si izbere drugega zastopnika, in ako treba, tudi uradoma obtožencu imenovati zagovornika.

V obtežujočih okolnostih sme na predlog sodnega dvora sodni dvor druge stopinje krivcu, ako nij odvetnik, tudi pravico, za zastopnika v kazenskih rečéh pred sodiščem biti, za čas od enega do šest mesecev odtegniti. Ako je pa odvetnik, naj sodni dvor napoti stvar na krivčevo disciplinarno oblastvo, katero mu tudi lahko odvzame zagovorništvu v kazenskih rečéh za čas od enega do šest mesecev.

V §. 236 odstavek 3 omenjeni predlog stavi tisti senat sodnega dvora, pred katerim se je vršila glavna razprava in kateri je izrekel sodbo (ukaz pravosodn. min. z dne 16. aprila 1885 št. 3155).

§. 237. Na podlogi §§. 233—235 in 236, odstavek 1 in 2, storjene sklepe in rzsodke je takoj zvrševati. Proti njim nij pravnega leka.

Kadar se z vedenjem, kakoršno omenjeni paragrafi v misel jemljó, storí kako v občnem kazenskem zakonu prepovedano kaznjivo dejanje, postopati je, kakor določuje §. 278.

Izrecílo razžaljenega ali poškodovanega, da si pridržava tožbeno pravico za kaznjivo dejanje, storjeno proti njemu, ali da se te pravice odrekuje,

ne brani uporabljati kazenskih določil, obseženih v §§. 233—236.

§. 238. Ako v teku glavne razprave stavijo stranke o posameznih točkah postopka nasprotne predloge, ali če se prvosedniku ne zdi privoliti v predlog ene stranke, da si ga nihče ne pobija, tedaj sodni dvor precej razsodi takšna vmesna vprašanja in zoper to nij dopuščen samostalen pravni lek, kateri bi daljo razpravo zadržaval.

Razsodilne vzroke je vselej oznaniti in v zapisniku poočititi.

Razsodbe kas. dvora: Stranka mora izrečno zahtevati razsodila sodnega dvora, če prvosednik ne ugodí predlogu, proti kateremu se nikdo ne protivi (z dne 30. septb. 1882 št. 7710).

Sme pa prvosednik iskati razsodila sodnega dvora tudi v slučajih, kakoršnih nima v mislih §. 238 k. p. r. (z dne 11. nov. 1884 št. 12225).

Presojati in ozirati se je celó na tak dokazilni predlog, ki se je stavil še le v konečnem govoru (z dne 20. maja 1885 št. 4817).

3. Začetek glavne razprave.

§. 239. Glavna razprava se začenja s tem, da zapisnikar stvar okliče. Obtoženec vstopi nevklenen, vendar ga, — če je v preiskovalnem zaporu — spremlja straža. Tiste reči, ki bi jih utegnilo biti potreba k dokazovanju in katere bode položiti v prispoznanje pred obtoženca ali priče, morajo se prinesti v sodilnico, predno se začne razprava.

§. 240. Na to povpraša prvosednik obtoženca za ime in priimek, za starost, rojstveni kraj, občino, v katero je pristojen, vero, stan, obrt ali posel, s katerim se bavi, in za stanovališče, ter ga opominja, naj pazi na obtožbo, katera se bode prebrala, in na tek razprave.

§. 241. Potlej se po imenu zakličejo pozvane priče in zvedenci, in prvosednik, opomnivši jih svetosti prisege, katero prisežejo, reče jim oditi v sobo, njim namenjeno. Po okolnostih sme se tudi zasebnemu obtožitelju ali udeležencu, — ako ga je zaslišavati za pričo, — veleti, da iz sednice odstopi, kar mu pa ne krati pravice, da se dá po kom drugem zastopati na razpravi. Ako mu se zdi, ukrene prvosednik tudi potrebno, da se pričam dogovarjanje ali pomenkovanje med sabo zabrani.

Kar se tiče zvedencev, sme prvosednik v vseh slučajih, v katerih se mu zdí primerno v pozvedbo resnice, ukazati, da ostanejo v sednici, ko se obtoženec in priče zaslišujejo.

Razsodba kas. dvora: Okolnost, da je kdo bil navzoč pri zaslišanju obtoženca in drugih prič, ne ovira poklicati ter zaslišati tudi njega za pričo (z dne 29. septb. 1879 št. 5693).

§. 242. Ako priče ali zvedenci, da si pozvani, k glavni razpravi ne pridejo, sme sodni dvor ukreniti, da se brez odloga prednj privedó.

Če to nij mogoče, tedaj sodni dvor poslušavši obtožitelja in obtoženca ali njegovega zagovornika, odloči, je li glavno razpravo preložiti ali nadaljevati in namesto ustnega zaslišavanja prič ali zvedenih môž brati to, kar so v vvodni preiskavi izustili.

Kogar k razpravi nij bilo, prisoditi mu je od petih do petdeset goldinarjev globe. Če se je glavna razprava preložila, plača on vrhu tega še troške za sejo, za katero je njegov neprihod kriv, da je bila zastonj. Tudi se sme proti njemu izdati privodno povelje, da se zagotovi njega prihod k seji vnovič določeni.

§. 243. Zoper obsodbo po zgornjem paragrafu izrečeno sme priča ali zvedenec v osmih dneh po vročitvi razsodila proti njemu storjenega vgovarjati pri sodečem sodnem dvoru.

Ako mu je moči izkazati, da mu pozivnica nij bila kakor treba vročena, ali da mu je priti branil nenaden in neodvračen zadržek, odveže se kazni, v katero je bil obsojen.

Prisojena kazen ali naloženi trošek mu se sme znižati, ako more dokazati, da ta kazen ali obsodba v troške nij v nikaki primeri z njegovo krivnjo ali z nasledki njegovega izostanka.

Ako se vgovor vzdigne še le po končani glavni razpravi, razsodi o njem sodni dvor prve stopinje v nejavni seji v zboru treh sodnikov, katerih eden predseduje.

Zoper razsodilo o vgovoru nij pravnega leka.

§. 244. Ko so priče odstopile, dá prvosednik pod ničnostjo prebrati obtožnico, in če je kako razsodilo, vsled katerega je ta ali óna obtožbenih toček odpala, tudi to razsodilo.

Razsodbe kas. dvora: Tudi razlogi obtožnice se morajo prečitati pod ničnostjo (z dne 29. maja 1880 št. 3553).

Razsodilo sodnega dvora druge stopinje, katero zavrača vgovor proti obtožbi, ni prečitati (z dne 11. junija 1875 št. 3831); ako se pa to zgodi, ne ustanovi to ničnosti (z dne 24. aprila 1880 št. 762).

Kadar se vrši po uničenju razsodbe nova glavna razprava, prečitati je prvotna obtožnica, uničena razsodba in razsodba kas. dvora (z dne 2. avg. 1880 št. 3619).

4. Zasliševanje obtoženca.

§. 245. Na to zaslišuje prvosednik obtoženca o vsebini obtožbe. Ako obtoženec na obtožbo odgovori rekoč, da nij kriv, naj mu prvosednik razodene, da ima pravico, upreti se obtožbi s povrstno razložbo, kako je stvar bila, ter omenivši

vsako posamezno dokazilo povedati svoje opomnje o njem. Ako se obtoženčeva izustila razlikujejo od prejšnjih, vprašati ga je, zakaj zdaj drugače govori. Prvosednik lahko v tem slučaju, kakor tudi tedaj, kadar se obtoženec brani odgovarjati, dá ali ves zapisnik o prejšnjih izustilih ali samo nekoliko iz njega prebrati.

Obtoženca nij moči primorati, da bi dal odgovor na zastavljena mu vprašanja.

Obtožencu nij zabranjeno, tudi med glavno razpravo pogovarjati se s svojim zagovornikom; ali ne dopušča se mu, da bi se z njim neposrednje posvetoval o odgovoru, katerega mu je dati na posamezna vprašanja, ki se mu stavijo.

5. Dokazovanje.

§. 246. Po zasliševanji obtoženca naj pridejo na vrsto dokazi po redu, kakor prvosednik določi, in praviloma je najpred sprejeti dokaze, katere podaja obtožitelj.

Obtožitelj in obtoženec smeta v teku glavne razprave kaka dokazila popustiti, vendar samo tedaj, če nasprotnik privoli.

Razsodba kas. dvora: Načeloma se je poslužiti pri glavni razpravi le tistih dokazil, ki so bila v pravem času ponudena; izjema se dela, kadar v to privolita obe stranki, ali pa kadar prvosednik posluhuje po §. 254 k. p. r. mu dane pravice (z dne 30. nov. 1878 št. 6539).

§. 247. Priče in zvedenci se posamič poklicujejo ter se izprašujejo vpričo obtoženca. Predno se zaslišijo, opominjati jih je, naj resnico govoré. Zvedence, kateri so že prisegli, in tiste priče, ki so bile v vvodnem postopku zaprisežene, opomniti je svetosti prisege, katero so storili.

Razen tega slučaja je vsacega izmed njih pod ničnostjo po tem, ko je odgovoril na splošna vprašanja, in predno se dalje zaslišuje, v prisego vzeti držéč se zakona z dne 3. maja 1868, drž. zak. št. 33, ako ne brani kateri v §. 170 pod 1 do 6 omenjenih vzrokov.

Zaprisežba se sme opustiti ali do končanega zasliševanja priče odložiti, če sta obtožitelj in obtoženec s tem zadovoljna.

Razsodbe kas. dvora: Če se je priča zapriseгла pred odgovorom na splošna vprašanja. mesto po tem odgovoru, ne ustanovi to ničnosti (z dne 23. okt. 1882 št. 8578).

Priče, ki so bile že zaprisežene v isti kazenski zadevi med vvodno preiskavo ali pa pri glavni razpravi, ki se je vršila vsled iste obtožbe zoper obtoženca samega, ali kakoga soobtoženca, niso jemati več v prisego, timveč le storjene prisega opomniti (z dne 5. maja 1884 št. 14516; 22. dec. 1877 št. 8429 in 22. januarja 1883 št. 12289).

Ničnosti ne ustanovi, ako se je priča, ki je bila že v vvodnem postopku zaprisežena, pri glavni razpravi vnovič zapriseгла (z dne 17. septb. 1877 št. 8692).

Če se zaprisežba opusti do končanega zasliševanja priče brez v §. 170 št. 1 do 6 k. p. r. navedenih vzrokov, ali pa brez privolitve strank, ustanovi to že samo na sebi ničnost (z dne 7. jan. 1876 št. 8912 in 2. junija 1877 št. 4188).

V izjemnem slučaju tretjega odstavka §. 247 k. p. r. presoja sodišče po svojej previdnosti, je-li po danih okoliščinah zaslišano pričo zapriseči, ali ne; ako se priča ne vzame v prisego, ne ustanovi to ničnosti (z dne 8. maja 1880 št. 2007).

Ako se je zaprisežba s privolitvijo strank odložila do končanega zaslišanja kake priče, in ako potem ne zahteva nobena stranka, da naj priča priseže, se šteje, da so stranke odrekle se pravici, to zahtevati (z dne 25. febr. 1876 št. 11529).

§. 248. Prvosednik naj se zaslišujoč priče in zvedence, ravna po propisih za preiskovalnega sodnika v vvodni preiskavi danih v kolikor se isti po svoji naravi ne kažejo neizpeljivi v glavni razpravi. Njegova skrb bodi, da še ne zaslišana priča ne bode pri sprejemani dokazov sploh, še ne zaslišan zvedenec pa da ne bode tedaj pričujoč, kadar se drug zvedenec o isti reči zaslišava.

Priče, katerih izustila se med sabo razlikujejo, sme prvosednik soočiti.

Pričam in zvedencem je po tem, ko so zaslišani, v seji ostati dotle, dokler jih prvosednik ne odpusti ali jim odstopiti ne velí. Posamezne priče ne smejo druga od druge odgovora tirjati o svojih izustílih.

Vselej po tem, ko je katera priča, kak zvedenec ali soobtoženec bil zaslišan, vprašati je obtoženca, ima li kaj odvrniti na izustilo, katero je ravno kar slišal.

Razsodba kas. dvora: Ako je bila kaka še ne zaslišana priča med dokazovanjem v sédnici, ne izključuje ta okolnost njenega zaslišanja; vendar pa se je na to ozirati pri presoji verjetnosti njenega izustila (z dne 11. nov. 1884 št. 12225).

Glej tudi rozsodbo pri §. 241.

§. 249. Razen prvosednika gre tudi drugim udom sodnega dvora, obtožitelju, obtožencu in zasebnemu udeležencu ter njih zastopnikom pravica, vsaki zasliševani osebi, dobivši za tega delj besedo od prvosednika, staviti vprašanja. Prvosednik sme zavračati vprašanja, katera se mu zdé nepriemerna.

Razsodbe kas. dvora: Ako prvosednik zavrne kako vprašanje kot neprimerno, ni taka zavrnitev nikak predmet ničnosti (z dne 23. nov. 1877 št. 9052); sme pa stranka o zavrnitvi kakega vprašanja zahtevati rozsodila sodišča in na tako rozsodilo je mogoče opirati ničnost (z dne 22. sept. 1884 št. 6160).

§. 250. Prvosednik ima oblast, izjemno ukazati, da obtoženec za ta čas, ko se kak svedok ali kak soobtoženec zaslišava, iz sednice odstopi. Mora mu pa brž kakor ga nazaj privedó ter ga je zaslišal o stvari brez njega razpravljani, na znanje dati vse, kar se je godilo ta čas, ko njega vpríčo nij bilo, zlasti izustíla v tem času storjena.

Ako mu se to nij na znanje dalo, mora se vsakakor pod ničnostjo storiti pozneje, predno se sklene dokazovanje.

§. 251. Tako obtoženec kakor obtožitelj smeta zahtevati, da priče, ko so bile zaslišane, iz sodilnice odstopijo in se pozneje zopet notri pokličejo ter vnovič ali posamezno ali vpričo drugih svedokov zaslišijo. Prvosednik lahko to tudi uradoma ukaže.

§. 252. Zapisniki o zasliševanju soobdolžencev in prič, po tem mnenja zvedenih množ smejo se samo v naslednjih slučajih brati, namreč:

1. če so zaslišani med tem umrli; če se ne vé, kje prebivajo, ali če se pač nij dalo napraviti, da bi bili sami prišli, ker so prestari, bolni ali slabotni, ali ker predaleč prebivajo ali s katerega drugega tehtnega vzroka;

2. ako se izustila v glavni razpravi zaslišanih oseb v bistvenih točkah razlikujejo od tega, kar so prej govorile;

3. kadar se priče, ki nimajo te pravice, ali pa sokrivci, branijo odgovarjati; zadnjič

4. če sta obtožitelj in obtoženec ene misli o tem, naj se kaj bere.

Zapisniki o ogledu in izvidu, zoper obtoženca prej izdana kazenska razsodila, in druge vrste pisma in pisanja, ki so pomenljiva za stvar, morajo se brati, ako se obe stranki tega ne odrečeta.

Po vsakem branji je povprašati obtoženca, ima li kaj opomniti o tem.

Razsodbe kas. dvora: Kadar nastopijo pogoji §. 252 k. p. r. smejo se pri glavni razpravi prečitati tudi zapisniki takih prič, ki so v vvodnem postopku pravni dobroti §. 152 k. p. r. se odrekle ter pričevale (z dne 10. avg. 1876 št. 6650 in 27. novembra 1880 št. 11683).

Kadar privoli v prečitanje kakega zapisnika samo obtoženec, ne pa tudi njegov zagovornik, ne sme se isti prečitati na podlogi

§. 252 št. 4 k. p. r. tedaj, če je bil zagovornik v zmislu §. 41 alin. 2 k. p. r. postavljen (z dne 7. julija 1876 št. 4279).

Glej tudi razsodbe pri §. 44 k. p. r.

Ako obtoženec v obtožnici predlaganemu prečitaniu zapisnikov prič ni vgovarjal že pred glavno razpravo, smejo se v zmislu §. 252 št. 4 k. p. r. prečitati (z dne 28. aprila 1882 št. 425).

Zapisniki prič, ki naj se prečitajo samo zastran zasebne odškodnine (§. 47 št. 3 k. p. r.), prištevajo se „pisanjem, ki so za stvar pomenljiva“ v zmislu predzadnjega odstavka §. 252 (z dne 16. junija 1876 št. 587).

Ni dopuščeno ter se ne more opravičiti po predzadnjem odstavku §. 252 k. p. r. prečitanje zapisnikov o zasliševanju prič v civilni pravdi v to svrhu, da bi se izustilo takih prič naravnost porabilo za kazensko postopanje (z dne 23. febr. 1884 št. 14216).

V zmislu §. 252 predzadnji odstavek so kot „za stvar pomenljiva pisanja“ prečitati tudi poročila varnostnih oblastev o vspehu njihovih uradnih pozvedovanj v zmislu §§. 24 in 141 k. p. r. (z dne 13. dec. 1876 št. 11442), dalje poročila orožnikov o opravljenih hišnih raziskavah in njih vspehu (z dne 9. nov. 1874 št. 8233); isto tako poročila občinskih uradov o prejšnjem vedenju obtoženčevam (z dne 3. okt. 1879 št. 7248).

Na podlogi §. 252 predzadnji odstavek pa se ne more zahtevati prečitanje zasebnega pričevala, ki ga prinese s seboj obtoženec v dokaz svojega prejšnjega življenja in splošnega glasú (z dne 20. jul. 1883 št. 3686).

§. 253. V teku ali na konci dokazovanja dá prvosednik položiti pred obtoženca in kolikor je potrebno, tudi pred priče in zvedene možé tiste reči, ki utegnejo razjasniti, kako je stvar bila, ter jim velí, naj izrekó, če jih poznajo.

§. 254. Prvosednik ima oblast, brez obtožite-ljevega ali obtoženčevega predloga, v teku postopka pozvati in če bi potrebno bilo, privedi dati in zaslišati take priče in zvedence, od katerih se je — kakor se je obrnila razprava — nadejati, da utegnejo znamenite dejanske reči razjasniti.

Je li take nove priče ali zvedence vzeti v prisego, to razsojuje sodni dvor po njih izpraševanji in zaslišavši stranke.

Prvosednik sme tudi nova mnenja zahtevati ali druga dokazíla pripraviti dati, s sodiščem ogled

napraviti, ali v to iz sodišča odposlati kacega uda, ki naj o tem poroča.

Razsodbe kas. dvora: Prvosedniku ni zabranjeno, mesto poslužiti se pravice, ki mu je dana v §. 254 k. p. r., prepustiti sodišču, da o tem sklepa; on zasliši lahko tudi prič, ki so bile pri dokazovanju navzoče (z dne 29. septb. 1879 št. 5693); ne smejo se pa tudi po §. 254 k. p. r. prečitati zapisniki v vvodnem postopku zaslišanih prič, ako ne nastopijo pogoji §. 252 k. p. r. (z dne 27. jun. 1876 št. 1398).

6. Govori strank.

§. 255. Ko je prvosednik izrekel, da je dokazovanje skleneno, dobi najpopred obtožitelj besedo, da povzame, kar je dokazovanje na dan spravilo, in da stavi in z razlogi podpre svoje predloge o krivnji obtoženega in o kazenskih določilih, katera bi bilo na-nj uporabiti. Določnega predloga o tem, koliko kazni je med mejami zakonitega stavka obtožencu odmeriti, naj obtožitelj ne stavi.

Zasebni udeleženec dobí besedo prvi za državnim pravdnikom.

Obtoženec in njegov zagovornik imata pravico, na to odgovoriti. Ako se državnemu pravdniku ali udeležencu vzvidi kaj odvrniti na ta odgovor, pristojí vsakakor poslednji govor obtožencu in njegovemu zagovorniku.

§. 256. Praviloma naj se v končnih govorih vsa vprašanja, katera je v sodbi razsoditi, neločena razpravljajo.

Vendar je na voljo prvosedniku ali sodnemu dvoru (§. 238) tako ukreniti, da se končni govori o vprašanji, je li obtoženec kriv, odločijo od govorov o kazenskih določilih, o zasebnopravnih zahtevkih in o pravnih troških. V teh slučajih se po tem, ko je sodni dvor razsodil, je li obto-

ženec kriv, ter svoj izrek oznanil, imajo vnovič konečni govori, a ti naj se vendar sučejo edino o vprašanjih, katera je še razsoditi.

7. Sodba sodnega dvora.

§. 257. Ko je prvosednik izrekel, da je razprava sklenena, umakne se sodni dvor v posvetovalnico sodbo sklepat. Obtoženca, ako je bil pod zaporom, odvedejo za ta čas iz sednice.

Razsodba kas. dvora: Namen glavne razprave, zvedeti pravo resnico, daje sodišču in njega prvosedniku moč, po prvosedniku zaključeno razpravo — ako treba — zopet odpreti; kazensko pravdo vodeči izrek prvosednikov, da se razprava sklene ali zaključi, ne more torej niti sodišču, niti strankam nasproti ustanoviti nikakih formalnih pravic (z dne 9. febr. 1885 št. 11895).

§. 258. Sklepáje sodbo naj sodišče gleda samo na to, kar je prišlo v glavni razpravi na dan. Spisi morejo samo toliko biti za dokazíla, ako in kolikor so bili v glavni razpravi brani.

Sodišče je dolžno dokazíla po njih verovnosti in dokaznosti vsako posamič kakor tudi vsa v njihovi notranji zvezi skrbno in vestno preudariti. O vprašanji, je li katero dejanjsko reč vzeti za dokazano, razsojajo sodniki ne po zakonitih dokaznih pravilih, temveč samo po svojem svobodnem prepričanji, katero so zajeli iz vestnega preudarka vseh za ali zoper kaj prinesenih dokazíl.

Razsodbe kas. dvora: Tudi za vmesna razsodila volja načelo, da je pri razsodbi gledati le na to, kar je prišlo v glavni razpravi na dan (z dne 24. apr. 1880 št. 637).

Kar je „notorično“, tega ni treba dokazovati. „Notorične“ pa so le take dejanjske okolnosti, za katere dokazov zaradi tega ni treba, ker je prepričanje o njihovi resnici splošno ali vsaj velikemu krogu ljudi istega položaja v življenju skupno in vsakteremu lahko dosegljivo, ne da bi ga motili osebni in strankarski vplivi (z dne 28. marc. 1885 št. 13386 in 26. aprila 1885 št. 2813).

Sodišče ni vezano niti glede tehničnih vprašanj na izrek zvedencev (z dne 18. febr. 1887 št. 11864); vendar se zvedeniški izrek sme prezirati le tedaj, če se opira na tako podstavo, da si

morejo o njej sodniki sami dobiti svoje mnenje, ne da bi šli v nevarnost, da se kot manj poučeni postavijo nad bolj poučene (z dne 13. okt. 1882 št. 8947).

§. 259. Obtoženec se s sodbo sodnega dvora obtožbe oproščuje:

1. kadar se pokaže, da se je kazenski postopek brez predloga zakonito upravičenega obtožitelja začel ali proti njegovi volji nadaljeval;

2. ako obtožitelj po odprti glavni razpravi in predno se sodni dvor umakne sodbo sklepat, od obtožbe odstopi:

3. kadar sodni dvor spozná, da dejanju, za podlogo obtožbe vzetemu, zakon ne preti nikake kazni, ali da obstanek dejanja nij potrjen, ali da nij izkazano, da je obtoženec storil pripisavano mu dejanje, ali da je kaj tacihi okolnosti, katere mu kaznjivost jemljejo ali preganjanja ne dopuščajo z drugih vzrokov, ki niso pod št. 1 in 2 povedani.

Razsodbe kas. dvora: Ako zasebni obtožitelj še le pri vzklicni razpravi odstopi od obtožbe, ni vsled tega, razun v slučaju §. 503 k. z., obtoženca oprostiti, temveč mu v zmislu §. 530 k. z. samo prisojena kazen polajšati (z dne 26. avg. 1875 št. 6576).

Glej tudi razsodbe pri §. 46 k. p. r.

Kadar vidi godišče, da čin, na katerega se opira obtožba, ne ustanovi po obtožitelju označenega, pač pa kako drugo kaznjivo dejanje, ni obtoženca od prvega dejanja oprostiti, temveč obsoditi ga je le zaradi tistega kaznjivega dejanja, katerega znaki so dobili v storjenem činu (z dne 24. febr. 1882 št. 14241; 1. junija 1883 št. 4593; 27. marca 1884 št. 3214; 27. februarja 1885 št. 12082, in drugih več).

Ako se pri razpravi, ki se v novič vrši vsled obnove kazenskega postopanja, pokaže, da ni po zakonu za obnovo zahtevanih stvarnih pogojev, je obtoženca oprostiti (z dne 6. oktobra 1884 št. 968).

§. 260. Ako se obtoženec spozná za krivega, mora kazenska sodba izrekati:

1. katerega čina je obtoženec bil kriv spoznan, in to z izrecnim oznamenilom dejanjskih okolnosti, po katerih se ravná določen kazenski stavek;

2. katero kaznjivo dejanje ustanavljajo za dokazane vzete dejanske okolnosti, katerih je bil obtoženec kriv spoznan;

3. v katero kazen je obtoženec obsojen; — in sicer to troje pod ničnostjo; vrhu tega je še pristaviti;

4. katera določila kazenskega zakona so se na-nj uporabila;

5. razsod o zahtevani odškodbi, in o pravnih troških.

Razsodba kas. dvora: Zakon zahteva le označenje (individualizacijo) kaznjivega čina, ne pa, da je vsak zakoniti znak opreti na dotično dejansko okolnost (z dne 19. maja 1884 št. 1028); da so v konkretnem kaznjivem dejanju združeni tudi gotovi zakoniti znaki, dokazuje se v razlogih sodbe (z dne 18. jan. 1886 št. 9211).

§. 261. Kadar sodni dvor meni, da dejanske reči, katere so podloga obtožbi, same na sebi ali v zvezi z okolnostmi, katere so se v glavni razpravi pokazale, ustanavljajo hudodelstvo ali pregrešek, za katerega je pristojna porota, tedaj izreče svojo nepristojnost.

Kakor ta izrek postane pravokrepen, naj obtožitelj zadnji čas v treh dnevih (§. 27 in 46) podá svoje predloge o vpeljavi ali obnovi vvodne preiskave, ali — ko bi je ne bilo potreba — o zaukazu glavne razprave pred poroto. V prvem slučaju je vložiti novo obtožnico; razen tega slučaja pa je ob novi glavni razpravi prebrati prvotno obtožnico in izrek sodnega dvora, storjen po pričujočem paragrafu.

Razsodbe kas. dvora: Nepristojnost izreči je z razsodbo (z dne 12. okt. 1876 št. 9780).

Kadar izreče sodišče svojo nepristojnost v razpravi na obtožbo zaradi hud. §. 143 k. z. drugi odstavek, ker meni, da je dokazano, kdo je provzročitelj smertne poškodbe, mora izreči nepristojnost gledé vseh obtožencev (z dne 22. marca 1884 št. 67).

§. 262. Ako sodni dvor sprevidi, da dejanske reči, ki so podloga obtožbi, same za se ali v zvezi z okolnostmi, ki jih je še le glavna razprava na dan spravila, ustanavljajo drugo kaznjivo dejanje, nego je v obtožnici imenovano, katero pa ne spada pred poroto, tedaj stori — poslušavši o tem stranki ter razsodivši predlog o preložitvi, ko bi ga kdo stavil, — sodbo po svojem pravnem preverjenji, ne da bi ga vezala označba, katera je v obtožnici bila dejanju dana.

Razsodbe kas. dvora: Obtožbi predmet je konkretno določen čin, ne pa kaka gotova pravna označba ali kvalifikacija tistega; sodišče presoja ta čin, ne glede na pravno mnenje obtožiteljevo, samostojno v vseh ozirih ter ga označi po tistem zakonitem določilu, ki je po pravilni razlagi nanj uporabiti (z dne 24. maja 1880 št. 1128; 24. febr. 1882 št. 13613; 5. maja 1885 št. 4797 in dr.).

§. 263. Ako bode obtoženec pri glavni razpravi obdolžen še drugega dejanja razen tistega, zaradi katerega je obtožen, sme sodni dvor, če je taisto uradoma preganjati, na predlog državnega pravdnika ali človeka s tem činom poškodovanega, a v drugih slučajih edino po zahtevi tega, kdor ima pravico zasebne obtožbe, — razpravo in sodbo raztegniti tudi na to dejanje. Obtoženčeva privolitev je samo tedaj potrebna, kadar bi ga, obsojenega za to dejanje, zadel kazenski zakon ostrejši od ónega, katerega bi bilo uporabiti na kaznjivo dejanje, omenjeno v obtožnici.

Ako v takošnem slučajih obtoženec ne privoli v to, da bi bil takoj odsojen, ali če se to ne more zgoditi, ker je potreba skrbnejše priprave, ali ker sodni dvor nij pristojen za odsodbo novega kaznjivega dejanja, naj se sodba omeji samo na predmet obtožbe, obtožitelju pak, — če zahteva on — pridržuje samostalno preganjanje zaradi novega

dejanja; razen tega slučaja ne bode več nikacega preganjanja zaradi poslednjič omenjenega dejanja.

Po okolnostih sme sodni dvor, ako ne odsodi takoj o novem dejanju, tudi glavno razpravo ustaviti ter rabsodbo o vseh obtožencu pripisovanih kaznjivih dejanjih novi glavni razpravi pridržati.

V obeh slučajih mora obtožitelj v treh dnevih (§§. 27 in 46) podati svoje predloge o zakonitem postopku.

Rabsodbe kas. dvora: Državni pravdnik lahko tudi v svojem konečnem govoru razširi obtožbo na kak nov čin (z dne 20. febr. 1880 št. 14567 in 9. okt. 1885 št. 6548).

„Obdolžitve“ v zmislu §. 263 pomenja, ne gledé na pogoje §. 38 k. p. r., samo nastop kake okolnosti, iz katere se pokaže sum proti obtožencu, da je zakrivil še kako drugo, ne pod obtožbo dejano kaznjivo dejanje, katero se more še preganjati (z dne 10. junija 1887 št. 3193).

Pridržek samostalnega preganjanja kakega kaznjivega dejanja, ki se je pri glavni razpravi pokazalo, izreči je v sodbi, ne pa samo v vmesnem rabsodilu (z dne 19. sept. 1884 št. 5214).

§. 264. Ako se proti obtožencu izreče kazenska obsodba, ne brani nje zvršitve okolnost, da se še pridržuje pregon za drugo kaznjivo dejanje. Samo tedaj, ko bi na poslednje dejanje bila postavljena smrtna kazen, mora se z zvršitvijo po §. 263 storjene sodbe počakati dotle, dokler nij razsojeno o ónem dejanji.

Ako se obtožitelj poprime pridržka v §. 263 omenjenega, sme sodni dvor ukreniti, da se z zvršitvijo sodbe pod tem pridržkom izrečene počaka dotle, dokler ne bode razsojeno o novi obtožbi. V tem slučaju je z obema sodbama, kar se tiče pravnih lekov, tako ravnati, kakor da sta istodobno storjeni.

§. 265. Ako se obtoženec, zoper katerega je že izrečena kazenska obsodba, za krivega spozna kakega

drugega pred ono kazensko sodbo storjenega kaznjivega dejanja, naj se pri odmerjanji kazni za novo najdeno kaznjivo dejanje primerno gleda na kazen, krivcu s prejšnjim razsodilom prisojeno, tako da se nikdar ne sme prestopiti najvišja kazen, katera je v zakonu določena dejanju, podvrženemu hujši kazni.

Razsodbe kas. dvora: Izraz „drugega . . . kaznjivega dejanja“ ne pomenja različnosti gledé jurističnega značaja kakega dejanja; izraziti se hoče s tem le to, da kaznjivo dejanje, ki pride pozneje v razpravo, ni bilo predmet poprejšni razsodbi (z dne 25. septb. 1885 št. 8102).

Na smrt se ne sme več obsoditi obtoženec, če je zaradi kakega drugega kaznjivega dejanja, katero se nameri skupaj z hudodelstvom umora, preстал kako kazen (z dne 13. febr. 1883 št. 1080); samo izrečena, vendar še ne izvršena kazen zaradi kakega takega drugega kaznjivega dejanja pa ne ovira, obtoženca obsoditi na smrt (z dne 16. marca 1883 št. 15540).

§. 266. Kadar se komu prisoja kazen v denarjih (globa), določiti je ob enem zapor, kateri stopi na nje mesto, ako bi se ne mogla iztirjati.

§. 267. Obtožiteljevi predlogi sodni dvor samo v tem vežejo, da ne more izreči, da je obtoženec kriv dejanja, na katero obtožba nij bila ni izprva namerjena ni v glavni razpravi razširjena.

Razsodbe kas. dvora: Če je sodišče obsodilo obtoženca zaradi dejanja, katero je bilo predmet prvotni obtožbi, ni prekoračilo obtožbe, če ravno je obtožitelj pri glavni razpravi predlagal, da naj se storilec obsodi samo zaradi prekoračenja meje potrebne silobrani (z dne 21. nov. 1879 št. 9622); isto tako more se krivemu spoznati izvršenega hudodelstva tisti, ki je bil tožen samo poskušane hudodelstva, ne da bi to nasprotovalo določbi §. 267 k. p. r. (z dne 21. maja 1875 št. 3054).

Prekoračenja obtožbe ne ustanovi, ako se hudodelstva težke telesne poškodbe v zmislu §. 152 k. z. obtoženi obsodi v zmislu §. 157 k. z. (z dne 9. dec. 1876 št. 4259).

Načelu §. 267 k. p. r. nasprotuje, ako sodišče taistega, ki je kot priča v isti stvari nasprotno pričeval, obsodi mesto zastran izpovedbe, zaradi katere ga preganja državno pravdnštvo, zavoljo druge nasprotne izpovedbe, katera ni predmet obtožbi (z dne 1. dec. 1885 št. 12533).

Sodišče ne prekorači obtožbe, ako storilca mesto tatvine, kakor se glasi obtožba, obsodi le zaradi deležnosti tatvine (z dne 3. nov. 1880 št. 4859).

8. Oznanilo in odpravek sodbe.

§. 268. Neposrednje po tem, ko je sodni dvor storil svoj sklep, naj se obtoženec zopet privede ali pokliče, ter naj prvosednik v javni seji oznani sodbo z bistvenimi nje razlogi, čitaje tudi uporabljena zakonita določila. Ob enem pouči prvosednik obtoženca o pravnih lekkih, katerih se lahko poprime.

§. 269. Ako obtoženec nij prišel k oznanilu sodbe, sme prvosednik dati ga za tega delj privedi ali pa ukazati, da mu se sodba ali po v to odbranem sodniku ustno razodene ali pa v prepisu vroči.

§. 270. Vsaka sodba se mora v treh dnevih od tistega dne, haterega je bila oznanjena, pismeno odpraviti (izdati) in po prvosedniku in zapisnikarju podpisati.

Sodbeni odpravek mora obsegati:

1. oznamenilo sodišča in imena pričujočih údov sodnega dvora, kakor tudi državnega pravdnika (zasebnega obtožitelja) in zasebnega udeleženca;

3. ime in priimek obtoženčev, in tudi kako drugo ime, pod katerim utegne obtoženec še znan biti, njega leta, stan, obrt ali posel, s katerim se bavi; po tem ime njegovega zagovornika;

3. dan naredbe, glavno razpravo ukazujúče, in bistveno vsebino obtožnice;

4. dan glavne razprave in izrečene sodbe;

5. konečne predloge obtožiteljeve in zasebnega udeleženca;

6. razsodilo sodnega dvora o vprašanji, je li obtoženi kriv, in to v slučaji kazenske obsodbe z vsemi v §. 260 naštetimi točkami; zadnjič

7. razsodilne nagibe ali vzroke. V teh mora biti ob kratkem, vendar s polno določnostjo povedano, katere dejanske reči je sodni dvor vzel za dokazane ali nedokazane in zakaj; kateri preudarki so ga vodili pri razsojanji pravnih vprašanj in pri zavračanju prinesenih vgovorov, in kadar gre za obsodbo, katere obtežujoče in zljajšujoče okolnosti je našel. Kadar gre za oprostilno sodbo, naj razsodilni vzroki zlasti razločno naznanjajo, kateri izmed razlogov, omenjenih v §. 259 so sodni dvor nagnili k temu, da je obtoženca oprostil.

Kake pomote v pisanji in računu, po tem take napake v obliki in izpustke, ki se ne tičejo toček, omenjenih v §. 260, št. 1 do 3, naj sodni dvor vsak čas popravi, poslušavši morebiti stranke. Proti zavrnitvi dotičnega predloga nij pravnega leka. Skleneni popravek je pristaviti sodbi na kraji in sicer na vseh odpravkih ali izdatkih.

Razsodbe kas. dvora: Gola naštetev dejanskih okolnosti, na katere se sodba opira, ne zadostuje določbi §. 270 št. 7 k. p. r., navesti so v razlogih tudi dokazi, na katere opira sodnik svoje, četudi posebnih dokaznih pravil prosto pravno prepričanje (z dne 4. apr. 1877 št. 10269, 14. junija 1879 št. 3714); vendar pa ni nezogibna dolžnost sodnikova, izreči se posebej o vsakem posameznem, pri glavni razpravi poudarjanem dokazilu krivde ali nekrivde (z dne 6. okt. 1879 št. 6997).

Ako sodišče opusti v razlogih navesti one preudarke, ki so ga vodili pri razsojanji kakega pravnega vprašanja, prelomi pač zakon, a ničnosti to vendar ne ustanovi (z dne 16. febr. 1880 št. 12609 in 10. maja 1880 št. 1793).

9. Zapisovanje.

§. 271. O glavni razpravi je pod ničnostjo pisati zapisnik, katerega podpišeta prvosednik in zapisnikar. Zapisnik bode obsegal imena pričujočih

údiv sodnega dvora, strank in njihovih zastopnikov, posvedočeval vse bistvene formalnosti postopka, navajal zlasti, kateri svedoki in zvedenci so bili zaslišani, in kateri spisi prebrani, če so se pričé in zvedenci zaprisegli, ali zakaj se je zaprisežba opustila; poslednjič bode omenjal vse predloge pravnih strank in dotična razsodila prvosednikova ali sodnega dvora. Strankam je prosto zahtevati v obrambo svojih pravic, da se posamezne točke po zapisniku ugotove.

Prvosednik naj ondi, kjer veljá besede na gotovo postaviti, — ako katera stranka želi — takoj posamezna mesta prebrati dá.

Obtoženčevi odgovori in izustila prič ali zvedenih mož omenjajo se samo tedaj, ako se v čem ločijo od povedeb hranjenih v spisih ali jih kako spreminjajo ali jim kaj pristavljajo ali kadar se katera priča ali kak zvedenec v javni seji prvikrat zaslišuje.

Ako se prvosedniku ali sodnemu dvoru vzvidi primerno, lahko ukrene, da se vsa izustila in govori po stenografu zapišejo; ako katera stranka o pravem času to zahteva in troške naprej založí, naj se to vselej ukaže. Ali stenografske zapiske je v osem in štiridesetih urah prevesti na navadno pisavo, pred prvosednika ali sodnika, kateremu on to naročí, položiti v pregled ter pridejati zapisniku.

V drugem je strankam prosto, v sklenen zapisnik in njegove priloge pogledati in prepisati si jih.

Razsodbe kas. dvora: Ničnost v zmislu §. 271 k. p. z. ustanovi okolnost, če se sploh nikak zapisnik o glavni razpravi ni zapisal (z dne 12. dec. 1877 št. 11753; 4. februarja 1884 št. 6439); ničnosti pa ne ustanovi, če posamezne izjave strank v zapisniku niso omenjene (z dne 5. nov. 1877 št. 8890).

Branitev, gotove točke v zapisniku ugotoviti in posvedočiti, ustanovi ničnost le tedaj, če je sodišče dotično zahtevanje odklonilo z vmesnim razsodilom (z dne 22. septb. 1884 št. 6160).

§. 272. O posvetovanji in glasovanji v teku in na konci glavne razprave je pisati poseben zapisnik v tistih slučajih, kjer je sodišče odstopilo v posvetovalnico sklep delat.

10. Preložitev glavne razprave.

§. 273. Z glavno razpravo, ko je enkrat začeta, sme se samo toliko prejenjati, kolikor se prvosedniku zdi potrebno, da se osebe v njej udeležene, kar treba, odpočijejo ali kaka dokazila neutegoma v sednico pripravijo; ako se sodnemu dvoru vzvidi, lahko se v silnih slučajih tudi v nedeljo ali prazniku nadaljuje.

§. 274. Ako zagovornika nij k glavni razpravi, če tudi je bil pravilno povabljen, ali če je odšel, predno se je končala, ali kadar se primeri, o čemer govori §. 236 v odstavku 2, ter sploh nij moči postaviti zagovornika ali vsaj tako ne, da bi to ne kratilo obtožencu zagovora, tedaj je razpravo preložiti. Troške postavljanja drugega zastopnika in preložitve nosi tega krivi zagovornik.

§. 275. Ako obtoženec med razpravo tako zbolí, da ne more dalje pri njej pričujoč biti, in če sam ne privoli, da bi se razprava brez njega nadaljevala in njegovo v vvodri preiskavi oddano izrecilo bralo, je razpravo preložiti.

§. 276. Ako se sodišču vzvidi, sme preložitev glavne razprave ukreniti tudi tedaj, kadar sodni dvor s kakoršnega koli vzroka najde ukazati po-

pred še nove pozvedbe ali preiskovalna dela ali pa pridobitev novih dokazil, ali kadar se zaradi vnanjih zadržkov pokaže potrebno ali koristno, razpravo za nekaj časa odložiti.

11. Vmesni prigodki.

§. 277. Ako se iz glavne razprave pokaže ter je verjetno, da je kaka priča vedoma krivo govorila, sme prvosednik dati zapisnik narediti o nje izustilu, in po prebranji in potrjenji položiti pred pričo, da ga podpiše; lahko tudi dá pričo zapreti in pred preiskovalnega sodnika privedi.

§. 278. Ako se med glavno razpravo v sednici storí kako kaznjivo dejanje, ter storilca zatekó pri samem dejanju, tedaj sme zbrano sodišče, prenehavši z glavno razpravo ali konci nje, na predlog v to upravičenega obtožitelja in po zasliševanju obdolženca in prič, kar bi jih bilo, stvar takoj odsoditi. Pravni leki proti taki sodbi nimajo odložne moči.

Ako se ne dá stvar precej odsoditi, ali če je v dejanji pred poroto spadajoče hudodelstvo ali tak pregrešek, dá prvosednik storilca privedi pred preiskovalnega sodnika.

O takem prigodku je narediti poseben zapisnik.

§. 279. Ako je obtoženec med glavno razpravo storil kako kaznjivo dejanje, ima zanj polno veljavo, kar določuje §. 263.

II. Pravni leki proti sodbi.

§. 280. Proti sodbam sodnih dvorov prve stopinje dopuščata se samo pravna leka pritožbe o

ničnosti in vzklica. Prva gre na vrhovni sodni dvor kot kasacijski dvor, vzklic pa na sodni dvor druge stopinje.

Razsodbe kas. dvora: Obsojenemu ne pristoji pritožba o ničnosti zaradi tega, če ga je sodišče iz pravne pomote mileje sodilo, kakor ga je po strogem zakonu imelo soditi (z dne 22. maja 1883 št. 5437, 17. marca 1884 št. 13620, 22. aprila 1885 št. 4178 in druge).

Kdor trdi, da se pri vložitvi obtožnice ni oziralo na propis §. 207 k. p. r., spodbija naj obtožbo z vgovorom, nikakor pa ne gre tega navajati v pritožbi o ničnosti (z dne 30. okt. 1883 št. 11581).

§. 281. Pritožbe o ničnosti moči se je zoper oprostilno sodbo samo obtožencu v škodo, a zoper obsodilno sodbo pa tako njemu na korist kakor v škodo poprijeti, ali vsigdar edino s katerega tu sledečih ničnostnih vzrokov:

1. če sodni dvor ni bil prav sestavljen; če niso bili vsi sodniki pričujoči pri celi razpravi, ali če se je rajsodbe udeležil izključen sodnik (§§. 67 in 68); razen če je pritožitelj za okolnost, katera je vzrok ničnosti, vedel že pred ali med glavno razpravo ter je nij očital brž o začetku glavne razprave, ali takoj po tem, ko mu je prišla na znanje;

2. ako je bil proti pritožiteljevemu uporu pri glavni razpravi bran kak spis o takem delu vvdnega pozvedovanja ali vvdodne preiskave, ki je po zakonu ničev;

3. če se je pri glavni razpravi prelomila ali zanemarila zapoved, katero izpolnjevati zakon izrekoma pod ničnostjo vleva (§§. 120, 151, 152, 170, 221, 228, 244, 247, 250, 260, 271 in 427);

4. če se med glavno razpravo o kakem pritožiteljevem predlogu nij rajsodilo, ali če so se z vmesnim rajsodfom storjenim proti njegovem predlogu ali uporu v nemar pustili ali napačno upo-

rabili zakoni ali pravdna načela, katerih držati se veleva bistvo postopka, kakoršen zagotavlja i kazenskosodni pregon i zagovor;

5. če je izrek sodnega dvora o odločujočih dejanskih rečeh (§. 270, št. 6 in 7) nejasen, nepopoln ali sam sebi nasprotujoč; če za ta izrek niso navedeni nikakoršni razlogi ali če se to, kar razsodilni vzroki govoré o vsebini pisem, hranjenih v spisih, ali o sodnih izustilih, znatno loči od samih pisem ali zasliševalnih in sejnih zapisnikov;

6. če je sodni dvor po krivem izrekel svojo nepristojnost (§. 261);

7. če storjena konečna sodba obtožbe nij rešila, ali

8. če jo je prestopila proti temu, kar pišejo §§. 262, 263 in 267;

9. če se je kak zakon prelomil ali napačno uporabil s storjenim izrekom o vprašanji:

- a) je li dejanje, katerega se dolží obtoženec, hudo delstvo, pregrešek ali drugo tako kaznjivo dejanje, za katero so sodišča pristojna,
- b) so li vmes take okolnosti, ki jemljó dejanju kaznjivost ali ne dopuščajo preganjati ga, zadnjič
- c) manjka li obtožbe po zakonu potrebne;

10. če se je dejanje, katero je predmet razsodbi, po krivem razlaganji zakona délo pod kazenski zakon, kateri se na nj uporabljati ne more;

11. če je sodni dvor, odmerjaje obtožencu kazen, prestopil svojo kaznilno oblast ali meje zakonitega kazenskega stavka, kakoršen bi imel biti po obtežujočih ali zljajšujočih okolnostih, v zakonu z imenom naštetih, ali če je prestopil svojo pravico, ki jo ima gledé na izpreminjanje ali zmanjševanje kazni,

ali če je prelomil ali napačno uporabil, kar določujeta §. 293, odstavek 3, in §. 359, odstavek 4.

Ničnostnih vzrokov omenjenih pod 2, 3 in 4 ni se moči poprijemati obtožencu na korist, kadar se dá brez dvombe spoznati, da pogršek v obliki nij mogel imeti do razsodbe obtožencu škodljivega vpliva. Obtožencu na škodo se jih je moči samo tedaj poprijeti, kadar se dá spoznati, da je pogršek v obliki lahko imel obtožbi škodljiv vpliv na razsodbo in če je vrhu tega obtožitelj temu pogršku upiraje se zahteval razsodbe sodnega dvora, ter si je takoj, ko mu se je to razsodilo odreklo ali oznanilo, pridržal pritožbo zaradi ničnosti.

Razsodbe kas. dvora: (§. 281 št. 1.) Kadar se po preložitvi pretrgana glavna razprava pri novem roku ne nadaljuje samo, temveč popolnoma z nova vrši, ni zabranjeno poklicati k tej razpravi sodnike, kateri niso sodelovali v prvi razpravi (z dne 14. maja 1877 št. 13413).

Sodnik, ki je opravljal vvodne pozvedbe, ne more biti v isti zadevi sodeči sodnik (§. 68 al. 3 in §. 88 k. p. r.), (z dne 2. junija 1886 št. 6402).

Obtoženec, kateri je vedel, da se glavne razprave udeležuje sodnik, ki je v tej stvari storil kake preiskovalne čine, in tega ni takoj pri razpravi očital ter grajal, se ne more sklicevati na ničnostni vzrok §. 281 št. 1 k. p. r. (z dne 15. jun. 1883 št. 4102).

(§. 281 št. 2.) Za „spise“ o kakem činu vvodnega pozvedovanja ali vvodne preiskave štejejo se le zapisniki, kateri zadevajo prava v področje sodniškega delovanja spadajoča preiskovalna dejanja, kakor so: zasliševanje prič in obdolžencev, izvid in hišna raziskava (z dne 30. oktobra 1883 št. 11581).

(§. 281 št. 3.) Št. 3 §. 281 ni uporabljati na slučaj, če je bila priča zaprisežena v preiskavi, ne pa v glavni razpravi (z dne 18. maja 1878 št. 492).

Ako se priča pri glavni razpravi opomni samo prisege, že v preiskavi četudi s prelomitvijo propisov §. 170 k. p. r. storjene, ne ustanovi to ničnostnega vzroka §. 281 št. 3 (z dne 7. junija 1881 št. 4069); v takem slučaju naj stranka pri razpravi opozarja na to prelomitev ter zahteva vmesnega razsodila sodišča, s katerim se izreka dotična zaprisežba za ničevo in neveljavno (z dne 7. junija 1886 št. 2239).

(§. 281 št. 4.) Ta ničnostni vzrok ni uporabljati na razsodilo v zmislu §. 261 k. p. r., če se je tudi proti predlogu pritožiteljevem storilo (z dne 12. okt. 1876 št. 9780).

Če se je kako vprašanje (§. 249) zavrnilo, ne ustanavlja to ničnostnega vzroka, ako je vprašalec opustil zahtevati o tem razsodila sodišča (z dne 23. nov. 1877 št. 9052).

Če se je kak predlog odklonil, more se pritoževati le ona stranka, ki je ta predlog stavila, ne pa tudi nasprotna stranka, ki se je protivila temu predlogu (z dne 16. marca 1877 št. 8131 in 17. jan. 1880 št. 12697).

Trditve, da se je stavi kak predlog, je brez veljave, ako nima potrčila v zapisniku o glavni razpravi; kdor stavi torej kak predlog, skrbi naj sam za to, da se bode njegov predlog v zapisnik zabeležil (z dne 3. jan. 1877 št. 9001).

Vmesna razsodila niso neizpremenljiva, kakor konečna razsodba; ne ovira toraj, da sodišče, katero je na kak predlog strank pri glavni razpravi dokazovanje kake okolnosti pripustilo, pozneje v novič sklene, da se prvi sklep razveljavi; ako stranka po objavi tega novega sklepa svojega predloga ne ponovi, ne more se pritoževati, da se je opustilo v prvič pripuščeno dokazovanje (z dne 11. nov. 1884 št. 12225).

Samo za tó, ker se je že izreklo, da je razprava zaključena, se ne morejo zavračati predlogi za kako daljno dokazovanje (z dne 9. februvarja 1885 št. 11895); tudi na dokazne predloge, ki jih stavi stranka v konečnem govoru, se je ozirati (z dne 20. maja 1885 št. 4817).

Zavrnitev kakega predloga zagovornikovega, kateri namerava dognati protidokaz, se ne more utemeljiti samo s tem, da sodišče smatra predležeče dokaze o krivdi kot zadostne (z dne 4. marca 1884 št. 1898).

(§. 281 št. 5.) „Odlučujoče“ dejanske okolnosti so one, katere ima §. 270 št. 6 in 7 k. p. r. v mislih (z dne 22. jan. 1875 št. 13177 in 2. aprila 1875 št. 1014).

(„Nepopoln.“) Kdor se hoče poprijeti ničnostnega vzroka, da je izrek sodišča „nepopoln“, mora dokazati, da se nahajajo v ugotovitvah sodišča take pomanjkljivosti, ki izvirajo iz §u. 270 št. 7 k. p. r. nasprotujočih opuščenj; njegova stvar je, natanko zaznamovati one pri glavni razpravi (§. 258 al. 1 k. p. r.) poudarjene konkretne dejanske okolnosti, gledé katerih v razlogih ni izrečeno, so li dokazane, ali ne (z dne 16. okt. 1885 št. 6632; 21. okt. 1881 št. 8034, 23. febr. 1886 št. 1745 in dr.).

Pri presoji tega ničnostnega vzroka smatrati so razsodba in njeni razlogi za eno celoto (z dne 13. febr. 1880 št. 12892).

Preziranje izpovedbe kake pričé v razlogih ustanovi ničnost le tedaj, če so v njej navedene odločujoče stvarne okolnosti (z dne 14. marca 1885 št. 13200).

Če se pa sodišče samo o kakem pravnem vprašanju v razlogih ni izreklo, ne ustanovi to nikakor take nepopolnosti, ki spada pod št. 5 §. 281 k. p. r. (z dne 7. apr. 1879 št. 1013, 29. feb. 1884 št. 14954 in dr.).

„Sam sebi nasprotujoč“ je izrek, kadar ugotavlja take dejanske okolnosti eno zraven druge, katere se v tem razmerji logično ne morejo misliti, ker se vzajemno izključujejo (z dne 31. marca 1879 št. 165, 2. okt. 1884 št. 10494, 10. avr. 1886 št. 1981 in dr.).

Na protislovja pravnega značaja ni uporabljati 5. odstavek §. 281 k. p. r. (z dne 4. nov. 1876 št. 5899, 18. septembra 1882 št. 3910, 11. apr. 1885 št. 973 in dr.).

(„Nikakoršni razlogi.“) V tem oziru more se sklicevati na ničnostni vzrok §. 281, št. 5. k. p. r. le tedaj, ako za izrek o kaki odločujoči dejanski okolnosti ni navedenih ni-

kakoršnih razlogov, ne pa tudi takrat, kadar se navedeni razlogi zde pritožitelju nezadostni (z dne 27. okt. 1883 št. 8938).

Ako so razlogi, na katere se opira izrek sodnika o kaki odločujoči dejanski okolnosti, takošni, da se ne da spoznati zveza z okolnostjo, katero je dokazati, v istini ni navedenih nikakoršnih razlogov (z dne 8. aprila 1876 št. 854, 20. februarja 1889 št. 11390 ex 1888).

(§. 281 št. 7.) Ta ničnostni vzrok nahaja se takrat, kadar sodišče pri razsodbi v nemar pusti kako dejanje, zaradi katerega se je tožilo; ne pa tudi tedaj, če se to dejanje sodi z drugega pravnega stališča, kakor ga zastopa obtožba, ali če se smatra za del kakega drugega kaznjivega dejanja, v katerem vidi obtožba drug samostojen delikt (z dne 19. dec. 1884 št. 11534).

Obtožba ni rešena, če sodišče obtoženca samo za to oprostí, ker tožitelj dejanja ni preganjal s tistega pravnega stališča, s katerega je po nazoru sodišča dejanje presojeti (z dne 10. decembra 1880 št. 9126, 25. febr. 1881 št. 13495 ex 1880).

(§. 281 št. 9.) lit. a: Kasacijski dvor presoja, ustanovi li učin, na katerega sodišče v zmyslu obtožbe opira svojo sodbo, kako v kazenskih zakonih za kaznjivo izrečeno dejanje (z dne 27. aprila 1885 št. 2070); presoja in primerja se le po kazenskem sodniku ugotovljeni učin z uporabljenim zakonom (z dne 18. junija 1874 št. 4587, 20. okt. 1882 št. 6638, 26. nov. 1884 št. 13170).

Razsodba, katera izreka po krivem dejanje, ki ustanovi hudo delstvo, samo za prestop, ni izpodbijati po §. 281 št. 9 lit. a k. p. r. ampak po §. 281 št. 10 (z dne 25. februarja 1883 št. 12995 ex 1882).

lit. b: Kadar se sklicuje na ta ničnostni vzrok, ni presojeti, so li v resnici take okolnosti vmes, ki jemljó dejanju kaznjivost, ali ne dopuščajo preganjati ga, temveč le to, ali je o tem storjeni izrek v zakonu utemeljen, ali ne (z dne 18. junija 1884 št. 4587 in dr.).

lit. c: Na ta ničnostni vzrok more se sklicevati le tedaj, če gre za prelomitev materialnega, ne pa formelnega (§. 267 k. p. r.) prava, to je, če kazenski sodnik vsled napačne presoje obtožbi ali razsodbi podvrženega dejanja po krivem izreče, da je javna ali zasebna obtožba potrebna ali nepotrebna (ž dne 20. okt. 1883 št. 7655 in dr.).

(§. 281 št. 10.) Po tem ničnostnem vzroku se sicer priznava kaznjivost dejanja, oporeka se samó, da se je uporabil pravi kazenski zakon (z dne 26. novembra 1884 št. 13170, 11. aprila 1885 št. 973 in dr.).

Ako pa pritožitelj meni, da dejanje, katero se je podvrzlo kazenskemu zakonu, sploh nič kaznjivega nima v sebi, sklicevati se mu je na štev. 9 lit. a, ne pa na štev. 10 §. 281 k. p. r. (z dne 29. febr. 1876 št. 12044 ex 1876).

(§. 281 št. 11.) Sodni dvor prekorači svojo kaznilno oblast, ako v nasprotju z načelom §. 32 k. z. tam, kjer sta kumulativno zapretni dvojni kazni, odmeri le eno teh kazni (z dne 13. okt. 1882 št. 6792); ali če je v slučaju, kjer se namerijo skupaj kaznjiva dejanja, na katera je stavljena deloma kazen na prostosti, deloma kazen v novcih, spozna samo na kazen v prostosti (§§. 35 in 267 k. z.) (z dne 21. junija 1880 št. 3846).

V zakonu zapretni „oster zapor“ izpremeniti v „globo“ ali „hišni zapor“ ni v moči sodnikovi; ako to stori, prekorači meje

njemu dane pravice „izpremenjenja kazni“ (z dne 20. nov. 1880 št. 5682 in 28. okt. 1881 št. 7033).

§. 282. Obtožencu v korist se sme poprijeti pritožbe o ničnosti on sam in tako tudi njegov zakonski družec, kdo njegovih sorodnikov v navzgor in nizdoljni vrsti, njegov varuh in pa državni pravdnik, a proti njegovi volji se je smejo samo, ako je nedoleten, roditelji in varuh. Kolikor gre za preudarek navedenih ničnostnih vzrokov, naj se pritožba o ničnosti, katero je kdo drug obtožencu v korist pognal, čisla tako, kakor da jo je on sam vložil.

Obtožencu na kvar sme samo državni pravdnik ali zasebni obtožitelj poprijeti se pritožbe o ničnosti.

Razsodbe kas. dvora: Po smrti subsidiarnega obtožitelja ne morejo niti njegovi dediči in sorodniki, niti njegov tudi za slučaj smrti naročeni pooblaščenec nadaljevati subsidiarne obtožbe (z dne 17. nov. 1884 št. 6361).

Kdor zglasi ničnostno pritožbo kot pooblaščenec katerega obtoženčevega sorodnika, mora izkazati svoje pooblastilo v roku za zglastev pritožbe odprtem, sicer njegova zglastev nima veljave (z dne 3. dec. 1884 št. 13315).

Samo zato, ker se je obtoženec odpovedal pravici, zglasti pritožbo, ni še smatrati, da se je pritožba, njemu v korist od družih zglastena, vložila proti njegovi volji (z dne 23. junija 1885 št. 7193).

Glej tudi razsodbe pri §. 44 k. p. r.

§. 283. Vzklicevati se je moči edino proti izreku o kazni, kjer ne gre za ničnostni vzrok, omejen v §. 281, št. 11, in proti izreku o zasebno-pravnih zahtevkih. Zaradi izreka o kazni smejo se vzklica poprijeti vsi tisti, katerim gre pravica, pritožiti se zaradi ničnosti, in to obtožencu v škodo samo takrat, kadar mu je kazen bila izvenredno zmanjšana ali če mu je bila izpremenjena; a obtožencu v prid samo tedaj, kadar se sodni dvor nij že tako poslužil te dane mu pravice.

Proti temu, kar se je razsodilo o zasebnopravnih zahtevkih, smejo se vzklicavati samo obtoženec in njegovi zakoniti zastopniki ter dediči.

Glej ukaz pravosodn. min. z dne 3. januarja 1875 št. 17476, v katerem se izraža mnenje, da se obtoženec ne more več vzklicevati, kadar se je sodni dvor poslužil dane mu izvenredne pravice, bodisi v tem oziru, da se je kazen izmerila pod najnižjo zakonito mero, ali pa da se je kazen izpremenila; da bi se moral sodni dvor v obeh ozirih poslužiti te pravice in da bi le tedaj obtoženec ne mogel se vzklicevati, tega zakon ne zahteva.

Razsodbe kas. dvora: Obtožencu na korist se proti izrečeni kazni ne more več vzklicevati, če je že sodni dvor izpremenil zakonito vrsto kazni, ali pa izmeril kazen pod najnižjo zakonito mero. Pri tacihih kaznih pa, katere po svojej naravi ne dopuščajo izvenrednega polajšanja ali izpremenjenja (nedeljive kazni) ni pravica vzklica v nikakem oziru omejena (z dne 28. aprila in 30. jun. 1875 št. 3049, knjiga judikatov št. 26).

Zoper razsodbo, v kateri se sodišče ni poslužilo izvenredne pravice polajšanja ali izpremenjenja kazni, se ne more državni pravdnik vzklicevati zaradi tega, ker sodišče ni izreklo po njem zahtevanega izgnanja iz dežele (z dne 11. maja 1877 št. 3029).

1. Postopanje pri pritožbah o ničnosti.

§. 284. Pritožbo o ničnosti je treba zglasti pri sodnem dvoru prve stopinje v treh dnevih po tem, ko je sodba oznanjena. Če obtoženca ni bilo pri oznanjanji sodbe (§. 234), zglasti jo je v treh dnevih po tem, ko mu se je na znanje dala (§. 269).

Obtoženčevim svojcem, omenjenim v §. 282, teče rok za zglastev pritožbe o ničnosti od tistega dneva, od katerega se obtožencu začenja.

Zglastev pritožbe o ničnosti ima odložno moč. Ali izpuščenje s sodbo oproščenega obtoženca iz zapora se odlaga edino zaradi ničnostne pritožbe državnega pravdnika in to samo tedaj, če je pritožba bila precej pri oznanitvi sodbe zglašena.

Razsodbe kas. dvora: Ako kaka stranka tekom razprave, pa še pred oznanjenjo sodbo izjavi, da zastran posameznih postopkov „napove“ pritožbo ničnosti, ni tega smatrati za zglastev pravnega leka ničnostne pritožbe; za zglastev tega pravnega leka imeti je le kako po oznanjenju sodbi storjeno izjavo, katera

pa se lahko nanaša na kako tekom razprave izrečeno napoved pritožbe (z dne 4. nov. 1884 št. 12391).

Ako obtoženec pred rešitvijo zglasila ničnostne pritožbe umrje, ustaviti je daljno postopanje (z dne 18. maja 1881 št. 5621).

§. 285. Pritožitelj ima pravico, najkasneje v osmih dnevih po vročitvi sodbe, vložiti pri sodišči izvod svojih pritožbenih vzrokov. On mora ali v tem spisu ali pri zglasitvi svoje pritožbe ničnostne vzroke posamič in določno označiti; sicer naj mu se kasacijski dvor ne ozira na pritožbo. Ako je pritožilni spis v zakonitem roku vložil, priobčiti ga je njegovemu nasprotniku s pristavkom, da v osmih dnevih lahko vloži svoj protiizvod.

Ko se ta nasprotni izvod podá ali ko preteče za-nj določeni rok, poslati je vse spise kasacijskemu dvoru, kateri o tem razsoja.

Razsodbe kas. dvora: Na ničnostni vzrok, kateri se navede stoprv v razpravi pred kasacijskim dvorom, se že zaradi tega ne more ozirati, ker ni bil zglasen v roku določenem v §§. 284 in 285 k. p. ř. (z dne 9. novembra 1874 št. 8994, 19. februvarja 1883 št. 12988 in dr.).

Akoravno povratek na poprejšni stan za izvod ničnostne pritožbe ni dopuščen, dovoli se vendar lahko, — kadar so dani drugi pogoji, — povratek na poprejšni stan za to, da se zglasitev ničnostne pritožbe dopolni z navedbo ničnostnih vzrokov (z dne 25. nov. 1884 št. 12081).

Določila kazenskopravnega reda o ničnostnih pritožbah so deloma dopolnjena, deloma izpremenjena, po zakonu z dne 31. dec. 1877, št. 3 drž. zak. za leto 1878, kateri se tako glasi:

S pri očitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem v dopolnitev in neko premembo določil kazenskopravnega reda z dne 23. maja 1873 (Drž. zak. št. 119), ki se tičejo pritožeb o ničnosti, takó le:

§. 1.

Sodni dvor prve stopinje, pri katerem se zglasi ničnostna pritožba mereča proti konečni sodbi, naj tisto zavrne:

1. Ako se je prepozno zglasla, ali če jo je zglasil kdo takšen, kateremu pritožba ničnosti ne pristoji, ali kateri se jej je odrekel;

2. če ni pri zglasitvi ničnostne pritožbe ali v izvodu taiste jasno in določno povedan noben v §. 281, število 1 do 11, oziroma v §. 344, število 1 do 12 k. pr. r. naštetih ničnostnih vzrokov, sosebno če okolnost, ki ima biti vzrok ničnosti, ni izrečno navedena ali če se vsaj razločno na-njo ne kaže;

3. ako to, kar se pod številom 2 zahteva, — kjer ne gre za ničnostno pritožbo državnega pravdnštva, — ni povedano ali na zapisnik ali pa v taki vlogi, ki jo je podpisal kak zagovornik (§. 39, k. pr. r.). Ako je samo ta nedostatek, da ni podpisan noben zagovornik izmed tistih, ki imajo pravico, naj se vloga najpred nazaj dá z naročilom, odpraviti ta nedostatek in v treh dneh vložiti jo na novo.

Razsodbe kas. dvora: Pogoju jasnega in določnega označenja ničnostnega vzroka ni zadoščeno, ako se navede samo dotična številka ničnostnih vzrokov (z dne 4. julija 1881 št. 4881); opirati se mora pritožba na gotove dejanske okolnosti, iz katerih se izvaja kak v zakonu navedeni ničnostni vzrok (z dne 22. maja 1883 št. 5437, 12. marc. 1885 št. 2490).

Ako se je pritožitelju vrnila pismeno zglasena pritožba za to, da jo podpiše kak upravičen zagovornik, ne more pritožitelj zato mu privoljenega tridnevnega roka v to porabiti, da bi mesto pismene pritožbe sedaj v zapisnik zglasil ustno pritožbo (z dne 30. apr. 1879 št. 4834); vendar se pa ne zahteva, da bi se morala zopet predložiti ravno tista vloga, katera se je vrnila pritožitelju, da naj jo podpiše kak zagovornik (z dne 2. julija 1878 št. 5898 in 26. nov. 1885 št. 13172).

§. 2.

V §. 1 omenjeni sklep sodnega dvora prve stopinje dela se v zboru treh sodnikov in sicer če gre za kak v §. 1 pod številko 2 in 3 omenjenih slučajev, ne prej, dokler se ni izvod ničnostne pritožbe vložil ali pa v to določeni rok že iztekel.

Proti temu sklepu odprta je pritožba na kasacijski dvor, katero je v treh dnevih po oznanilu sklepa podati sodnemu dvoru prve stopinje, in ta dvor mora jo v nadaljnjih treh dnevih poslati kasacijskemu dvoru.

Ta pritožba nima odložne moči.

Kasacijski dvor razsoja o pritožbi v nejavni seji, poslušavši generalnega prokuratorja.

Ako kasacijski dvor ugodi pritožbi, tedaj teče rok izvodu ničnostne pritožbe v slučajih § 1, številka 1, če izvod še ni podan, od dne, katerega je odločba kasacijskega dvora oznanjena, ter je treba pritožitelju ob enem s tem oznanilom, če se ni že prej zgodilo, vročiti izdatek sodbe; v drugem naj se ravna po §. 285, k. pr. r.

Kadar se ta pritožba zavrne, in če je z ničnostno pritožbo bil zedinjen tudi vzklic, tedaj napoti kasacijski dvor, zavrnivši pritožbo, spise na sodni dvor druge stopinje, ki je pristojen v ralsodbo o vzklicu.

§. 3.

Kasacijski dvor naj se posvetuje o ničnostni pritožbi, katera po odstavku z § 285, k. pr. r. pred-nj pride, samo tedaj najpred v nejavni seji, poslušavši generalnega prokuratorja, kadar generalni prokurator ali poročevalec, ki ga prezident kasacijskega dvora iz njegove srede postavi, nasvetuje kak v §§. 4, 5 in 6 omenjenih sklepov.

Razen tega [slučaja postavi se v javno razpravo ročišče po propisu zastran tega danem v §. 286, k. pr. r. ter ni potreba nikacega sklepa kasacijskega dvora za to.

§. 4.

V nejavnem posvetovanji sme se pritožba o ničnosti takoj zavrniti:

1. Ako bi jo bil že sodni dvor prve stopinje imel zavrniti po §. 1 pričujočega zakona, ali če se je vzrok ničnosti, na katerega je oprta pritožba, že odpravil s kakim ralsodilom kasacijskega dvora, izrečenim v isti stvari;

2. ako se pritožba o ničnosti opira na ničnostne vzroke, naštete v §. 281, število 1 do 8, ali v §. 344, število 1 do 4, ter je kasacijski dvor enoglasno te misli, da jo je zavreči kot očitno neutemeljeno, ne da bi o tem treba bilo daljega pretresovanja.

Zgornji sklep sme se v nejavnem posvetovanji storiti tudi tedaj, kadar je treba ročišče v javno razpravo postaviti zaradi drugih ničnostnih vzrokov, ali za to, ker si kasacijski dvor hoče pridržati izvrševanje oblasti, pristojee mu po odstavku 1 § 290 kazenskopravdnega reda.

§. 5.

V nejavnem posvetovanji o ničnostni pritožbi, ki je poprijeta obtožencu na korist, sme se s privolitvijo generalnega prokuratorja ta pritožba takoj uslišati, kadar je razvidno, da bode neogibno treba ukazati novo glavno razpravo, a da v stvari sami kasacijski dvor še nima razsojati.

§. 6.

Dalje se v nejavnem posvetovanji lahko ukažejo dejanska pojasnila o trjenem kakem pogrešku v obliki (§. 281, število 1 do 4 k. pr. r., §. 344, število 1 do 5 k. pr. r.).

§. 7.

V § 4 omenjeni sklep sme kasacijski dvor tudi storiti, posvetujoč se o pritožbi, katera je na podlogi §. 2 na-nj prišla, če je vložen izvod ničnostne pritožbe ali rok, vložiti ga, minul.

§. 8.

Razveljavijo se §§. 216, 217 in drugi odstavki §. 218, k. pr. r.; vendar se sme okolnost, da sodni dvor druge stopinje, kateri je koga pod obtožbo djal (§§. 214 in 218 k. pr. r.), ni bil pristojen, utrjevati z ničnostno pritožbo podano zoper konečno sodbo.

Najde li kasacijski dvor, da je ta pritožba o ničnosti utemeljena, tedaj uniči glavno razpravo, odkaže stvar v zopetno razpravo pred pristojno sodišče prve stopinje ter zapové popravo postopka, katera bi še na kako drugo stran potrebna bila.

Določila §§. 3 do 7 uporabljajo se tudi na take ničnostne pritožbe.

§. 9.

Kjer koli kasacijski dvor na podlogi pričujočega zakona zavrača kako pritožbo ali ničnostno pritožbo, ki je bila očitno iz nagajivosti ali samo za to vložena, da bi se stvar zavlekla, ima on vselej pravico, pritožitelju ali po okolnostih zastopniku njegovemu prisoditi do 100 gld. globe.

§. 10.

Pričujoči zakon pride v moč tisti dan, katerega se razglasí; vendar se take pritožbe ničnosti, ki so bile o začetku njegove veljavnosti vložene ali kí se v 30 dnevih po tem vložé, smejo zavrni ali zaradi nagajivosti pokazniti edino s takih vzrokov, po katerih bi se bilo to tudi po veljajočem zakonu zgoditi moglo.

Zvršitev tega zakona je naročena ministru pravosodja.

Z ukazom z dne 15. febr. 1883 št. 1254 izreklo je pravosodno ministerstvo, da ni pripuščeno na zapisnik zapisavati pismenih izvodov ničnostne pritožbe, ako jih pritožitelj prinese s seboj, ker se tako prepreči namen zakonov, ki hoče ugotoviti, da ima sodno oblastvo pred seboj izjavo in izpeljavo pritožitelja samega, ali pa kakoga odgovornega zagovornika, ne pa kake neznane osebe, katere ni moči pozvati na odgovor zaradi nagajivih in povsem neopravičenih pritožb.

§. 286. Kasacijski dvor naj se najpoprej posvetuje v nejavni seji o ničnostni pritožbi, poslušavši generalnega prokuratorja. Če je pritožba prepozno zglášena ali če ničnostni vzroki niso posamič in določno označeni, ali če so že odstranjeni s prejšnjim razsodílom kasacijskega dvora, izdanim v isti stvari, ali če se pritožba ne opira na katerega v §. 281 naštetih ničnostnih vzrokov ali če ne izhaja od osebe v to upravičene, tedaj naj se precej zavrne. Isto se zgodí, kadar gre edino za pritožbo o ničnosti oprto na §. 281, šte. 5, ter kasacijski dvor najde, da nima podstave. Razen teh slučajev je ali takoj ali po tem, ko se dobodo dejanjska pojasnila o očitnem pogrešku v obliki (§. 281, šte. 1—4), — ako bi se potrebna videla, — postaviti ročišče (sodbeni dan) v javno razpravo stvari ter obtoženca in zasebnega obtožitelja, ako bi se kateri udeleževal, tako pozvati, da dobíta poziv najmanj osem dni pred ročiščem. Pri tem jima je razodeti, da se, ako ne bi prišla, nju pritožbe in izvodi preberó in po njih razsodba storí.

Ako je obtoženec v zaporu, naznani mu se ročišče s tem pristavkom, da sme samo zagovornika poslati.

Ako je že po imenu napovedal zagovornika ali pa prosil, da bi mu se kateri postavil, naj se poziv samo na zagovornika odpravi.

§. 287. Razprava stvari pred kasacijskim dvorom na postavljenem ročišči je javna po propisih §§. 228—231.

Najpopred razloži ud kasacijskega dvora, katerega določi prezident tega sodišča, kot poročevalec dozdanji tek kazenskega postopka, ter označi ničnostne vzroke, katere je pritožitelj postavil, in prepirne točke odtod izhajajoče, ne izrekši mnenja, kako bi bilo stvar razsoditi.

Na to dobode pritožitelj besedo, da svojo pritožbo z vzroki utemelji, a za njim njegov nasprotnik, da mu odgovori. Obtožencu ali njegovemu zagovorniku gre vsekakor pravica zadnje besede. Ako ena stranka ni prišla, prebere se nje pritožilni spis ali protiizvod. Po tem odstopi sodni dvor v svojo posvetovalnico.

§. 288. Najde li kasacijski dvor, da pritožba o ničnosti nima podstave, naj jo zavrže, in če je očitno bila z objesti (nagajivosti) ali samo za to vložena, da bi se stvar zavlekla, sme pritožitelju ali po okolnostih njegovemu zastopniku prisoditi od desetih do sto goldinarjev globe.

Ako je pritožba o ničnosti utemeljena, je sodbo, kolikor se izpodbija ter jo zadeva ničnosti vzrok, ovreči in po različnosti ničnostnih vzrokov, držéč se naslednjih propisov, razsoditi in dalje postopati:

1. Kadar je kateri v §. 281 pod št. 1—5 navedenih ničnostnih vzrokov, ukaže kasacijski dvor novo glavno razpravo ter odkaže stvar, kakor mu se vzvidi, ali tistemu ali kateremu drugemu sodnemu dvoru prve stopinje.

2. Ako je sodni dvor bil po krivem izrekel svojo nepristojnost ali če obtožbe nij rešil (§. 281, št. 6 in 7), naročí mu kasacijski dvor prevzeti razpravo in soditev, katera naj v poslednjem slučaju veljá edino nerešenim točkam obtožbe.

3. V vseh drugih slučajih razsodi kasacijski dvor o stvari sami, jemljóč za podlogo svoji razsodbi tiste dejanjske rečí, katere je sodni dvor prve stopinje, ne prestopivši obtožbe (§. 281, št. 8), ugotovil. Ako pa kasacijski dvor vidi, da v sodbi in razsodilnih vzrokih niso ugotovljene tiste dejanjske rečí, katere bi pri pravilni uporabi zakona bilo razsodilo vzeti v podlogo, tedaj odkaže stvar v novo razpravo in razsodbo tistemu ali kateremu drugemu sodnemu dvoru prve stopinje, v pripravnem slučaju tudi pristojnemu okrajnemu sodišču.

§. 289. Ako je pritožba o ničnosti bila namerjena samo proti posameznim v sodbi obseženim naredbam, ter se kasacijskemu dvoru pozdí, da se one dadó odločiti od vsebine cele sodbe, prosto mu je tudi izpodbijano sodbo samo deloma ovreči. Isto biva, kadar ima izpodbijana sodba več kaznivih dejanj za podlogo ter pritožba o ničnosti meri samo na postopek ali odsodbo o nekaterih izmed njih, pa se ob enem vidi, da je mogoče postopek, — kolikor bi trebalo, — deloma ponav-

ljati ali tudi ne ponovivši ga nov rzsod o tem posameznem kaznjivem dejanji izreči.

§. 290. Kasacijski dvor naj preudarja samo tiste ničnostne vzroke, na katere se pritožitelj izrečno opira ali vsaj očitno na-nje kaže. Ako se pa o priliki pritožbe zaradi ničnosti, — naj jo požene kdor si bodi, — prepriča o tem, da se je kazenski zakon obtožencu v škodo napačno uporabil (§. 281, št. 9—11), ali da isti vzroki, na katere se opira njegova ukrenitev obtožencu v prid, govoré tudi za soobtoženca, kateri se nij poprijel pritožbe o ničnosti, naj iz uradne dolžnosti postopa tako, kakor da se je dotičnik tega ničnostnega vzroka poprijel.

Ako je pritožba zaradi ničnosti vložena zgolj na korist obtožencu, kasacijski dvor obtožencu ne more prisoditi ostrejšé kazni, nego je bila v izpodbijani sodbi izrečena.

Rzsodba kas. dvora: V razpravi pred kasacijskem dvorom se ne sme utemeljevati noben tak ničnosten vzrok, kateri ni bil že prej v zmyslu zakona (§. 285) praviloma naveden in označen (z dne 3. nov 1874 št. 9553); tudi se ne more ničnostni vzrok utemeljevati z dejanjskimi okolnostmi, na katere se ni oziralo niti v zglasitvi, niti v pismenem izvodu ničnostne pritožbe (z dne 27. dec. 1879 št. 7408).

§. 291. Sodbo kasacijskega dvora je po tem, ko se je v sodilnico povrnil, z rzsodilnimi razlogi vred ustno oznaniti; ako obtoženca nij bilo pri razpravi kasacijskega dvora, mu je brez odloga uradno poverjen prepis sodbe po sodnem dvoru prve stopinje vročiti. Kar se tiče izdatka sodbe in pisanja zapisnikov pri razpravah kasacijskega dvora, bode se držati propisov obseženih v §§. 260, 268 do 271.

§. 292. Razprava o ničnostni pritožbi vloženi v obrano zakona se ravna sploh po propisih danih v §§. 287—291, vendar s to razliko, da se je obtoženec ne deléži ter da kasacijski dvor o njej v zboru enajsterih sodnikov razsoja. Ako kasacijski dvor najde, da pritožba zakonu v bran pognana ima podstavo, naj razsodi, da se je v kazenski stvari, za katero gre, z izpodbijaním sklepom ali ravnanjem, z opravljením postopkom ali z izdano sodbo zakon prelomil. Ta izrek praviloma nima moči do obtoženca. Ali če je obtoženec s tako ničevo sodbo bil obsojen v kako kazem, prosto je kasacijskemu dvoru, kakor mu se vzvidi, ali obtoženca obtožbe oprostiti, ali uporabiti na-nj lajši kazenski stavek ali po okolnostih ukazati obnovo proti njemu zvršenega postopka.

§. 293. Sodišče, pred katero se stvar po §§. 288 in 292 v novo razpravo odkaže, naj ji za podlogo vzame prvotno obtožbo, ako nij kasacijski dvor drugače ukazal.

Veže ga v tem pravno mnenje, katerega se je kasacijski dvor držal v svoji razsodbi.

Določilo §. 290, v odstavku 2, merodavno je tudi za sodbo, katera se izreče na podlogi nove glavne razprave.

Proti tej poslednji sodbi moči se je poprijeti ničnostne pritožbe z vseh v §. 281 omenjenih vzrokov, kolikor niso že odstranjeni z razsodilom kasacijskega dvora, storjením v isti stvari.

Razsodba kas. dvora: Pravno mnenje kas. dvora, o katerem govori drugi odstavek §. 293 k. p. r., veže sodišče prve stopinje, à le v tistih slučajih, kjer ostanejo dejanjske okolnosti, na katere se to mnenje opira, neizpremenjene (z dne 11. nov. 1881 št. 7794).

2. Postopanje pri vzklicih.

§. 294. Vzklic je v roku, postavljenem v §. 284, pri sodnem dvoru prve stopinje zglasiti. Odložno moč ima samo tedaj, kadar je namerjen zoper vrsto prisojene kazni, ali če obtoženec, kadar veljá vzklic meri prisojene kazni, ne izreče sam, da ga je volja med tem kazen nastopiti.

Pritožitelj naj vzklicni izvod v osmih dnevih po zglasitvi vloži.

Ko je izvod vložen ali ko je iztekel za to določeni rok, položiti je vse spise pred sodni dvor druge stopinje, kateri o vzklicu razsodi v nejavni seji, poslušavši višjega državnega pravdnika.

Razsodba kas. dvora: Rok za izvod vzklica ne teče o vročitve razsodbe, kakor pri ničnostni pritožbi, temveč od zglasitve navrej (z dne 20. marc. 1885 št. 54).

§. 295. Sodni dvor druge stopinje naj razsoja edino o točkah, na katere je namerjen vzklic, ter jemlje za podlogo razsodbi izrek sodišča o krivnji obtoženega in o kazenskem zakonu, kateri je uporabiti. Kadar v prid enemu ali več sokrivcev kazen zniža s tacih vzrokov, kateri so na korist tudi drugim sokrivcem, naj uradoma tako postopa, kakor da so se tudi ti vzklicevali.

Ako je vzklic podan zgolj na korist obtožencu, mu sodni dvor druge stopinje ne more prisoditi ostrejše kazni, nego je bila v prvi sodbi izrečena.

Proti njegovemu razsodilu nij pravnega leka.

Razsodba kas. dvora: Zaradi pomanjkljive naznanitve pritožbenih točk je vzklic takoj zavreči, če ostane dvomljivo, je-li vzklic namerjen proti vrsti kazni ali nje dolgosti, ali proti izreku o zasebno-pravnih zahtevkih, ali pa proti kateri teh točk, ako jih je več navedenih (z dne 28. aprila in 30. junija 1875 št. 3049, v knjigi judikatov št. 25).

§. 296. Ako je razen vzklica pognana tudi pritožba o ničnosti bodi z ene ali z druge strani, je

pri polaganji spisov pred kasacijski dvor pridejati tudi tiste spise, kateri se tičejo vzklica. V tem slučaju razsoja kasacijski dvor po rešitvi ničnostne pritožbe ali ob enem ž njo tudi o vzklicu, in to vselej v nejavni seji, poslušavši generalnega prokuratorja.

Poglavje XIX.

O porotah.

I. O poroti sploh.

§. 297. Na mestu vsakega sodnega dvora prve stopinje bivajo vsake tri mesece redne porotne seje, in sicer pri sodiščih stoječih pod istim sodnim dvorom druge stopinje po tisti vrsti, katero le-ta določi. Na Dunaji bivajo redne porotne seje vsak mesec, po drugih mestih, za katera se prezidentu sodnega dvora druge stopinje vzvidi potreba tako zaukazati, vsaka dva meseca.

Kadar je po številu ali važnosti podanih obtožeb potrebno, sme ukazati tudi, da bode izvenredna porotna seja.

Sodni dvor druge stopinje sme s posebno tehtnih razlogov ukreniti, da se porotna seja vrši v drugem kraju in ne ondi, kjer ima sodni dvor prve stopinje svoj sedež.

§. 298. Redna porotna seja se ne sme prej skleniti, dokler niso razsojene vse tiste kazenske stvari, pri katerih je bilo o začetku seje djanje pod obtožbo pravokrepno. Stvari, pri katerih o začetku porotne seje tega še nij bilo, smejo se v tisti seji z odobrenjem prvosednika porotnega sodnega dvora samo tedaj v glavno razpravo vzeti, kadar obto-

žitelj ali obtoženec tako predlaga in nasprotnik v to privoli.

Ali obtoženec je v obeh slučajih dolžan izrečno odpovedati se vgovora zoper djanje pod obtožbo, do katerega ima pravico, pritožbe zaradi ničnosti proti razsodilu zavračujočemu ta vgovor in roka v §. 221 dopuščenega.

§. 299. Kadar ima obtožitelj ali obtoženec važnih vzrokov, predlagati, da katera stvar ne pride pred prvo prihodno porotno sejo, razsodi porotni sodni dvor, ali če bi ta še ne bil zbran, zbornica svetovalstvena (§. 225), je li temu zahtevanju ugoditi.

Proti temu razsodilu nij pravnega leka.

§. 300. Vsaka porota sestoji iz sodnega dvora in dvanajst porotnikov (porotniške klopi).

§. 301. Porotni sodni dvor sestoji iz treh sodnikov, katerih eden je prvosednik, in iz zapisnikarja. Za prvosednika imenuje prezident sodnega dvora druge stopinje praviloma prezidenta tistega sodnega dvora prve stopinje, pri katerem ima biti porota; sme pa vendar v ta urad pozvati tudi kacega uda tega sodnega dvora ali pa sodnega dvora druge stopinje. Vsakakor naj tudi enega uda iz sodnega dvora prve stopinje določi za prvosednikovega namestnika. Ta imenovanja je praviloma zvršiti šest tednov pred začetkom porotne seje, a pri izvenrednih sejah vsaj štirnajst dní, predno se začne seja, ter s pristavkom dneva in ure, kdaj se začne seja, razglasiti po javnih listih in po oznanilu na sodnem poslopji nabitem.

Druge ude porotnega sodnega dvora in dva namestna sodnika imenuje načelnik sodnega dvora prve stopinje izmed udov tega sodišča ali izmed okrajnih sodnikov, predno se začne porotna seja.

§. 302. Za vsako porotno sejo se pokliče šest in trideset porotnikov in devet namestnih porotnikov, izmed katerih izhaja tistih, v sestavo porotniške klopi za vsako posamezno razpravo določenih dvanajst porotnikov.

Kako se sestavljajo imeniki porotnikov, to določuje poseben zakon.

Glej zakon z dne 23. maja 1873 št. 121 d. z. spodaj v dodatku pod III.

§. 303. Sodni dvor prve stopinje mora pod ničnostjo imena k poroti poklicanih udov sodnega dvora ter spisek glavnih in namestnih porotnikov priobčiti vsakemu obtožencu najpozneje tretji dan pred tistim dnem, katerega se začne glavna razprava.

II. Sestavljanje porotniške klopi.

§. 304. Neposrednje pred začetkom glavne razprave sestavi se za vsak kazenski slučaj posebej porotniška klop v nejavni seji porotnega sodnega dvora in vpričo obtožitelja, zasebnega udeleženca, obtoženca in njegovega zagovornika ter pozvanih porotnikov. To se začne s tem, da zapisnikar šest in trideset glavnih porotnikov po imenu zakliče.

§. 305. Če je prišlo manj nego trideset glavnih porotnikov, nadomestiti je, kar jih manjka, izmed devetih namestnih porotnikov po vrsti, kakor določa žreb.

§. 306. Brž ko je število vsaj tridesetih porotnikov polno, povpraša prvosednik pod ničnostjo obtožitelja, zasebnega udeleženca, obtoženca in porotnike, je li pri katerem porotniku kak zadržek, ki bi mu branil udeležiti se te razprave. Taki zadržki so:

1. Ako je med porotnikom in strankami ali njih zastopniki tako razmerje, katero bi po §. 67 sodnika izključevalo od zvrševanja sodniškega urada;

2. če se mu je po oprostivni ali obsodbi obtoženca koristi nadejati ali škode bati;

3. če je bil v tej reči za sodno pričo, če je bil ovaditelj, obtožitelj, zagovornik ali zasebnega udeleženca zastopnik, ali če je bil ali ima biti zaslišan za pričo ali zvedenca;

4. če se je kakor porotnik bil udeležil glavne razprave o isti kazenski reči, katera zdaj vnovič pride na glavno razpravo (§§. 332, 348, 350 odstavek 2).

O povedanih zadržkih razsoja sodni dvor; ako bi bilo potreba število porotnikov dopolniti, naj se to zgodi, kakor določuje prejšnji paragraf.

Razsodbe kas. dvora: V §. 306 k. p. r. so taksativno naštetih izključni vzroki ali zadržki (z dne 16. marc. 1877 št. 8131); da porotnik ne ume jezika obtoženčevega, ni nikak izključni vzrok (z dne 10. marc. 1879 št. 12121); isto tako se iz določil zakona z dne 23. maja 1873 št. 121 drž. zak. (v dodatku pod III) ne more izvajati nikak izključni zadržek (z dne 24. septb. 1874 št. 8351, 4. marc. 1876 št. 91 in dr.).

Zakon zahteva pričujočnost več porotnikov, kakor jih je za sestavljanje porotniške klopi neogibno potrebno, iz tega namena, ker bi, ako bi bilo manj ko 30 porotnikov navzočih, vsled izključenja lahko se pripetilo, da bi ne bilo za sestavljanje porotniške klopi neogibno potrebnega števila 24 porotnikov; postopanje ni toraj nepogojno ničnostno, ako se vprašanje, jeli kak izključni vzrok ali zadržek, stavi, predno je 30 porotnikov navzočih (z dne 16. febr. 1885 št. 9752).

Ako se med glavno razpravo pokaže potreba, kakega porotnika izmed porotniške klopi zaslišati za pričo, mogoče je to zvršiti pod tem pogojem, če se porotnik odstavi od svoje službe in

na njegovo mesto stopi kak namestni porotnik (z dne 21. jan. 1881 št. 13020).

§. 307. Sestavljanje porotniške klopi sme se pod ničnostjo samo tedaj začeti, kadar je pričujočih najmanj štiri in dvajset takih porotnikov, kateri niso bili po poprejšnjem paragrafu izključeni. Samo kadar vsi tisti, kateri imajo pravico porotnike odmetavati, izrečno privolijo, sme se porotniška klop sestavljati tudi če je manj porotnikov pričujočih.

§. 308. Od števila porotnikov, kolikor presega dvanajsterico, sme obtožitelj eno, a obtoženec drugo polovico odvreči. Če število porotnikov ni ravno, gre obtožencu pravica enega več odvreči. Kadar je več obtožiteljev ali več obtožencev, zvršujejo vkupno óni odmetno pravico obtožitelju gredočo, ti odmetno pravico obtožencu dodeljeno. Če se ne zjedinijo v tem, kako bi jo vkupno zvrševali, določuje žreb, po kateri vrsti naj vsakrat rabijo odmetno pravico. Če eden izmed soupravičencev koga odvrže, velja to in se šteje po tem za vse.

§. 309. Imena porotnikov se denejo v žrebovnicu. Prvosednik dá na znanje, koliko odmetov pristoji vsacemu udeležencu, ter ustanovi, — ako bi potrebno bilo, — kako naj se zvršuje odmetna pravica. Na to poteguje imena, vsako za se, iz žrebovnice in jih prebira.

Ko se je potegnilo in prebralo vsako posamezno ime, naj vsak, kdor ima odmetno pravico, — dokler ta pravica ni pošla, — in sicer obtožitelj prvi izreče, če porotnika sprejme ali ga odvrže. Ako ni izrecila, predno se drugo ime iz posode po-

tegne, veljá to, da je porotnik sprejet. Zakaj se kdo sprejema ali odmetuje, se ne sme povedati.

Brž ko je potegneno dvanajst ne odvrženih porotnikov, ali kadar je v žrebovniči še samo toliko imen, kolikor jih je potreba, da se število porotnikov do dvanajst dopolni, sestavljena je porotniška klop, pred katero bodi glavna razprava.

§. 310. Če se naprej vidi, da bode glavna razprava dalj časa trpela, sme prvosednik ukreniti, da se eden ali dva namestnika dodasta in da se jih toraj namesto dvanajst porotnikov trinajst ali štirnajst izžreba. Oni prvi v dvanajsterici so glavni, drugi pa namestni porotniki. Število dopuščenih odmetov se v tem slučaju primeroma zmanjša. Namestni porotniki morajo pri celi razpravi neprestano pričujoči biti, in kadar bi ta ali óni glavnih porotnikov zadržan bil, da ne bi mogel ostati pri vsej razpravi dotle, dokler porotniki svojega izreka ne storé, stopijo na njihovo mesto po vrsti, kakor so jim bila imena potegnena.

Razsodbe kas. dvora: Namestni porotnik se ne sme udeleževati posvetovanja in glasovanja porotnikov, dokler ni poklican, stopiti na mesto zadržanega porotnika (z dne 17. jun. 1886 št. 6465); porotni sodni dvor ima poklicati namestnega porotnika, da stopi na mesto oviranega glavnega porotnika; ako to stori prvosednik sam, ni porotniška klop „popolna“ (§. 344, št. 1 k. p. r.) (z dne 28. septb. 1887 št. 5701).

III. Glavna razprava pred poroto.

§. 311. Glavna razprava pred poroto se ravná, kjer to poglavje drugače ne veleva, po zapovedih obseženih v XVIII. poglavji. Vse, kar je ukazano za sodni dvor in prvosednika, veljá tudi o porotnem sodnem dvoru in njega prvosedniku.

Prvosednik porotnega sodnega dvora ima zlasti dolžnost, porotnike o tem, kako naj zvršujejo to

svojo službo, kolikor je treba, poučiti, stvar, o kateri se bodo posvetovali, razložiti jim, in če je potrebno, opomniti jih njihovih dolžnosti.

1. Začetek glavne razprave in zaprisežba porotnikov.

§. 312. Brž kakor je porotniška klop sestavljena in ko so se porotniki posedli po vrsti, kakor so jim bila imena iz žrebovnice vzdignena, začne se glavna razprava s tem, da zapisnikar stvar okliče. Prvosednik postavi obtožencu splošna vprašanja, kakor piše §. 240, ter ga opominja, kakor je zapovedano v istem paragrafu.

§. 313. Po tem zapriseže prvosednik, pod ničnostjo, porotnike. V ta namen nagovori prvosednik porotnike, kateri vstanejo, tako le:

„Vi prisežete in obljubite pred Bogom, da boste dokaze, ki se prinesó zoper obtoženca in za-nj, z najvestnejšo paznostjo preudarjali, da ne boste nič z misli puščali, kar bi obtožencu bilo v korist ali škodo, da se boste zvesto držali zakona, kateremu ste dolžni dati veljavo, da se o reči, katera se obravnava, pred svojim izrekom ne boste z nikomer drugim menili razen s svojimi soprotniki, da ne boste poslušali, kar bi vam utegnilo svetovati prijateljstvo ali sovraštvo, strah, ali škodoželjnost, marveč da boste nepristransko in stanovitno, kakor pošteni in svobodni možje, samo po dokazilih, ki se prinesó za obtoženca in zoper njega, in po svojem, na-nje oprtem prepričanji sodili tako, kakor morete odgovor dajati pred Bogom in pred svojo vestjo.“

Na to prvosednik pokliče vsakega porotnika posamič po imenu in porotnik odgovori: „Prisezam,

tako mi Bog pomagaj!“ Katere vere je porotnik, to ne dela v tem nikacega razložka. Samo taki, katerim vera prisego prepoveduje, zavezujejo se podavši roko.

2. Dokazovanje.

§. 314. Ko so porotniki v prisego vzeti, dá prvosednik po zapisnikarju zaklicati priče in zvedence.

V tem in kar se tiče njih začasnega odhoda iz sodilnice in ravnanja z nepokornimi pričami in zvedenci se je ravnati po propisih §§. 241—243.

Na to dá prvosednik pod ničnostjo prebrati obtožnico, in ako je kako razsodilo, da naj katera točka iz obtožbe odpade, tudi to razsodilo.

Razsodba kas. dvora: Če bi se bila obtožnica dala prebrati pred zaprisežbo porotnikov, ustanovi to ničnost (z dne 6. aprila 1875 št. 570).

§. 315. Prvosednik na to zasliši obtoženca in vodi prinašanje dokazil, držéč se tega, kar vele vajo §§. 245—254. V §. 249 omenjeno pravico, staviti vprašanja, imajo tudi porotniki z namestnimi porotniki vred. Oni smejo tudi predlagati, da se sprejme še kak dokaz v pojasnitev važnih dejanjskih reči.

Sodnemu dvoru je pridržano, te predloge preudarjati.

3. O vprašanjih porotnikom stavljenih.

§. 316. Po dokončanem dokazovanji ustanovi prvosednik, pomenivši se poprej s sodnim dvorom, vprašanja, katera se postavijo porotnikom. Ta vprašanja je, po tem ko jih je podpisal prvosednik, pod ničnostjo prebrati in tako obtožitelju kakor tudi

zagovorniku, če se zahteva, pismeno podati. Stranke imajo pravico, predlagati, da se ta vprašanja kako predrugačijo in da se jim pristavijo katera druga vprašanja, o čemer sodni dvor takoj razsodi. Predrugačena vprašanja je vnovič prebrati.

Razsodba kas. dvora: Če se je na soglasni predlog strank v že prebranih vprašanjih izpremenila samo ena beseda, ni treba vprašanj vnovič prebrati (z dne 27. okt. 1879 št. 7122).

§. 317. Ni staviti porotnikom vprašanj, kadar sodni dvor poslušavši stranke spozná, da je obtoženca oprostiti, ker se je primeril kateri v §. 259, št. 1 in 2, omenjenih slučajev, ali ker je dejanju, katerega se dolží obtoženec, po zastaranju ali pomilostitvi kaznjivost odvzeta ali ker vzroki prайдnega prava branijo preganjati ga.

Razsodbe kas. dvora: Jeli kaznjivost dejanja ugasnila vsled zastaranja, presoja in določa tudi v postopanju pred porotami edino le porotni sodni dvor (z dne 8. jul. 1875 št. 3511); če porotni sodni dvor spozna, da je dejanje zastarano, oprostí obtoženca, če ravno porotniki dotično vprašanje o krivdi potrdé (z dne 13. septb. 1878 št. 7168 in 25. maja 1883 št. 723); dejanjsko kesanje se pa ne prišteva v §. 317 k. p. r. omenjenim slučajem (z dne 20. oktobra 1884 št. 7868).

§. 318. Poglavitno vprašanje meri na to: Je li obtoženec kriv, da je storil dejanje, na katero se obtožba stavi? V vprašanje naj se vzamejo vsi zakoniti znaki kaznjivega dejanja, ter naj se posebne okolnosti čina, kar se tiče kraja, časa, predmeta i. t. d., na toliko pristavijo, kolikor je potrebno k razločnemu oznamenilu čina ali za razsodbo o zahtevani odškodbi.

Razsodbe kas. dvora: Glavno vprašanje mora se vjemati z obtožbo bodisi glede dejanjskih okolnosti, bodisi glede zakonitih znakov kaznjivosti (z dne 2. avg. 1880 št. 6037, 26. febr. 1883 št. 13933); sodni dvor ni upravičen, po obtožbi označeno pravno stališče že v glavnem vprašanju popustiti; svoje različno pravno mnenje sme sodni dvor le z vprašanji v zmislu §. 320 k. p. r. izraziti in mu veljavo dati (z dne 2. avg. 1880 št. 6037, 3. julija 1884 št. 4664 in dr.).

Ako pa pri glavni razpravi obtožitelj izpremeni svoje pravno stališče ter predlaga, da naj se to, kar je tožil za uboj, sodi in kaznuje le za težko telesno poškodbo, upravičeno je tudi porotno sodišče, pravno stališče obtožnice popustiti in glavno vprašanje staviti le v zmislu izpremenjenega predloga obtožiteljevega; privoljenja obtoženčevega treba je le pod pogojem drugega odstavka §. 320 k. p. r. (z dne 6. aprila 1878 št. 273 in 16. oktobra 1874 št. 11017).

Za „vprašanje o krivdi“ velja samo v zmislu §. 318 k. p. r. stavljeno vprašanje; za vprašanja stavljena na podlogi §. 319 k. p. r. velja drugi stavek §. 329 k. p. r. (z dne 18. februarja 1887 št. 11951).

Zakoniti znaki o pojmu kaznjivega dejanja, dejanega pod obtožbo, morajo biti popolno sprejeti v glavno vprašanje (z dne 20. avg. 1874 št. 5215); tudi oni znaki, katere je morebiti obtožba prezrla, morajo se sprejeti v glavno vprašanje, ako so bistveni za označenje zločina, katerega obtožitelj trdi (z dne 15. decembra 1875 št. 6471).

Gledé sokrivca mora glavno vprašanje razun posebnih znakov sokrivnosti (§. 5 k. z.) obsezati tudi zakonite znake glavnega dejanja; zadostuje pa, če se dotično vprašanje nanaša na glavno vprašanje, ki je stavljeno glede storilca (z dne 27. junija 1876 št. 1398, 8. okt. 1880 št. 7066, 20. marc. 1885 št. 11 in dr.).

Sprejetev konkretnih okoliščin v glavno vprašanje služi namenu, da se dejanje „individualizuje“ (z dne 7. jun. 1880 št. 3612); kaznjivo dejanje pa je dovolj „individualizovano“, če je po znakih, sprejetih v vprašanje tako označeno, da se ne more zameniti s kakim drugim kaznjivim dejanjem enake vrste (z dne 13. nov. 1880 št. 8156) in da je obtoženec iz nevarnosti, da ne bude morebiti še enkrat zaradi istega dejanja preganjan (z dne 22. jun. 1881 št. 6371).

Ako se v razpravi niso navedle gotove trditve, kako se je dejanje zvršilo, se ne more zahtevati, da bi glavno vprašanje o tem navajalo konkretne trditve (z dne 5. febr. 1881 št. 14579).

§. 319. Če se je trdilo, da je bil tak stan ali da je nastopila taka dejanska okolnost, ki bi izključevala ali odjemala vso kaznjivost, naj se postavi tej trditvi primerno vprašanje, ako ne gre za kak v §. 317 omenjenih slučajev.

Razsodbe kas. dvora: V zmislu §. 319 k. p. r. trdi se kaka dejanska okolnost le tedaj, ako se ista kot v istini obstoječa zaznamuje; samo na mogočnost njenega obstoja se sklicevati, ne zadostuje (z dne 17. febr. 1882 št. 86); tudi splošne trditve brez navedbe konkretnih okoliščin ne morejo biti podloga posebnim vprašanjem v zmislu §. 319 (z dne 10. marc. 1882 št. 14561).

O dejanski resničnosti ali neresničnosti kake okolnosti razsojajo le porotniki; porotni sodni dvor sam pa presoja pravno važnost kake trditve in ako on spozna, da je kaka trditev strank za razsodbo nevažna, nima staviti na to dodatnih ali eventualnih vprašanj (z dne 11. apr. 1874 št. 2353, 29. aprila 1881 št. 15182, 5. nov. 1884 št. 8457 in dr.).

V zmislu §. 319 k. p. r. stavljena dodatna ali eventualna vprašanja morejo se samo iz pravnih vzrokov izpodbijati; nikakor pa ne zaradi tega, če je ena ali druga stranka mnenja, da je dotična okolnost po izidu dokazovanja izključena ali vsaj neverjetna (z dne 18. okt. 1880 št. 8770, 20. okt. 1883 št. 7655 in dr.).

§. 320. Ako so se trdile dejanske okolnosti, vsled katerih, — ako bi bile resnične — bi tisti, ki je dovršenega hudodelstva ali pregreška obtožen, bil kriv samo poskusa, ali bi bilo ónega, ki je tožen za storilca, šteti samo za sokrivca ali deležnika, ali po katerih bi bilo dejanje, katerega je obtoženec okrivljen, devati pod drugi kazenski zakon, kateri nij ostrejši od zakona v obtožnici navedenega, je porotnikom postaviti temu primerna vprašanja.

Tako vprašanje pa, po katerem bi se dejanje obtožencu pripisovano devalo v vrsto huje kaznovanih dejanj, sme se postaviti samo tedaj, ako obtoženec privoli. Ako on to privolitev odreče, ali če se sicer sodnemu dvoru pozdí za korenitejšo pripravo razprave potrebno, sme obtožitelju na njegov predlog, katerega pa naj stavi zadnji čas pred začetkom posvetovanja porotnikov, pridržati pregon za dotično dejanje (§. 263, odst. 4, §. 264).

Razsodbe kas. dvora: Zaradi prestopka pijanstva v zmislu §. 523 k. z. more se v porotnem postopanju koga obsoditi le tedaj, če se je ugotovila krivda z vprašanjem, stavljenim v zmislu § 318 ali 320 k. p. r. in obsezajočim zakonite znake tega prestopka (z dne 20. junija 1885 št. 3821)

Eventualna vprašanja so vprašanja o krivdi in veljajo torej zanje tudi določila §. 318 k. p. r. (z dne 18. okt. 1880 št. 6877).

Prvi odstavek §. 320 k. p. r. navaja pogoj, kateri nalaga sodišču d o l ž n o s t staviti eventualno vprašanje; pravica, taka vprašanja staviti, pa ni vezana na ta pogoj (z dne 21. junija 1879 št. 2540, 18. okt. 1880 št. 8770).

Če obtoženec taji okolnosti, katere naj bi se po predlogu zagovornikovem sprejale v eventualno vprašanje, ne more se reči, da so se te okolnosti trdile (z dne 12. dec. 1879 št. 11631).

Tudi izrek zvedencev daje lahko povod, da se stavi eventualno vprašanje (z dne 20. septb. 1879 št. 4012).

Pod pogoji §§. 267 in 320 al. 2 k. p. r. ima porotno sodišče pravico samostojno iz lastnega nagiba staviti porotnikom eventu-

valna vprašanja, četudi stranki nista trdili nikakih v §. 320 k. p. r. v misel vzetih okoliščini (z dne 29. dec. 1879 št. 11628, 13. jan. 1882 št. 11938, 4. februarja 1884 št. 6439 in dr.); v tem slučaju se ne more od strank vgovarjati, da se dotične okoliščini niso trdile (z dne 29. dec. 1879 št. 11628).

Tudi na željo porotnikov more se staviti eventualno vprašanje (z dne 29. dec. 1879 št. 11628, 16. jan. 1880 št. 12171, 28. jan. 1881 št. 13476).

Eventualna vprašanja staviti dopuščeno je do sklenitve končne sodbe, samo da je dana strankam prilika, izjaviti se o njih (z dne 13. jan. 1882 št. 11938).

§. 321. Ako se obtoženec pri glavni razpravi obdolži še drugega dejanja, za katero nij bil obtožen, smejo se staviti tudi na to mereča vprašanja.

A tedaj nij staviti taci vprašanj, kadar se pokaže potreba boljše priprave za obtožbo ali zagovor, ali kadar bi obtoženec, če se vprašanju pritrudi, zapal kazenskemu zakonu, ostrejšemu od zakona v obtožbi navedenega, ter on ne privoljuje v to, da bi se takoj razsodilo.

Toda v obojem slučaju je obtožitelju na njegov predlog pridržati pregon zaradi dotičnih dejanjskih reči (§§. 263 in 264).

Razsodba kas. dvora: Tudi v tem slučaju staviti je predlog zaradi pridržanja samostojnega pregona v roku, zaznamovanem v §. 320 k. p. r.; obdolžencu gre „exceptio rei iudicatae“ proti vsaki poznejši obsodbi, ki se ja storila na podlogi kakega po tem roku stavljenega predloga (z dne 7. apr. 1877 št. 210).

§. 322. O obtežujočih in zljajšujočih okoliščinih stavijo se porotnikom samo tedaj kaka vprašanja, ako bi taka okoliščina po zakonu izpreminjala kazni stavek ali pa vrsto.

Razsodbe kas. dvora: Propis §. 322 k. p. r. zadeva samo take slučaje, v katerih navaja kazenski zakon imenoma take okoliščini, ki izpreminjajo kazenski stavek ali vrsto kazni (§. 344 št. 12 k. p. r.); v §. 184 kaz. zak. navedene besede: „pri posebnih obtežavah“ ni določen nikak nov samostojen kazenski stavek (z dne 28. nov. 1885 št. 12354).

Obtežujoča okoliščina „posebne dolžnosti“ v zmislu §. 142 kaz. zak. izraža se nedvomno s tem, da se usmrtena imenuje za ženo storilčevo (z dne 3. junija 1884 št. 5081).

Kjer kazenski zakon ostreje kaznovanje stori odvisno edino le od navzočnosti „obtežujočih“, ali „zelo“ ali „posebno obtežujočih“ okolnosti, ne da bi se take okolnosti posebej z imenom navedle, ni treba za ugotovljenje teh okolnosti staviti porotnikom nikakih vprašanj (z dne 10. jan. 1881 št. 11666, 14. jul. 1881 št. 4864, 9. nov. 1885 št. 8306 in dr.).

§. 323. Vprašanja, ki se dadó porotnikom, staviti je tako, da se na-nje lahko odgovori: „Da!“ ali „Ne!“

Katere dejanjske reči je povzeti v eno vprašanje ali razstaviti na posebna vprašanja, in po kateri vrsti naj ide vprašanje za vprašanjem, to bode v vsakem slučaju posebej preudariti.

Vprašanja, katera se stavijo samo za ta slučaj, ako bi se na kako drugo vprašanje odgovorilo: Da! (dodatna vprašanja), ali za slučaj, ko bi se odgovorilo: Ne! (eventualna vprašanja) naj se izrečno označijo za taka. Ako se je na kako vprašanje odgovorilo: Da! sme se zahtevati, da se stavijo dodatna vprašanja v ta namen, da se kak zakoniti znak, sprejet v vprašanje, spravi v primerno mu dejanjsko razmerje.

Razsodbe kas. dvora: Vprašanje staviti v „alternativni“ obliki je dopustno tedaj, kadar je za kaznjivi učin vse eno, naj se potrdi ali zanika ena ali druga „alternativa“ (z dne 7. nov. 1885 št. 11060); na sokrivost stavljeno vprašanje sprejme lahko vse v §. 5 kaz. zak. navedene „alternative“ sokrivosti (z dne 21. dec. 1874 št. 10978, 19. septb. 1879 št. 7316); isto tako pri poskusu v zmyslu §. 8 kaz. zak., ker je za kaznjivost dejanja vse eno, naj se hudodelstvo zavoljo „nezmožnosti“, ali zavoljo „tujega zadržka“ ali pa „iz naključbe“ ni dognalo (z dne 28. maja 1874 št. 3928, 7. nov. 1885 št. 11060); enako lahko tudi vprašanje o silobrani v zmyslu §. 2 lit. g kaz. zak. združuje alternativno obe vrsti (prava silobran in prekoračenje meje potrebne branitve) silobrani v sebi (z dne 30. nov. 1885 št. 8439).

Nasprotno se pa ne dajo v enem vprašanji združiti taki kaznjivost izključujoči vzroki, kateri po svojej bistvenosti ne morejo veljati eden zraven drugega, n. pr.: §. 2 lit. b in g kaz. zak. (z dne 29. maja 1880 št. 3841).

4. Govori strank in prvosednika.

§. 324. Po branji vprašanj, po katerem več nij dopuščeno odstopiti od obtožbe, — poslušajo se obtožitelj in zasebni udeleženec, obtoženec in njegov zagovornik po redu, določenem v §. 255. Njihovi izvodi naj ostajajo samo pri tistih podatkih glavne razprave, ki bodo izreku porotnikov v podlogo. Razgovore o onih podatkih glavne razprave, ki so podvrženi razsodbi sodnega dvora, pridržati je poznejši dobi (§. 335).

§. 325. Na to izreče prvosednik, da je razprava sklenena; v kratki razložbi povzame, kar je glavna razprava bistvenega podala, našteje kolikor je moči ob kratkem dokaze govoreče za obtoženca in zoper njega, ne razodevši pa svojega mnenja o stvari. Razloži porotnikom zakonite znake kaznjivega dejanja in pomen zakonitih izrazov, ki se nahajajo v vprašanjih, ter jih opomni njihovih dolžnosti sploh in pa zlasti propisov o njih posvetovanji in glasovanji. Dokler prvosednik govori, ne sme nikdo segati mu v besedo, niti se sme njegov govor jemati v pretres, nasproti pa je vsaki stranki prosto zahtevati, da se prvosednikov pravni pouk, dan porotnikom, v zapisniku poočiti.

Prvosednik izloči zapisana vprašanja porotnikom, kateri odidejo takoj v posvetovalnico. Dadó se jim s seboj obtožnica, prebrano razsodilo (§. 314), dokazni predmeti, ogledni zapisniki, in drugi pravdni spisi razen zasliševanjskih zapisnikov, kateri niso bili v glavni razpravi brani. Ob enem zapové prvosednik, naj se obtoženec odvede iz sednice.

Razsodbe kas. dvora: Pravni pouk prvosednikov veže porotnike po njihovi prisegi (§. 313 al. 2 k. p. r.) (z dne 27. junija 1878 št. 4679).

Ničnost more se opirati samo na pravni pouk, ne pa tudi na čeravno napačno razložbo prvosednikovo o dejanjskih stvareh (z dne 19. nov. 1877 št. 10496, 30. aprila 1880 št. 749); razložba o podatkih dokaznega postopanja ne spada k pojmu pravnega pouka (z dne 22. dec. 1884 št. 11718).

5. Posvetovanje in sklepnje porotnikov.

§. 326. Porotniki si izvolijo izmed sebe prvomestnika po prosti večini glasov. Predno se posvetovanje začne, naj prvomestnik porotnikom bere ta-le pouk:

„Zakon od porotnikov ne zahteva, da bi odgovor dajali, zakaj je táko njih prepričanje; ne piše jim nikakoršnih določnih pravil, kako naj se sodi, je li kaj popolnoma in dosti dokazano, ali ni. Naroča jim samo, naj vsa za obtoženca in zoper njega prinesena dokazila skrbno in vestno preudarijo in naj po tem sami sebe vprašajo, kar jim je dejal njihov razum, ko so slišali dokaze zoper obtoženca na glavni razpravi prinesene in pa njegov zagovor.

Po edinem tem, česar so se iz preudarjenih teh dokazov prepričali, naj izrekó, je li obtoženec kriv ali nekriv.

Pri tem morajo vsegdar imeti pred očmi, da jim je posvetovati se samo in edino o vprašanih, katera so jim dana, o dejanjskih rečeh, na katere je postavljena obtožba ali ki so z njo v dotiki. Ne oni, temveč samó sodniki so poklicani, da izrekó zakonite nasledke, ki zadenejo obtoženca, ako se izreče, da je kriv. Porotniki naj torej storé svoj izrek brez ozira na to, kaj bodo njegovi zakoniti nasledki.“

Ta pouk in pa §§. 327—330 tega zakona naj bodo v porotniški posvetovalnici v več primerkih nabiti.

§. 327. Porotniki ne smejo zapustiti posvetovalne sobe, dokler niso svojega izreka storili. Dokler se oni posvetujejo, ne sme nikdo brez prvosednikovega pismenega dovoljenja stopiti v njihovo posvetovalnico; tudi jim je med tem prepovedano vsako občevanje z drugimi ljudmi. Sodišče obsodi porotnika, ki bi prestopil to prepoved, na deset do sto goldinarjev globe, druge ljudi pa, ki bi prelomili ta propis, na štiri in dvajset ur zapora.

Ako porotniki dvomijo o tem, kako bi jim bilo postopati, ali kaj katero njim zastavljeno vprašanje pomeni, ali kako jim je po besedah sestaviti odgovor, podá se na prvomestnikovo pismeno zaprosbo k porotnikom prvosednik z zapisnikarjem, potem z obtožiteljem in zagovornikom vred, ako sta v sodnem poslopij pričujoča.

Pouk, katerega jim prvosednik tu podelí, treba, če se zahteva, zapisati na zapisnik.

Ako porotniki izustijo željo, da bí se postavljena jim vprašanja predrugačila ali dopolnila, je sejo vnovič odpreti ter v njej o tem razpravljati in sklep storiti.

Pri glasovanji porotnikov ne sme pod ničnostjo biti nikdo pričujoč.

Razsodbe kas. dvora: Samó iz tega, da se želji porotnikov za predrugačenje ali dopolnenje vprašanj ni ustreglo, ne izvira za stranke nikaka pravica do pritožbe (z dne 22. dec. 1884 št. 11718).

Le takrat dan je ničnostni vzrok §. 344 št. 6 k. p. r., kadar je s tem, da se je prezirala želja porotnikov po predrugačenji ali dopolnenji vprašanj, združena tudi kaka prelomitev propisov, obseženih v §§. 318 do 323 k. p. r. (z dne 12. marcija 1889 št. 54).

Vprašanja naj porotnikom omogočijo, da oni izreko svoje prepričanje tako, da more biti njihov izrek razsodbi v podlogo; zato daje §. 327 k. p. r. porotnikom pravico, zahtevati predrugačenje ali dopolnenje vprašanj (z dne 13. okt. 1882 št. 6991, 13. dec. 1884 št. 11659 in dr.).

Tudi namestni porotnik ne sme biti pričujoč pri posvetovanji in glasovanji porotnikov, ako ni poklican na mesto kakega zadržanega porotnika (z dne 17. junija 1886 št. 6465).

§. 328. Po dokončanem posvetovanji dá prvomestnik ustno glasovati o posameznih vprašanjih po tisti vrsti, kakor jih je prvosednik zaporedoma postavil, povprašujoč vsacega porotnika posebej za njegovo izrecilo; prvomestnik oddá najzadnji svoj glas. Porotniki glasujejo na vsako vprašanje z odgovorom: „Da“ ali „ne“; dopuščeno jim je pa tudi, da kacemu vprašanju samo deloma pritrldijo ali ga zanikajo.

Kadar se vprašanju le deloma pritrjuje, naj se ob kratkem pristavi utesnitev. Njih odgovor bode tedaj: „Da, ali ne s temi ali ónimi v vprašanji stoječimi okolnostmi.“

Razsodbe kas. dvora: Pristavki k odgovoru, s katerimi porotniki prekoračijo mejo, ki jim je stavljena v vprašanji, so neveljavni in za rozsodbo nepripravni (z dne 31. marc. 1875 št. 1001, 10. febr. 1877 št. 9621, 12. marc. 1880 št. 13944 in dr.); potrditev vprašanja o krivdi s pristavkom, kateri izpreminja čas storjenega zločina, je sicer nepravilna, vendar pa ne stori za neogibno potrebno, da se uniči ali razveljavi izrek porotnikov (z dne 8. okt. 1883 št. 6274).

Porotniki niso upravičeni glavno vprašanje potrditi z omejitvenimi pristavki, ki obsegajo kako pozitivno trditev, ali ki ne obstojé v samem zanikanju kakega dela vprašanja (z dne 13. aprila 1888 št. 2150).

§. 329. Da se vprašanju o krivdi in pa tudi vprašanjem, stavljenim zastran obtežujočih okolnosti, pritrldi, je potrebna večina najmanj dveh tretjin vseh glasov. V vseh drugih slučajih razločuje prosta večina glasov; kadar je enoliko glasov na obéh stranéh, obveljá mnenje, obtožencu ugodnejše. Ako je na katero poglavitno vprašanje bil obtožencu v škodo pritrldilen odgovor dan, se smejo preglasovani porotniki zdržati glasovanja o vprašanji, za ta slučaj pridodanem; njih glasovi se tedaj doštevajo glasovom obtožencu najugodnejšim.

Prvomestnik sešteje glasove in zapiše zraven vsakega vprašanja, kakor so porotniki na-nj odgo-

vorili, „Da“ ali „Ne“, po tem utesnitev, če je katera, in pa razmerje glasov.

V zapisu porotniškega izreka, katerega naj prvomestnik podpiše, ne sme biti nič izbrisanega; če se kaj prečrta, na kraji pristavi ali vmes vpiše, mora se to potrditi z izrečno opomnjo, katero prvomestnik podpiše.

Razsodbe kas. dvora: Za vprašanje o krivdi velja samo v zmišlu §. 318 k. p. r. sestavljeno vprašanje; vprašanja pa, katera se stavijo na podlogi §. 319 k. p. r., spadajo pod drugi stavek §. 329 k. p. r.; ista so potrjena s prosto večino glasov (z dne 8. marc. 1884 št. 57, 20. jun. 1885 št. 3321, 18. febr. 1887 št. 11951).

6. Porotniški izrek.

§. 330. Po dokončanem glasovanji vrnejo se porotniki v sednico in se zopet posedejo vsak na svoje mesto. Prvosednik jih nagovori, naj povedó izid svojega posvetovanja. Na to vstane prvomestnik porotnikom in reče:

„Porotniki so po prisegi in vesti na stavljena jim vprašanja odgovorili tako:“

Na to prebere in to pod ničnostjo vpričo vseh porotnikov vprašanja, katera so jim bila zastavljena in precej za vsakim vprašanjem pristavljeni izrek porotnikov. Po tem podá vprašanjsko polo s svojim podpisom prvosedniku, kateri jo tudi podpiše in še zapísnikarju podpisati dá.

Kakor so porotniki zapustili posvetovalnico, ne more nihče izmed njih odstopiti od svojega poprejšnjega mnenja; novo posvetovanje jim se sme samo tedaj dopustiti, kadar gre za to, da se odstrani pomota, katera se je zgolj po nedorazumenji v porotniški izrek vrinila.

§. 331. Ako je porotniški izrek nejasen, nepopoln ali sam sebi nasproten, mora sodni dvor o

tem precej razsodbo storiti in porotnikom nazaj dati vprašanja in odgovore s pozivom, naj odidejo v svojo posvetovalnico in po novem posvetovanji svoj izrek popravijo. V takem slučaju je sodnemu dvoru prosto, poslušavši stranke, ukreniti tiste premembe ali dopolnitve vprašanj, za katere se kaže, da bi jih želeli bilo. Prvosednik razodene porotnikom, da imajo pravico, samo izpreminjati odgovore, v katerih je bila spotika, ter odgovoriti na nova ali predrugačena vprašanja.

Razsodbe kas. dvora: „Nejasen“ je izrek, kadar pripušča večstranski pomen (z dne 31. marc. 1879 št. 380); ali kadar nastaja dvom, so-li porotniki vprašanje prav umeli ali pa napačno in zaradi tega pravo vprašanje pustili brez odgovora (z dne 18. sept. 1882 št. 8037); ali kadar ne da spoznati pravega pomena, ki so ga porotniki hoteli izraziti (z dne 28. febr. 1880 št. 13364).

„Nepopoln“ je izrek, kadar porotniki na kako vprašanje sploh, ali pri dopuščenem delitvi odgovora (§. 328 al. 2 k. p. r.), na kak del vprašanja ne odgovoré (z dne 8. nov. 1884 št. 8322, 22. febr. 1886 št. 14131).

Z nepopolnostjo izreka pa ni zamenjati nepopolnost glasovanja; če niso glasovali vsi porotniki, ni končano glasovanje in zadostuje, da se ukaže dopolnitev in sklep glasovanja (z dne 8. nov. 1884 št. 8322).

„Sam sebi nasproten“ je izrek, kadar stoje njegovi posamezni deli v takem razmerji, da more biti en del le tedaj resničen, če je drug neresničen; ali če združuje ugotovljenja, katera ne morejo biti eno zraven drugega, ker drug drugega izključujejo (z dne 18. septb. 1882 št. 8037).

Nasprotje pa mora v izreku samem tičati, ne pa morebiti v tem, da se izrek ne vjema z dokazilnimi podatki (z dne 6. nov. 1874 št. 9159, 14. septb. 1884 št. 4514).

Ako porotniki vprašanje o usmrtenju „z namenom, usmrtenemu življenje vzeti“ potrdijo, ob enem pa pristavijo, „da izključujejo hudoben naklep“, je ta izrek sam sebi nasproten (z dne 15. jan. 1881 št. 11982).

Izrek ni sam sebi nasproten, ako se pri navideznih pogodbah goljufivi namen samo pri enem „kompaciscentu“ potrdi (z dne 23. dec. 1881 št. 11565, 24. nov. 1883 št. 10160 in dr.).

Porotniki lahko popolnoma zanikajo stavljeno jim vprašanje, če tudi samo enega z akonitega znaka kaznjivega dejanja ne vzamejo za dokazanega; njihov zanikalni izrek ne pomenja, da ni nobena v vprašanju navedenih okolnosti dokazana; ni toraj nikako nasprotje, če se gledé enega sosterilcev vprašanje potrdi, gledé drugega pa iste okolnosti navajajoče vprašanje zanika (z dne 7. nov. 1879 št. 8247, 23. dec. 1881 št. 11565, 16. jan. 1885 št. 12909 in dr.).

(Popravljalno [moniturno] postopanje.) Po prvem odgovoru porotnikov nastopi lahko potreba, da se stavi novo, kako obtežujočo okolnost zadevajoče vprašanje (z dne 31. avgusta 1885 št. 6351).

Moniturno postopanje sme se vpeljati tudi brez poprejšnega zaslišanja strank; le-té se morajo poprej zaslišati samo tedaj, kadar se vprašanja premené ali dopolné; ničnosti pa tudi to opuščenje ne ustanovi (z dne 31. jan. 1880 št. 12578).

Porotnikom je ukazati novo posvetovanje in sklepanje o vseh vprašanjih tedaj, kadar se je moniturno postopanje ukrenilo zaradi tega, ker se kaže, da so se porotniki motili v presoji pomena in medsebojnega razmerja stavljenih vprašanj (z dne 22. nov. 1886 št. 8082).

§. 332. Ako se je izreklo, da je obtoženec kriv, in če sodni dvor enoglasno misli, da so se porotniki pri tem izreku v glavni reči motili, ukrene sodni dvor, da se razsodba odloži do prve prihodnje porotne seje, in stvar odkaže pred drugo poroto, ne da bi stranke mogle staviti tak predlog. Če sodni dvor najde, da so se porotniki pri svojem izreku o obtožbi proti več osebam namerjeni samo zastran enega obtoženca ali — če ima obtožba več točk — samo zastran ene izmed njih zmotili, naj le-ta odkaz zadene samo tega obtoženca ali to obtožbeno točko ter ostane brez vpliva do drugih. Pri ponovljeni razpravi ne sme prvosednik biti noben sodnik, niti pripustiti se noben porotnik od tistih, kateri so se udeležili prve razprave. Ako je izrek druge porote soglasen z izrekom prve, ga mora sodni dvor vzeti za podlogo svoji sodbi.

Razsodba kas. dvora: Proti ukrenitvi sodnega dvora, storjeni na podlagi §. 332 k. p. r. ni pripuščene nikake pritožbe (z dne 6. okt. 1885 št. 11608).

7. Kako dalje postopati in sodba sodnega dvora.

§. 333. Prvosednik velí, da obtoženec zopet v sednico stopi, in dá po zapisnikarju vpričo njega prebrati izrek porotnikov, ali pa razsodilo po zgornjem §. 332 storjeno.

§. 334. Ako se porotniški izrek glasi: „Nekriv“, tedaj storí porotni sodni dvor precej sodbo, da je obtoženec obtožbe oproščen, in sodbo je obtožencu neutegoma izdati.

§. 335. Ako se je bilo izreklo, da je obtoženec kriv, dobí najpred obtožitelj besedo, da navetuje, katero kazensko določilo je na-nj uporabiti, in na katere obtežujoče in zljajšujoče okolnosti je gledati. Za njim se poslušajo zasebni udeleženci, obtoženec in njegov zagovornik, in tu je držati se tega, kar piše §. 255. Govori ne smejo meriti na to, da bi izpodbijali, kar je z izrekom porotnikov potrjeno, temveč morajo ostati pri kazni, katero bi bilo uporabiti, in pri odškodbi, če je kdo išče.

§. 336. Na to se sodni dvor, ako mu se vidi potrebno, umakne v svojo posvetovalnico. V tem slučaju odvedó obtoženca, ako prvosednik tako sprevidi. Prvosednik vodi glasovanje po propisih §§. 19 in sl.

§. 337. Kadar je sodni dvor te misli, da tega, kar je obtoženec po porotniškem izreku storil, noben zakon ne prepoveduje pod kaznijo, tedaj izreče sodbo, da je obtoženec obtožbe oproščen.

§. 338. V drugih slučajih mu sodni dvor, — vestno preudarivši obtežujoče in zljajšujoče okolnosti, — prisodi primerno kazen, in to tudi tedaj, ako bi slučaj po porotniškem izreku več ne spadal pod pristojnost porotnega sodnega dvora. Moč ima, kazen, katero bi po zakonu bilo med desetimi in dvajsetimi leti ali na vse žive dni odmeriti, če se skup namerijo prav važne in premagujoče zljajšujoče okolnosti, znižati, ne sicer kar se tiče vrste, vendar pa v dolgosti, ali ne pod tri leta.

V slučajih, za katere je po zakonu kazen med petimi in desetimi leti določena, sme sodni dvor

zaradi takih zljajšujočih okolnosti kazen ječe lajše vrste prisoditi, in to kazen tudi skrajšati, vendar nikdar ne pod leto dní.

§. 339. Kadar se več oseb na smrt obsodi, mora se v sodbi tudi določiti vrsta, po kateri je obsojence zaporedoma ob življenje dejati.

§. 340. Naravnost po tem, ko je storjena kazenska sodba, naj jo prvosednik v javni sodni seji oznani, in sicer vpričo obtožitelja, obtoženca (§. 234) in zagovornika.

Prvosednik mora ob enem povedati bistvene razloge, po katerih se je odmerjala kazen, prebrati tista mesta iz zakona, na katera se opira razsodilo, ter poučiti obtoženca, katerih pravnih lekov ali pomočkov se lahko poprime.

Izdati se mora sodba, kakor je pisano v §§. 260 in 270, in izdatek mora obsegati tudi vprašanja porotnikom postavljena in dotične odgovore.

§. 341. Kadar je porotni sodni dvor izrekel obsodbo na smrt, tedaj se naravnost po oznanjeni sodbi z državnim pravdnikom vred posvetuje o tem, kaže li se obsojenec pomiloščenja vrednega ali ne in katera kazen bi, ako se pomilosti, bila primerna. O tem narejeni zapisnik je priložiti spisom, katere naj porotni sodni dvor ali sodni dvor prve stopinje tudi tedaj položi pred kasacijski dvor, kadar mu ne dojdejo vsled vložene pritožbe o ničnosti. Kasacijski dvor jih po tem, ko je sodba postala pravokrepna, izroči ministru za pravosodje, priloživši svoje mnenje, katero ukrene v nejavni seji, poslušavši generalnega prokuratorja.

§. 342. O pisanji zapisnika pri glavni razpravi pred porotami veljajo propisi v §§. 271 in 272 dani. Zapisnik mora razen tega obsegati imena porotnikov, prigodke o sestavljanji porotniške klopi in zaprisežbo porotnikov. Vprašanja pola je k zapisniku pripeti.

IV. Pravni leki proti porotnim sodbam.

§. 343. Proti porotnim sodbam se dopuščata pravna leka ničnostne pritožbe in vzklica (§. 280).

§. 344. Pritožbe o ničnosti se je samo tedaj moči poprijeti, kadar se primeri kateri naslednjih slučajev:

1. ako porotni sodni dvor nij bil prav sestavljen ali če porotniška klop nij bila popolna, ako niso vsi sodniki in porotniki pričujoči ostali pri celi razpravi, kar je je bilo do porotniškega izreka, ali če se je rzsodbe udeležil kak izključen sodnik (§§. 67 in 68) ali porotnik (§. 306); razen če je pritožitelj za to okolnost, ki je sama na sebi ničnostni vzrok, že pred glavno razpravo ali med njo zvedel, pa se nij oglasil brž pri začetku glavne razprave ali precej, kakor je za-njo zvedel;

2. če se je glavna razprava vršila brez prizetega zagovornika;

3. ako se je, brez ozira na pritožiteljev upor, bral pri glavni razpravi kak spis o takem činu vvodnega pozvedovanja ali vvodne preiskave, ki je po zakonu ničen;

4. če se je pri glavni razpravi prelomila ali zanemarila zapoved, katero izpolnjevati zakon izrekoma pod ničnostjo vелеva (§§. 120, 151, 152,

170, 221, 228, 244, 247, 250, 260, 271, 303, 306, 307, 313, 314, 316, 327, 330 in 427);

5. če se med glavno razpravo o kakem pritožiteljevem predlogu ni razsodilo, ali če so se z vmesnim, proti njegovemu predlogu ali uporabi storjenim razsodilom pustili v nemar ali napačno uporabiti zakoni ali pravdna načela, katerih držati se veleva bistvo postopka, kakoršen zagotavlja i kazenskospodni pregon i zagovor;

6. če se je prelomila katera v §§. 318 do 323 stoječih zapovedi;

7. če je bilo porotnikom postavljeno vprašanje zoper propis §. 267 ter se je temu vprašanju pritrnilo;

8. če je prvosednik porotnikom dal kriv pouk o pravu (§§. 325 in 327);

9. če je odgovor porotnikov nejasen, nepopoln ali sam sebi nasproten;

10. če se je po razsodilu sodnega dvora prelomil ali napačno uporabil kak zakon o vprašanji,

a) je li čin obtožencu pripisovan táko kaznjivo dejanje, za katero so sodišča pristojna,

b) so li vmes take okoliščine, ki dejanju jemljó kaznjivost ali ne dopuščajo preganjati ga, zadnjič

c) manjka li obtožbe po zakonu potrebne;

11. če se je dejanje, katerega se tiče razsodba, po krivem razlaganju zakona délo pod kazenski zakon, kateri se nanj uporabljati ne more;

12. če je sodni dvor, odmerjaje obtožencu kazen, prestopil meje zakonitega kazenskega stavka, kakoršen bi imel biti po obtežujočih ali zljajšujočih okoliščinah v zakonu z imenom naštetih, ali če je prestopil meje pristoječe mu pravice, izpreminjati

ali zljajševati kazen, ali če je prelomil ali napačno uporabil, kar določujeta §. 293, odstavek 3, in 359, odstavek 4.

Ničnostnih vzrokov omenjenih pod 3—6 ni se moči poprijemati obtožencu na korist, kadar se dá nedvomno spoznati, da tist pogrešek v obliki nij mogel imeti obtožencu škodljivega vpliva na razsodbo.

Na škodo obtožencu ni se moči nikdar poprijeti ničnostnih vzrokov omenjenih pod številom 2 in 7, a ónih pod 3—6 omenjenih moči se je samo tedaj, kadar se dá sprevideti, da je pogrešek v obliki lahko imel obtožbi škodljiv vpliv na razsodbo in če je vrhu tega obtožitelj temu pogrešku upiraje se zahteval, naj sodni dvor razsodi, ter si je takoj, ko mu se je to razsodilo odreklo ali oznanilo, pridržal pritožbo zaradi ničnosti.

Kot poseben ničnosten vzrok glej tudi §. 8 zakona z dne 31. dec. 1877 št. 3 drž. zak. za 1878 zgoraj pri §. 285.

Razsodbe kas. dvora: (§. 344 št. 1.) Porotni sodni dvor edino je upravičen, namestnega porotnika poklicati na mesto zadržanega glavnega porotnika (§. 310 k. p. r.); če je prvosednik sam to nadomeščenje ukrenil, porotniška klop ni „popolna“ (z dne 28. septb. 1887 št. 5701).

(§. 344 št. 4.) Samó prelomitev tistih, v tukaj navedenih §§. obseženih propisov, na katere je zapretna ničnost, more ustanoviti ničnost (z dne 17. nov. 1876 št. 9628, 19. dec. 1879 št. 11464).

(§. 344 št. 5.) Če se stranka vpeljavi popravljalnega postopanja ni upirala, ne more se zaradi tega sklicevati na nikako ničnost (z dne 28. febr. 1880 št. 13364, 2. maja 1881 št. 2452 in dr.).

(§. 344 št. 6.) Na prvi odstavek §. 320 k. p. r. more se ničnostna pritožba samo tedaj opirati, če se eventualno vprašanje ni stavilo, dasiravno so se trdile take dejanjske okolnosti, kakoršne zahtevajo stavitev posebnega vprašanja (z dne 27. decembra 1881 št. 3542).

Ako se želji porotnikov zaradi stavljenja vprašanj (§. 327 k. p. r.) ni ustreglo, ustanovi to ničnost samó tedaj, ako je s tem združena kaka prelomitev propisov, obseženih v §§. 318 do 323 k. p. r. (z dne 12. marcija 1889 št. 54).

(§. 344 št. 8.) Ničnost ustanovi samo kriv, ne pa tudi nepopoln pravni pouk; iz tega, da je pouk nepopoln, ne sledi, da je tudi kriv (z dne 20. okt. 1883 št. 7655, 30. okt. 1885 št. 8412).

Ako se pravilen pouk o kakem pravnem vprašanji podpira in utemeljuje z napačnimi razlogi, se ne more trditi,

da je dani pravni pouk nepravilen ali kriv (z dne 20. okt. 1883 št. 8370).

Glej tudi razzodbe k §. 325 k. p. r.

(§. 344 št. 9.) Glej razzodbe k §. 331 k. p. r.

(§. 344 št. 10 lit. a.) Tukaj navedeni ničnostni vzrok more se utemeljevati le z ozirom na dejanski položaj, ugotovljen po odgovoru porotnikov; dopuščevo pa ni, izpodbijati dejansko resničnost porotniškega izreka (z dne 13. febr. 1880 št. 11913, 7. marc. 1885 št. 14715).

(§. 344 št. 10 lit. b.) Tudi ta ničnostni vzrok more se izvajati le iz porotniškega izreka, ako ni dan slučaj §. 317 k. p. r. (z dne 29. sept. 1885 št. 11093).

(§. 344 št. 10 lit. c.) Ta ničnostni vzrok dan je le tedaj, kadar sodni dvor s svojim izrekom, da je dejanje obtoženčevo predmet zasebni- ali javni obtožbi, krivo uporabi materijelni zakon, ne pa, ako prelomi propis §. 267 k. p. r. (z dne 13. jan. 1882 št. 11938, 30. okt. 1883 št. 11581).

(§. 344 št. 11.) Ako meni obsojenec, da njegovo dejanje sploh nikaki kazni ne zapade, sklicevati se mu je na ničnostni vzrok §. 344 št. 10 k. p. r. (z dne 7. nov. 1885 št. 11060).

Pričujoči ničnostni vzrok zahteva, da se je na dokazano kaznjivo dejanje uporabil po krivem razlaganji drug kazenski zakon, kakor isti, ki ga je praviloma nanj uporabljati (z dne 10. febr. 1877 št. 9621 in dr.).

Ako se je pa porotni sodni dvor zmotil samo v kazenskem stavku, ki ga je uporabiti, sklicevati se je na ničnostni vzrok §. 344 št. 12 k. p. r. (z dne 30. okt. 1885 št. 9543).

(§. 344 št. 12.) Ako je morilec zraven hudodelstva umora zakrivil tudi prestopok po §. 36 ces. pat. z dne 24. oktobra 1852 št. 223 d. z. ni dopuščevo obsoditi ga zraven smrtne kazni tudi v denarno kazen [§. 50 kaz. zak.] (z dne 17. avg. 1876 št. 7820).

Obtežujoče okolnosti, kakoršne ima §. 322 k. p. r. v mislih, morajo biti izrečno po porotnikih ugotovljene; sodni dvor jih ne more sam po razlaganji izvajati iz porotniškega izreka (z dne 30. okt. 1885 št. 9543).

Glej tudi razzodbe k §. 281 k. p. r.

§. 345. Vzklicevati se je moči z utesnitvami, povedanimi v §. 283, edino zaradi izreka o kazni in zaradi razzodila o zasebnopravnih zahtevkih.

§. 346. Pravica vzklicevati in pritožiti se zaradi ničnosti, kar se pa lahko tudi eno z drugim združi, postopek pri zglastvi in izvodu, pri vpologu protiizvoda, kakor tudi pri razpravi in razzoditvi, ravna se po določilih, obseženih v §§. 282 do 291.

Vzklic se sme še v seji porotnega sodnega dvora zglasti; pozneje ga je zglaševati pri sodnem dvoru prve stopinje, kateremu pristoji tudi dalji

postopek in polaganje spisov pred kasacijski dvor, oziroma sodni dvor druge stopinje.

§. 347. Ako obtoženec nij sam izrekel, da ga je volja o svojem trošku poslati zagovornika na ročišče pred kasacijskim dvorom, naj mu kasacijski dvor postavi zagovornika izmed zagovornikov stanujočih v mestu, kjer ima svoj sedež.

§. 348. Kadar je kateri v §. 344, število 1 do 9, omenjenih slučajev, ovrže kasacijski dvor porotniški izrek in na-nj oprto sodbo ter odkaže stvar v prvo prihodnjo porotno sejo po njem določenega sodnega dvora v novo razpravo in razsodbo, ako ne oprostí obtoženca z vzroka v §. 344, pod št. 7 navedenega.

Ako sproženi ničnostni vzrok ne zadeva vseh delov porotniškega izreka, ter je mogoče razločiti jih, tedaj kasacijski dvor nezadete dele izreka in sodbe pustí neizpremenjene ter naročí porotnemu sodnemu dvoru, kateremu se reč odkaže, vzeti jih svoji razsodbi tudi za podlogo.

Razsodbe kas. dvora: Ni vzroka, ovreči na glavno vprašanje dani pritrdilni porotniški izrek, ako je ničnostna pritožba utemeljena le v tem oziru, ker se je opustilo, ugotoviti okolnosti, omenjene v §. 322 k. p. r. (z dne 1. jul. 1876 št. 418). Nova razprava je omejiti samo na predmet dodatnega vprašanja (z dne 18. febr. 1887 št. 11951).

§. 349. Kadar gre za vzrok ničnosti, omenjen v §. 260, odkaže kasacijski dvor stvar na sodni dvor, pri katerem je bila dotična porotna seja, ter mu velí, v zboru iz treh sodnikov, ako bode moči iz istih, iz katerih je bil porotni sodni dvor sestavljen, na podlogi prejšnjega porotniškega izreka storiti novo sodbo.

§. 350. Ako kasacijski dvor vidi, da je sodba porotnega sodnega dvora kak zakon prelomila ali napačno uporabila (§. 344, šte. 10—12), naj praviloma takoj o glavni stvari razsodi.

Če pa tiste dejanjske reči, katere bi imele biti podstava njegovi razsodbi, niso s porotniškim izrekom potrjene, odkaže stvar v novo razpravo prvi prihodnji porotni seji tistega okoliša, katerega določi, ali pa pristojnemu sodišču, kadar kaznjivo dejanje, — če se zakon prav uporablja, — več ne spada pred poroto.

§. 351. Pravno mnenje, na katero se opira razsodilo kasacijskega dvora, veže niža sodišča pri ukazani ponovitvi glavne razprave.

Proti tej sodbi dopuščajo se isti pravni leki kakor proti prvemu razsodilu.

Poglavje XX.

O obnovi kazenskega postopka in o postavljanji na poprejšnji stan ob zamudi roka.

I. Obnova postopka.

§. 352. Kadar se je kazenski postopek zoper kako osebo pred glavno razpravo dokončal s tem, da je bil ustavljen, da je bila obtožba zavrtna ali da je obtožitelj odstopil od nje, se predlogu državnega pravdnika ali zasebnega obtožitelja o obnovi tega postopka sme samo tedaj ugoditi, če kaznjivost storjenega dejanja še nij po zastaranji minila, in če se prinesó taka nova dokazila, da bode moči obdolženca prepričati.

Je li pripustiti ta predlog, razsoja svetovalstvena zbornica, pozvedevši kar je potrebno; proti razsodilu se je moči pritožiti pri sodnem dvoru druge stopinje. Pritožbo je v treh dnevih po razodetji dotičnega sklepa vložiti pri sodnem dvoru prve stopinje.

Zasebnemu obtožitelju, kateri je svojo tožbo nazaj vzel, ne more se nikoli obnova kazenskega postopka dovoliti.

Razsodba kas. dvora: Zadnji odstavek §. 352 k. p. r. ni omejen na slučaj, da je zasebni obtožitelj izrečno odstopil od svoje tožbe [§. 46 al. 3 k. p. r.] (z dne 24. okt. 1883 št. 8224).

§. 353. Pravokrepno obsojeni sme celo po zvršeni kazni obnovo kazenskega postopka zahtevati:

1. kadar je izkazano, da je njegovi obsodbi povod dan vsled popačbe kake listine ali po krivem pričevanju ali podkupu ali kakem drugem kaznjivem dejanju tretje osebe;

2. ako prinese nove dejanjske okolnosti ali nova dokazila, katera utegnejo ali sama za se ali v zvezi z dokazi prej pozvedenimi storiti, da se obsojeni na njih podlogi oprusti ali pa obsodi zaradi dejanja pod lajšo kazen spadajočega, ali

3. če se je za isto dejanje obsodilo dvoje ali več oseb z različnimi razsodili, in če se primerjajočemu ta razsodila in pa dejanjske okolnosti, na katere so oprta, posili misel, da je ena izmed teh oseb ali da jih je več nekrivih.

§. 354. Obnovo kazenskega postopka obtožencu na korist smejo, in to tudi po smrti njegovi, predlagati vse tiste osebe, katere bi imele pravico, njemu v prid poprijeti se pritožbe o ničnosti ali pa vzklica. Ako državni pravdnik dozvé tako okol-

nost, katera bi predlogu o obnovi kazenskega postopka obtožencu na korist utegnila biti v podlogo (§. 353), ima dolžnost, dati to na znanje obtožencu ali kateri drugi osebi, ki je upravičena to predlagati, ali pa sam ta predlog storiti.

§. 355. Državni pravdnik ali zasebni obtožitelj sme obnovo kazenskega postopka zaradi takega dejanja, katerega je bil obtoženec s pravokrepno sodbo oproščen, samo tedaj predlagati, če kaznivost dejanja še nij po zastaranji ugasnila, in če je ali

1. razsodilu povod dan vsled popačbe kake listine ali po krivem pričevanju, podkupu ali kakem drugem kaznjivem dejanju obtoženega ali tretje osebe, ali

2. če obtoženec pozneje pred sodiščem ali zunaj sodišča izpové, da je on storil dejanje, katerega je obdolžen, ali če se podadó druge nove dejanjske okolnosti ali nova dokazila, katera utegnejo ali sama za se ali v zvezi s prejšnjimi dokazi prepričati obtoženca.

§. 356. V tem namenu, da bi se dejanje, zaradi katerega je obtoženec obsojen, sodilo po ostrejšem kazenskem zakonu, sme državni pravdnik obnovo postopka samo pod uveti v §. 355 omenjeni in vrhu tega samo tedaj predlagati,

1. če je na res storjeno hudodelstvo postavljena v kazen smrt ali pa ječa na vse žive dni, po kazenskem stavku pa, kateri je bil sodbi za podlogo vzet, samo časna ječa se prisoditi mogla, ali

2. kadar bi bilo komu najmanj desetletno ječo prisoditi, pa se mu je kazen odmerila po stavku od največ petih let, ali

3. če se pokaže, da je v dejanji bilo hudodelstvo, obtoženec pa je bil obsojen samo zaradi pregreška ali zaradi kakega kaznjivega dejanja, katero je okrajnemu sodišču v odsodbo izročeno.

Razsodba kas. dvora: Ako se sodni dvor pri glavni razpravi, vršeči se vsled obnove kazenskega postopanja po §. 356 št. 3 k. p. r., prepriča, da se dejanje znači le za prestopok, kakoršen je bil označen v prvi obsodbi, mora o tem izreči v novič sodbo (§§. 262 in 281 št. 7 k. p. r.); če je to opustil, in se vsled tega razveljavi njegova sodba, odkaže lahko kas. dvor stvar okrajnemu sodišču (z dne 24. febr. 1882 št. 13613).

§. 357. Obnovo kazenskega postopka je predlagati pri sodnem dvoru prve stopinje, pri katerem je tista stvar tekla. Ako je o dejanji, katero se pokaže, da je hudodelstvo, odsodilo okrajno sodišče, tedaj je predlog vložiti pri tistem sodnem dvoru prve stopinje, pod katerega okoliš óno okrajno sodišče spada.

Preiskovalni sodnik naj pozvé dejanjske okolnosti, na katere se opira predlog. Na to je v slučaji §. 353 zaslišati državnega pravdnika ali zasebnega obtožitelja, a v slučajih §§. 355 in 356 obdolženca in pred sodnim dvorom prve stopinje v zboru štirih sodnikov, izmed katerih eden prvostvuje, v ne javni seji razsoditi, ima li obnova mesto ali ne.

Proti temu sklepu je samo pritožba na sodni dvor druge stopinje odprta. Vpoložiti jo je v treh dnevih pri sodnem dvoru prve stopinje.

Ako sodni dvor druge stopinje ukrene obnovo postopka, tedaj ima tudi pravico, postaviti drug sodni dvor, da vodi preiskavo.

§. 358. S sklepom, kateri obnovo kazenskega postopka dopušča, preklicuje se prejšnja sodba v toliko, kolikor se tiče tistega kaznjivega dejanja,

za katero se obnova dovoljuje. Zakoniti nasledki obsodbe v prvem razsodilu izrečene začasno dalje trpé, ter se samo tedaj in v toliko štejejo za ovržene, kolikor nimajo moči tudi vsled novega razsodila.

Zvršilo razsodka o zasebnopravnih zahtevkih obseženega v prejšnji sodbi dopušča se ta čas, dokler teče obnovljeni postopek, samo do zavarovanja.

§. 359. Po obnovi stvar praviloma (§. 360) prihaja v stan vvodne preiskave. To je voditi ali dopolniti po meri razsodila obnovo dovoljujočega in novih dokazov. Propisi daní o ustavljanji vvodne preiskave in o devanji pod obtožbo uporabljajo se tudi tukaj. Ako se po njih postopek brez glavne razprave dovrši, tedaj ima obdolženec pravico, zahtevati, da se javno razglasi ustavljenje ali pa razsodilo, s katerim se je obtožba dokončno zavrnila. Ta razsodila imajo enako moč, kakoršno ima razsodilo, katero obdolženca oproščuje.

Ako pride do nove glavne razprave, naj se ona naznani tudi zasebnemu udeležencu; izustila tistih prič, zvedenih môž ali soobdolžencev, katerih nij moči več zaslišavati, naj se preberó iz spisov in na zadnje storí nova sodba.

Ako se obtoženi s tem razsodilom obsojuje, naj se pri odmerjanji kazni ozir ima na že prestano kazen (§§. 265 in 339).

Ako se je obnova samo obtožencu v prid dovolila, ne more mu nova sodba prisoditi huje kazni od te, katero mu je prvo razsodilo nalagalo.

Proti novemu razsodilu odprti so tisti pravni leki kakor proti vsaki drugi sodbi.

§. 360. Sodišče, katero je izreklo, da je dopuščena obnova kazenskega postopka obdolžencu na korist, sme, — ako obtožitelj privoli, — takoj izreči sodbo, s katero se obdolženec oproščuje ali pa njegovemu predlogu o uporabi lajšega kazenskega stavka ugaja.

Proti takemu razsodilu nij pravnega leka.

Obtožbe oproščeni sme zahtevati, da se to razsodilo razglasi.

§. 361. Prošnja obsojenega za obnovo kazenskega postopka ne ovira zvršitve kazni; razen ko bi sodni dvor, kateri razsoja o obnovi, poslušavši obtožitelja, po okolnostih slučaja spoznal primerno ustaviti zvršitev kazni.

Ako se pravokrepno izreče, da obnova ima mesto, tedaj je neutegoma ustaviti zvršitev kazni (§. 358) in o zaporu obdolženca po določilih v XIV. poglavji danih razsoditi.

§. 362. Kasacijski dvor ima pravico, poslušavši generalnega prokuratorja, po izvenrednem potu in sicer tako, da ga ne vežejo uveti v §. 353 postavljeni, ukreniti obnovo kazenskega postopka na korist kakemu zaradi hudodelstva ali pregreška obsojenemu, ako ga

1. pri naprejšnjem posvetovanji o ničnostni pritožbi ali po javni razpravi o njej, ali

2. pri posvetovanji o poročilu po §. 341 danem, ali slednjič

3. pri pretresu spisov, storjenem na poseben predlog generalnega prokuratorja, obidejo tehtni pomisleki zoper resničnost dejanjskih reči, vzetih sodbi za podlogo, ter se pomisleki ti ne odstranijo

niti po posameznih pozvedbah, katere bi kasacijski dvor ukazal.

Kasacijski dvor sme v takih slučajih tudi precej storiti novo sodbo, s katero se obdolženec oproščuje ali lajši kazenski stavek na-nj uporablja (§. 360, odstavek 3); potrebna pa je k temu edinost glasov in privolitev generalnega prokuratorja.

Ako bi kakemu sodišču došli predlogi zasebnih ljudi, mereči na to, da bi se dosegel kateri zgoraj omenjenih sklepov kasacijskega dvora, naj jih zavrne; niti sme v ustni razpravi biti razgovor o tacih predlogih.

Na obnovo kazenskega postopka, ukazano po kasacijskem dvoru, uporabljata se §§. 358 in 359.

Razsodba o zaviri kazenskega zvršila in o odkazu daljega postopka na sodišče drugega okoliša pristoji samo kasacijskemu dvoru.

§. 363. Kazenski postopek se sme nezavisno od uvetov in obličnosti obnove po splošnih propisih začeti ali nadaljevati in sicer sme to sodišče po istih propisih pristojno tedaj storiti:

1. Ako so se vvodne pozvedbe popustile, predno se je proti kaki določni osebi kot obdolžencu postopalo;

2. kadar zasebni obtožitelj podá tožbo, imajoč še pravico do nje, a v prejšnjem postopku je bila samo za to, ker nij bilo po zakonu zahtevanega predloga kakega udeleženca, izrečena ustavitev ali storjena oprostilna sodba;

3. kadar se je pri dokončanem kazenskem postopku zaradi kakega hudodelstva ali pregreška obtožitelju pridržal pregon zaradi drugega kaznjivega dejanja, ali če so se še le potlej pokazali

kaki osumljaji gledé drugega poprej storjenega kaznjivega dejanja;

4. če je okrajno sodišče kako dejanje, v katerem je hudodelstvo, napačno uporabljaje zakon, imelo za takšno, katero sme ono odsojati, vendar samo tedaj, če po razsodbi okrajnega sodišča še nij preteklo čez šest mesecev in, ako gre za katero poprotam v odsojo odkazanih hudodelstev, ne čez dvanajst mesecev.

Razsodbe kas. dvora: Se je li proti komu kot „obdolžencu“ postopalo, presojeti je po §. 38 k. p. r. (z dne 24. febr. 1876 št. 9062); če je državno pravdnštvo na ovadbo proti kaki določni osebi v zmislu §. 90 k. p. r. odklonilo kazenski pregon, ne zadostuje, da bi se mogla izključiti uporaba §. 363 št. 1 k. p. r. (z dne 20. marc. 1880 št. 13733).

II. Postavljenje ali povratek na poprejšnji stan ob zamujenem roku.

§. 364. Kadar se je zamudil rok za zglasitev pravnega leka proti sodbi, tedaj sme sodišče za razsodbo o tistem pravnem leku pozvano, obdolžencu dodeliti povratek na poprejšnji stan, ako on:

1. more izkazati, da mu je po neodvrčnih okolnostih, — katerih ni bil kriv ni on ni zastopnik njegov, — bilo nemogoče, držati se roka;
2. poprosi za povratek v treh dnevih po tem, ko je zadržek prestal, in
3. ob enem zgloasi pravni lek.

Prošnjo je podati tistemu sodišču, pri katerem je bilo zgloasiti pravni lek. To sodišče priobči prošnjo z zgloasitvijo vred obtožitelju, da se izjavi in morebiti kak protiizvod podá, ter položi po izteku roka za protiizvod odprtega spise pred sodišče za razsodbo o pravnem leku pristojno, katero precej v glavni stvari razsodi, ako najde povratek dovoliti.

Proti odreku povratka na poprejšnji stan ni pravnega leka.

Dokler povratek nij dovoljen, dotična prošnja ne zavira zvršila; razen ko bi se sodišču, pri katerem se podá, po okolnostih slučaja vzvidelo primerno, ukreniti, da se zvršilo odloži.

Razsodbe kas. dvora: „Zglasitev“ ne pomenja tukaj samo zunanje oblike, temveč tudi vsebino dotične strankine izjave in ako so dani drugi pogoji sme se povratek na poprejšnji stan dovoliti v to svrho, da se zglasitev dopolni z navedbo ničnostnih vzrokov; ne pa tudi za izvod taistih t. j. za utemeljevanje navedenih ničnostnih vzrokov (z dne 25. nov. 1884 št. 12081, 20. apr. 1886 št. 4431).

Povratek na poprejšnji stan ob zamujenem roku je po §. 364 k. p. r. dodeljen samo obdolžencu, ne pa tudi osebam v §. 282 k. p. r. imenovanim (z dne 19. febr. 1889 št. 1592).

Če se prosi za povratek na poprejšnji stan ob zamujenem roku v ta namen, da bi se proti sodbi, storjeni v zmislu §. 427 al. 1 k. p. r., zglasila vgovor in ničnostna pritožba, razsoja kasacijski dvor o tej prošnji tudi glede vgovora (z dne 5. jan. 1887 št. 15245).

Poglavje XXI.

O razsodilih in naredbah kazenskega sodišča z ozirom na zasebno-pravne zahtevke.

§. 365. Na škodo, iz kaznjivega dejanja izvirajočo, in na druge zastran zasebnopravnih nasledkov važne postranske okolnosti ozirati se je uradoma. Ako je dvomno, če poškodovani za tekoči kazensko-pravni postopek vé, dati mu je to na znanje, da mu bode moči poprijeti se svoje pravice ter pristopiti kazenskemu postopku.

Ako zasebni udeleženec pravdi pristopi, je njemu, ali — ko bi ne imel pravice sam sebe zastopati, — njegovemu zakonitemu zastopniku prepuščeno, svoje zahtevke izvesti in dovoljno dotrditi. Zaslišati je obdolženca o tem ter pozvedeti, kar je potrebno, da se zve, koliko je škode. Zasebni udeleženec lahko

vsak čas, celo tudi med glavno razpravo, svoje zahtevke zopet popustí.

Razsodba kas. dvora: O zasebnopravnih zahtevkih in razmerah, ki ne zadevajo samó obtoženca in po njegovem dejanji oškodovanega, razsojati ni upravičeno kazensko sodišče (z dne 28. jun. 1882 št. 5247).

§. 366. Ako se obdolženec ne obsodi, je zasebnega udeleženca, zahtevajočega odškodbo, vsegdar zavrnuti na civilno-pravni pot.

Ako se pa obdolženec obsodi, razsojati je praviloma sodnemu dvoru ob enem o zasebnopravnih zahtevkih poškodovanega. Če kazensko sodišče meni, da podatki kazenskega postopka niso dovoljni, da bi se na njih podlogi moglo zanesljivo soditi o tirjani odškodbi, tedaj zavrne zasebnega udeleženca na civilno-pravni pot. Proti tej zavrnutvi nij pravnega leka.

§. 367. Ako je bila najdena kaka reč med imovino obtoženca, sokrivca ali deležnika kaznjivega dejanja ali pa na takem mestu, kamor so jo te osebe shranile ali v shrambo dale, ter se sodišče prepriča, da je ta reč zasebnega udeleženca last, ukaže sodni dvor dati jo nazaj, po tem ko se sodba upravokrepi. A če obdolženec izrečno privoli, sme se taka reč tudi precej nazaj dati.

Poškodovanemu vzete stvari sme tudi preiskovalni sodnik pred glavno razpravo takrat nazaj dati, kadar jih nij potreba hraniti v dokaz proti obdolžencu, sokrivcu ali deležniku in če sta obdolženec in obtožitelj s tem zadovoljna.

§. 368. Ako je vzeto blago že prešlo v roke koga drugega, kateri se ni udeležil kaznjivega dejanja, in to po načinu za prenos lasti veljavnem

ali pa v zastavo, ali kadar je med več poškodovanci prepir, čegava je odtegnena reč, ali če okvarjeni ne more pri tej priči svoje pravice zadostno izkazati, tedaj je zahtevo, da se reč nazaj dá, zavrniti na civilno-pravni pot.

§. 369. Kadar se blago poškodovanemu odvzeto več ne more nazaj dati, in tako tudi v vseh tistih slučajih, kjer ne gre za vračilo zmaknene reči, temveč za povračilo škode, katero je kdo imel, ali dobička, ki mu je odšel, ali za izbris komu prizadete razžalitve (§. 1323 občnega državljanskega zakonika), naj se v kazenski sodbi prisodi odškodba ali zadostilo, ako se dá zanesljivo določiti tako vsota odškodbe kakor oseba, katerej pristoji.

Ako se iz opravljenih pozvedeb podadó vzroki, po katerih se dá misliti, da poškodovanec svojo škodo previsoko ceni, sme jo sodišče preudarivši vse okolnosti, morebiti tudi po cenilu zvedenih mož, znižati.

§. 370. Zlasti je kazensko sodišče dolžno v slučajih, v katerih se kdo hudodelstva velike izdaje, punta ali vstaje kriv izreče, tudi o povračilu škode, katero država ali kak zasebnik od obsojencev tirja, razsodbo storiti.

V škodo s temi hudodelstvi narejeno se pa morajo šteti ne samo vse ali naravnost ali posredstveno z njimi storjene poškodbe, ampak tudi vsi troški, storjeni za udušenje hudodelskega podjetja ali za povratek reda in varnosti.

§. 371. Ako iz tega, da je obtoženec kriv, izhaja popolnoma ali deloma neveljavnost kakega pravnega opravila, katero je kdo z njim sklenil, ali

pravnega razmerja med njim in kom drugim, je v kazenski sodbi razsoditi tudi o tem in o pravnih nasledkih odtod izvirajočih.

Samo če gre za neveljavnost zakona (ženitve), pridržana je dotična razsodba pristojnemu civilnemu sodišču (§. 5).

Glej tudi §. 8 zakona z dne 28. maja 1881 št. 47 d. z. pod IX. zvezek I. te zbirke, dalje §. 1 zakona z dne 25. maja 1883 št. 78 d. z. pod X. isti zvezek, slednjič tudi zakon z dne 16. marc. 1884 št. 36 d. z.

Razsodba kas. dvora: Pregrešek po §. 1 zak. z dne 25. maja 1883 št. 78 d. z. se more storiti tudi, če se kdo pripadli mu dedščini odpove. Kazensko sodišče pa vendar ni upravičeno, izreči neveljavnost take odpovedi in tako razsoditi o zasebnopravnih zahtevkih, zastran katerih bi se moralo poganjati proti drugim osebam, ne pa proti obtožencu samemu (z dne 9. maja 1884 št. 2291).

§. 372. Zasebnemu udeležencu je na voljo, nastopiti pot civilne pravde, ako se neče zadovoljiti z odškodbo, katero mu je kazensko sodišče prisodilo.

§. 373. Kadar je kazenskosočno razsodilo o zasebnopravnih tirjatvah postalo pravokrepno, ima vsak udeleženec pravico, zahtevati od sodišča, katero je na prvi stopinji razsodilo, da na sodbo pristavi opomnjo o njeni pravokrepnosti, in tako razsodilo ima po tem to moč, da se sme za njegovo zvršilo naravnost pri civilnem sodišči prositi.

Razsodba kas. dvora: Take zvršilne prošnje vložiti so pri „personalni instanci“ zvršenčevi tudi tedaj, če se prosi za zvršilno vknjižbo na kako njegovo zemljišče, ker dovolitev prve zvršitvene stopinje ni nikak realni čin, ki bi spadal v delokrog „realne instance“ (z dne 15. febr. 1887 št. 1537).

§. 374. Za to, da bi se pravokrepen izrek kazenskega sodišča o zasebnopravnih zahtevkih zaradi vnovič najdenih dokazil premenil, kakor tudi da bi se zvršilo tega izreka ustavilo zaradi okolnosti, ki je pozneje nastopila, sme obsojenec in kdor je njegov pravni naslednik, — razen slučajja, ko bi

se z drugih vzrokov kazenska pravda obnovila, — samo pred civilnim sodnikom prositi.

§. 375. Ako se pri obdolžencu najde kako po vsi podobi tuje blago, za katero on ne more ali neče povedati, čegavo je, in če se v primernem roku nihče nij oglasil zanj, da je njegovo, tedaj naj preiskovalni sodnik blago tako popiše, da ga sicer lastnik lahko spozná, da se pa vendar zamolčé nekatera bistvena razločilna znamenja ter prihranijo lastniku, da jih pové in tako svojo pravico dokaže.

§. 376. Tak popis je po tistih krajih, koder je obdolženec bival, ali kjer se je njemu pripisano kaznjivo dejanje storilo, po oklicu javno na znanje dati. V tem oklicu je veleti lastniku, naj se v enem letu od dne, katerega je bil oklic tretjič natisnen, oglasi in svojo lastninsko pravico izkaže.

Reči ne čez pet in dvajset goldinarjev vredne, kadar se tako najdejo, se lahko od časa do časa v vkupnih oklicih na znanje dajó, ako nij z drugih vzrokov potrebno, katero posebej neutegoma oklicati.

§. 377. Kadar je tuje blago takošno, da se brez nevarnosti izpridenja ne dá leto dní hraniti, ali ako bi hranitev troške prizadevala, naj državni pravdnik napravi, da bode na javni dražbi prodano. Kupščino je položiti pri kazenskem sodišči. Ob enem je obširen popis vsacega prodanega kosa s pristavkom kupca in kupščine spisom pridejati.

§. 378. Ako v dobi z oklicom določeni nihče ne izkaže pravice do popisanih reči, naj se one, ali pa zanje skupljeni denarji, ako so se zaradi

nujnosti prodale, izročé obdolžencu, če zahteva, ako ni po sklepu sodišča v razsodbo na prvi stopinji zvanega izrečeno, da nij verovno, da bi obdolženec bil njih zakonit posestnik. Proti tem sklepom ni pravnega leka.

§. 379. Tiste stvari, ki se ne izročé obdolžencu, naj se prodadó, kakor se veleva v §. 377, in kupščino je oddati v državno blagajnico. Ali upravičencu je prosto, potegniti se s civilno pravdo za svojo pravico do kupščine proti državni blagajnici v tridesetih letih od dne, katerega je bil oklic vtretjič natisnen.

Poglavje XXII.

O troških kazenskega postopka.

§. 380. Vse razprave v kazenskih rečéh, naj jih opravlja katero koli oblastvo, in vse dotične vloge strank proste so pristojbine in poštnine. Priprežne vožnje o tacih prilikah so za tjekaj in nazaj proste vsake cestnine in mostovine.

Ako se obdolženci na vozu odpravljajo, morajo občine dajati potrebno priprego, za kar jim gre povračilo po propisih za priprego veljavnih.

Pobotnice državnih in občinskih uradnikov o pristojbinah, pripadajočih jim o priliki kazenskega postopka, — izvzemši troške za vožnjo — zapadejo dolžnosti koleka (naredba min. z dne 2. sept. 1853 št. 175 d. z.).

V korist ubožnih zakladov vplačane in dotičnim župnjakim ali občinskim uradom poslane denarne globe zapadejo dolžnosti poštnine in se ne smejo pošiljati pod označo „poštnine prosta kazenska reč“ (ukaz pravosodn. min. z dne 6. okt. 1883 št. 16402).

§. 381. K tistim troškom kazenskega postopka, katerih povrnitev more obdolženca zadeti, štejejo se :

1. troški za vročitve, pozive in za poti listonosov;
2. troški za privod pred sodnika, stražno spremstvo in prevaževanje obdolženca ali drugih oseb;
3. pristojbine pričam; zvedenim možem in tolmačem;
4. pristojbine zagovornikom in drugim zastopnikom strank;
5. troški za preskrbo obdolženca v preiskovalnem zaporu;
6. potni troški in diete sodnih oseb in državnih pravdnikov, ter potni troški porotnikov, poslednjič
7. troški za izvršitev kazenske sodbe.

Te troške, razen pristojbin omenjenih pod št. 4, plačuje država naprej s pridržkom povračila po določbah §§. 389—391.

Gledé potnih troškov in diet sodnih oseb in državnih pravdnikov glej min. naredbo z dne 3. jul. 1854 št. 169 d. z., dalje min. naredbo z dne 28. septb. 1858 št. 166 d. z.

§. 382. S posebnimi ukazi se uravnujejo pristojbine uradnim slugam in njih pomočnikom za vročitve, pozive, za poti, če kam liste neso, za privod, spremljanje ali prevaževanje obdolženca ali drugih oseb, po tem dnine orožnikom, ki se privzemó za privod ali sprevod.

Pristojbine uradnih slug in njih pomočnikov določajo min. naredbe z dne 3. jul. 1854 št. 169 d. z., z dne 28. septb. 1858 št. 166 d. z. in z dne 28. jun. 1876 št. 97 d. z.

Troške za prevažanje in sprevod obdolženca poravna praviloma isto oblastvo, katero hudodelnika prevzame, iz svojega denarnega zaklada (min. naredba z dne 20. okt. 1856 št. 199 d. z.).

Gledé troškov za prehrano in prevažanje ogerskih podanikov, ki so bili zaradi hudodelstev ali pregreškov prejeti v tostranski državni polovici in nasprotno določa ukaz pravosodn. min. z dne 20. septb. 1874 št. 12882 in z dne 9. jul. 1869 št. 8083, da plačuje te troške vselej le ono oblastvo, v katerega ozemlji je bil hudodelnik prijet. Tudi troški prič, sodnih ogledov in drugih uradnih činov se vzajemno ne povračajo, timveč plačuje jih ono sodišče, katero je uradni čin opravilo.

Po ukazu pravosodn. min. z dne 28. jan. 1877 št. 1102 veljajo ista načela tudi za tiste osebe, ki se v svrhu zaslišanja ali soočbe (konfrontacije) iz ene državne polovice prevažajo in sprevažajo v drugo; dotične sprevodne troške, kakor tudi troške za prehrano plačuje vsaka stran v mejah svojega ozemlja.

Isto velja tudi nasproti sodiščem v Hrvatski in Slavoniji (ukaz pravosodn. min. z dne 10. maja 1878 št. 6316).

Vsled ukaza pravosodn. min. z dne 5. febr. 1883 št. 17266 ex 1882 se za troške, ki naraščajo v kazenskih zadevah vsled rekvizicij sodišče avstro-ogerske monarhije do sodišče v Bosni in Ercegovini in nasprotno, nikdar ne zahteva povrnitev kazenskih troškov od onega sodišča, ki je rekvirovalo; vendar pa ima naprošeno sodišče zapisnik dotičnih troškov poslati, da jih more drugo sodišče od obdolženca iztirjati in med svoje prejemke vračuniti.

§. 383. Takim pričam, ki živé ob dnini ali tednini, in katerim bi nekaj zaslužka odšlo, ako se tudi samo za malo ur svojemu delu odtegnejo, naj zaslišujoče sodišče, ako zahtevajo, določi, prav preudarivši vse okolnosti, ne samo odškodbo za potrebne potne troške do sodišča in nazaj domov, ampak tudi povračilo izgubljenega zaslužka in kakih večjih troškov, ki so jih priče morebiti za prebivanje v mestu svojega zasliševanja imele. Drugim pričam se sme na njih zahtevanje samo tedaj, kadar se več nego dve milj (štiri ure) od svojega navadnega prebivališča proč zaslišujejo, dovoliti primerno povračilo potrebnih troškov za pot in za bivanje v mestu, kjer so bile zasliševane. Pripoznane pristojbine je precej po zasliševanju izplačati, ali če se to ne more takoj zgoditi ter priča tega nij kriva, poslati jej vsaj kakor hitro bode mogoče in vsakakor brez troška.

V pozivnici je priče upozoriti, da morajo povračilo, katero jim pristoji, najpozneje v štiri in dvajsetih urah po zasliševanju zahtevati, ker bi sicer bilo izgubljeno.

Zasebni obtožitelj ne more zahtevati pristojbine pričam gredoče; drugi poškodovanci smejo to samo tedaj, če se pozovejo, da bodo za priče zasliševane.

Posebni propisi določujejo pristojbine v aktivni službi stoječim vojaškim (brambovskimi) osebami, ako pridejo za priče pred kazensko sodišče, katero je zunaj njihovega stajališča.

Mesto „dveh milj“ velja sedaj 15 kilometrov (min. naredba z dne 28. jun. 1876 št. 97 d. z.)

Zasebni obtožitelj ne more nikake pristojbine zahtevati (ukaz pravosodn. min. z dne 18. septb. 1857); samo orožniku, ki požene zasebno obtožbo, pristoji povračilo potnih troškov (uk. pravosodn. min. z dne 2. jun. 1854 št. 8756).

Finančnim stražnikom od respicienta doli gre, ako je njihovo stajališče oddaljeno nad dve uri od sodišča in ako se ne vozijo po železnici, 26 kr. hodnine za vsako uro hoda sem in nazaj in ako se istega dne ne morejo vrniti domov, za prehrano navadna plača in doklada (min. uk. z dne 7. jul. 1859 št. 135 d. z.).

Orožnikom od stražmojstra doli gre pod istimi pogoji tudi za potne troške: 26 kr. za vsako uro sem in nazaj, potem za prehranitvene troške: po njih stopinji diete 52 kr., 35 kr. in 26 kr. vendar te diete samo tedaj, ako se orožnik istega dne ne more vrniti domov (uk. min. z dne 28. nov. 1855 št. 205 d. z. potem z dne 20. oktobra 1856 št. 199 d. z. in z dne 4. jan. 1859 št. 11 d. z.).

Kadar se kliče kak podčastnik ali vojak pred sodišče zunaj garnizijskega stajališča za pričo, povrniti so vsi troški, ki iz tega nastanejo, vojnemu eraru (uk. pravosodn. min. z dne 6. dec. 1870 št. 14026). Častniki, ki so poklicani za priče, računijo svoje potne troške tako, kakor jim pristojbinski reglement za službena pota ukazuje (uk. pr. min. z dne 22. septb. 1863 št. 8524).

Siromašnim obtožencem, ki so v prostosti in ki ne bivajo na mestu sodišča, se sme iz sodn. zaklada za čas njihovega potrebnega bivanja na mestu sodišča vsaki dan 5 kr. stare veljave izplačati za prehrano (dvorni dekr. z dne 16. apr. 1831 št. 2511 zb. j. zak. in ukaz pravosodn. min. z dne 28. nov. 1850 št. 15867).

Pristojbine pričam v kazenskem postopku določati in prisojati gre le sodniškemu uradnikom, ne pa uradnikom sodniške pisarne (uk. pr. min. z dne 16. jul. 1878 št. 7402).

§. 384. Zvedenci, kateri so pri sodišči za stanovitno postavljeni in za to vlečejo nagrado, morejo zahtevati samo povračilo tistih naprejšnjih troškov, ki so morebiti za oddajo mnenja potrebni bili in katere jim je prav izkazati. Drugi zvedenci dobivajo razen tega še pristojbino, katero jim sodišče preudarivši vse okoliščini odmeri. Kjer o tem dani propisi nič posebnega ne določajo, odmerja se ta pristojbina med enim in petimi goldinarji, a tedaj, kadar je za mnenje potreba znanstvenih, tehničnih

ali umetniških vednosti ali ročnosti, med dvema in dvajsetimi goldinarji. Za še večjo nagrado čez to je potrebno odobrenje sodnega dvora druge stopinje.

Glede pristojbin zdravniških zvedencev glej min. ukaz z dne 17. febr. 1855 št. 33 d. z.

Določanje in odmerjanje teh pristojbin je čin sodniške judikature (uk. pr. min. z dne 2. avg. 1889 št. 2081).

Razsodba kas. dvora: Proti določitvi zvedeniških pristojbin po sodnem dvoru druge stopinje ni nikake pritožbe in jo je toraj takoj zavrniti (z dne 1. maj. 1883 št. 4907).

§. 385. Tolmaču gre za izustni prevod pisma v tujem jeziku pisanega po petdeset krajcarjev, za pismen prevod pa po dva goldinarja od vsake pole.

Izinkoma, kadar je prevod posebno težaven, sme mu sodišče te pristojbine za polovico povišati.

Tolmaču, kateri se pokliče k sodnemu zaslišanju, pristoji za vsacega pol dneva po dva goldinarja pristojbine, a če mora zapisnik sam pisati, po tri goldinarje.

Kadar se uradniki pri tistem sodišči služeči ali pa za stanovitno in s plačo postavljeni zapri-seženi tolmači pokličejo k tacim opravkom, dolžni so ta dela zastonj opravljati.

§. 386. Ako pa morajo ravno omenjena službena dela opravljati zunaj kraja, kjer navadno prebivajo, tedaj imajo zvedenci in tolmači pravico tudi do povračila potnine in troškov za preživljenje, in sicer v javni službi stoječi po dotičnih splošnih ukazih, a drugi po določilih §. 383, ali vendar tudi pri manjši daljavi, nego je ondi povedana.

Vse te pristojbine je pa zvedencem in tolmačem, če je moči, precej po njih opravku izplačati, ali brez troška poslati.

V pismenem povabilu jih je opomniti, da se morajo za svoje plačilo v štirinajstih dnevih po od-

danem mnenji zadnji čas potegniti, ker bi sicer bilo izgubljeno.

§. 387. Troški za preskrbo obdolženca v preiskovalnem zaporu obsegajo troške za hrano, ležišče, kurjavo, svečavo, za potrebno napravo, kakor tudi za snaženje perila in druge obleke in troške za bolezen ali porod, ako bi kaj tacih bilo.

Bolezenski in porodni troški se posameznim zaprtim posebej v račun postavljajo, kakor se v resnici naberó; zastran vseh drugih preskrbenih troškov naj vsak sodni dvor druge stopinje za svoj okoliš vsako leto in kadar se cene prav znamenito premené, tudi po večkrat ustanoví, koliko gre za vsacega zaprtega na dan v ime preskrbe povrniti, ako se ni kak jetnik iz svojega imetja preskrboval.

Ako so v raznih krajih, kjer bivajo kazenska sodišča, prav veliki razločki v ceni živeža, sme se povračilo teh troškov za preskrbo raznim sodiščem v okoliši enega sodnega dvora druge stopinje različno ustanoviti.

§. 388. Troški za izvršitev kazenske sodbe, katere mora povrniti obsojenec, obsegajo pri kaznih na prostosti ne samo to, kar se je izdalo za preskrbo (§. 387), temveč tudi tisti delež troškov za stražo in upravo kaznilišča, kateri spada na vsakega kaznjenca v zaporu. Posebni ukazi uravnujejo, kako je odmerjati te troške.

Troški za izvršitev kake druge kazni ustanavljajo se za vsak slučaj posebej.

§. 389. Ako se obtoženec s kazensko sodbo krivemu spozna kacega kaznjivega dejanja, mora

se v sodbi ob enem izreči, da je on dolžan tudi troške kazenskega postopka povrniti.

Vendar naj sodni dvor tedaj, kadar je pravda šla za več kaznivih dejanj, troške zastran tistih dejanj, katerih obtoženec nij kriv spoznan, kolikor se dá, iz povračila odloči.

Ali dolžnost, povrniti troške, zadeva vendar pravokrepno obsojenega samo za njegovo osebo, in če bi bil umrl po tem, ko je sodba postala pravokrepna, njegovo ostalino; nikoli pa ne zadeva drugih oseb, katere so po zakonu ali vsled prevzete dolžnosti imele skrb za njega vzdrževanje. Od več so-deležnikov je vsacega posebej obsoditi v tiste troške, ki so se nabrali za njegovo preskrbo v preiskovalnem zaporu, za njegov zagovor, za izvršitev kazni, ali po posebnih dogodkih, ki so se pripetili samo pri njem, ali po njegovi posebni krivnji. V plačilo vseh drugih troškov kazenskega postopka je vse sokrivce in deležnike nerazdelno obsojati, ako sodni dvor ne najde posebnih vzrokov, s katerih to zavezo omeji.

Kako naj se glasi izrek o troških v sodbi glej ukaz min. z dne 9. jul. 1878 št. 7075 (zbirka normalij za graško nadsodišče iz leta 1887 stran 109).

Razsodba kas. dvora: Propis §. 389 al. 3 k. p. r., po katerem onih oseb, katere imajo sicer skrb za vzdrževanje obsojenega, ne zadene dolžnost povrnitve kazenskih troškov, obsega tudi troške za preskrbo obsojenčeve, dokler je v kazni (z dne 16. avg. 1887 št. 5817).

§. 390. Ako se kazenski postopek konča kako drugače in ne z obsodbo, nosi praviloma država dotične troške. Ako se je pa kazenski postopek začel na zahtevanje zasebnega obtožitelja ali po §. 48 zgolj na predlog zasebnega udeleženca, je tema po sklepu sodišča naložiti povračilo vseh troškov, kar se jih je vsled njihovega pogona nabralo.

Za tiste posebne troške, ki se napravijo vsled tega, da se je kdo poprijel rednega pravnega leka ali da je prosil za obnovo postopka, odgovoren je tisti, kateri se je pravnega leka poprijel ali kateri je omenjeno prošnjo vložil, ako je prvi ostal brez vsega uspeha ali če je ta prošnja bila odbita.

Državno pravdnništvo se ne more nikoli v povračilo troškov obsoditi.

Ako se je slednjič kazenski postopek sprožil z vedoma storjeno krivo ovadbo, povračuje ovaditelj troške.

Razsodbe kas. dvora: Obtoženec ne zgubi pravice do troškov, ki mu jih je napravil zasebni obtožitelj s svojim postopanjem, če jih tudi pri ustni razpravi ni zahteval; kazenski sodnik more mu jih tudi na poznejšnje zahtevanje prisoditi; nikakor pa ne sme kazenski sodnik zavrniti ga gledé taciš troškov na civilnega sodnika (z dne 14. marc. 1883 št. 15169).

Kadar se vzklicuje zasebni obtožitelj, zadenejo njega vzklicni troški, ako je njegov vzklic bil brez vsega uspeha (z dne 15. maja 1884 št. 1857).

§. 391. Ali troški kazenskega postopka naj se od obsojenca samo toliko iztirjujejo, da mu to po sprevidu sodišča ne bode kratilo zaslužka niti branilo izpolniti svojih dolžnosti, ki jih ima gledé na povračilo škode izvirajoče in kaznjivega dejanja ali na preživljanje svojih ljudi.

Take osebe, katerim se ta čas, ko so v zaporu, nakazujejo preživljevalni prispevki, dolžni so iz njih povrniti troške za svojo preskrbo.

O tem, če se troški dadó potirjati ali ne, naj se kolikor bode moči precej pri sklepanji rabsodila izreče.

§. 392. V tistih slučajih, kjer se pritožba o troških ne more že tako podati s pravnim lekom vred, kateri je dopuščen proti sodbi, prosto je vsacemu, kdor misli, da mu je z rabsodilom ali z

naredbo kacega sodišča gledé troškov storjena krivica, o tem posebej pritožiti se pri sodnem dvoru druge stopinje.

Take pritožbe je pri sodišči, katero je na prvi stopinji razsodilo, najpozneje v štirinajstih dnevih podati in to sodišče naj jih s svojim mnenjem pošlje pred sodni dvor druge stopinje, kateri o stvari končno razsodi.

Po ukazu pravosodn. min. z dne 25. dec. 1884 št. 20637 pristoji tudi državnemu pravdniku ta pritožba.

Razsodba kas. dvora: V kazenskem postopku pri okrajnih sodiščih gre ta pritožba na sodni dvor prve stopinje (§. 481 k. p. r.) (z dne 16. okt. 1884 št. 5829).

§. 393. Kdor se je v kazenskem postopku poslužil zastopnika, mora praviloma plačati tudi troške tega zastopa, in to tudi tedaj, če mu je tak zastopnik bil uradoma postavljen.

Ako je bil pritožencu pridan zastopnik ubozih, morajo se temu, ako zahteva, potrebni in resnični gotovi troški in to iz državne blagajnice povrniti.

V tistih slučajih, v katerih je obdolženec, zasebni obtožitelj, zasebni udeleženec (§. 48) ali tisti, kateri je vedóč koga po krivem ovadil, sploh dolžan pravdne troške povrniti, morajo te osebe povrniti tudi vse troške za zagovor in zastop.

§. 394. Kadar pristoji zastopniku katere stranke nagrada, prepušča se svobodnemu dogovoru med zastopnikom in plačilo dolžnim, določiti jo, bodi sí da je obdolženec, zasebni obtožitelj ali zasebni udeleženec sam zastopnika izbral si, ali pa tudi, če je sodišče obtožencu postavilo zagovornika.

§. 395. Ako se stranka in nje zastopnik ne moreta dogovoriti o pristojbinah za zastop, na voljo je obema, prositi tisto sodišče, katero je bilo

pristojno za razsodbo na prvi stopinji, da ono te pristojbine določi; bodi si da je zastop zadeval vvodni postopek, glavno razpravo ali sestavo spisov. Vsled take prošnje naj sodišče zasliši nasprotno stranko.

Odmerjaje taka plačila sodni dvori niso vezani na nikako določno vsoto, ampak dolžni so pri tem pretehtavati bistveno zastopnikovo zaslugo, torej zlasti gledati na čas in trud, potreben za dobavo dokazil in za zastopanje sólo, in na gotove troške.

Zoper določbo pristojbin, kakor jo izreče sodišče na prvi stopinji, smeta se obe strani v štirinajstih dneh od dne vročenega sklepa pritožiti na sodni dvor druge stopinje, kateri o tem končno sodi.

Takisto je tudi ravnati, če se ne doseže dogovor o tem, koliko je troškov, kateri se po §. 393, odstavek 3, povračujejo.

Poglavje XXIII.

O zvrševanji sodeb.

§. 396. Vsacega obtoženca, katerega sodba oproščuje, je precej po oznanilu sodbe izpustiti iz zapora, če je bil zaprt; razen ako bi za to potrebno bilo ga še dalje priprtega imeti, ker se je kdo poprijel pravnega pomočka z odložno močjo, ali ker drugi zakoniti vzroki tako velevaljo.

§. 397. Vsako kazensko obsodbo je brez odloga zvršiti, brž kakor je gotovo, da zvršitve ne brani noben zakonit zadržek in zlasti noben pra-

vočasno in po za to upravičeni osebi poprijet pravni lek, kateremu zakon pripisuje odložno moč (§. 284, odstavek 3, §. 294, odstavek 1, §. 346). Ako so se v korist zaprtemu obtožencu pravnega leka poprijele take osebe, katere do tega nimajo pravice proti njegovi volji, dati je to na znanje obtožencu in poučiti ga, da se s tem izvršitev kazni odlaga. Isto naj se zgodi, kadar je dvomno, je li zaprti obtoženec privolil v to, da se mu zagovornik poprime pravnega leka. Zvršitev kazenske sodbe ukazuje, kolikor in kjer se v tem zakonu drugače ne določa (§§. 402, 405, odstavek 2, 407—409), načelnik tistega sodišča, katero je v tisti stvari razsodilo na prvi stopinji.

§. 398. Ako je na smrt ali v kako kazen na prostosti obsojen človek ta čas, ko je kazensko sodbo zvršiti, bolan na umu ali če je na telesu hudo bolan ali če je obsojenka noseča, naj se zvršitev odloži dotle, dokler ta stan ne prestane. Samo tedaj je kazen zvršiti tudi zoper nosečo, kadar bi do njenega poroda trpeči zapor za-njo bil težji od prisojene kazni.

§. 399. Kazenska sodba proti osebi, katera je v javnem uradu ali ima javno dostojanstvo, naj se precej, ko postane pravokrepna, na znanje dá nje neposrednjemu predstojniku.

§. 400. Tisti čas, kar ga je v kazen na prostosti obsojen človek prebil v zaporu po oznanilu sodbe na prvi stopinji izrečene, naj mu se toliko všteje v čas kazni, kolikor se je nastop kazni zakesnil po okolnostih od obsojenčeve volje nezavisnih, zlasti tudi s tem, da se je pravnega leka poprijel

kdo tistih, ki so imeli tudi proti njegovi volji to pravico. Omenjeni čas se razen tega slučaja tudi tedaj všteva, kadar je kak obtožencu na korist poprijet pravni lek tudi samo nekoliko uspeha imel.

Razsodbe kas. dvora: Tudi tedaj, kadar je v zaporu bivajoči in od prvega sodnika oproščen obtoženec po kasacijskem dvoru obsojen, vštetí mu je v čas kazni tisti čas, ki je pretekel od sodbe prvega sodnika (z dne 23. apr. 1885 št. 8540).

Na smrt obsojenemu potem pa pomiloščenemu pričinja se časna kazen na prostosti istega dne, katerega je izšla Najvišja odločba (z dne 14. jun. 1887 št. 154, v knjigi judikatov pod št. 36).

§. 401. Začetek zvršitve kazni na prostosti, katera nij daljša od šestih mesecev, sme se za nekaj časa tedaj odložiti, kadar bi, če se neutegoma zvrši, bilo nevarno za obsojenčev zaslužek ali za vzdrževanje njegove nedolžne rodbine, ter se ni bati, da bi ušel. Ta odlog sme sodni dvor prve stopinje v zboru štirih sodnikov, izmed katerih eden prvosedstvuje, poslušavši državnega pravdnika, k večjemu za šest tednov dovoliti. Daljši odlog sme sodni dvor druge stopinje na predlog sodišča prve stopinje s posebno tehtnih vzrokov dovoliti. Prošnjo za takšen odlog kazni je vpložiti pri sodišči prve stopinje, katero naj jo zavrne, ako se mu ne zdí predlagati dovolitev. Proti dotičnim razsodílom ni pravnega leka.

Zvršítev vojaški (brambovski) osebi prisojene kazni, katéra ne presega šestih mesecev, mora se na zahtevanje pristojnega vojnega (brambovskega) oblastva tedaj odložiti, kadar je obsojeni poklican v službo.

Zvršítev kazni na prostosti se ne sme pretrgavati.

Po ukazu pravosodn. min. z dne 24. jul. 1874 št. 9566 imajo pri razpravah o odlogu kazni, o poznejšem olajšanji kazni (§. 410 k. p. r.) in o pomiloščenju okrajna sodišča zastran tistih kazenskih reči, katere so se pri njih v prvi stopinji razpravljale, izpolniti iste naloge in stojé nasproti nad sodiščem (sodnim

dvorom II. stopinje) v istem razmerji, kakor gledé vseh drugih kazenskih reči sodni dvori prve stopinje.

Kadar gre za izvršitev kazni, kaki vojaški osebi prisojene, ter je po ukazu pravosodn. min. z dne 2. apr. 1876 št. 3693 zato treba dogovora z vojnim oblastvom, staviti so dotična vprašanja na dotično korno poveljništvo, v čigar okrogu je vojni oddelek ali vojna naprava obsojenčeva (naredba pravosodn. min. z dne 8. jan. 1885 št. 21764 ex 1884 in 15. junija 1885 št. 8049 J. M. V. B. št. 7 in 45 ex 1885).

§. 402. Ako vsled obsodbe obsojenec po zakonu izgubi plemstvo, pravico, biti ud občinskega ali drugih javne zadeve oskrbujočih zastopov, ali urad, službo, naslove, dostojanstva in redove, ali če časno izgubi volilno pravico ali pravico biti izvoljen v omenjena zastopstva ali če izgubi druge pravice in oblasti ali prejemke iz javnih blagajnic, tedaj mora kazensko sodišče prepis pravokrepne sodbe priobčiti tudi tistemu oblastvu, kateremu pristojé zastran tega potrebne naredbe.

Kadar se vsled kazenske sodbe mora katera v §. 158 omenjenih oseb zapreti, je nje neposredstvenemu predstojniku nemudoma vročiti prepis pravokrepnega razsodila (§. 83).

Državni pravdnik skrbi za to, da se propisi, dani zastran naznanil o izrečenih obsodbah, izpolnjujejo.

§. 403. Smrtne sodbe se izvršujejo prvo jutro po tistem dnevi, katerega je bilo obsojenemu razodeto, da se bode na njem kazen izvršila, ker ni pomiloščen. To se mu razodeva v sodnem poslopij vpričo enega prvosednika, dveh sodnikov in državnega pravdnika. Kazensko sodišče naj gleda na to, da izvršitev ne pride na nedeljo niti na praznik, niti na takšen dan, kateri je po obsojenčevi veri praznji dan, in da izvršitvi sploh ob določenem dnevi ne bode kacega zadržka.

Po tem oznanilu naj kazensko sodišče obsojencu pridá duhovnika njegove vere, če si ga sam ne izvoli, in naj mu, — ako bi potrebno bilo, — dopové, da zvršítve smrtne kazni ne more zavirati ni odklonitev pripravljati se k smrti, ni prošnja za milost, naj bi jo vložil, kdor si koli bodi.

Razen teh, ki so po svoji uradni službi v to poklicani, dopuščeno je k obsojenemu priti samo njegovim svojcem in pa tistim osebam, katere on sam želi videti ali ž njimi govoriti.

§. 404. Smrtna kazen se zvršuje med ozidjem jetnišnice ali v drugem ograjenem prostoru vpričo sodne komisije, katera mora biti sestavljena najmanj iz treh udov sodišča in enega zapisnikarja, po tem iz državnega pravdnika, sodnega zdravnika in duhovnika, ki obsojenca spremlja. Zagovorniku, županu in občinskemu zastopstvu tistega kraja, v katerega ozemlji se smrtna kazen zvršuje, naznani je kraj in ura zvršítve, da morejo biti pričujoči.

Uradnikom sodišča, državnega pravdníštva in varnostnih oblastev, potem najbližjim sorodnikom obsojenega je dopuščeno, biti pri usmrítvi pričujočim. Kolikor dopušča prostor, lahko se to dovoli tudi drugim spoštovanim možakom.

Kadar je smrtno kazen zvršiti na več obsojencih, naj se napravi tako, da ne more nobeden njih videti usmrítve drugega.

Kazensko sodbo je s kratko razložbo storjenega čina natisniti in po zvršeni kazni razdeliti.

Truplo usmrtenega je po noči na mestu zato določenem brez hrupa pokopati, sme se pa, če ne brani noben pomislek, izročiti njegovi rodbini, da

ga ona pokoplje, ako za to prosi. Tudi v tem slučaju sme pogreb samo na tihem biti in brez vsega blišča. Dokler mrlič nij odnesen, ne sme se razen zgoraj omenjenih oseb nikomur pristop na mesto usmrtitve dovoliti.

§. 405. Kaznjenci, kateri so zaradi hudodelstva obsojeni v ječo na več nego leto dni, imajo kazen prestati na tistih mestéh, ki se s posebnimi propisi v to določajo. Druge kazni na prostosti zvrševati je praviloma pri kazenskem sodišči, katero je sodbo na prvi stopinji storilo.

Državni pravdnik napravi, da se obsojenec oddá v kaznilnico ter ji priobči natančno razkaznico o obsojenčevih razmerah.

Zastran oddaje obsojencev v kaznilnice glej pravosodn. min. naredbo z dne 14 febr. 1885 št. 2406 in z dne 15. jun. 1885 št. 8649 (J. M. V. B. št. 17 in 45 ex 1885). Dalje posebej zastran oddaje kaznjencev v novo kaznilnico v Mariboru naredbo z dne 7. junija 1889 št. 2728 (J. M. V. B. št. 29 ex 1889). Ta kaznilnica ima dva oddelka: I. oddelak za celično in vkupno ječo in II. oddelak za mlade hudodelnike. V prvi oddelak oddajajo se vsi hudodelniki, katere sta sodna dvora v Celovci in Celji obsodila v več ko enoletno kazen na prostosti ne gledé na njihovo narodnost, potem v enako kazen obsojeni hudodelniki nemške narodnosti sodnih dvorov Trident, Bocen in Rovereto. Okrožno sodišče v Celji odda lahko z dovoljenjem državnega nadpravdníštva tudi hudodelnike v ječo od 6 mesecev do enega leta obsojene, v to kaznilnico. V drugi oddelak oddajajo se vsi mladi hudodelniki, kateri so po sodnih dvorih v Gradcu, Celovcu, Ljubljani, Celji, Leobnu in Rudolfovem bili obsojeni v najmanj enoletno kazen na prostosti ne gledé na njihovo narodnost, potem v enako kazen obsojeni hudodelniki nemške in slovanske narodnosti sodnih dvorov v Trstu in Gorici, slednjič enaki hudodelniki nemške narodnosti, obsojeni po sodnih dvorih v Trentu, Bocen-u in Rovereto. Pogoji pa je za vse te mlade hudodelnike ta, da 1) prisojeno jim kazen prestanejo pred končaním 21. letom in 2) niso bili še nikdar kaznovani zaradi hudodelstev ali pregreškov, ali zaradi prestopkov proti uravnosti, ali pa zaradi prestopkov iz dobičkarije ne več ko enkrat. Kdor je bil poprej že v kakí prisilni delavnici ali popravnici, ne more biti sprejet v ta oddelak.

Zastran priobčevanja razkaznic glej tudi min. ukaz z dné 15. jun. 1888 št. 91 drž. zak. spodaj pri §. 33 zvršitvenega propisa (I).

§. 406. Pri kaznih na prostosti, ki bi jih bilo zvršiti pri sodečem sodišči, sme sodni dvor druge

stopinje, če so ječe prenapolnjene, ali da se nepri-
merno veliki potni ali vozni troški prihranijo, ali
z drugih tehtnih vzrokov dovoliti, da se zvršijo
pri katerem drugem sodišču njegovega okoliša.
Kadar bi šlo za to, da se kazen zvrši zunaj oko-
liša sodnega dvora druge stopinje, dobiti je odločbo
pravosodnega ministra.

Glej naredbo pravosodn. min. z dne 22. marcija 1885 št. 5254
(J. M. V. B. št. 24 ex 1885); dalje ukaz istega min. z dne 24. febr.
1874 št. 2375 (zb. normalij za graško nadsodišče ex 1887 str. 109).

§. 407. Kadar je v kazenski sodbi izrečeno,
da se mora obsojenec po prestani kazni iz dežele
izgnati ali iz katere v državnem zboru zastopanih
dežel ali iz vseh odpraviti, naj državni pravdnik
to naznani deželnemu načelniku tiste dežele, v
katerem je óno kazensko sodišče.

Ako je kdo samo iz enega kraja ali okraja od-
pravljen, dati je to na znanje najnižjemu politič-
nemu in varnostnemu oblastvu.

Zastran naznanila obsodeb, da je dopustno kuga oddati v pri-
silno delavnico, glej naredbo pravosodn. min. z dne 18. julija 1885
št. 13069 (J. M. V. B. št. 48 ex 1885).

§. 408. Ako po kazenski sodbi zapade kako
blago, prodajavina ali oprava, ako je orodje ali
druge stvari uničiti ali razdejati, ako se po njej
obrt ali druge pravice in upravičenja izgubé, tedaj
se državni pravdnik podogovori s tistimi oblastvi,
v katerih področje segajo za to potrebne naredbe.

§. 409. Troški kazenskega postopka (§. 381)
in globe (kazni v denarjih) se iztirjujejo po pro-
pisih za to veljajočih.

Dotični propisi nahajajo se v naredbi min. z dne 11. febr. 1855
št. 30 d. z. Vsled ukaza pravosodn. min. z dne 15. avgusta 1881
št. 9788 so globe, ki se pobirajo na podlagi §. 47 zak. z dne 29. febr.
1880 št. 35 d. z. in §. 38 zak. z dne 29. febr. 1880 št. 37 d. z. kakor

tudi skupila za živali in stvari, ki so zapadle, oddajati davkarijam, katere jih imajo vračunjati na račun politične uprave.

§. 410. Ako se po tem, ko je kazenska sodba postala pravokrepna, najdejo zljajšujoči vzroki, katerih o času sklepanja sodbe še ni bilo ali za katere se takrat vsaj ni vedelo, in po katerih bi se bil ne sicer drug kazenski stavek uporabil, pa vendar očitno lajša kazen prisodila, naj sodni dvor prve stopinje (§. 401), prepričavši se o obstanku teh zljajšujočih vzrokov primerno zljajšanje kazni predlaga sodnemu dvoru druge stopinje, kateri o predlogu razsodi, poslušavši višjega državnega pravnika.

Proti odbitju na zljajšanje kazni namerjene prošnje ali tacega predloga nij pravnega leka.

Ako sodni dvor druge stopinje pristane na predlog, da bi se po kasacijskem dvoru odmerjena kazen zljajšala, naj ta predlog položi pred kasacijski dvor, kateri o njem konečno razsodi, poslušavši generalnega prokuratorja.

Glej ukaz pravosodn. min. zgoraj pri §. 401 k. p. r.

§. 411. Oduščenje ali olajšanje kazni, katero ni v zakonu ustanovljeno, pristoji edino cesarju.

Prošnje za milost nimajo odložne moči. Ako se v posameznih slučajih ne dadó posebna višja naročila, bode s tacimi prošnjami ravnati po naslednjih določilih.

Ako obsojenec po nastopu kazni prošnjo za milost podá načelniku kaznilnice ali uradniku poslanemu, kaznilnico ogledovat, naj se prošnja z načelnikovim izrecíom o dozdanjem vedenji prosečega kaznjenca in o tem, kakšnega zdravja je, odpravi na sodišče, katero je na prvi stopinji sodbo storilo (§. 401).

To sodišče, kateremu je pošiljati tudi vse druge prošnje za milost, naj prošnjo preudarja in jo zavrne, ako ne najde, da tehtni vzroki za zljajšanje ali odpuščenje kazni govoré. V nasprotnem slučaju jo položi s svojim nasvetom vred pred sodni dvor druge stopinje, kateri o tem, poslušavši višjega državnega pravdnika, ukrepa ter prošnjo ali zavrne ali s svojim nasvetom vred pred pravosodnega ministra položi. Kadar je kasacijski dvor o sodbi na podlogi §. 288, št. 3 ali §. 350, odst. 1, razsodil, tedaj je prošnjo za pomiloščenje priporočajoči predlog sodnega dvora druge stopinje odpraviti na kasacijski dvor, kateri, poslušavši generalnega prokuratorja razsodi, je li prošnjo zavrniti ali s priprošnjo pred pravosodnega ministra položiti.

Proti temu, da je katero imenovanih sodišč prošnjo za milost zavrnilo, ni nikake pritožbe.

Po ukazu pravosodn. min. z dne 4. marc. 1871 št. 2612 imajo sodna oblastva in državna pravdništva v slučajih, v katerih se jim je od ministerstva neposrednje naročilo, kak Najvišji milostni čin zvršiti, poročati najkasneje v 3. dneh neposrednje omenjenemu ministerstvu na kratko, navedši dan prejema ministerskega ukaza in dan izpuščenja pomiloščenega jetnika.

Poglavje XXIV.

O postopku zoper neznane, odsotne in ubežne.

I. Postopek zoper neznane, odsotne ali ubežne med vvodno preiskavo.

§. 412. Kadar storilec hudodelstva ali pregreška ni znan ali če ga ni moči postaviti pred sodišče, mora se vendar na predlog državnega pravdnika kakovost dejanja s propisano skrbnostjo in točnostjo pozvedeti. V tacih slučajih je postopek še le tedaj, kadar nij več nikakoršnih podatkov za

dalje pozvedovanje, ustaviti na dotle, dokler se ne zasledí ali najde storilec.

§. 413. Ako je kak odsoten, za katerega pa ni verjetno, da bi bil pobegnil, obdolžen hudodelstva ali pregreška, in če ni uvetov po §. 175 za to, da bi se izdalo zaporno povelje, ukreniti je samo, da se izsledi njegovo bivališče in še le takrat, ko se je to našlo ter on na prejeti poziv ne bi prišel pred sodišče, izdati je proti njemu privodno povelje, ali po okolnostih poprijeti se zoper njega naredeb, omenjenih v sledečem paragrafu.

§. 414. Ako je po okolnostih misliti, da je obdolženec pobegnil, ali če je kak odsoten hudodelstva ali pregreška obdolžen pod tacimi okolnostmi, katere bi po §. 175 opravičevale, zapreti ga, tedaj se je oblastvom, katerim je izročeno, hudodelstva in pregreške zasledovati in preganjati, v to, da obdolženca vjamejo, po okolnosti poprijeti hišnega raziskovanja, zaprosilnih pisem na druga oblastva, v katerih področji bi ga bilo morda mogoče najti, sodne potire ali iskalnih listov.

§. 415. Kadar je upati, da se sumljiv begunec s potiro dojde, imajo preiskovalni sodnik in v silnih slučajih okrajna sodišča in varnostna oblastva dolžnost, preganjati ga po ljudéh v to postavljenih, kateri naj dobodo odprta poverilna pisma. Oni pri tem niso omejeni na svoj okraj, marveč smejo to zasledovanje raztegniti do mej dežel, zastopanih v državnem zboru. Vsa sodišča in varnostna oblastva so dolžna potirnikom na pomoč biti.

§. 416. Iskalni listi se smejo proti ubežnim in takim odsotnim, katerih prebivališče je neznanó,

samo tedaj izdati, kadar so silno sumljivi kacega hudodelstva. Praviloma pristoji izdatba iskalnih listov svetovalstveni zbornici, a v silnih slučajah preiskovalnemu sodniku samemu.

Iskalni list je tudi izdati, kadar je zaradi hudodelstva zaprt človek iz preiskovalne ali kazenske ječe ušel.

Zoper take, ki so samo pregreška obdolženi, ne more se izdati iskalni list; ako je pa veliko na tem, da se isti primejo, lahko se popis njihove osebe priobči oblastvom s to zaprosbo, da, ako bi se tak človek našel, naznanijo to kazenskemu sodišču, katero je popis osebe izdalo.

§. 417. V vsakem iskalnem listu je imenovati hudodelstvo, zaradi katerega sum bije na obdolženca, tako natanko, kolikor je mogoče, popisati mu osebo in pristaviti zaprosbo, idočo na vsa sodišča in varnostna oblastva, naj ga začasno primejo in izročé. Iskalni listi naj se po danih propisih razširjajo in zlasti kar najbrže priobčujejo vsem okrajnim sodiščem, varnostnim oblastvom in nadzornim organom po okolici. Po potrebi je iskalne liste še dalje razširjati in kjer okolnosti tako kažejo, tudi po časnikih razglašati.

Kakor z iskalnimi listi, tako je postopati tudi s popisom in razglasom ukradenih ali uropanih reči, predmetov od storjene goljufije, od ponareje ali prenareje javnih upnih listov ali kovanih denarjev. Kadar se takšen popis tiče reči, ki imajo večjo vrednost ali ki so take, da je nadejati se, da se utegne z njegovim razglasom storilec sam najti, ali še dalje zlo ubraniti ali poškodovanemu odškodba zadobiti, sme se precej oznaniti. A pri

popisu popačenih javnih upnih listov ali novcev se mora to poprej naznaniti sodnemu dvoru druge stopinje in počakati, kaj on ukaže. Vsakdo ima dolžnost to, kar o popisanih rečéh zvé, precej naznaniti gosposki.

§. 418. Brž kakor minejo vzroki, s katerih je bil izdan iskalni list ali pa popis, naj se neutegoma preklic napravi.

§. 419. Odsotnemu ali pobegnivšemu obdolžencu, kateri izreče svojo voljo priti pred sodišče, ako mu se dá varni sprevod, sme minister pravosodja, prejemši mnenje višjega državnega pravdnika pri sodnem dvoru druge stopinje, v katerega okoliši je preiskovalno sodišče, podeliti ta sprevod morebiti proti varščini s to močjo, da obdolženec ostane zapora prost, dokler se ne storí sodba na prvi stopinji.

§. 420. Varni sprevod veljá samo za tisto hudodelstvo ali tist pregrešek, zastran katerega je podeljen. Izgubi pa svojo moč, če obdolženec, prejemši poziv, brez zadostnega izgovora k sodišču ne pride, če se na beg pripravlja, če se nadaljevanju preiskave odteguje s pobegom ali skrivanjem svojega prebivališča ali če ne izpolni katerega tistih uvetov, pod katerimi mu je bil podeljen varni sprevod.

II. Postopek zoper odsotne in ubežne po sklepu vvodne preiskave.

§. 421. Ako na konci vvodne preiskave obtožitelj napne obtožbo zaradi hudodelstva ali pregreška proti obdolžencu, katerega prebivališče je

neznano ali ni v nobeni v državnem zboru zastopanih dežel, je postaviti v to zagovornika ter vročiti mu obtožnico; on ima pravico, v osmih dnevih po tej vročitvi vgovor zglasiti in izvesti. V drugem veljajo določila XVI. poglavja tudi v tem slučaju.

Pravokrepno dejanje pod obtožbo je razglasiti in to, kadar gre za hudodelstvo, v obliki iskalnega lista.

Kadar se je nadejati, da bi se dala po veljavnih državnih pogodbah doseči izročitev obdolženca bivajočega v kaki vnanji deželi, naj se sodišče, poslušavši državnega pravdnika po propisanem potu obrne na tisto vnanje kazenskosočno oblastvo, v katerega okraji se nahaja obtoženec. Ako bi izročitev prečile kake težavnosti, naj se zaradi njih odprave po sodnem dvoru druge stopinje poroča na pravosodnega ministra.

Isto naj se zgodi, kadar obdolženec biva v kateri deželi ogerske krone ter bi se ondotna oblastva branila izročiti ga.

Ako se obtoženec pozneje sam dostavi ali če ga vjamejo, priobčiti mu je obtožnico in na vgovor storjeno razsodilo. Ako je obtožba že postala pravokrepna ter obtoženec v svoj zagovor pové kake okolnosti zahtevaje, naj se pozvedó, tedaj je postopati, kakor veleva §. 224.

III. Zaočni (neposlušni) postopek proti odsotnim in ubežnim.

§. 422. Po tem ko je obdolženec dejan pod obtožbo, naj kazenski postopek, če mu se poziv k glavni razpravi ne more vročiti, ker je z doma, dotle počiva, dokler ga ne zasačijo.

Samo če obtožitelj izrečno zahteva zaočni postopek, naj sodni dvor, pristojen za kazensko razsodbo, vpelje ta postopek z javnim pozivom.

§. 423. Javni poziv mora obsegati:

1. obtoženega ime in priimek, starost, rojstveni kraj, stan ali obrt in stanovališče, kolikor je vse to znano;

2. označenje hudodelstva z okolnostmi, od katerih je odvisen kazenski stavek;

3. naročilo obtožencu, naj v primernem roku, katerega je najmanj na mesec dni postaviti, pride k sodišči in se zagovarja o dejanji, katerega je obdolžen, ker bi se sicer proti njemu kakor nepokornemu po zakonu postopalo in bi se mu prepovedalo uživanje državljskih pravic.

§. 424. To javno pozivnico je v kraji, kjer se je hudodelstvo storilo, v poslopji sodnega dvora prve stopinje in tako tudi v stanovališči ali poslednjem bivališči obtoženca nabiti in po uradnem listu tiste dežele trikrat v primernih presledkih razglasiti. Po okolnostih se lahko stori, da bode tudi v drugih tozemskih in vnanjih časnikih natisneno. Vrhu tega je to pozivnico obtoženčevemu pooblaščenecu, ako bi kateri znan bil, varuhu ali zakonskemu družetu ali kateremu njegovih bližnjih sorodnikov posebej priobčiti. Razglašanje tega poziva oskrbuje obtožitelj.

§. 425. Ako obtoženec ne pride v roku, katerega poziv postavlja (§. 423), tedaj izreče svetovalstvena zbornica na obtožiteljev predlog, da je obtožencu za čas njegove odsotnosti uživanje državljskih pravic prepovedano. Začetju ali nadalje-

vanju kakò civilne pravde proti obtožencu od zdaj naprej ni na poti ta okolnost, da se o obtožbi zopèr njega sproženi še nij storila kazenskosodna razsodba.

§. 426. Ako obtoženec sam pride ali če ga pozneje zasačijo, tedaj je na obtožiteljev predlog dalje postopati po propisu XVIII. poglavja.

§. 427. Ako obtoženec k glavni razpravi ni prišel, sme glavna razprava v njegovi odsotnosti biti in storiti se sodba, vendar pod ničnostjo samo tedaj, kader gre za hudodelstvo, na katero je k večjemu petletna kazen na prostosti zapretena, ali za kak pregrešek, in če je obtoženec bil v vvodni preiskavi že zaslišan ter se je še njemu osebno vročil poziv k glavni razpravi. V tem slučaju se obtožencu sodba po sodniku v to določenem razodene ali v prepisu vroči. Ako to zaradi njegove odsotnosti nij mogoče, je sodbo razglasiti tako, kakor veleva §. 424.

Ako se pa glavna razprava v odsotnosti obtoženca ne more pričeti ali nadaljevati, ker zgornji uveti niso izpolnjeni ali ker sodni dvor meni, da brez obtoženca o stvari ni pričakovati popolnoma zadovoljujočega pojasnila, naj se postopa dalje po §. 221. Ako se privod obtoženca ne dá zvršiti, prosto je obtožitelju predlagati v §§. 423—426 popisani postopek; v §. 423 pod 3 omenjeni rok sme se v tem slučaju skrajšati na štirnajst dní.

Obtoženec lahko proti sodbi storjeni v njegovi odsotnosti, pri sodnem dvoru prve stopinje v roku, določenem za zglaševanje ničnostne pritožbe, vzdigne vgovor. Temu vgovoru je ugoditi, kadar se izkaže,

da je obtožencu neodvračen zadržek branil priti k glavni razpravi. V tem slučaju je določiti vnovič glavno razpravo. Ako obtoženec tudi pri tej izostane, šteje se, da je izpodbijana sodba njemu nasproti pravokrepna. O vgovoru razsoja sodni dvor druge stopinje v nejavni seji, poslušavši višjega državnega pravdnika. Ako on vgovor zavrne, tedaj obtoženec nima več pravnega leka proti sodbi. Ako se je obsojenec ob enem z vgovorom poprijel pritožbe zaradi ničnosti ali pa vzklica, ali če je z druge strani podana ničnostna pritožba ali vzklic, tedaj mora tisto sodišče, pred katero se po §§ 285 in 294 spisi polagajo, najpred o vgovoru razsoditi v nejavni seji, poslušavši državno pravdništvo, ter samo če se vgovor zavrne, vzklic ali pritožbo o ničnosti v preudarek vzeti.

Razsodbe kas. dvora: Zadostuje tudi, če je bil obtoženec tekom vvodnih pozvedeb zaslišan (z dne 12. oktobra 1880 št. 11.504, 24. jan. 1881 št. 11.836).

Obtožencu, ki izostane, ni zabranjeno poslati svojega zagovornika k glavni razpravi; vendar pa ima sodišče pravico razpravo preložiti in obtoženca osebno pozvati, ako se mu zdi potrebno (z dne 18. oktobra 1881 št. 11.023).

Če se obtoženec pri glavni razpravi, ki je bila vsled njegovega vgovora v novič določena, zopet obsodi, se mu z novo sodbo ne sme prisoditi ostrejša kazen, kakor je bila izrečena v prvi obsodbi (z dne 21. jun. 1888 št. 3543).

§. 428. Po neprihodu enega obtoženca in po zaočnem postopku vsled tega ne sme se zakasnevati postopek proti navzočim soobtožencem. Ako se v takih slučajih reči, ki utegnejo služiti v dokaz zoper obtoženca, lastnikom nazaj dadó, sme se le-tem naložiti dolžnost, da ta dokazila na zahtevanje zopet prinesó. Tudi je natančen popis nazaj danih reči spisom pridejati.

Poglavje XXV.

O naglosodnem (prekosodnem) postopku.

I. Vpeljava naglosodnega postopka.

§. 429. Naglosodni (prekosodni) postopek sme praviloma biti samo v takih slučajih punta, kadar ostala zakonita sredstva več ne zadostujejo, da bi se punt udušil. Izrecilo, da je naglo sodstvo neogibno potrebno, pristoji deželnemu načelniku dogovorno s prezidentom sodnega dvora druge stopinje in z višjim državnim pravdnikom.

Ali kadar je nevarnost v odlogu, ima tudi načelnik političnega okrajaega oblastva pravico, to izrecilo izdati po dogovoru s prezidentom sodnega dvora prve stopinje in z državnim pravdnikom.

§. 430. Razen tega slučaja sme se naglosodni postopek ukazati tudi tedaj, kadar se v posameznih ali več okrajih umor, razboj, zažig ali hudodelstvo javne posilnosti, omenjeno v §. 85 kazenskega zakona, s posebno nevarnostjo razširjajo. Rzsodba o potrebi naglega sodstva pristoji v takih slučajih ministru notranjih zadev po dogovoru s pravosodnim ministrom.

§. 431. Izrecilo, da naj nastopi naglosodni postopek, mora se po tistih občinah, za katere je ukazan, z bobnom ali trobento oznaniti in vrhu tega s priobčilom občinskim oblastvom, z oklicom na javnih mestih nabitim, po časnikih in kjer okolnosti tako nanesó, tudi po oznanilu s prižnice brez odloga vsem na znanje dati, ter sporočiti tudi generalnemu ali vojnemu in brambovskemu povelj-

ništvu tiste kronovine, da njim podložna vojna (brambovska) krdela zvedó.

§. 432. Razglas naglosodnega postopka je v slučaji punta združiti s poveljem, da naj se vsakdo zdržuje vsega puntarskega stekanja v trope, vsega podpihovanja k temu in vsake dotične udeležbe ter pokorí ukazom, po gosposki izdanim, da se zadušé ta hudodelstva, ker bi se sicer vsak, kdor se po njih oklicu zakriví tega hudodelstva, po naglem sodstvu sodil in kaznoval s smrtjó.

§. 433. Enako, kakor je v zgornjem paragrafu povedano, postopati je tudi pri oklicu naglega sodstva zaradi katerega v §. 430 naštetih hudodelstev. Po okolnostih more se oklicati naglo sodstvo tudi samo proti tistim, kateri bi eno ali drugo teh hudodelstev po določno popisanim posebnem načinu storili. V vsakem iz teh slučajev je zapretiti s smrtjo vsacemu, kdor bi tako hudodelstvo sploh ali na popisani posebni način storil.

§. 434. Po oklicu naglosodnega postopanja postaja sodni dvor prve stopinje, v katerega okoliši se je oznanilo, edino pristojen za vsa tista v njegovem okraji storjena hudodelstva, na katera sega naglosodni postopek po določilih §§. 432 in 433, in tako tudi za sokrivost in vsako kaznjivo deležnost v teh hudodelstvih, in to brez ozira na kako preiskovanje, katero utegne proti obdolžencu pred rednim sodiščem teči.

Ako je obdolženec storil več kaznjivih dejanj po različnih okrajih, ter bi vsled tega pristojna bila različna naglosodna sodišča, tedaj je edino pristojno tisto naglosodno sodišče, pred katero je

že bil postavljen ali kateremu ga je moči najprej izročiti.

§. 435. Sodni dvor prve stopinje kot naglosodno sodišče sodi v zborih iz štirih sodnikov, katerih eden ima prvosedstvo, s privzetim zapisnikarjem vred. Ono sme, kakor se vzvidi prezidentu, svoj sedež postaviti na katerem koli mestu tistega okraja, za katerega je naglo sodstvo oznanjeno, a to je neutegoma na znanje dati upravnemu oblastvu.

§. 436. Kakor je naglosodni postopek zaukazan, naj upravno oblastvo kar najhitreje mogoče poskrbi za to, da se od najbližjega vojnega poveljništva pošljejo vojaki, kolikor jih bode v varnost naglega sodstva potreba, da bode na mestu za naglo sodstvo določenem pripravljena potrebna uradska oprava, in da bodo pričujoči duhoven, sodni zdravnik, po tem rabelj in njegovi pomočniki, ter da ne bode nikacega zadržka izvršitvi smrtne kazni, ako bi se komu prisodila.

II. Postopek pred naglosodnim sodiščem.

§. 437. Državnega pravdnika pri sodnem dvoru prve stopinje ali za naglosodno sodišče nalašč odbranega úda državnega pravdnštva opravilo je, sprožiti naglosodni postopek proti obdolžencem. Pri tem je šteti za pravílo, da se pred naglosodno sodišče postavljajo samo take osebe, ki so bile ali pri dejanju prijete, ali pri katerih je za trdno pričakovati, da se jim bode krivda brez odloga dokazati dala.

Hudo bolni in noseče se ne smejo postavljati pred naglo sodišče.

§. 438. Naglosodno sodišče je pristojno odsojati tudi take osebe, ki stojé pod vojno sodno oblastjo, in vojna oblastva so dolžna izročiti jih temu sodišču, ako zahteva. Ako se take vojaške osebe privedó vjete civilnemu oblastvu, priobčiti je to najbližjemu vojnemu poveljništvu ter povedati mu obdolženega ime, rojstni kraj, domovinsko občino in vojaški značaj.

§. 439. Ves postopek zoper posamezne obdolžence mora od kraja do konca pred zbranim sodiščem in kolikor je mogoče, nepretrgoma teči. Obdolženca je takoj po vjetji pred naglosodno sodišče postaviti, ako državni pravdnik nij te misli, da je stvar napotiti na redni postopek, v katerem slučajih nij več dopuščeno izročiti ga naglosodnemu sodišču. Najdaljši trpež postopka proti posameznemu obdolžencu postavlja se na tri dni, in ta rok se računi od časa, ko je obdolženec bil pred naglosodno sodišče postavljen (§. 441).

§. 440. Postopek pred naglosodnim sodiščem je usten in javen. Obdolženec si lahko sam zagovornika izvoli; ako se te pravice ne poprime, mora mu sodišče uradoma imenovati zagovornika.

§. 441. Državni pravdnik začne razpravo s tem, da razloži obdolženca težeče dejanjske reči. Pri zasliševanji in prinašanji dokazil je sploh ozirati se na propise §§. 245—254.

Postopek bodi praviloma utesnjen na dokaz dejanja, zaradi katerega je vpeljan naglosodni postopek. Torej ni gledati na druga kaznjiva dejanja vjetega. Ako se ta dejanja preganjajo v rednem kazenskem postopku, tedaj naj se sodišče, odmerjaje kazen,

ozira na kazen, katero mu je naglosodno sodišče na prostosti prisodilo (§. 442, odstavek 2).

Postopek se po pozvedovanji o odškodbi ne sme zadržavati. Takisto naj se ne pušča sicer v nemar izsledovanje sokrivcev, vendar za-tega-delj ni odlagati sklenitve in izvršitve razsodila proti vjetemu.

Pó sklenenem dokazovanji naj državni pravdnik razvije podatke tega dokazovanja ter stori svoj predlog. Obdolženec in njegov zagovornik odgovorita na to, in ako se državnemu pravdniku zdí še kaj odvrniti, pristoji obdolžencu in njegovemu zagovorniku vsegar pravica poslednje besede.

§. 442. Na to stori sodišče v nejavnem posvetovanji, držéč se propisov danih v §. 17, 19 do 22, 258 in 267, sodbo, katera se naravnost po tem obdolžencu v javni seji oznani. Ako se enoglasno izreče, da je obdolženec kriv, naj mu naglosodno sodišče precej smrtno kazen prisodi.

Samo tedaj, kadar se je s smrtno kaznijo izvršeno na enem ali več najbolj kazni vrednih že dal ostrašilni zgled, katerega je potreba, da se povrne pokoj, sme naglosodno sodišče s tehtnih zljajšujočih vzrokov take, ki so se manj vdeležili, obsoditi v težko ječo od petih do dvajset let. Isto kazen je prisoditi takim, kateri še niso bili prestopili dvajsetega leta svoje dobe, ko so hudodelstvo storili.

§. 443. Kadar se pokažejo uveti v §. 259 omenjeni, naj naglosodno sodišče izreče, da se obdolženec oprošča, in naj takoj ukaže, da ga izpusté. Kadar naglosodno sodišče meni, da nij pristojno, kadar se smrtna sodba samo za to ne stori, ker ní soglasja vseh sodnikov (§ 442, odstavek 1),

ali kadar sicer ni mogoče v zakonitem roku treh dni dognati dokaza, da je obdolženec kriv, pa se vendar kažejo proti njemu silne sumnje, da je storil dolženo mu ali katero drugo kaznjivo dejanje, tedaj razsodi naglosodno sodišče, da je obdolženca izročiti rednemu sodniku, ter mora v tem slučaju ob enem skleniti, je li obdolženca še dalje v zaporu imeti ali izpustiti.

§. 444. O razpravi pred naglosodnim sodiščem je pisati zapisnik, kakor velevata §§. 271 in 272. Zapisnik naj podpišejo vsi sodniki in zapisnikar.

§. 445. Proti sodbam naglosodnega sodišča ni nikacega pravnega leka, in prošnja za pomiloščenje naj bi jo proti njim vložil kdor koli, nima nikdar odložne moči.

Smrtno kazen je praviloma zvršiti dve uri po oznanilu sodbe; samo če obsojenec izrečno prosi, sme se mu dopustiti še tretja ura, da se pripravlja k smrti.

III. Preklic naglosodnega postopka.

§. 446. Oblast, naglosodni postopek preklicati, imajo osebe v §§. 429 in 430 imenovane. Brž ko je minul vzrok, kateri je vpeljavo naglega sodstva provzročil, mora se preklicati in preklic vselej po javnih listih razglasiti.

Brž ko se naglosodnemu sodišču priobči, da je naglo sodstvo preklicano, prestane njegovo delovanje. Vse še tekoče preiskave in tako tudi tiste, v katerih so bile smrtne sodbe storjene a ne še zvršene, morajo se oddati rednim sodiščem, in letá morajo z njimi ravnati kakor z vvodnimi preiska-

vami. Z njimi je dalje postopati po splošnih propisih tega kazenskopravnega reda. Vse po naglosodnem sodišči izdane sodbe z razpravnimi spisi vred je v štirinajstih dnevih po preklicu naglega sodstva položiti pred višjega državnega pravdnika, kateri naj stavi predloge, kakoršni mu se vzvidijo primerni.

Ako pozneje nastanejo vzroki obnove postopka, je o tem pred rednimi sodišči po propisu XX. poglavja razpravljati.

Poglavje XXVI.

O postopanju zaradi prestopkov.

§. 447. Postopek zaradi tistih kaznjivih dejanj, katera so okrajnim sodiščem odkazana v preiskovanje in kaznovanje, ravná se v prvi vrsti po propisih, obseženih v pričujočem poglavji.

A v vseh tistih točkah, o katerih tukaj ni dan poseben propis, uporabljati je tista določila, katera veljajo za postopek pri hudodelstvih in pregreških.

Razsodba kas. dvora: Pri ponovljeni razpravi in razsodbi kake kazenske reči vsled pravnega leka, ki je bil le na korist obtoženčevo poprijet, ne sme okrajno sodišče obtožencu prisoditi ostrejšje kazni, kakor je bila izrečena v izpodbijani obsodbi (§. 293 al. 3 in 447 k. p. r.) (z dne 22. septb. 1887 št. 7691).

I. Obtožba.

§. 448. Opravke državnega pravdnništva zvršujejo organi, kateri se ukazoma za to določijo. V tem stojé oni pod državnim pravdnikom pri tistem sodnem dvoru prve stopinje, v katerega okoliši bivajo, izpolnjujejo njegove ukaze ter mu polagajo vsak mesec izkaz o kaznjivih dejanjih, ka-

tera so preganjali, in o uspehu svojih dotičnih naredeb (§. 31).

§. 449. Temu, ki je poškodovan po kaznjivem, uradoma preganjanem dejanji, dano je na voljo, pridružiti se kazenskemu postopku. Ako se uradnik, kateri je postavljen, da opravke državnega pravdnitva zvršuje, brani preganjati kako kaznjivo dejanje, sme zasebni udeleženeec sam storiti predlog za zakonito kaznovanje (§§. 451 in 457).

II. Redni postopek pred okrajnimi sodišči.

§. 450. Ako okrajno sodišče meni, da ni pristojno, ker gre za hudodelstvo ali pregrešek, naj to dá na znanje državnemu pravdniku pri sodnem dvoru prve stopinje ali pa zasebnemu obtožitelju (§§. 46 in 449). Ako pa sodni dvor prve stopinje ali katero višje sodišče stvar zopet okrajnemu sodišču odkáže, ne more je več to sodišče zaradi nepristojnosti od sebe odvrčati.

§. 451. Tu ni niti prave vvodne preiskave niti posebne razprave o devanji pod obtožbo. Dovolj je, da se sploh bodi pismeno bodi ustno predlaga zakonito kaznovanje.

Ako se sodniku ob enem privede obdolženeec ter le-ta priznava dejanje, katerega je obdolžen, ali če obtožitelj in obdolženeec oba h krati prideta pred sodnika ter so pri roci vsa dokazila za obtožbo in v zagovor, sme sodnik z obdolženčevo privolitvijo precej začeti razpravo (§. 456) in izreči sodbo.

Razen tega slučaja pa je postaviti dan za glavno razpravo, po tem ko se opravijo kake vvodne pozvedbe, ako bi se zdele potrebne.

§. 452. Pri vseh vvodnih pozvedbah naj se okrajni sodnik v obče drži propisov za preiskovalnega sodnika danih, vendar s temi le utesnitvami:

1. Začasno obdolženca prijeti, da se privede pred sodišče, je razen slučajev v §. 175, št. 2 in 3 omenjenih, dopuščeno samo tedaj, če se je obdolžencu izrečno ukazalo, da naj sam osebno pride pa ni pokoren bil temu ukazu. Potnikom je dovoliti, da svojo pot nadaljujejo, če se ni bati, da bi se s tem zaprečilo preiskovanje ali pa izvršitev sodbe.

2. Ako se obdolžencu pozivnica ne more vročiti, naj daljnje postopanje miruje dotle, dokler ga ne zasačijo. Iskalnih listov izdajati ni dopuščeno; nasproti pa se v važnejših slučajih sme popis obdolženčeve osebe oblastvom priobčiti (§. 416).

3. Preiskovalni zapor se sme samo v slučajih §. 175, št. 2 in 3 ukreniti. Taki zaprti ne smejo se zapirati skup z osebami, katere so zaradi hudo delstva v preiskavi ali kazni. Jed si lahko dajó zunaj jetnišnice pripravljati, če to hišnega reda ne moti.

4. Papirje tretjih oseb raziskovati in pisem zasezati ali odpirati ni dopuščeno.

5. Sodnih prič ni treba pri nikacem preiskovalnem činu.

6. K ogledu in sprejemu mnenja je dovolj privzeti po enega zvedenca.

7. Zapisnik pisati potrebno je samo pri tacih pozvedbah, katere se porabijo v dokaz pri glavni razpravi ter se v njej ne bodo ponavljale; v drugih slučajih je dosti, da zapisnikar ali tudi zaslišujoči sodnik sam ob kratkem zapiše bistveno vsebino tega, kar so zasliševane osebe izustile.

8. Zagovornik se uradoma ne pridaje.

§. 453. Priče se praviloma ne jemljó v prisego, ampak sodnik se lahko namesto prisega zadovolji s tem, da mu priča v roko seže.

Ako pa obdolženec tají in veljá prepričati ga z izustílom prič, morajo se, ako jim noben zakonit zadržek prisega ne zabranjuje, tedaj po propisu v prisego vzeti, če obdolženec njih zaprisežbo sosebno zahteva, ali če gre za prestopok zakona, katerega je kaznovati z zaporom za najmanj mesec dni ali najmanj s sto goldinarji globe, ali z izgubo obrta ali drugih pravic in upravičenj.

Uradniki in zapriseženi služabniki javne oblasti, ki pričajo o dejanjskih rečéh ali okolnostih, katere so zapazili, opravljaje svoj urad, naj se tedaj, — kadar njih izustila zadevajo predmete, katerih se je dotikalo njihovo uradno delovanje, — za priče zaslišavajo samo pod opominom na njih službeno prisego.

§. 454. Kadar razprava ne more po §. 451 biti precej ko je obtožba podana, pozove se obdolženec, če ni v zaporu, k glavni razpravi s pismenim poveljem, katero mora obsegati bistvene dejanjske reči njemu pripisovanega kaznjivega dejanja in to naročilo, da naj o postavljeni uri pride in dokazila služeča mu v zagovor s seboj prinese ali pa sodniku naznani za časa tako, da bode še moči pripraviti jih k glavni razpravi. Ob enem je pristaviti opominj, da se bode, tudi ako bi njega ne bilo, razprava vršila in sodba storila.

§. 455. Poziv je praviloma tako urediti, da obdolžencu ostane od njegove vročitve do glavne razprave najmanj štiri in dvajset ur prostega časa,

odšteví tisti čas, katerega potrebuje, da dojde do sodišča. A v silnih slučajih, pri neznatnih prestopkih zakona, in kadar obdolženec biva ondi, kjer ima sodišče svoj sedež, sme se ta rok tudi skrajšati. Samo na podlogi izkazanih znamenitih zadržkov sme se privoliti v predlog obdolženega, da se razprava preloži na drug dan.

Pod utesnitvami v §§. 39 in 40 omenjenimi, katere preudarja sodnik, prosto je obdolžencu, vzeti si zagovornika.

Kadar obdolženec ni zaprt, lahko se dá — ako neče sam priti. — pri razpravi zastopati po pooblaščenču, kateri mora posebno pooblastilo izkazati; vendar ima sodišče oblast, v vseh tistih slučajih, kjer se to za dozvedbo resnice vidi potrebno, ukreniti, da naj on sam pride. Osebe, — katere — ne vpisane v imenik zagovornikov — iz takih zastopanj delajo obrt, naj se ne pripuščajo za pooblašcence.

Razsodba kas. dvora: Ako se je ravnalo proti propisu, da je obdolžencu pustiti 24 ur prostega časa za pripravo k glavni razpravi, in ako je bil potem obdolženec obsojen, ni storil kazenski sodnik sodbe na podlogi kazenskega postopka opravljenega po propisih kazenskopravdnega reda v zmislu §. 1. k. p. r. (z dne 22. sept. 1887 št. 7499).

§. 456. Glavna razprava pred okrajnim sodiščem (§. 9) je pod ničnostjo javna, vendar z utesnitvami, ki so povedane v §§. 228—231. Kadar toži zasebni obtožitelj, tedaj se javnost izključuje, če obe stranki soglasno tako predlagata.

§. 457. Razprava se prične z razložilom obtožbe.

Na to se o njej zasliši obdolženec ali njegov pooblaščenec, ter se prinesó dokazi. Potlej se poslušata obtožitelj in zasebni udeleženec, kaj kateri

predlaga, a za tema obdolženec in njegov zagovornik, kaj odgovarjata. Obtožitelj lahko ostane pri samem predlogu, da naj se sploh uporabi zakon.

§. 458. Po dovršeni razpravi se takoj stori sodba, katero sodnik z nje bistvenimi razlogi oznani, in pod ničnostjo v zapisnik pristavi ali zapisniku priloži. Sodnik sme po skleneni razpravi izrek sodbe na naslednji dan odložiti. V drugem veljajo v XVIII. poglavji za glavno razpravo dani propisi tudi za razpravo pred okrajnim sodiščem.

§. 459. Ako obdolženec, da si kakor je treba pozvan, vendar ob določeni uri ne pride, sme sodnik, ako mu se zdí potrebno obdolženca zaslišati, pozvati ga, da sam pride, ali če se je to že zgodilo, dati ga pred se priversti. Razen tega se postopek precej začne, dokazi sprejmejo in potem, ko se je obtožitelj poslušal, sodba stori in oznani. Izostalemu obdolžencu vročiti je uraden prepis sodbe.

Razsodbe kas. dvora: „Horae legalis“ ne pozna kazenskopravdni red in obtoženec se ne more sklicevati nanjo (z dne 22. jun. 1882 št. 3197).

Vročiti se mora povabilo k glavni razpravi obdolžencu samemu (§. 79 k. p. r.) (z dne 22. sept. 1876 št. 8246).

Ako v povabilu ni bil naveden niti namen, zakaj je klican, niti čin, katerega se dolži, niti nasledki izostanja, se ne more obsoditi obtoženec, ki je izostal (z dne 9. dec. 1880 št. 7233).

III. Postopek s kazenskim nalogom (mandatom).

§. 460. Če kako javno oblastvo ali kaka v §. 68 kazenskega zakona omenjenih oseb proti obdolžencu v prostosti bivajočemu na podlogi svoje službene zapazbe ovadi kak prestopok zakona, za katerega je v zakonu zapreten samo zapor na največ mesec dni ali samo globa, sme sodnik, ako misli največ tri dni zapora ali največ petnajst goldinarjev globe prisoditi, na predlog uradnika, kateremu je

uradovanje državnega pravdnika izročeno, določiti zapadlo kazen brez poprejšnjega postopka s kazenskim nalogom.

§. 461. V kazenskem nalogu mora se povedati:

1. Kakšno je kaznjivo dejanje, po tem kdaj in kje se je storilo;
2. ime osebe ali oblasti, ki ga je ovadilo;
3. določena kazen in kazensko določilo, na katero se opira;
4. da je obdolžencu prosto, ako se mu zdi, da po kazenskem nalogu trpi krivico, v osmih dneh, po vročitvi naloga šteječ, svoj vgovor proti temu pri okrajnem sodišči (§. 81) pismeno ali na zapisnik zglasiti ter ob enem dokazila njemu v zagovor služega na znanje dati, da pa, ako v tem roku vgovora ne bode, kazenski nalog postane pravokrepen in da se bode proti njemu zvršil.

§. 462. Ako se v osemdnevnem roku vzdigne vgovor, nastopi redni postopek; v nasprotnem slučaju proti kazenskemu nalogu ni več pravnega leka; vendar se sme, kjer nastopijo uveti §. 364, št. 1 in 2, dovoliti povratek v poprejšnji stan.

IV. Pravni leki proti sodbam okrajnih sodišč.

§. 463. Proti sodbam okrajnih sodišč, ki so izdane zoper kakega pričujočega, je dopuščen samo pravni lek vzklica, in to na sodni dvor prve stopinje, v katerega okoliši je dotično okrajno sodišče.

§. 464. Vzklicevati se je moči:

1. Zaradi ničnostnih vzrokov, kjer je kateri;

2. zaradi izreka o krivnji in kazni, a zaradi poslednjega vendar samo pod uveti, ki jih omenja §. 283;

3. zaradi razsodbe o zasebnopravnih zahtevkih.

Razsodba kas. dvora: Ako pri vzklicni razpravi ni prišlo nič novih okolnosti in dokazil na dan in če je ostala neizpremenjena podstava, na kateri je odmerjal kazen prvi sodnik, ni upravičeno vzklicno sodišče še dalje lajšati kazni, katero je prvi sodnik izrekel itako že uporabivši pravico izvenrednega zljajšanja, ali izpremenjenja kazni (z dne 2. novembra 1882 št. 6353).

§. 465. Obtožencu na korist se sme vzklicovati on sam, njegov zakonski družec, njegovi sodniki v navzgori in nizdoljni vrsti, njegov varuh in sicer, ako je nedoleten, smejo se vzklicati njegovi starši in varuh tudi proti njegovi volji.

Dediči obtoženčevi, kateri niso v nikakem tu omenjenem razmerji do obtoženca, smejo se vzklica poprijeti ali ga nadaljevati samo zaradi odločbe o zasebnopravnih zahtevkih, ako bi jo sodba v sebi imela.

Na škodo obtožencu sme se vzklicovati samo obtožitelj in zasebni udeleženec, a le-ta samo zaradi svojih zasebnopravnih zahtevkov.

§. 466. Vzklic je zglasiti v treh dneh po oznani sodbi pri okrajnem sodišči.

Ako obtoženca ni bilo pri oznanitvi sodbe, je zglasiti vzklic v treh dneh po tem, ko se mu je na znanje dala.

Obtoženčevim svojcem omenjenim v §. 465 teče rok za zglasitev vzklica od tistega dne, od katerega začne teči obtožencu.

Zglasitev vzklica ima odložno moč.

Izpustitev oproščenega obtoženca iz zapora se pa zaradi vzklica državnega pravnika samo tedaj

odlaga, ako je bil vzklic zglašen precej pri oznanitvi sodbe.

Ako v kazni na prostosti obsojeni meni, da se mu ne zgodi krivica ne z izrekom o krivdi, ne z onim o vrsti kazni, nego samo z odmerjeno mu kaznijo, tedaj lahko že ta čas kazni nastopi. Isto veljá tudi takrat, ako se obsojenec ni vzklical ter je obtožitelj vzklic namerjen samo proti kazenski meri.

§. 467. Pritožitelj ima pravico, v osmih dnevih po zglašenem vzklicu, in če je pred to zglasitvijo ali po njej zahteval prepis sodbe, po njega vročitvi podati okrajnemu sodišču izvod vzklicnih razlogov ter morebiti tudi naznaniti nove dejanjske reči ali nova dokazila, povedavši natanko vse okolnosti, po katerih se dá presojati njih pomenljivost.

On mora, bodi si pri zglasovanju vzklica ali v vzklicnem spisu izrečno omeniti, katere točke razsodila (§. 464) da mu delajo krivico in katerih ničnostnih vzrokov se hoče poprijeti, ker se sicer sodni dvor prve stopinje naj ne ozira na vzklic oziroma na vzroke ničnosti.

Vzklic proti izreku o krivdi, obtožencu na korist poprijet, ima v sebi tudi vzklic zoper odmero kazni.

Ako se vzklic zglasí ustno, naj sodnik, kateri dela zapisnik o tem, pritožitelja posebej pozivlja, da natanko pové pritožbine točke, in naj ga poučí, kake pravne nasledke bi imelo, ako bi se opustila ta napoved.

Zakasnen vzklic ali vzklicni izvod naj okrajno sodišče zavrne.

Razsodbe kas. dvora: Če se v vzklicnem spisu trdi, da dejanje, opisano v obsodbi, po kazenskih zakonih ni prepovedano in da je zavrnil pred civilnega sodnika, je s tem v zmislu drugega odstavka §. 467 k. p. r. zadostno označen ničnostni vzrok §. 281 št. 9 lit. a k. p. r. (z dne 16. avg. 1877 št. 8832); zadostuje že sama trditelj pritožiteljeva, da ni kriv, in navedba stvarnih okoliščin in dokazil za to (z dne 3. marc. 1887 št. 13.872).

Vzklicevatelju, ki je že pri zglasitvi vzklica navedel kako točko svoje pritožbe, ni zabranjeno, da napove v izvodu še kako drugo točko ali kak drug ničnostni vzrok (z dne 12. maja 1875 št. 3515, 24. okt. 1883 št. 10.137).

Ker se izvod vzklica peča samo z izrekom o kazni, ni sklepati iz tega, da je vzklicevatelj odstopil od drugih točk, navedenih pri zglasitvi vzklica (z dne 21. marc. 1877 št. 14.708).

Tudi nasprotniku pritožiteljevemu ni zabranjeno, tekem vzklicnega postopka zaradi prestopkov navesti nove dejanske okoliščin ali nova dokazila (z dne 9. marc. 1887 št. 1752).

§. 468. Zaradi ničnosti se je proti sodbam okrajnih sodišč moči vzklicevati samo s katerega naslednjih vzrokov, namreč:

1. če okrajno sodišče ni bilo pristojno, ali ne prav zasedeno, ali če je kak zakonito izključen sodnik (§. 67 in 68) sodbo storil;

2. ako se je prelomil ali v nemar pustil kak propis, na katerega paziti zakon pod ničnostjo zapoveduje (§§. 120, 151, 152, 170, 271, 456 in 458), ali kadar je kateri v §. 281, št. 4 in 5 omenjenih ničnostnih vzrokov;

3. z vzrokov, povedanih v §. 281, št. 8—11.

Pod 1 in 2 omenjenih ničnostnih vzrokov moči se je poprijeti samo pod uveti, povedanimi v §. 281; ali tudi obtožitelj ne zgubi pravice, poprijeti se ničnostnega vzroka zato, ker nij zahteval razsodila okrajnega sodnika o kakem pogršku v obliki ter si ni pridržal pritožbe takoj po tem, ko mu se je to razsodilo odreklo ali pa oznanilo.

§. 469. Sodni dvor prve stopinje mora o vsakem vzklicu najpred v nejavni seji, poslušavši državnega pravdnika, posvetovati se ter vzklic takoj za-

vreči, ako se je vzklicala kaka taka oseba, katera vzklicne pravice sploh nima ali katera je nima v tem oziru, v katerem jo je porabila, ali katera se je te pravice veljavno odpovedala; ako je vzklic bil prepozno zglašen; ako tiste točke, proti katerim je namerjen, ali tisti ničnostni vzroki, zaradi katerih je poprijet, niso posamič in določno naznanjeni. Ako vzklic meri edino proti izreku o kazni ali o zasebnopravnih zahtevkih, tedaj razsoja sodni dvor precej tudi o stvari sami.

§. 470. V tem nejavnem posvetovanji naj sodni dvor prve stopinje tudi preudarja, so li po §. 467 napovedane nove dejanjske reči in dokazila važne ali ne. Zasliševanje novih prič in zvedencev je dopuščeno samo tedaj, kedar je videti, da se po njem lahko pokaže neresnica tehtnih dejanjskih reči, ktere je prvi sodnik imel za dokazane. Sodni dvor sme po okolnostih nove dokaze, in tako tudi dejanjske reči, iz katerih se izvaja kak vzrok ničnosti, po sodniku v to naročenem dati pozvedeti.

Vnovič se take priče in zvedenci, kateri so že v glavni razpravi pred okrajnim sodiščem bili zaslišani, samo tedaj izprašujejo, kadar se sodnemu dvoru zdí potrebno za to, ker ima bistvene pomisleke proti resničnosti dejanjskih reči, kakor so v sodbi prve stopinje ugotovljene. Razen tega slučaja naj sodni dvor jemlje svoji razsodbi za podlogo zapisnike na prvi stopinji narejene.

Ako se že v nejavnem posvetovanji pokaže potreba, ponoviti glavno razpravo na prvi stopinji, naj sodni dvor precej tako razsodi.

Razsodbe kas. dvora: Vzklicni sodni dvor ne sme prezirati za razsodbo važnih okolnosti, ki so v vzklicu na novo navedeni (z dne 29. dec. 1881 št. 10.475); celó na nove okolnosti, ki so p o

storjeni sodbi prvega sodnika nastopile, more se ozirati (na pr.: pri telesni poškodbi iz nepaznosti po sodbi nastopivša smrt poškodovanega) (z dne 12. febr. 1886 št. 14.209).

Glej tudi zadno razsodbo k §. 467 k. p. r.

§. 471. Kadar ni nobenega tistih slučajev, o katerih se govori v §. 469 in §. 470, odstavek 3, določiti je ročišče (sodni dan) v javno razpravo o vzklicu in sicer tudi, v kolikor meri vzklic proti izreku o kazni in o zasebnopravnih zahtevkih, in je pravočasno povabiti obtožitelja, obtoženca in tiste priče in zvedence, katere pozvati je bilo po §. 470 sklenjeno.

Obtožencu morajo z ozirom na daljavo, ki jo ima do sedeža vzklicnega oblastva, najmanj trije dnevi ostati prosti, da se more pripravljati na svoj zagovor.

Ako je obtoženec v zaporu, lahko se dá po zagovorniku zastopati, ako se sodnemu dvoru ne vidi potrebno v dozvedbo resnice dati ga pred se privedi.

I obtožencu i zasebnemu tožitelju je opomniti na povabilu, da bi se, tudi če ona izostaneta, o vzklicu po zakonu razsodilo z ozirom na to, kar je v vzklicnem izvodu povedanega.

Zasebnemu udeležencu je postavljeno ročišče na znanje dati s tem pristavkom, da mu je prosto priti.

Ako so te osebe imenovala sodišču zagovornika ali zastopnika, tedaj je povabilo temu poslati.

§. 472. Razprava pred vzklicnim oblastvom je javna po propisih §§. 228—231.

Začenja se s pismenim poročilom uda vzklicnega oblastva, katero naj ne obseza ni mnenja ni predlogov, temveč samo dejanjske reči slučaja, dozdANJI tek stvari, kolikor je potrebno v presojo po-

dane pritožbe, bistveno vsebino vzklicnega spisa in prepisne točke, katere se iz vsega podajó.

Vselej je brati tist del razsodila na prvi stopinji storjenega, kateri se nanaša na vzklicne točke, z razsodilnimi vzroki vred, in če se prvosedniku zdi primerno, tudi zapisnik, napisan o glavni razpravi na prvi stopinji.

§. 473. Na to je zaslišati priče in zvedence, če so kateri pozvani, in pa obtoženca, ako je sam pričujoč, in pri tem se je držati propisov, danih za glavno razpravo pred sodnimi dvori prve stopinje.

Na to se pozove tist, kateri je vzklic vpoločil, naj ga z razlogi utemelji, in za njim nasprotnik, če ima kaj odvrniti.

Obtožencu ali njegovemu zagovorniku gre vsakakor pravica zadnje besede.

Na to se umakne sodni dvor posvetovat se in sklepat.

§. 474. Kadar sodni dvor ne najde, da je vzklic kakor nedopústen ali neutemeljen zavrniti, niti izreči svoje nepristojnosti, tedaj razsodi v stvari sami po propisih za sklepanje sodeb sodnim dvorom prve stopinje veljavnih, ako ni v naslednjih paragrafih drugače ukazano.

Razsodbe kas. dvora: Ako se je opravitelj državnega pravičništva vzklical proti sodbi, ki je izšla več obtožencem nasproti, samo gledé enega obtoženca, ne sme vzklicno sodišče izpreminjati sodbe prvega sodnika na škodo drugih obtožencev, ko bi tudi pri vzklicni razpravi državni pravdnik tako predlagal (z dne 16. okt. 1874 št. 5732).

Tudi ni upravičen vzklicni sodni dvor dejanja, zaradi katerega je bil obtoženec pred okrajnim sodiščem preganjan, samo od zasebnega obtožitelja, presojeti iz stališča prestopka javni obtožbi odkazanega ter obsoditi obtoženca zaradi tacega prestopka (z dne 9. marc 1887 št. 15.291).

V zmislu §. 447 k. p. r. uporabljati so analogno tudi tukaj določila §§. 290 in 293 k. p. r. (z dne 12. januarja 1888 št. 12.830).

§. 475. Ako se sodba okrajnega sodišča s katerega v §. 468, pod 1 in 2 navedenih ničnostnih vzrokov ovrže, tedaj sodni dvor odkaže stvar v novo razpravo pred drugo okrajno sodišče svojega okoliša.

Ako je okrajno sodišče sodilo o dejanji, v katerem je hudodelstvo ali pregrešek, naj se na predlog državnega pravdnika sodba okrajnega sodišča ovrže ter napravi, da se vpelje zakoniti postopek.

Ako je okrajno sodišče gledé kake dejanske reči, na katero meri obtožba, po nepravem izreklo svojo nepristojnost, ali če obtožbe ni popolnoma rešilo (§. 281, št. 6 in 7), velí mu sodni dvor, poprijeti se razprave in sodbe, katera bodi v poslednjem slučaju utesnjena na nerešene obtožbine točke.

Razsodbe kas. dvora: Brez predloga državnega pravdnika ovreči sodbo iz vzroka, v drugem odstavku §. 475 k. p. r. navedenega, vzklicno sodišče ni upravičeno (z dne 22 okt. 1885 št. 8407).

V slučaju §. 475 drugi odstavek sme se sodba tudi brez določite sodnega dneva ovreči in vpeljava zakonitega postopka ukreniti (z dne 15. aprila 1882 št. 11.999).

Za sklep v zmislu drugega odstavka §. 475 odločilna je lahko tudi okolnost, ki je nastopila po sodbi prvega sodnika, n. pr. smrt kakor iz nepaznosti poškodovane osebe (z dne 12. febr. 1886 št. 14.209).

Zakonitim propisom ne zadostuje, ako vzklicno sodišče ukrene samo vpeljavo zakonitega postopka, ne da bi se sodba izrečno razveljavila; vendar pa daljnega postopka ne more motiti, če se je to opustilo (z dne 21. maja 1883 št. 15.617).

§. 476. V slučajih, omenjenih v §. 475, odstavku 1 in 3, je pa vzklicnemu oblastvu prosto, takoj ali v poznejši seji, ako treba ponovivši ali dopolnivši razpravo na prvi stopinji dovršeno in popravivši pravdno postopanje, ako bi se našlo pomanjkljivo, razsoditi v stvari sami.

§. 477. Sodni dvor naj se ozira edino na točke v pritožbo vzete, ter sme predrugačiti samo tiste dele prvosodniškega razsodila, proti katerim meri

vzklic. Ako se pa vendar o priliki vzklica po komer si bodi poprijetega prepriča, da je obtožencu na škodo kazenski zakon bil napačno uporabljen (§. 281, št. 9—11) ali da so isti vzroki, na katere se opira njegova enemu obtožencu koristna naredba, v prid tudi kateremu soobtožencu, kateri se nij vzkliceval, ali ne v tem oziru, naj sodni dvor postopa tako, kakor da je takšen vzklic bil vpoložen.

Ako je vzklic bil zgolj obtožencu v prid poprijet, ne sme mu sodni dvor prisoditi ostrejše kazni od one, katera je v prvi sodbi izrečena.

Razsodba kas. dvora: Ako se vsled pravnega leka, ki je bil le na korist obtoženca poprijet, razprava obnovi in o stvari v novič razsoja, ne sme okrajno sodišče izreči proti obtožencu ostrejše kazni, kakor mu je bila prisojena v izpodbijani sodbi (z dne 22. septb. 1887 št. 7691).

§. 478. Proti sodbi okrajnega sodišča, katera je bila po §. 459 izdana o izostanju obtoženca, sme le-ta v osmih dnevih po vročitvi sodbe vzdigniti vgovor pri sodečem okrajnem sodišči, ako mu poziv ni bil prav vročen, ali če more izkazati, da mu je neodvračen zadržek branil priti.

O tem vgovoru razsoja okrajni sodnik, zaslišavši popred obtožitelja. Ako ga zavrže, ima obtoženec pravni lek pritožbe do sodnega dvora prve stopinje, katerega mu je poprijeti se v treh dnevih. V tem slučaju sme obtožitelj s pritožbo, ako bi se utegnila zavreči, združiti vzklic, o katerem se postopa po določilih §§. 469—472.

Najde li okrajni sodnik ali vsled pritožbe sodni dvor, da je vgovor utemeljen, naj se ukaže nova razprava pred okrajnim sodiščem, pri kateri se, ako obtoženec pride, reč tako obravnuje, kakor je pisano v §. 457. Ako obtoženca k tej drugi razpravi

zopet ni, tedaj se čisla, da ni nikacega vgovora in da je izpodbijana sodba pravokrepna.

Razsodbe kas. dvora: Vzklicuje se lahko tudi že v vgovoru (z dne 2. nov. 1883 št. 8481); posebne zglastitve vzklica ni treba in propis §. 466 k. p. r. se tukaj ne uporablja (z dne 12. julija 1878 št. 5541).

„Reformatio in pejus“ pa je tudi tukaj z ozirom na §§. 290, 293, 295, 359 in 477 nedopustna in izključena (z dne 21. junija 1888 št. 3543).

§. 479. Proti sodbam sodnih dvorov prve stopinje o vzklicu, ki jim po §§. 463, 464 in 478 dojde, dopuščena je edino ničnostna pritožba do kasacijskega dvora v obrano zakona (§§. 33 in 292).

Glej razsodbo k §. 15 k. p. r.

§. 480. Obnova kazenskega postopanja se ravna po načelih postavljenih v XX. poglavji. O tem, je li dopuščati obnovo, razsoja okrajni sodnik. Ako jo odreče, odprta je samo pritožba do sodnega dvora prve stopinje, katero je v treh dnevih vložiti pri okrajnem sodišči.

V §. 362 kasacijskemu dvoru dodeljena oblast ne pristoji mu gledé prestopkov.

§. 481. Proti razsodilom okrajnih sodnikov, ako niso podvržena vzklicu, pristoji dotičnikom pravni lek pritožbe do sodnega dvora prve stopinje v treh dnevih.

Razsodba kas. dvora: Sodni dvor prve stopinje razsoja na zadnji stopinji, daljne pritožbe na sodni dvor druge stopinje ni (z dne 26. maja 1880 št. 6018).

V. Zvrševanje kazni.

§. 482. Kazni na prostosti naj se praviloma, ako sodni dvor prve stopinje v posameznih slučajih ne ukrene drugače, zvršujejo pri tistem okrajnem sodišči, katero je razsodilo na prvi stopinji.

Kadar se je še pred nastopom kazni podala prošnja za zljajšanje ali odpuščenje kazni (§§. 410 in 411) ter se ona opira na take ozira vredne okolnosti, katere so se pokazale še le po storjeni sodbi, se lahko z izvršitvijo kazni počaka, ako bi se sicer namen prošnje celo ali deloma obrezuspešil.

Kadar ima kak kaznjeneec, katerega je izpustiti iz kake kaznilnice, neposrednje po v kaznilnici prestani kazni kako kazen zapora prestati pri sodečem okrajnem sodišču, prositi in ukreniti je o pravem času, da se deleguje za to okrajno sodišče, ki je kaznilnici najbližje (ukaz min. z dne 16. febr. 1881 št. 2509).

Poglavje XXVII.

O kazenskem postopku v tiskovnih rečéh.

§. 483. Za postopek v tiskovnih kazenskih rečéh veljajo vsi propisi tega kazenskopravnega reda, kolikor se v naslednjih paragrafih ne določuje nič drugačnega.

§. 484. Kazensko sodstvo v tiskovnih rečéh pristoji izključno sodiščem. Če gre za prestopke, zvana so za razpravo in rzsodbo okrajna sodišča, a glede hudodelstev in pregreškov, storjenih po vsebini kake tiskovine, zvane so porote.

§. 485. Pristojen je tist sodni dvor prve stopinje, v katerega okoliši je storjeno hudodelstvo ali pregrešek, in tisto okrajno sodišče, ki je postavljeno v mestu sodnega dvora, v katerega okoliši se je storil prestopok; ako je ondi po več okrajnih sodišč, tisto izmed njih, kateremu se s posebnim ukazom sploh izroči kazensko pravosodje.

§. 486. Ako se kaznjivo dejanje stori z vsebino kake tiskovine, tedaj je, če se vé za kraj,

kjer je bila tiskana, in če ta kraj leži v ozemlju, za katero veljá ta kazenskopravdni red, vselej ta kraj imeti za kraj storjenega dejanja, a če tist kraj ni znan ali če leži zunaj ónega ozemlja, imeti je za to tist kraj tega ozemlja, v katerem se je tiskovina razširjala.

Ako bi v poslednjem slučaji bilo več sodišč pristojnih za eno in isto preiskavo, odloči med njimi prehitenje.

§. 487. Take tiskovine, ki se izdadó ali razširjajo proti propisom tiskovnega zakona, ali ktere je zaradi njih vsebine v javnem interesu preganjati, sme varnostno oblastvo zaseči bodi si neposrednje ali pa, če državni pravdnik tako ukrene.

V vseh drugih slučajih sme samo sodišče zasego ukazati na tožbo in v njej storjeni predlog zasebnega obtožitelja.

Proti zaukazu začasne zasege ni dopuščena posebna pritožba.

Ako varnostno oblastvo samo ob sebi ali po naročilu državnega pravdnika zaseže kako tiskovino, mora to državnemu pravdniku tistega kraja, kjer ima svoj sedež sodišče zvano za kazensko sodstvo, v štiri in dvajsetih urah naznaniti ter priložiti en primerek tiste tiskovine.

Razsodba kas. dvora: Ako zasebni obtožitelj odstopi od zatožbe pred pričeto glavno razpravo, se tudi ne more več vzdržati na njegov predlog storjena zasega (z dne 11. maja 1877 št. 1194).

§. 488. Ako je državni pravdnik ukazal zasego tiskovine, mora se v treh dnevih, od časa, ko mu se naznani, da je zasega zvršena, obrniti na sodni dvor prve stopinje, oziroma na okrajno sodišče (§. 485) za potrditev zasege.

V tistih slučajih, v katerih je varnostno oblastvo samo ob sebi zasego ukazalo, mora državni pravdnik v treh dneh, od dne prejetega naznanila, ukreniti, da se zasega ali po varnostnem oblastvu razveljavi, ali pa da se potrdi, kakor v prejšnjem slučaju.

§. 489. Sodišče naj v treh dneh izreče potrditev ali razveljavo zasege. Ako se potrditev ne izreče v osmih dneh po storjeni zasegi, niti teče kaka pritožba državnega pravdnika proti odreku potrditve, tedaj je zasega ugasnila in varnostno oblastvo naj na zahtevanje dotične stranke takoj stori, da se razveljavi.

Potrjena zasega ostane veljavna do dokončne razsodbe v glavni stvari (§. 490).

Vendar to, da se propisi §. 488 niso izpolnili ali da je zasega razveljavljena, ne brani daljnega kazenskosednega pregona.

§. 490. V osmih dnevih po potrjeni zasegi naj državni pravdnik, če se že ni zgodilo, bodi si predlog zastran vpeljave sodniške vvodne preiskave stori ali pa svojo obtožnico vloží (§. 91), ker sicer zasega ugasne ter jo je na zahtevanje stranke razveljaviti.

§. 491. Ako ugasne ali se razveljavi zasega, katero je varnostno oblastvo samo ob sebi ali po naročilu državnega pravdnika zvršilo, tedaj pristoji s to zasego poškodovanemu iz državne blagajnice povračilo dokazljive škode, vendar v slučaju izrečnega razveljavljenja samo takrat, kadar se pri tem spozna, da se zasega ne dá opravičiti ni po vsebini tiskovine, ni po zanemarjenji propisov obse-

ženih v tiskovnem zakonu. To pravico do povračila je treba v prvih štirinajstih dnevih pri sodišči izkazati, sicer je izgubljena.

Sodišče naj zaslišavši popred državnega pravdnika o tem razsodi pod pridržkom pritožbe, katero je vložiti v osmih dnevih.

§. 492. Ako se v vsebini kake tiskovine sicer najde učin kaznjivega dejanja, pa se spozna, da je vvodno preiskavo ustaviti, ali obtoženca oprostiti obtožbe, naj sodišče vendar po razmerji zakonov ukaže celoma ali deloma uničiti tiskovine, ki so bile za kaznjive spoznane, ter izreče prepoved, razširjevati jih dalje.

§. 493. Državni pravdnik sme, tudi ako ne vzdigne obtožbe proti nikaki določni osebi, v javnem interesu zahtevati, da sodišče razsodi o tem, ustanovi-li vsebina kake tiskovine kako kaznjivo dejanje, ter da v tem slučaju izreče prepoved, tiskovino dalje razširjati. O tem razsoja sodni dvor prve stopinje in če gre za prestop, pristojno okrajno sodišče, poslušavši državnega pravdnika v nejavni seji, a s takim razsodilom se ne predseguje v kazenski postopek, kateri bi se pozneje utegnil začeti proti kaki določni osebi.

Proti sodnemu razsodilu, katero je tedaj, kadar se izdá prepoved, na sodnem poslopji javno nabiti in po uradnem časniku razglasiti, sme vsak udeleženec v osmih dnevih po razglasu vzdigniti vgovor, o katerem razsoja sodišče v javni seji poslušavši državnega pravdnika in vgovornika.

Razsodbe kas. dvora: Resnična poročila o razpravah državnega zbora ali deželnih zborov se tudi po §. 493 k. p. r. ne morejo preganjati (z dne 20. julija 1882 št. 6827).

Razsodilo o izdani prepovedi daljnega razširjevanja tiskovine se razglašala le po objavi v uradnem listu in nabitji na sodnem poslopji; posebnega obveščanja stranke zakon ne ukazuje (z dne 7. jan. 1885 št. 14.795).

Vgovor je dopuščen tudi proti razsodilu, s katerim izreka sodni dvor druge stopinje, da ustanovi vsebina kake tiskovine kaznjivo dejanje; o takem vgovoru vrši se javna razprava tudi pred sodnim dvorom prve stopinje (z dne 1. jun. 1881 št. 1202).

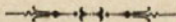
Javnost razprave o vgovoru izključevati samo za to, ker se sicer z njo obrezuspeši namen zasege, ni dopustno (z dne 23. apr. 1885 št. 3377).

Vgovarja pa lahko udeleženec proti razsodilu o vsebini tiskovine, kakor tudi o drugih s tem razsodilom združenih ukrenitvah (§§. 36 in 37 tisk. zakona §. 489 k. p. r.); ako se pritožuje le proti tem ukrenitvam, prosto mu je mesto vgovora poprijeti se le pritožbe, dane mu po §. 493 k. p. r. (z dne 6. jul. 1877 št. 6594).

Državni pravdnik nima pravice vgovora; pač pa mu je dana po §. 494 k. p. r. pritožba glede vseh razsodil na podlagi §. 493 k. p. r., tedaj posebno tudi proti razsodbi o vgovoru in o celi njeni vsebini (z dne 11. marc. 1880 št. 1114).

Ako je sodišče od več, po državnem pravdniku iz različnih ozirov za kaznjive označenih točk kake tiskovine, spoznalo le eno ali drugo za kaznjivo, prepoved daljnega razširjevanja pa vse eno izreklo za vsa vsebina tiskovine, ne more se iz tega vzroka odrekati državnemu pravdniku pravica pritožbe (z dne 26. aprila 1888 št. 1992).

§. 494. Pritožba proti razsodilom po §§. 487, 489, 491 in 493 izdanim gre po tem, kakor izhajajo ali od okrajnih sodišč ali od sodnih dvorov prve stopinje, v prvem slučaju na sodni dvor prve, v drugem slučaju na sodni dvor druge stopinje. Dalje pritoževati se ni dopuščeno.



Dodatek.

I.

Ukaz pravosodnega ministra

z dne 19. novembra 1873, št. 152 drž. zak.,

s katerim se po dogovoru z ministrom notranjih zadev izdaje propis v zvršitev kazenskopravdnega reda z dne 23. maja 1873, drž. zak. št. 119.

Po dogovoru z ministrom notranjih zadev ukazujem na podlogi člena IX. zakona z dne 23. maja 1873, drž. zak. št. 119, o vvedbi kazenskopravdnega reda tako:

Člen I.

Naslednji propis o zvršitvi kazenskopravdnega reda z dne 23. maja 1873 pride v veljavo ob enem s tem redom, torej — po dotični domenbi s c. kr. vrhovnim sodnim in kasacijskim dvorom — dne 1. januarja 1874.

Člen II.

Ob enem izgubé svojo moč vsa tista določila z ukazom pravosodnega ministra z dne 16. junija 1854, drž. zak. št. 165, izdanega navodila o notranjem uradovanji in opravljenem redu sodnih oblastev v kazenskospodnih zadevah in pa ukaza pravo-

sodnega ministerstva z dne 3. avgusta 1854, drž. zak. št. 201, o notranji uredbi in opravljenem redu državnih pravdništev, katera se tičejo predmetov, uravnanih z novim kazenskopravnim redom ali naslednjim zvršitvenim propisom, in tako tudi vsa tista mesta, kjer se navedena ukaza vzklicujeta na kazenskopravni red z dne 29. julija 1853.

Člen III.

Vsi drugi v cesarskih ukazih, ministerskih naredbah in razpisih obseženi ukazi in pouki, kateri so doslej poleg navodila kazenskim sodiščem in propisa državnim pravdnistvom bili merodavni za uradne čine organov v kazenskem postopku delujočih, ostanejo v toliko neizpremenjeni, kolikor jim ni izpodmaknena podloga, na katerej so bili osnovani, in kolikor niso predrugačeni po določilih novega kazenskopravnega reda in ukazov, izdanih v njega zvršitev.



Propis v zvršitev

kazenskopravnega reda z dne 23. maja 1873.

Prvi del.

Določila o uradnih delih sodišč v kazenskih rečéh.

I. Kar se tiče uredbe sodnih oblastev.

§. 1. Dokler stoji zdanja uredba sodnih oblastev razumeti je v zmislu kazenskopravnega reda pod imenom „sodni dvor prve stopinje“ deželna in okrožna sodišča, a pod imenom „sodni dvor druge stopinje“ višja deželna sodišča.

Pri tistih sodnih dvorih, ki imajo z odobrenjem pravosodnega ministra za kazenskopravne reči ločene oddelke, ki jih vodijo posebni načelniki, poklicani so ti načelniki zastran vseh uradnih dejanj, katera po kazenskopravnem redu pristojé načelniku (prezidentu) sodnega dvora prve stopinje.

§. 2. Stalne senate (§. 18 k. p. r.) naj načelnik sodnega dvora vsako leto sestavlja tako, da ti senati precej o začetku leta lahko delovati začnó. Načelniku ni zabranjeno iste sodnike določati za ude in namestnike v več senatih.

Nastavo v §. 12 in 13 k. p. r. omenjenih senatov, imena udov posameznih senatov, namestnikov in vrsto, po kateri ti nastopajo, razglasiti je z oglasom na sodnem poslopji nabitim ter naznanilo o sestavi višjemu deželnemu sodišču v dvojnem odpravku predložiti.

Prezident višjega deželnega sodišča položi po en odpravek teh naznanil in pa naznanilo o senatih, katere po §. 15 k. p. r. on sestavlja, pred kasacijski dvor.

Takisto je tudi brez odloga naznanjati, ako se med letom kaka premena naključí.

§. 3. Kadar se primeri, da je po zakonu z dne 23. maja 1873, drž. zak. št. 120, začasno porotam dejalnost ustavljena, je v tistih slučajih, kjer po §. 3 tega zakona treba sodeči zbor pomnožiti, senatom po §. 13, št. 1 k. p. r. postavljenim pridodati po dva stalna uda in namestnika.

Glej omenjeni zakon v dodatku pod II.

§. 4. Okrajni sodnik je v prvi vrsti poklican, da opravi tista uradna dejanja, katera kazensko-pravdni red okrajnim sodiščem odkazuje. Sme pa taka uradna dela pri okrajnem sodišči postavljenim sodniškim pomočnim uradnikom izročiti, da jih samostalno opravljajo, ako so zakonito sposobni za to. Sklepe o zaporu in izpuščenji iz zapora, poročila in zaprosila do drugih oblastev, naj se, če ni nevarnosti v odlogu, vsegdar predlagajo okrajnemu sodniku v odobrenje. Zastran vvodnega pozvedovanja in vvodnih preiskav utegne okrajni sodnik sodniškemu pomočnemu uradniku dati določna naročila ter naložiti mu dolžnost, da išče njegovega

odobrenja pri važnejših činih, kateri dopuščajo odlog.

II. O poslovanji pri svetovalstveni zbornici.

§. 5. Poslovne reči, ki dohajajo na svetovalstveno zbornico, sme nje prvosednik zborničnim udom kot poročevalcem v obdelovanje odkazovati.

V svetovalstveni zbornici sme tudi zunaj slučaja omenjenega v §. 113 k. p. r., kadar treba kaj ukreniti o naredbi kakega uda sodnega dvora, poslušati ta ud, predno se sklep stori.

Pismeno občevanje med svetovalstveno zbornico in sodnim dvorom kakor tudi posameznimi udi njegovimi godí se s podajanjem poročilne pole.

§. 6. Kadar načelnik svetovalstvene zbornice pri svojem uradovanji vidi potrebo kake naredbe, ki presega njegovo področje, naj to takoj priobči načelniku sodnega dvora.

Načelnik sodnega dvora sme vsak čas v seji svetovalstvene zbornice zahtevati pojasnil o tem, kako tekó poslovi.

§. 7. Svetovalstvena zbornica naj čuje nad tem, kako tekó vvodne pozvedbe in preiskave, po §. 12, odst. 2 k. p. r. okrajnim sodiščem izročene.

§. 8. Svetovalstvena zbornica sme okrajnim sodiščem, katerim je izročena kaka vvodna pozvedba ali preiskava, ukazati, da predložé spise, zlasti tudi v ta namen, da jih zastopnika obtožitelja ali obdolženca lajše pregledata, kjer in kadar imata to pravico.

III. K posameznim uradnim delom v kazenskih rečeh.

1. Ovade.

§. 9. Kadar se preiskovalnemu sodniku ustno podá ovada, narediti je o tem zapisnik ter ovaditelja zaslišati tako, da se daljnemu uradovanju dohode podloga. Uradna dela, katera ne dopuščajo odloga, smejo se opraviti celo predno se naredí zapisnik.

§. 10. Preiskovalni sodnik je dolžan, kadar uradujoč zvé okolnosti, ki pokazujejo na državnemu pravdniku še ne znano kaznjivo dejanje ali pa na še neznanega mu storilca, nemudoma to priznati mu.

2. Obtožiteljevi predlogi.

§. 11. Kjer koli je preiskovalni sodnik dolžan iskati razsodka svetovalstvene zbornice, ker se pomišlja pritrditi obtožiteljevemu predlogu, naj brez odloga napoti razsodek te zbornice.

§. 12. Okrajno sodišče je dolžno, državnemu pravdniku na zahtevanje naznaniti, kako stojí kazenski postopek zaradi hudodelstev in pregreškov, odgovoriti mu na dotična vprašanja ter poslati spise v pregled.

3. Dnevnik.

§. 13. Kadar začne pri sodišči teči kaka vvodna pozvedba ali preiskava zaradi hudodelstva ali pregreška, naj preiskovalni sodnik takoj napiše dnevnik.

Zastran prestopkov je dnevnik narejati samo tedaj, kadar se naberó še drugi spisi razen ovade, razpravnega zapisnika in sodbe.

Kadar se katera kazenska reč izločuje (§§. 57, 58 k. p. r.), naj se za izločeno stvar napravi poseben dnevnik ter naj se oba dnevnika vzklicujeta drug na drugega.

Da so se spisi izločili, to naj se zabeleži v dnevniku tiste kazenske reči, katera je prva tekla.

Ako se isti spisi potrebujejo v obeh kazenskih rečéh, smejo se, kjer ni izvirnikov, prilagati prepisi spisov.

4. Zapadni roki.

§. 14. V vseh tistih slučajih, v katerih je od izteka roka odvisna kaka sodna naredba, treba ta rok na tanko v zapisu imeti. Kadar ima zamujeni rok ta nasledek, da je jetnika izpustiti, in če je dvomno, kako ta rok računati, treba nemudoma obrniti se na svetovalstveno zbornico, da ona razsodi.

Kadar je državno pravdništvo zamudilo rok ter je vsled tega postopati po §. 27 k. p. r., naj se brez odloga reč naznani načelniku sodnega dvora.

§. 15. Ako se pri izločitvi kake kazenske stvari obtožitelj pozivlja, da oddá izrecilo v §. 57, odstavek 3 in 4 k. p. r. omenjeno, naj mu se za to določi kar je moči kratek rok.

5. Zapisniki.

§. 16. V zapisnikih je pripomniti sodišče, katero opravlja uradni čin, kaj je povod dalo k temu in o kateri uri se je začel. Ako se obdolženec dalj časa zaslišava, naj se omeni tudi čas, kdaj je dokončano zasliševanje.

§. 17. Ako na zapisnik zasliševani svojo ročno znamenje pristavi (§. 105 k. p. r.), naj zapisnikar pristavi ročnemu znamenju njegovo ime.

§. 18. Ako se k zasliševanju privzame tolmač, naj se najpred na eni strani zapisnika zapiše vprašanje v sodnem jeziku in spodaj dotični prevod od besede do besede, a na drugi strani odgovor v jeziku zasliševanega in spodaj njega doslovni prevod.

6. Sodne priče.

§. 19. Da se sodne priče na sodiškem sedeži sploh postavijo, to naj sodišča načelnik o pravem času poskrbi domenivši se, kjer bi bilo treba, z županom o izboru pripravnih oseb.

7. Imenik zagovornikov.

§. 20. Ako se osebam, v imenik zagovornikov vpisanim med letom odtegne pravica, kakor zagovorniki v kazenskih rečéh prihajati pred sodišče, naj višje deželno sodišče le-to vedeti dá kazenskim sodiščem svojega okoliša in kasacijskemu dvoru.

Ako se kdo pri sodišči oglasi za zastopnika v kazenskih rečéh, sklicujoč se na to, da je vpisan v imenik zagovornikov drugega višjega deželnega sodišča, tedaj sme sodišče zahtevati izkaz, da je res vpisan.

8. Pozivi.

§. 21. Poziv na obdolženca merjen je poočititi v spisih. Pozivnico pa vročajo praviloma uradni služabniki ali pa župani.

9. Zasliševanje obdolženca.

§. 22. Zaslišujoč obdolženca naj preiskovalni sodnik tudi pozve, kako bi se oškodovanemu dalo pomoči, da dobode povračilo svoje škode.

Ako obdolženec pri zasliševanju začne pripovedovati ali priznavati taka kaznjiva dejanja, katera

sodišču niso znana, mora se obdolženčevo izustilo tudi o teh dejanjih zapisati.

10. Zaprti.

a) Prigon obdolžencev.

§. 23. Sodni načelniki naj napravijo, da se jim brez odloga naznani, kadar koli koga primejo in v zapor priženó, in da se jetnik začasno vzame v pripor.

Da je kdo prignan, treba nemudoma na znanje dati sodniku, kateri tisto kazensko reč vodi, da mu bode moči, kar treba, o pravem času napraviti in kadar zakon kakemu uradnemu delu določuje rok, to v tem zakonitem roku opraviti.

Kadar koli koga prevzamejo v zapor, ako ne gre za zasebne ali subsidiarne obtožbe, treba to naznaniti državnemu pravdniku.

Kadar se zapre več oseb po §. 181 k. p. r., uporabljati je določilo §. 17 navodila za kazenska sodišča z dne 16. junija 1854.

Po §. 17 navodila za kazenska sodišča z dne 16. jun. 1854 št. 165 d. z. ima načelnik sodišča ukreniti, da se, kolikor je dopustno, zasliševanje vrši po več za izvrševanje sodniškega urada sposobnih uradnikov takrat, kadar zaradi velicega števila v isti preiskavi k sodišču prignanih obdolžencev en sam preiskovalni sodnik ne more zadosti hitro zaslišavati in posebno, kadar se je bati, da se o tem, katere osebe je dejati v preiskovalni zapor, v zmislu §. 154 (sedaj 181) k. p. r. ne bode moglo odločiti v treh dneh.

b) Obdolženčev zapor.

§. 24. Kadar koli se kdo sprejmlje v zapor, treba

1. zapisati natančen popis njegove osebe in obleke;
2. zaprtega in njegovo obleko na tanko raziskati;
3. vse, kar se pri jetniku najde, naj bodo pisma, denarji, orožje ali druge reči, s katerimi bi se

utegnil osvoboditi, sebe ali druge poškodovati, ali kar se najde od predmetov ali znamenj kaznjivega dejanja, odvzeti mu je, na tanko zabeležiti in v sodno hrambo dejati.

Pri uporabi ukazov danih v §. 58 navodila kazenskimi sodiščem z dne 16. junija 1354 o določevanju ječe, v katero je obdolženca sprejeti, naj se izpolnjujejo propisi §. 184 k. p. r.

Paragraf 58 zgoraj omenjenega navodila določa naslednje :

Pri določevanju ječe, v katero je obdolženca sprejeti, ravnati se je po propisih §. 164 (sedaj 184) k. p. r.

Določa pa to pri sodnih dvorih načelnik sodišča, ali pa tisti svetnik, kateremu je le-ta izročil nadzorovanje ječ, ako treba po prejšnjem sporazumu s preiskovalnim sodnikom.

Ako so ječe z jetniki prenapolnjene, naj sodišče išče na pravem mestu, da se temu v okom pride in ako treba naj na to dela, da se en del kaznjencev, ki imajo kazen na prostosti prestati pri sodišču, odda v kako drugo kaznilnico.

§. 25. Ako se proti obdolžencu ukrene preiskovalni zapor ter se obdolženec poučuje o tem, katerega pravnega leka mu je moči zoper to poprijeti se, naj se v zapisniku počiti, da se je to zgodilo.

§. 26. Preiskovalni sodnik naj ima posebni zaznamek o osebah v koluzijnem zaporu držanih ter naj naznani vsak slučaj, kadar komu takšen zapor ukrene in kadar ga zopet izpusti, sodišča načelniku.

Sodni načelnik naj skrbno pazi na to, da se v §. 190 k. p. r. določeni najdaljši čas koluzijnega zapora ne prestopi.

§. 27. Okrajno sodišče naj tedaj, kadar se kaka naredba o zaporu ne stori o pravem času, to naznani v slučaji §. 89, odst. 3 k. p. r. višjemu državnemu pravdniku ali svetovalstveni zbornici, v slučajih prestopkov pa državnemu pravdniku.

c) Zapisnik o zaprtih.

§. 28. O vseh zaprtih je imeti zapisnik.

Predelki tega zapisnika so:

1. Zaporedoma tekoče število, pod katerim se jetnik vpiše. To število teče nepretrgoma od začetka do konca vsacega leta. Konci leta je tiste, ki ostanejo v zaporu, prepisati v zapisnik prihodnjega leta po redu, kakor so stali v prejšnjem in začeti je številno vrsto zopet od kraja;

2. dan, katerega je kdo v zapor prevzet;

3. ime oblasti ali javnega organa, po katerem je oddan v zapor;

4. zaprtega ime in priimek;

5. število ječe in posebne previdnosti ali opreznosti, katerih se je morebiti držati;

6. kako se jetnik v zapor vede;

7. kateri dan in kako je zapor minil.

d) Previdnosti pri jetnikih.

§. 29. Gotovine se jetniku ne sme pustiti ali dati.

Sodni načelnik določi, ali in pod katerimi previdnostmi se sploh smejo jetniku od zunaj prinašati oblačila, posteljina, živež in druge stvari. Ako se take reči donošajo, treba jih na tanko pregledati, predno se dajo v rabo.

Jetniku, obdolženemu hudodelstva, na katero je postavljena smrtna kazen, ali najmanj petletna ječa, smejo se vsegdar dajati samo take jedi, katere so bile v jetnišnici pripravljene.

§. 30. V §§. 186 in 187 k. p. r. za preiskovalnega sodnika dana določila naj v tistih slučajih, v katerih ne deluje preiskovalni sodnik, izpolnjuje

oni sodnik, kateremu je tista kazenska stvar izročena.

Določila teh paragrafov merodavna so tudi za uporabo zaukazov, ki jih §§. 76 in 78 navodila kazenskim sodiščem od 16. junija 1854 dajeta o občevanji jetnikov z duhovnikom in drugimi ljudmi.

Tu navedena §§. 76 in 78 navodila kazenskim sodiščem se glasita :

§. 76. Duhovniku, kateremu je izročeno dušno pastirstvo v jetnišnici, je o velikonočnem času in kadarkoli sicer njegova služba po posebnih, o tem danih propisih tako zahteva, dovoljen vstop v jetnišnico in pogovor z jetniki v pričo kakega pazniškega organa.

V kolikor in pod katerimi opreznostmi je duhovniku, katerega izvoli jetnik sam, dovoljen pogovor z njim, 'določa §. 166 (sedaj 186) k. p. r.

Spovedati se smejo jetniki duhovniku, ki je postavljen v jetnišnici za dušnega pastirja, vsakikrat, kakemu drugemu pa samo z izrečnim dovoljenjem sodnega predstojnika.

Spoved se vrši v nenavzočnosti jetniških paznikov, vendar se je pa tudi v tem slučaju poprijeti potrebnih opreznosti, da ne more jetnik uiti ali se s kom sporazumeti tako, da bi to utegnulo ovirati namen preiskave.

§. 78. Po §. 166 (sedaj 186) k. p. r. potrebno dovoljenje k pogovarjanju kakega jetnika z drugimi osebami pristoji načelniku sodišča, ali pa preiskovalnemu sodniku.

Pogovor vrši se naj praviloma v sodni sobi ali v uradni sobi jetničarjevi, v ječi sami pa le takrat, kadar stori telesni stan jetnika prvo nedopustno.

Samo v posebno važnih slučajih zaprošenega pogovarjanja z kakim bližnjim svojcem jetnika, čigar smrtno-nevarni stan mu ne pripušča priti k sodišču, sme načelnik sodišča, ako ni nobenega pomisleka, privoliti, da se vrši pogovor v kaki zasebni hiši in da se tje odvede jetnik z uporabo potrebnih opreznosti.

Sodna oseba, katera ima pogovor nadzorovati, naj je v važnejših slučajih vsaj z bistvenimi okolnostmi preiskave seznanjena.

e) Obiskovanje ječ.

§. 31. O obisku ječ, opravljenem po sodnem načelniku, kakor veleva §. 189 k. p. r., narediti je zapisnik.

11. Hranjene stvari.

§. 32. Ako se kaj v sodno hrambo sprejme, mora dotično oznamenilo, na ovitku ali listkih s sodnim pečatom pritrjeno, določno poočiti kazensko stvar in zapisnik, h kateremu spadajo tiste

reči, kazaje na število vpoložilnega zapisnika in dnevnično številko.

V božjo službo posvečene reči, ako so v sodno hrambo prišle, ter jih nij nazaj dati tistim, katerim idejo, treba izročiti bližnjemu dušnemu pastirju dotične verske družbe.

12. Razkaznica.

§. 33. Razkaznico v §. 30 navodila kazenskimi sodiščem z dne 16. junija 1854 propisano naj po obrazcu I sestavi preiskovalni sodnik, a če nji bilo vvodne preiskave, prvosednik glavne razprave; v prvem slučaju naj prvosednik s svojim podpisom potrdi resničnost vsega, kar je vpisanega. Oddelek 2. predelka 7. naj ostane prazen ter naj ga o svojem času napolni oblastvo, pri katerem se kazni izvršuje.

Tu omenjeni §. 30 navodila kazenskimi sodiščem se glasi:

Glede izdajanja propisanih razkaznic in daljnega postopanja z njimi ravnati se je v prihodnje sploh po propisih, danih za nekatere kromovine z naredbo pravosodn. ministerstva z dne 6. marcija 1853 št. 44 drž. zakonika, z naslednjimi izpremenbami.

V §. 2 in 7 navedene naredbe državnim pravdnikom naložena prijava razkaznic varnostnim oblastvom je po propisih §§. 324 in 429 k. p. r. oskrbovati po sodnih oblastvih. (Glej §. 405 sedanjega k. p. r.)

Ako je obsojenec podanik kake tuje države, priložiti so razkaznici v dokaz o tem služeče listine v povrjenem prepisu.

Razkaznice o tistih obsojencih, pri katerih je kazni na prostosti izvršiti pri sodišču, ki je storilo sodbo na prvi stopinji, so izročiti jetničarju, kateri naj jih izpolni, kakor veva §. 3 omenjenega propisa, potem pa pred iztekom kazni predloži s potrebnimi opombami sodišču v daljno poslovanje.

Glej dalje ukaz ministerstev za notranje zadeve in pravosodje z dne 15. junija 1888 št. 91 d. z., kateri sledeče veva:

§. 1.

Sodni dvori prve stopinje imajo dolžnost, kadar koli koga obsodijo zaradi hudodelstva, pregreška ali prestopka — izuzemši prestopke proti varnosti poštenja, ki jih je samó na zasobno obtožbo preganjati, — ako se kazni ne izvršuje v kaznilnici, priobčiti ta čas, ko obsojenec nastopi svojo kazni, dvojniki (duplikati) razkaznice poli-

tičnemu okrajnemu oblastvu, v katerega uradnem okoliši biva sodišče, a če se tam, kjer ima sodišče svoj sedež, nahaja cesarsko policijsko oblastvo, temu policijskemu oblastvu ter priložiti izkazila o obsojenčevem domovinstvu, ako bi jih kaj bilo.

Politično oblastvo (cesarsko policijsko oblastvo), uradno porabivši razkaznico, dá jo, kadar je komu prisojena kazen na svobodi čez šest mesecev, nazaj sodišču, od katerega jo dopolnjeno vnovič prejme, ko obsojencu čas kazni izteče

Izkazila o domovinstvu naj politično oblastvo (cesarsko policijsko oblastvo) tedaj vrne sodišču, kadar mu se ne zdi ukazati ničesar o obsojenci, kaj naj bi se ž njim zgodilo po prestani kazni.

§. 2.

Okrajna sodišča naj o vsaki obsodbi v kako kazen zaradi prestopkov — izuzemši prestopke proti varnosti poštenja, ki jih je samó na zasobno obtožbo preganjati, — ta čas, ko obsojenec nastopa svojo kazen, priobčijo razkaznico po priloženem obrazci z izkazili o domovinstvu, ako bi jih kaj bilo, političnemu okrajnemu oblastvu, v katerega uradnem okoliši biva sodišče. Kadar sodišče biva v okoliši cesarskega policijskega oblastva, naj se o takih obsojencih, ki stanujejo ali so bili prijeti v policijskem okoliši, to priobčuje temu oblastvu.

Kadar je občina tam, kjer ima razsojajoče sodišče svoj sedež, poklicana prisojati komu odgon, naj sodišče, kadar se obsodba tiče osob, imenovanih v §. 1 zakona z dne 27. julija 1871 (drž. zak. št. 88), vrhu tega dvojniki razkaznice, pripodavši mu izkazila o domovinstvu, ako bi jih kaj bilo, dá ti občini, ter je to pripomniti v razkaznici, katera se pošlje političnemu oblastvu (cesarskemu policijskemu oblastvu).

§. 3.

Kaznilnice imajo dolžnost, o vsakem kaznjenci leto dni predno mu izteče čas kazni, a pri takih kaznih na svobodi, ki ne presežajo leta dni, ta čas, ko jim kaznjenca privedó, izročiti razkaznico političnemu oblastvu (cesarskemu policijskemu oblastvu) z izkazili o domovinstvu vred.

Kadar podaje občasne nasvete gledé pomiloščenja ali predlaga svoje mnenje o vpoloženi prošnji za milost, dolžna je kaznilnica, ako se dotični kaznjenci po ministerijalnem ukazu z dne 15. julija 1860, št. 18795, vvrsté v 1. kategorijo, ob enem izročiti razkaznico političnemu oblastvu (cesarskemu policijskemu oblastvu), na znanje dajoč vzrok priobčenja, da odloči, kako naj se postopa s kaznjencem, ako bi se zgodilo, da bode odpuščen.

Politično oblastvo (cesarsko policijsko oblastvo) uradno porabivši razkaznico vrne jo kaznilnici, od katere jo prejme nazaj, ko izteče čas kazni.

§. 4.

Ako je okrajno sodišče proti kateri osobi izreklo, da je dopuščeno držati jo v prisilni delalnici (popravnici ali poboljševalnici), treba je razkaznico, katera imej na sebi propisani vpis o tem, je li obsojenec takšen, da ga je moči držati v prisilni delalnici (poboljševalnici), priobčiti političnemu oblastvu (cesarskemu policijskemu oblastvu), ako se dá, še predno dotičnik nastopi kazen, in to, če se proti razsodilu ni poprijel pravnega pomočka, tedaj, kadar se razsodilo upravokrepi, a če se je poprijel pravnega pomočka, tedaj, kadar je le-ta podan, in v poslednjem slučaju naj se v svojem času političnemu oblastvu dá na znanje, kakšen uspeh je imel pravni pomoček.

§. 5.

Politično okrajno oblastvo naj razkaznice onih osob, ki imajo domovinsko pravico v njegovem uradnem okoliši ali za katere se ne more zvedeti, kje imajo domovinstvo, hrani po abecednem redu. Razkaznice drugih osob priobčiti je političnemu okrajnemu oblastvu, v katerega okoliši ta ali oni obsojenec ima svoje domovinstvo, da jih shrani.

Za tega delj naj cesarsko policijsko oblastvo izroči dvojniki razkaznice političnemu okrajnemu oblastvu.

Ako kdo zadobode drugo domovinstvo, odstopiti je razkaznico onemu političnemu oblastvu, v katerem okoliši je zadobil domovinstvo.

Politična oblastva naj domovinskim občinam dajo na znanje, kadar je kateri njihovih domovincev bil kaznovan.

13. Obveščenje državnega pravdnika o nastopu kazni.

§. 34. Nastop vsake po sodnem dvoru prisojene komu kazni na prostosti je priznani državnemu pravdniku; pri tistih obsojencih, katere je oddati v kako kaznilnico, mora mu se vrhu tega vročiti razkaznica in pa prepis sodbe in njenih razlogov.

Ako se kazen na prostosti odsedeva pri kakem drugem in ne tistem sodnem dvoru, kateri je izrekel dotično sodbo, treba je nastop kazni vedeti dati državnemu pravdniku sodečega sodišča.

14. Priznanilo obsodb.

§. 35. Priobčila o izrečenih obsodbah, katera sodišče daje po §. 402 k. p. r., naznanjati je državnemu pravdniku.

15. Priznanilo varnostnemu oblastvu.

§. 36. Tudi zunaj slučajev, naštetih v §. 7 ukaza z dne 5. marcija 1853, drž. zak. št. 44, naj se izrečena obsodba varnostnemu oblastvu priznaja tedaj, kadar se izrek storí na podlogi zakona z dne 10. maja 1873, drž. zak. št. 108, o policijsko-kazenskih določilih proti lenuhom in potepuhom.

Glej tudi določila zakonov z dne 24. maja 1885 št. 89 in 90 d. z. in z dne 27. maja 1885 št. 134 d. z. pod VIII. 2 in 3 in XI. prvega zvezka te zbirke in naredbo pravosodnega min. z dne 18. julija 1885 št. 13069 (J. M. V. B. št. 48).

16. Subsidiarna obtožba.

§. 37. V §. 48, števil. 2 in 3 k. p. r. ukazano obveščenje zasebnega udeleženca, da je državni pravdnik odstopil od daljega preganjanja, zgodi se po sodišču.

§. 38. Med spise, katere je po §. 154 navodila kazenskim sodiščem z dne 16. junija 1854 vpisavati v vpoložilni zapisnik, spadajo tudi predlogi zasebnih udeležencev o začetji vvodne preiskave (§. 48, št. 1 k. p. r.), njihova izrecila, da vzdržujejo obtožbo (§. 48, št. 2, 3 k. p. r.) in obtožnice, ki jih podajo.

Tu omenjeni §. 154 navodila vелеva: Razen pismenih vlog strank, od državnega pravdnštva podanih obtožnic, vzklicev in drugih posebnih pismenih vlog, v zapisnik vzetih ustnih ovad kaznivih dejanj, gledé katerih pri sodišču ne teče še nobena preiskava, dopisov in ukazov drugih oblastev, sodišču danih poročil — ne sme se v vpoložilni zapisnik vpisati noben spis ali sodni zapis, temveč oddati je vsak spis preiskovalnemu sodniku, da ga vpiše v dnevnik o preiskavi in priloži preiskovalnim spisom.

§. 39. Sodišče naj s priobčilom spisov priznani državnemu pravdniku vsako pognano subsidiarno obtožbo, dan glavne razprave o njej in konečno rešitev kazenske stvari.

17. Hranjenje spisov v registraturi.

§. 40. Med registraturne glavne razdelke, ki jih je po §. 167 navodila kazenskim sodiščem z dne 16. junija 1854 nasnovati, naj se spisi po sledečih razločbah porazdeljujejo:

A. Spisi o kazenskih rečéh, ki so se odstopile drugim oblastvom;

B. spisi o kazenskih rečéh, ki so bile dokončane brez glavne razprave;

C. spisi o kazenskih rečéh, v katerih je bila glavna razprava;

D. priobčila in dopisi drugih oblastev v kazenskih rečéh, ki se ne tičejo kazenskih slučajev tekočih pri tistem sodišči;

E. spisi, ki se tičejo jetništva;

F. spisi sodnega dvora kakor vzklicnega sodišča (§. 13, št. 2 k. p. r.)

18. Troški in globe.

a) Potnine porotnikov.

§. 41. Vsak porotnik, komur po §. 25 zakona z dne 23. maja 1873, drž. zak. št. 121, o sestavljanji porotniških imenikov, pristojí odškodnina, dobiva po 1 gold. avstr. velj. za vsako uro poti tje in nazaj.

Daljave se računijo takisto, kakor pri službenih potih sodnih uradnikov.

Plačujejo se naprej iz sodne zaloge kazensko-sodnih troškov.

Po ukazu pravosodn. min. z dne 26. aprila 1874 št. 2951 je porotniku, ki je izpolnil svojo dolžnost in čigar stanovišče je od sedeža porotnega sodišča oddaljeno več ko eno miljo (sedaj 7.5 kilometrov), odmeriti odškodnina po 1 gl. za vsako uro poti (hoda) tje in nazaj in sicer ne glede na morebitno železnično zvezo; pristoji pa mu ta odškodnina za eno porotno zasedanje (§. 297 k. p. r.) samo enkrat, ne gledé na to, ali je on samo enkrat, ali pa večkrat storil pot od stanovišča do porotnega sodišča in nazaj.

b) Troški kazenske zvršitve pri kaznih na prostosti.

§. 42. Troške zvršitve kazni na prostosti, kolikor po §§. 387 in 388 k. p. r. obsegajo izdatke za hrano, ležišče, kurjavo, svečavo, nabavo in čiščenje perila in obleke, po tem delež troškov za stražo in upravo kaznilišča, pripadajoč na posameznega kaznjenca, je za vse kaznjence določnega okoliša na glavo in dan enakomerno številkoma zaračunjati, vendar posebej za vsako vrsto kaznilišč, namreč za samostalne kaznilnice, za jetnišnice sodnih dvorov prve stopinje in zapornice okrajnih sodišč.

Troški bolezenski in porodni nasproti naj se računijo samo za posameznega kaznjenca, pri katerem jih je bilo, in vsegdar le v vsoti, kolikor se jih je res nabralo.

§. 43. Troške kazenske zvršitve, katere je na glavo in dan enakomerno zaračunjati, ustanavlja slednji samostalni kaznilnici od treh do treh let pravosodni minister, a jetnišnicam sodnih dvorov prve stopinje v vsakem okoliši višjega deželnega sodišča in zapornicam okrajnih sodišč v okoliši vsakega sodnega dvora prve stopinje jih ustanavlja vsako leto prezident višjega deželnega sodišča.

aa) Troški kazenske zvršitve za kaznilnice.

§. 44. Pri samostalnih kaznilnicah naj se v ta namen tako postopa:

Zračuniti je troške, kateri so se v treh zadnjih popolnoma preteklih koledarskih letih nabrali za preskrbo kaznjencev (hrano, ležišče, kurjavo, svečavo, nabavo ter čiščenje perila in obleke), za nagrado nadzornemu in uradniškemu osebju, za vzdrževanje poslopij in opravnih predmetov, po tem za priskrbo hišnih, pisarničnih in vseh družih potrebščin, kar jih zahteva čuvanje in upravljanje kaznilnice in dela kaznjencem naláganega.

Od tega se odbije vsa denarna vrednost, katero je v teh treh letih delo kaznjencev dalo, in vsoto, katera se po tem podá, deliti je s številom preskrbnih dní, kar jih je vso tisto dobo bilo.

Tako najdeni znesek predstavlja delež kazensko-zvršilnih troškov za prihodnja tri leta, kateri prihaja na vsacega posameznega kaznjenca na dan.

Vendar je drobce enega krajcarja, kar jih bode čez pol krajcarja, šteti za pol krajcarja, a če so manjši, puščati jih je čisto iz računa.

bb) Kazensko-zvršilni troški za jetnišnice in zapornice pri sodiščih.

§. 45. Pri jetnišnicah sodnih dvorov prve stopinje in pri zapornicah okrajnih sodišč naj se kazensko-zvršilni troški, kar jih prihaja na enega kaznjenca na dan, za vsako leto izračunajajo tako, da se vsota troškov, kar se jih je v popolnoma preteklem predzadnjem koledarskem letu pri vseh sodnih dvorih v okoliši dotičnega višjega deželnega sodišča, oziroma pri vseh okrajnih sodiščih v okoliši dotičnega sodnega dvora prve stopinje nabralo za plačo nadzorovalnemu in jetnišnično-uradniškemu osebju, za vzdrževanje prostorin v ječo namenjenih in opravnih predmetov, po tem za nabavo hišnih, pisarničnih in vseh drugih potrebščin, ki jih zahteva čuvanje in upravljanje jetnišnice (zapornice), razven tistih za kaznjencem nalágano delo, delí s številom vseh preskrbnih dní, kar jih je bilo v tistem letu, in tako najdeni znesek došteje vsakokratni po §. 387 k. p. r. za enega jetnika in en dan ustanovljeni preskrbnini.

Z drobci enega krajcarja je tu ravnati po propisu §. 44.

Ako se je kateri kaznjeneec za časa kazni rabil za dela v kaznilišči (jetnišnici, zaporu) vvedena, odbiti je od vsote kazensko-zvršilnih troškov zadevajočih ga po prvem odstavku tega paragrafa, v založno blagajnico oddani čisti dohodek njegovega dela, ki se računi po številu njegovih delovnih dní in po dnini v tistem kaznilišči navadni.

Ta odbitek pa ne sme nikdar prestopati kaznjencu v enakem razdobji odkazane trdno ustanovljene mezde (prezaslužka).

Vsled naredbe pravosodn. ministerstva z dne 10. febr. 1886 št. 24 d. z. glasi se §. 45 naslednje:

Pri jetnišnicah sodnih dvorov prve stopinje in pri zapornicah okrajnih sodišč treba je kazensko-zvršilne troške, kar jih prihaja na enega kaznjenca na dan, za vsako leto izračunjati tako, da se od vsote troškov, kolikor se jih je v popolnoma preteklem predzadnjem koledarskem letu pri vseh sodnih dvorih v okoliših dotičnega višjega deželnega sodišča, odnosno pri vseh okrajnih sodiščih v okoliših dotičnega sodnega dvora prve stopinje nabralo za plačo nadzorovalnemu in jetnišnično-uradniškemu osebju, za vzdrževanje prostorin v ječo namenjenih in opravnih predmetov, potem za nabavo hišnih, pisarničnih in vseh drugih potrebščin, ki jih zahteva čuvanje in upravljanje jetnišnice (zapornice), — razven onih za delovrško —, odbije skupna vsota čistega donosa, ki ga je priteh sodnih dvorih, odnosno pri okrajnih sodiščih dalo delo kaznjencev, ostanek deli s številom preskrbnih dni, kar jih je bilo v istem letu in tako najdeni znesek došteje preskrbnini po §. 387 k. p. r. za enega jetnika in en dan ustanovljeni.

Z drobci enega krajcarja ravnati je tu po propisu §. 44.

Ta način izračunjanja naj počenši od leta 1887 velja za ustanavljanje kazensko-zvršilnih troškov.

cc) Razglas kazenskozvršilnih troškov pri kaznih na prostosti.

§. 46. Znesek troškov, kateri je za vsako samostalno kaznilnico vsakokratno ustanovljen za enega kaznjenca na en dan, treba po državnem zakoniku razglašati.

Zneske nadnevnih kazenskozvršilnih troškov za sodne kaznjence je razglašati po deželnem časniku ter dotičnim sodiščem pismeno priznanjati.

dd) Izmera kazenskozvršilnih troškov pri kaznih na prostosti na podlogi prejšnjega kazensko-pravdnega reda.

§. 47. Po zgornjih paragrafih določene zvršilne troške je iztirjevati samo od tacihi kaznjencev, kateri so bili v kazen na prostosti obsojeni s sodbo

po kazenskopravdnem redu z dne 23. maja 1873, drž. zak. št. 119, izdano.

Od tistih oseb, katerim je kazen na prostosti naložena s sodbo po prejšnjem kazenskopravdnem redu storjeno, naj se iztirjavajo preskrbnine po dodanih propisih za leto 1873 ustanovljene, ako se sploh povračujejo.

c) Iztirjavanje troškov kazenskega postopka in kazenske zvršitve.

§. 48. Troške kazenskega postopka in zvršila naj dotle, dokler se drugače ne ukaže, sodišča po veljavnih propisih iztirjavajo.

§. 49. Pridržba svojine obdolžencev, katera je ob kazenskem postopku prišla sodišču v roke, v svrhu pokritja troškov tega postopka (§. 138 navodila kazenskim sodiščem z dne 16. junija 1854) zavisi od uvetov v §. 391 k. p. r. omenjenih.

Tu omenjeni §. 138 navodila se glasi:

Ako je o priliki preiskave prišla obdolženčeva lastnina v hrambo sodišča, sme se ista pod uveti §. 343 k. p. r. (sedaj §. 391 k. p. r.) pridržati v svrhu pokritja troškov kazenskega postopka. Vsako zavarovanje te vrste poočititi je v preiskovalnih spisih in v zapisniku troškov.

d) Globe (kazni v novcih).

§. 50. Globe iztirjavajo sodišča kakor doslej. Da se je globa s sodbo izrečena izplačala, to se naznanja državnemu pravdniku s priobčilom dotičnega spisa na vpogled.

§. 51. Globe, katere sodni dvori na prvi ali višji stopinji po §. 7 k. p. r. prisojajo, okrajna sodišča pa iztirjujejo, oddajati je za vsak slučaj posebej sodnemu dvoru prve stopinje, kateri dá prejemno potrdilo.

§. 52. O teh prejetih globah in izdanih zneskih je konci januarja vsacega leta dajati višjemu deželnemu sodišču po obrazcu II. sestavljen in s potrebnimi prilogami opravljen račun.

Kadar se ni nič prejelo ali izdalo, tedaj je nanzaniti, da ni bilo nič prejemkov ni izdatkov.

§. 53. Oskrbovanje prejetih glob in v §. 7 k. p. r. omenjena uporaba v podpiranje iz zapora izpuščenih je pri sodnih dvorih izročena komisiji, katera sestoji iz sodnodvornega načelnika, sodnika, komur je nadzor nad jetništvom izročen in državnega pravnika. Komisija ukreplje po večini glasov.

Pri okrajnih sodiščih naj te ukrenitve stori okrajni sodnik, poslušavši državnopravdniški organ.

Denarje hraniti pristoji vsakakor sodnemu načelniku.

§. 54. Podporščino je naklanjati pred vsem takim osebam, katere so brez pomoči, in od katerih se je nadejati, da bi se rade pošteno preživile.

V enakih okolnostih je iz preiskovalnega zapora izpuščenim dajati predstvo pred izstopajóčimi kaznjenci.

e) Smrtna sodba.

§. 55. Za zvršitev sodbe na smrt pristoji rabeljnu 25 gld. in vsakemu k temu potrebovanih pomočnikov njegovih po 5 gld. Vrhu tega pristoji mu, če se kazen zvrši zunaj njegovega bivališča, razen povračila za vožnjo, katere se mu je poslužiti, po 5 gold. na dan za hrano njemu in pomočnikom vkup.

IV. Razvidnost, prigled in nadzor.

1. Zapiski in kazala.

a) Okrajna sodišča.

§. 56. Okrajna sodišča naj pišejo kazalo (register) po obrazci III o ovadah zastran hudodelstev in pregreškov, katere jim dohajajo.

§. 57. O tekočih slučajih prestopkov naj se pri okrajnem sodišči piše kazalo po obrazci IV.

b) Sodni dvor prve stopinje.

§. 58. Na mesto obrazca glavnega kazala ukanega v §. 6 navodila kazenskimi sodiščem z dne 16. junija 1854 naj pride obrazec V.

Vrhu tega je pisati posebno kazalo o vseh vloženih obtožnicah po obrazci VI.

c) Svetovalstvena zbornica.

§. 59. Prvosednik svetovalstvene zbornice naj piše po obrazci VII. kazalo poslovnih spisov, o katerih se v zbornici poročuje. Vpisovanje v predelke naj se stori med sejo.

d) Prvosednik.

§. 60. Prvosednik glavne razprave pri sodnem dvoru prve stopinje in prvosednik porotnega sodnega dvora naj piše po obrazci VIII. kazalo o kazenskih slučajih, s katerimi je imel opraviti.

Kadar prvosednik porotnega sodnega dvora ni ud tistega sodnega dvora, naj načelnik sodnega dvora po dokončani sesiji izroči kazalo údu sodnega dvora, da izvede s tem zvezana uradna dejanja.

e) Sodni dvor kot vzklicno sodišče.

§. 61. Pritožbe in vzklice, ki proti okrajnim sodiščem dohajajo na sodni dvor kakor vzklicno sodišče, zapisavati je po obrazci IX.

2. Poslovni izkazi.

a) Okrajna sodišča.

§. 62. Okrajna sodišča so dolžna poslovne izkaze o svojem kazenskosodnem delovanju sestavljene po obrazci X. vsako leto in to v osmih dneh po izteku leta pošiljati sodnemu dvoru prve stopinje, kateri jih polaga pred višje deželno sodišče.

Skupnim vsotam izkaznega leta pristaviti so v vsakem perijodnem izkazu skupne vsote prejšnjega leta tar je tako s primerjanjem teh vsot v dotičnih rubrikah počítiti prirastek ali pa upadek (ukaz pravosodn. min. z dne 1. maja 1883 št. 5809).

§. 63. V §. 95 k. p. r. omenjeno mesečno poročilo o stanju vseh tekočih vvodnih preiskav naj okrajno sodišče daje s tem, da predloži izkaz po obrazci XI.

V ta izkaz je sprejemati tudi tiste vvodne pozvedbe, ki mu jih svetovalstvena zbornica po §. 12 k. p. r. izroča.

Svetovalstvena zbornica naj prejeti izkaz precej pregleda, kar je potrebno, zaukaže, in izkaz najdalje v osmih dneh vrne okrajnemu sodišču, katero ga sme vnovič za poročilo porabiti, dopolnivši vpise k že vpisanim slučajem in vpisavši kazenske slučaje, ki začno na novo teči.

b) Sodni dvor prve stopinje.

§. 64. Letne poslovne izkaze, katere so sodni dvori prve stopinje po §. 42 navodila kazenskim

sodiščem z dne 16. junija 1854 dolžni predlagati, sestavljati je po obrazci XII.

§. 65. Sodni dvori prve stopinje polagajo pred višje deželno sodišče po obrazci XIII. letne poslovne izkaze o svojem delovanji z ozirom na prestopke.

Kako je v posameznih točkah sestavljati te izkaze glej ukaz pravosodn. min. z dne 30. oktobra 1874 št. 12083.

c) Višja deželna sodišča.

§. 66. Višja deželna sodišča narejajo svoj poslovni izkaz o kazenskih rečéh po obrazci XIV.

d) Kasacijski dvor.

§. 67. Poslovni izkaz, katerega je vrhovni sodni dvor kot kasacijski dvor konci leta dolžan podati pravosodnemu ministru, naj se piše po obrazci XV.

Drugi del.

Določila o državnopravdniških uradnih delih.

Oddelek I.

O uradnih delih državnega pravdnštva pri sodnih dvorih.

O v a d e.

§. 68. Državni pravdnik naj ustne ovade, če meni, da so utrjene, pismeno zaznamenuje. Ako pa misli, da nimajo nobene podstave, naj ovaditelja o tem pouči, in če ta vendar pri ovadi ostane, naj jo na njegovo zahtevanje vzame na zapisnik.

§. 69. Ako državni pravdnik ovado zavrže (§. 90 k. p. r.), ne da bi se bile vršile sodne pozvédbe, naj tedaj, kadar je bil obdolženec prijet in sodišču

priveden, kadar treba stvari v sodno hrambo vzeti ali kaj drugega ukreniti, kar pristoji sodišču, letemu dá potrebna priznanila.

Vvodne pozvedbe.

§. 70. Ako državni pravdnik vvodnim pozvedbam povod dá, naj se v taci krajih, kjer bivajo deželno-knežja policijska oblastva, praviloma na-nje obrača.

On naznani samo splošno, v katerem oziru naj se vršijo vvodne pozvedbe, sme pa tudi dati določna naročila o posameznih uradnih dejanjih. Zlasti sme zahtevati, da se delajo zapisniki, in celo povedati posamezna vprašanja, o katerih želi zasliševanja.

Občuje naj se, kolikor je mogoče ustno; kar je sam ukrenil in kar se mu je priobčilo, naj si v važnejših slučajih zapisuje; pravico ima tudi, od zaprošenega oblastva taci zapisnikov zahtevati.

Kadar zapazi nepravilnosti, kadar se mu neopravičeno odreče pomoč ali kadar se stvar zavlačuje, naj se državni pravdnik obrne na oblastvo zaprošenemu nadstoječe ali na višjega državnega pravnika.

Ta določila veljajo tudi tedaj, kadar državni pravdnik za vvodne pozvedbe naprosi druga in ne deželno-knežja policijska oblastva.

Vvodna preiskava.

§. 71. Ako državni pravdnik stavi predlog za vvodno preiskavo, dolžan je po §. 92 k. p. r. določno in natanko zaznamovati osebe, proti katerim, in dejanja, zaradi katerih stavi ta predlog.

To naj se zgodi tudi takrat, kadar se v teku vvodne preiskave predlaga raztegniti jo na drugo dejanje ali na druge osebe.

§. 72. Tudi po tem, ko je vvodna preiskava že začeta, dolžan je državni pravdnik paziti na to, da se pripravi za tek preiskave potrebno gradivo. ter sme tudi za tega delj poprositi druga oblastva za podporo (§. 36 k. p. r.).

Obtožnica.

§. 73. Ako se obtožnica vloži proti več obtožencem, smejo se v odpravkih posameznim obtožencem izpustiti tiste obtožbine točke, katere se jih ne tičejo ni posrednje ni neposrednje.

§. 74. Ako zaprt obdolženec pred sodiščem izreče, da se odpoveduje vročitve obtožnice (§. 209 k. p. r.) ter zadovoljava s tem, da se mu prebere, sme se nje vročitev opustiti ter bode prebranje obtožnice, v zapisniku poočiteno, nadomeščalo vročitev obtožnice.

Razvidnost subsidiarnih obtožeb.

§. 75. Državnemu pravdniku naj bode vsak čas znano, kako stojé kazenske razprave, vršene na podlogi subsidiarnih obtožeb; dolžan je vsak tak slučaj, kadar nastane, in če se kazenska reč ne dožene v predhodnem postopku, vsako podano obtožnico in nje uspeh naznaniti višjemu državnemu pravdniku.

Kazensko zvršilo.

§ 76. Po §. 405 k. p. r. napravlja državni pravdnik, da se tisti obsojenci, katerim je kazen

v kaznilnici odsedeti, oddadó va-njo; o tem bode veljalo to-le:

Ako je obsojenec v prostosti, določi državni pravdnik z ozirom na okolnosti, je li obsojencu priti na ravnost v kaznilnico ali pa k sodišču. Storjeno naredbo in pa čas, do kdaj ima svojo kaznen nastopiti, priznaniti je obsojencu in tudi oblastvu, katero ga bode prevzemalo. Ako obsojenec tega naročila ne posluša, naj državni pravdnik napravi, da bode po sodišči prijet.

Gledé tistih obsojencev, kateri so v sodnem zaporu, naznani državni pravdnik načelniku sodnega dvora kaznilnico, v katero jih je odpraviti. Gledati je na to, da se obsojenci v enakih okolnostih v kaznilnico oddajó po tisti vrsti, po kateri so kaznen pri sodišči nastopili.

V vseh slučajih mora državni pravdnik kaznilnici poslati razkaznico s prepisom sodbe in razlogov (§. 34) vred.

Pri onih obsojencih, katere je sodilo porotno sodišče, pridejati je tudi prepis obtožnice onim spisom, ki se pošiljajo kaznilnici (ukaz pravosodn. min. z dne 16. marc. 1875 št. 3423).

Glej naredbo pravosodn. min. z dne 4. febr. 1890 št 2053 (J. M. V. B. št. 10), vsled katere je ženske kaznjence pred oddajo v žensko kaznilnico natanko preiskati, so-li noseče ali pa še imajo kako nalezljivo spolovilno bolezen.

Izgnanje iz dežele, odprava.

§. 77. Kadar se sodba glasi na izgnanje ali odpravo, dolžan je državni pravdnik poleg priznanila po §. 407 k. p. r. propisanega priobčiti to osrednjemu policijskemu listu.

Prodaja hranil.

§. 78. Državni pravdnik naj provzroči, da sodišče prodá stvari iz kazenskosodnih preiskav iz-

virajoče, kakor se veleva v §§. 377 in 379 k. p. r., ter čuje nad zvršilom.

O g l a s i.

§. 79. Priobčila važnih dogodkov osrednjemu policijskemu listu, po veljavnih propisih sodiščem naložena, naj državno pravdnitvo oskrbuje, kadar nastane potreba in se sodišče še ne bavi z dotično stvarjo.

Obdelovanje poslov.

§. 80. Kadar je po obilnosti poslov potrebno, sme državni pravdnik s privolitvijo višjega državnega pravdnika, nekaterim svojih substitutov prepušiti, da odkazane jim kazenske stvari samostalno vodijo; vendar ima tudi v teh slučajih dolžnost, sam na tanko pretehtati izrecilo o zavrženji kake ovade (§. 90 k. p. r.), vpoložitev obtožnic v slučajih poroti odkazanih in pa ničnostne pritožbe.

Vpogled v spise.

§. 81. Višji državni pravdnik ima pravico, vpogledovati v spise višjega deželnega sodišča in sodišč temu podstoječih, in tudi v zapisnike o njihovem posvetovanji. Ista pravica pristoji državnemu pravdniku do sodnega dvora prve stopinje in do okrajnih sodišč, kar jih je pod njim.

Mesečno poročilo.

§. 82. V mesečnih poročilih, katera je po §. 31 k. p. r. dajati višjemu deželnemu pravdniku, treba posebej povedati število kazenskih reči, katera so rešene po zavržbi ovade, in število onih drugače rešenih. Kar se tiče še tekočih kazenskih

reči, naj se o njihovem stanju poroča tako, da se posebej počiti število tistih kazenskih reči, o katerih se vrše vvodne pozvedbe, po tem tistih, katere so v vvodni preiskavi, dalje tistih, o katerih je podana obtožba in zadnjič ónih, o katerih je že bila glavna razprava. V slučajih večje važnosti je posebej razložiti, kako stoji katera posamezna kazenska reč.

Višjemu državnemu pravdniku se pridržava, ako vidi potrebo, zahtevati od državnega pravdnika tanjih razložeb o rešenih kazenskih rečéh ali o stanju še tekočih.

Zapiski o glavnih razpravah.

§. 83. Državni pravdnik naj si po obrazci XVI. o določenih glavnih razpravah in njih uspehu piše kazalo po zaporedoma idočih dnevih celega leta.

Naznanila okrajnih sodišč.

§. 84. Državni pravdnik je dolžan naznanila okrajnih sodišč o vvodnih pozvedbah, katere so po §. 89 k. p. r. zastran hudodelstev in pregreškov začela, v razvidnosti imeti in kadar je kdo v zaporu, čuvati nad tem, da se spisi o pravem času predlagajo.

Poslovni izkaz državnega pravdnništva.

§. 85. Letni poslovni izkaz, katerega so državni pravdniki po §. 22. ukaza državnim pravdništvom z dne 3. avgusta 1854 dolžni predlagati, sestavlja naj se po obrazci XVII, a statistični izkaz po obrazci XVIII.

Kako so posamezne rubrike tega izkaza izpolniti, določajo ukazi pravosodn. min. z dne 5. aprila 1875 št. 3644, z dne 29. maja 1881 št. 9268, z dne 22. nov. 1883 št. 5172, z dne 12. oktobra 1885 št.

18582, z dne 29. dec. 1888 št. 22492, z dne 16. marc. 1889 št. 5104
in 23. marc. 1889 št. 5769.

Poslovni izkaz višjega državnega pravdnštva.

§. 86. Višji državni pravdnik naj poslovni izkaz o svojem delovanji, katerega je dolžan dajati pravosodnemu ministru, osnuje po obrazci XIX.

Oddelek II.

O uradnih delih državnopravdnških organov pri
okrajnih sodiščih.

Državnopravdnški organi pri okrajnih
sodiščih.

§. 87. Poslove državnega pravdnštva pri okrajnih sodiščih opravljajo naslednji državnopravdnški organi:

1. Uradniki državnega pravdnštva;
2. v to določeni uradniki političnih in policijskih oblastev;
3. posebej imenovani državnopravdnški opravitelji in njih namestniki.

Pravosodni minister določa, po katerem izmed gori omenjenih načinov bode se državnopravdnška služba pri vsakem okrajnem sodišči posamič opravljala, in sicer ondi, kjer se uporabi sodelovanje političnih in policijskih oblastev po dogovoru z ministrom notranjih zadev.

Ö državopravdnških opraviteljih
posebej.

1. Imenovanje.

§. 88. Za državopravdnškega opravitelja ali namestnika mu moči je imenovati samo onega,

kdor državljsanske pravice popolnoma uživa in ima potrebno sposobnost ter je zaupanja vreden. On mora v kraji, kjer ima okrajno sodišče svoj uradni sedež, ali prav blizo njega redno prebivati in sodne jezike znati.

Imenovati ga pristoji višjemu državnemu pravdniku, kateri naj se poprej domeni z deželnim načelnikom.

Ako dotičnik stoji v javni službi, iskati je privolitve nadstojeeega mu oblastva.

Višji državni pravdnik ima pravico, državno-pravdniškega opravitelja vsak čas odpustiti iz službe brez navedbe razlogov, a odpuščenec nima pravice, proti temu pritoževati se.

Tako odpuščenega moči je vsak čas na novo imenovati v to službo.

2. Razpis mesta.

§. 89. Izpraznjena mesta sme višji državni pravdnik razpisati; ali v svojem izboru nij utesnjen na tiste osebe, katere so se na razpis oglasile.

Prošnje je vpologati državnemu pravdniku, kateri jih, kadar mine razpisni rok, s svojim mnenjem vred polaga pred višjega državnega pravdnika.

Sposobnost prosilcev presoajati je višji državni pravdnik poklican, kateremu je prepuščeno daljnih pojasnil, katerih bi potreboval, poiskati po primernem potu.

3. Službena prisega.

§. 90. Predno službo nastopi, imenovanec priseže prisego v obrazci XX. obseženo.

Zapriseguje ga državni pravdnik; sme pa zaprositi tudi okrajnega sodnika, naj ga on v prisego vzame.

Ta prisega se tako-le glasi:

Prisegam pri Bogu Vsemogočnemu in obljubujem na svoje poštenje in zvestobo, da bodem Njegovemu c. in kr apostolskemu Veličanstvu presvetlemu knezu in gospodu *Frančišku Jožefu Premu*, po Božji milosti cesarju avstrijskemu in kralju ogerskemu, kralju češkemu, dalmatinskemu, hrvaškemu, slavonskemu, gališkemu, vladimirskemu in ilirskemu, nadvojvodu avstrijskemu itd. in po Njem iz Njegove rodbine in krvi sledečim dedičem brezuvetno zvest in pokoren in da se bodem državnih temeljnih zakonov neomahljivo držal; prisegam, da hočem svojega urada dolžnosti vestno izpolnjevati: Tako mi Bog pomagaj!

4. Nagrada.

§. 91. Pravosodni minister določa, bode li državnopravdniški opravitelj za svoje službovanje dobival kako nagrado in koliko.

Nagrada se na zaprosbo višjega državnega pravdnika po prezidentu višjega deželnega sodišča nakazuje ter v mesečnih ali četrletnih obrokih po izteku dotičnega meseca ali četrletja izplačuje pri davkariji.

§. 92. Pravica do dovoljene nagrade se začanja prvega dne tistega meseca, kateri sledí po dnevu službenega nastopa. Ako se poslovanje končá, predno izteče dotični mesec po koledarji, tedaj ima državnopravdniški opravitelj samo pravico do razmernega dela mesečnine.

§. 93. Ako opravitelj izostane od službe pa se zaradi tega opraviči, ne ustavi mu se nagrada, če njegova nepričujočnost v enem letu ne trpi čez mesec dni.

Ako pa nepričujočnost dalje trpi ali če je ne opraviči, prestane nagrada za ta čas, dokler ne služi.

Kadar se državnopravdniški opravitelj brez navedbe vzrokov odpusti iz službe, tedaj mu pristoji nagrada za tist mesec, v katerem je bil odstavljen.

§. 94. Kadar gre komu nagrado ustaviti, naj višji državni pravdnik to brez odloga priobči prezidentu višjega deželnega sodišča ter mu priznani dan, od katerega naprej je izplačevanje ustaviti.

§. 95. Državni pravdnik ima oblast državno-pravdniškemu opravitelju v enem letu do 14 dni, višji državni pravdnik pa do šest tednov dopusta dati.

5. Uradne dolžnosti.

§. 96. Državnopravdniški opravitelji so dolžni urad, ki ga jim je vlada izročila, po svoji najbolji moči in s strogo vestnostjo opravljati, naročila svojih višjih na tanko izpolnjevati in zlasti uradno skrivnost strogo varovati. Gledé na svojo službo ne smejo od nikogar ni posrednje ni neposrednje darila jemati niti drugega dobička naklanjati si.

Ako pristopijo političnemu društvu, naj to naznanijo državnemu pravdniku.

Za državno-pravdniške opravitelje velja še posebej uradno navodilo, priobčeno po ukazu pravosodn. min. z dne 14. febr. 1874 št. 2191.

6. Disciplinarna kazen.

§. 97. Ako državno-pravdniški opravitelj svoje dolžnosti prelomi, sme mu državni pravdnik izreči izgubo nagrade do zneska ene mesečnine.

Proti takemu izreku moči je v osmih dnevih poprijeti se pritožbe do višjega državnega pravdnika.

Pritožbo je vpолоžiti pri državnemu pravdniku.

7. Globe.

§. 98. Ako je državno-pravdniški opravitelj muden, sme ga državni pravdnik poganjati z globami do 5 gold.

Pritožba ni dopuščena, vendar je globo zopet oporeči, ako se opravitelj dovoljno opraviči. Razen

tega sme državni pravdnik z ozira vrednih razlogov ukreneno globo odpustiti.

8. Odpust iz službe.

§. 99. Kadar nastopijo okoliščini, zaradi katerih bi državnopravdniški opravilej ne bi mogel doseči te službe ali če se zakrivi z velikim prelomom svoje dolžnosti, naj ga višji državni pravdnik precej odstavi.

9. Začasno namestovanje državnopravdnških opravilejev.

§. 100. Kadar se pri okrajnem sodišči opravi državnega pravdnštva za to ne morejo zvrševati, ker ta čas v to zvanega organa ni ali ker tacemu organu kak zadržek brani, ima okrajni sodnik oblast, v nujnih slučajih, da se ona dela opravijo, začasno za državnopravdnškega opravileja postaviti koga izmed svojih podstojnih sodnih uradnikov ali sposobnega uda izmed občinskega predstojništva tistega kraja, a če ni mogoče ni eno ni drugo, drugega zaupanja vrednega moža. V obeh poslednjih slučajih treba pozvanca zapriseči, ako že ni v državni družbi.

Ukrenjeno naredbo treba brez odloga državnemu pravdniku priznati.

Postopanje z ovadami.

§. 101. Državnopravdniški organi pri okrajnih sodiščih so dolžni, sprejemati vse dohajajoče jim ovade o tacih kaznivih dejanjih, katera se ne preganjajo samo in edino na zahtevanje udeleženčeve, in če jim se ustno povedó, zapisati si jih.

Ovade o prestopkih naj takoj izročé okrajnemu sodišču s predlogom, da naj se kaznujejo (§. 451

k. p. r.). Ako storilec ni znan, naj napotijo, kjer bi trebalo, vvodne pozvedbe po sodišči ali varnostnih oblastvih.

Ako pa menijo, da ni zakonitega vzroka sodnemu pregonu, naj ovado zavržejo zapisavši ob kratkem svoje dotične nagibe ter spise prilože mesečnemu izkazu, katerega polagajo pred državnega pravdnika.

Ako je v ovadenem dejanji po njih mnenji dobiti hudodelstvo ali uradoma preganjan pregrešek, naj ovado nemudoma odpravijo na okrajno sodišče (§. 89 k. p. r.).

Priznanilo zasebnim udeležencem.

§. 102. Ako državnopravdniški organi preganjanje odrekó, naj to zasebnemu udeležencu pisмено priznanijo (§. 449 k. p. r.).

Kako postopati, kadar se privedo jetniki.

§. 103. Brž ko se državnopravdniškim organom priobči, da je prestopka sumen človek ujet in priveden, naj nemudoma oddadó svoje predloge o pregonu ali pa izrecilo, da pregona ne predlagajo.

Kazenski nalog.

§. 104. Kadar nastopijo uveti v §. 460 k. p.^or. omenjeni, naj se predlaga izdanie kazenskega naloga brez predhodnega postopka.

Odstop od pregona.

§. 105. Državni pravdnik sme državnopravdniškim organom naložiti dolžnost, da od svojih po §. 451 k. p. r. stavljenih predlogov o pregonu

bodi v določno označenih slučajih ali tudi v vseh slučajih samo tedaj odstopijo, če on privoli.

Občevanje s sodišči.

§. 106. S sodiščem naj kolikor je mogoče ustno občujejo.

Predloge je pismeno vpomagati, ako jih ne posvedočuje sodišče.

Občujoč s sodiščem naj mu državnopravdniški organi vsegdar dolžno spoštovanje izkazujejo.

Pri določenih glavnih razpravah bodi jim sedež sodniku na desno, a kadar k sodišču kaj govore, naj vstanejo.

Dopisovanje.

§. 107. V pismenem občevanju pošiljajo državnopravdniški organi svojim višjim oblastvom poročila, drugim oblastvom pa pisma.

V odpravkih na stranke naj se držé oblik, kakoršne so pri javnih oblastvih v navadi.

Vpogled v spise.

§. 108. Državnopravdniški organi imajo pravico, vpogledovati v spise, kateri so pri okrajnem sodišči in se tičejo prestopkov.

Registratura.

§. 109. Državnopravdniški organi so dolžni spise, kateri pri njih ostajajo, zaznamovati z zaporednimi števili in po teh v red dejane, po letnikih v povezke zložene in pregledno popisane skrbno hraniti.

Kadar jim se uradno delovanje ustavi, morajo spise izročiti nasledniku.

Registraturni spisi.

§. 110. Državni pravdnik ima dolžnost, dati si v določnih dobah od državnopravdniških organov predložiti registraturne spise. On ukaže neporabne spise odločiti in uničiti, a druge spise, katerih državnopravdniški organi več ne potrebujejo, v svojo registraturo spraviti.

Komisijonalna uradna dela.

§. 111. Državni pravdniki naj državnopravdniškim organom pri okrajnih sodiščih dajo primerna naročila, če in v katerih slučajih se bodo osebno udeležili uradnih del, katera se zaradi prestopkov opravljajo zunaj kraja, kjer ima okrajno sodišče svoj uradni sedež.

Kadar so se državnopravdniški organi vsled teh naročil udeležili uradnih del zunaj sodnega sedeža, pristoji jim povračilo potrebnih potnih troškov in primerna odškodba za živež in prebivanje. Povračilo odmerja državni pravdnik, izplačuje pa se iz zaloge troškov kazenskega sodbovanja, katero ima okrajno sodišče.

Pri uradnikih političnih, policijskih in pravosodnih oblastev, katerim se državnega pravdnništva opravki pri okrajnih sodiščih izročajo, ravnajo se v takih slučajih pristojbine po propisih zanje danih.

Mesečni izkaz.

§. 112. Državnopravdniški organi pri okrajnih sodiščih dolžni so konci vsacega meseca po obrazci XXI. poslati državnemu pravdniku izkaz o kazenskih slučajih, ki so začeli teči, in o tem, kar so oni zastran njih ukrenili.

Državni pravdnik naj izkaz pregleda in naj jim ga s svojimi opomnjami in naročili, če bi katera imel, brez odloga nazaj pošlje.

§. 113. Vrhu tega je državnemu pravdniku še posebej naznaniti vsak prestopek tiskovnega zakona, zakonov o društvnem in shodnem pravu, kakor tudi sploh vsak važen dogodek gledé prestopkov, ter je, kjer ne gre za nujne naredbe, čakati njegovih ukazov.

Poročila o poslovanji državnopravdn
niških organov.

§. 114. Državni pravdnik je dolžan, konci vsacega leta višjemu državnemu pravdniku o poslovanji državnopravdniskih organov pri okrajnih sodiščih poročati, važnejše dogodke pa, ki se gledé teh organov pripetijo, o vsakem slučaju posebej naznanjati.

Za notranjo uredbo in poslovanje državnih pravdnistev veljajo tudi še določila naredbe pravosodnega ministerstva z dne 3. avgusta 1864 št. 201 drž. zakonika.

II.

Zakon z dne 23. maja 1873

št. 120 drž. zak.

o začasnem ustavljanji porot.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem v dopolnitev člena 11. državnega temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867 (drž. zak. št. 144) o sodni oblasti tako:

§. 1. Delovanje porot se sme za vsa njim odkazana kaznjiva dejanja ali za posamezne vrste

teh dejanj začasno, in to najdalje na leto dni za določno ozemlje tedaj ustaviti, kadar so se na njem pokazale dejanske reči, vsled katerih se to vidi neogibno potrebno, da se zagotovi nepristransko in neodvisno pravosodje.

Ustavljajo se porote v vsakem posameznem slučaju po zaslišanji vrhovnega sodnega dvora z ukazom skupnega ministerstva in pod njegovo odgovornostjo.

Vlada ima dolžnost, ta ukaz z razložbo dotičnih vzrokov obema zbornicama državnega zbora, če je zbran, precej, v nasprotnem slučaju pa neposrednje po njegovem sestanku predložiti ter preklicati ga, brž ko ena izmed obeh zbornic to zahteva.

Ako se je v katerem ozemlji porotam delovanje ustavilo, ne more se ondi ta ustavitev ukazoma ni podaljšati ni obnoviti, predno se državnega zbora seje vnovič ne začnó.

§. 2. Da je porotam delovanje ustavljeno, in pa da je ustavitve konec, razglasiti je oboje po državnem zakoniku.

§. 3. Naredba v §. 1 omenjena ima to moč, da se glavna razprava zaradi dotičnih kaznivih dejanj in pravni leki proti dotičnim sodbam ravnajo po tistih propisih, kateri veljajo o hudodelstvih ne spadajočih pred porote. Ako gre za hudodelstvo, na katero je v kazen postavljena smrt ali daljša nego petletna ječa, vrši se glavna razprava pred šesterimi sodniki, katerih eden prvoseduje; pri enakosti glasov obveljá mnenje obtožencu ugodnejše.

Zastran zagovorništva pri tacih glavnih razpravah glej razzodbo kas. dvora zgoraj k §. 41 k. p. r

§. 4. Na take kazenske reči, zastran katerih se je ta dan, ko se razglasi v §. 1 omenjeni ukaz, glavna razprava pred poroto že dognala ali vsaj začela, je določilo §. 3 samo tedaj uporabljati, kadar bi glavno razpravo bilo ponavljati. Kazenske pravde, v katerih se je tisti dan, katerega je ustavitve porot nehala, glavna razprava na prvi stopinji že dognala ali vsaj začela, dokončati je po načinu v §. 3 povedanem.

§. 5. Pričujoči zakon pride v moč ob enem z novim kazenskopravnim redom.

III.

Zakon z dne 23. maja 1873

št. 121 drž. zak.

kako se sestavljajo imeniki porotnikov.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. K porotniški službi je poklicevati samo možé, kateri

1. so izpolnili 30. leto svoje dobe;
2. znajo brati in pisati;
3. imajo domovinsko pravico v kateri občini kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru;
4. vsaj že leto dni stanujejo v isti občini, kjer bivajo;
5. ali

a) neposrednjega davka brez priklada — razen zakonitih izjemnih slučajev (§. 14), — najmanj

10 gld., a v krajih čez 30.000 stanovalcev šteti-
 jóčih najmanj 20 gld. na leto plačujejo, ali pa
 b) brez ozira na ta davek po svojem stanu so od-
 vetniki, beležniki, profesorji in učitelji visokih
 in srednjih šol, ali so na kakem tozemskem
 vseučilišči dobili doktorstvo.

§. 2. Nesposoben ali nezmožen, biti porotnik, je :

1. Komur zavoljo kake slabosti na telesu ali
 na duhu ni mogoče izpolnjevati porotnikove dolž-
 nosti;

2. kdor nima popolnega uživanja državljskih
 pravic, zlasti tudi sodno preklican zapravljivec in
 tist, nad imetjem katerega je odprto konkursno po-
 stopanje, dokler se ne dokonča, in če je trgovec,
 dokler ne dobi zopet sposobnosti za pravice v §. 246
 konkursnega reda z dne 25. decembra 1868 ime-
 novane;

3. kdor se nahaja v kazenskosodnem preisko-
 vanji, pod obtožbo ali v kazni.

§. 3. Za porotnike se ne smejo klicati :

1. Dejanjsko služeči državni uradniki razen profes-
 orjev in učiteljev na visokih in srednjih šolah;

2. osebe stoječe armade, vojnega pomorstva ali
 deželne brambe, katere so v dejanjski službi ali s
 čakarino na dopustu, in v §. 1, št. 2 zakona o
 delokrogu vojnih sodišč z dne 20. maja 1869 (drž.
 zak. št. 78) imenovane osebe vojne uprave;

3. duhovni zakonito priznanih cerkvá ali ver-
 skih družeb;

4. učitelji ljudske šole;

5. vsi taki, kateri imajo delo pri pošti, želez-
 nici, telegrafu in paroplovstvu.

§. 4. Prosti porotniške službe so :

1. Tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dobe, za vselej ;

2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja ;

3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane v vojaško službo.

4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranocelniki in tako tudi lekarničarji, ako uradni ali občinski načelnik za-nje potrdi. da so v svojem poklicu neogibno potrebni, za sledeče leto ;

5. vsak, kdor je prejetemu poklicu v enem porotnem zasedanji kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca naslednjega koledarskega leta.

§. 5. Župan naj s pomočjo dveh udov občinskega zastopstva, katera si sam izvoli, napravi vsako leto o začetku septembra meseca zaznamek vseh tistih oseb, ki jih je po zgornjih določenih moči poklicati za porotnike in katere niso svoje oprostivte že po §. 4, št. 1 izprosile.

Zaznamek obsega po abecednem redu in pod številni zaporedoma tekočimi ime in priimek vpisanih oseb, njih stan ali opravke, stanovališče in davek, kolikor ga katera plačuje s pristavkom, katere deželne jezike kdo zna in katerega se največ poslužuje. Pri ljudeh vojni dolžnosti podvrženih (§. 4, št. 3) naj se pristavi opomnja, ali se utegnejo in za koliko časa se utegnejo poklicati v vojaško službo. Ta zaznamek je izvirni ali prvotni imenik porotnikov.

§. 6. Prvotni imenik mora najmanj osem dni v županovi pisarnici razgrnen biti, da ga lahko vsakdo pregleda, in to se mora po navadi vsakega kraja očitno razglasiti s podukom, da se smejo vgovori podajati.

Vsakemu dotičniku je na voljo v tem roku zoper to, da je kdo takšen, ki je po zakonu lahko porotnik, iz prvotnega imenika izpuščen, ali da je vpisan kdo takšen, kateri po zakonu ne more in ne sme biti, — pri županu pismeno ali pa na zapisnik vgovor podati, ali pa na enak način povedati tudi sam za se vzroke, kateri ga porotniške službe oproščujejo.

§. 7. Občinska komisija (§. 5) določuje o vseh podanih vgovorih in o pravičnosti navedenih oprostilnih vzrokov. Te odločbe in pritožbe proti njim podane je omeniti v dotičnih prvotnih imenikih; takšna pritožba se mora podati v treh dneh po uradnem naznanilu odločbe. Kadar se je po odločbah občinske komisije razglašeni imenik kako preuredil, tedaj je treba premene z naznanilom na uradnem sedeži pribitem, objaviti in dotičnikom vediti dati. Vgovornikom je dati na znanje o tem, kaj se je ukrenilo vsled njihovega vgovora. Takisto se tudi postopa o tem, kadar se kdo sklicuje na vzroke, ki ga oproščujejo.

§. 8 Popravljen prvotni imenik naj župan brez odloga in zadnji čas do konca septembra pošlje okrajnemu glavarju ter priloži vse spise, kateri se tičejo podanih vgovorov in prošenj za oprostitev. Okrajni glavar pregleda precej imenik in če zapazi, da se je pri napravi imenika kaj nezakonitega pri-

petilo ali da ima na sebi važne nenatančnosti, dá ga županu nazaj v popravo. Če se imenik popravi na to stran, da se izbriše kaka izmed prej vpisanih ali vanj zapiše kaka izmed prej izpuščenih oseb, treba je s popravljenim imenikom ravnati tako kakor s prvič narejenim (§§. 6 in 7).

Popravljeni imenik je zadnji čas do konca oktobra vnovič poslati okrajnemu glavarju.

Ako bi župan precej časa mudil ter prvotnega imenika ne napravil, ne popraval ali ne poslal, ima okrajni glavar pravico, zastalo uradno delo po svojih ljudéh ob občinskem trošku zvršiti dati.

§. 9. Okrajni glavar naj prvotne imenike svojega uradnega okoliša z vsemi dotičnimi listinami predloži prezidentu sodnega dvora prve stopinje. Pri tem naj izmed môž, kateri so sprejeti v prvotne imenike, imenuje tiste, za katere se mu zdí, da so po svoji razumnosti, poštenosti, pravico-ljubnosti in značajnosti, in v deželah, kjer se govori po več jezikov, tudi zaradi znanja jezikov posebno pripravni za porotnike.

§. 10. V taci krajih, ki imajo svoja lastna občinska ustanovila (statute), naj župan prvotne imenike pošlje na ravnost prezidentu sodnega dvora prve stopinje, ter naj izpolni pri tem nalogo v §. 9 okrajnemu glavarju propisano.

§. 11. Prezident sodnega dvora prve stopinje pokliče komisijo, katera za okoliš vsakega sodnega dvora zadnji čas meseca novembra sestavi letni imenik.

Komisija sestoji zraven prezidenta ali njegovega namestnika kakor prvosednika iz treh sodnikov,

kateri se jemljó izmed svetovalcev sodnega dvora ali iz okrajnih sodnikov tistega okoliša, po tem iz treh zaupnih môž.

Prezident določuje ude.

Za zaupne može smejo se jemati samo take osebe, ki niso v državni službi in imajo v okoliši tistega sodnega dvora sposobnost biti porotniki.

Ako zaupni možje nečejo priti ali se sicer umikajo ter svoje dolžnosti ne izpolnijo, naj prezident sodnega dvora namesto njih brez odloga pokliče druge zaupne može.

Komisija določuje po večini glasov. Proti njenim sklepom ni dopuščena pritožba.

§. 12. Kdaj bode seja, to sporočí prezident o pravem času načelniku političnega deželnega oblastva, kateri va-njo pošlje svojega poslanca.

Le-ta ima samo posvetovalen glas.

§. 13. Komisija naj pred vsem drugim razsodi o pritožbah (§. 7), katere so v imenikih omenjene. Ako kdo proti zakonu ni bil v imenik sprejet, dá ga ona vpisati. Na to se loti sestave letnega imenika, ki obstojí iz poglavitnega in iz dopolnilnega imenika.

§. 14. Letni imeniki se tako sestavljajo, da komisija iz prvotnih imenikov spiše v en imenik (poglavitni imenik) tiste osebe, za katere meni, da so po §. 9 najsposobnejše in najvrednejše biti porotniki; iz tega imenika se jemljó porotniki za prihodnje koledarsko leto.

Takisto ta komisija iz oseb, katere stanujejo ondi, kjer ima porotni sodni dvor svoj sedež ali

v njegovi najbližji okolici, sestavi drug imenik (dopolnilni imenik), iz katerega se jemljó namestni porotniki.

Obseg obeh imenikov naj se z ozirom na število rednih in izvenrednih sejnih dob, ki jih utegne previdoma biti, premeri tako, da se v vsak imenik sprejme za polovico oseb več, nego jih bode po številu pričakovanih porotnih sej potreba.

Ako prvotni imeniki iz vsega okoliša enega sodnega dvora skup ne obsegajo najmanj 800 oseb, katere so po §. 1 poklicane za porotniško službo, naj prezident sodnega dvora prve stopinje, še predno pokliče komisijo za sestavo letnega imenika, pozove okrajne glavarje, da od županov zahtevajo in mu pošljejo dopolnilne prvotne imenike, v katere je sprejeti tiste v drugem za porotniško službo poklicane osebe, ki na leto vsaj 5 gld. neposrednjega davka brez priklada plačujejo. Enakšen dopolnilni prvotni imenik je zahtevati tudi od županov tistih krajev, kateri imajo svoja občinska ustanovila, ako bi kateri v istem okoliši bil. Ti dopolnilni prvotni imeniki naj se narejajo in popravljajo tako, kakor poglavitni prvotni imeniki, ter služijo kakor ti za podlogo sestavi letnega imenika.

§. 15. Letni imenik je natisniti in prezidentu sodnega dvora druge stopinje, višjemu državnemu pravdniku, načelniku političnega deželnega oblastva, dalje državnim pravdnikom, okrajnim glavarjem, okrajnim sodnikom in vsem županom v okoliši sodnega dvora priobčiti.

§. 16. Načelniki dotičnih oblastev in župani imajo dolžnost, kadar med letom zvedó za taka

razmerja, vsled katerih kak porotnik iz letnega imenika več ni sposoben (§. 2) za porotniško službo ali se va-njo klicati ne sme (§. 3), in kadar je kak vojni dolžnosti podvržen (§. 4, št. 3) poklican v vojaško službo, to precej naznaniti prezidentu sodnega dvora prve stopinje. Pri njem naj se za svojo izločitev potegnejo tudi v §. 4, št. 2 in 4 omenjene osebe, kadar je zakoniti oprostilni vzrok nastopil stoprv po preteku roka za vgovor.

Prezident sodnega dvora prve stopinje razsojuje o potrebi in pravici, koga iz letnega imenika izločiti.

§. 17. Štirinajst dni pred začetkom vsakega porotnega zasedanja naj se pri sodnem dvoru prve stopinje vpričo dveh sodnikov in državnega pravdnika v javni seji napravi po žrebu službeni imenik. Odvetniško zbornico je povabiti, da k temu činu odpošlje enega uda.

§. 18. Kadar se dela službeni imenik, odločijo se iz letnega imenika najpred tisti vojni dolžnosti podvrženi možje, kateri so v vojaško službo poklicani za čas porotnega zasedanja.

Na to se denejo imena ostalih v obeh delih letnega imenika vpisanih oseb in to imena iz enega dela v eno in imena iz drugega dela posebej v drugo posodo, iz katerih potegne prezident sodnega dvora najpred 36 glavnih porotnikov, in za temi 9 namestnih porotnikov.

O tem postopanju je narediti zapisnik.

§. 19. Kadar letni imenik obsega še samo malo imen tako, da ima poglobitni imenik manj nego 54, a dopolnilni imenik manj nego 14 imen, tedaj naj komisija po §. 11 sestavljena letni imenik iz

prvotnih imenikov nadopolni do omenjenih števil, predno se začne sestavljati službeni imenik.

§. 20. Prezident sodnega dvora prve stopinje naj pismeno povabi 36 glavnih in 9 namestnih porotnikov, naj jim pové, kje, kateri dan in ob kateri uri se začnejo porotne seje in naj jih ob enem opozarja na zakonite nasledke, ako bi kdo ne prišel; a skrbeti je za to, da se vroči povabilo vsakemu osebno in to osem dni pred začetkom sejnega razdobja.

§. 21. Ako je pred začetkom glavne razprave prišlo manj nego 30 glavnih porotnikov, nadomestiti jih je, kolikor jih manjka do tega števila, iz 9 namestnih porotnikov. V to svrho dene prvosednik porotnega sodnega dvora vpričo udov tega sodišča, vpričo obtožitelja in zagovornikov obtožencev, imena 9 namestnih porotnikov v žrebovnicu, potegne iz nje potrebno število imen in jih prebere na glas. O tem naj se naredí zapisnik.

§. 22. Kadar ima več kazenskih slučajev isti dan priti v glavno razpravo pred poroto, sme se porotniška klop za vse te slučaje sestaviti, predno se začne razprava prvega slučaja.

Za prvi kazenski slučaj sestavljena porotniška klop deluje dalje za naslednje tisti dan razpravljane slučaje, ako v to privolijo oni, kateri imajo pravico, porotnike odklanjati.

Kadar se za kateri sledečih kazenskih slučajev sestavi nova porotniška klop, ker tako zahteva kdo tistih, ki imajo odmetno pravico, ostane ona v svoji delavnosti tudi za druge sledeče slučaje, ako imajoči odmetno pravico v to privolijo.

Kadar je katera prejšnjih razprav dalj časa trpela ter se s tega ali z drugih naključbenih vzrokov postavljeni začetek katere razprave tako zakesni, da se ona začne četrti ali še poznejši dan po tistem, katerega je porotniška klop bila sestavljena, tedaj se mora nova porotniška klop sestaviti.

§. 23. Vsakega porotnika, kateri dasi prejemši poziv izostane, ne da bi izkazal kak neodvrčen zadržek, ali kateri, predno je konec porotni seji, brez dovolitve prvosednika porotnega sodnega dvora odide, naj porotni sodni dvor obsodi v globo do 50 gld., v slučaju ponavljanja pa do 100 gld.

Zoper takšno razsodilo sme obsojenec samo v osmih dnevih po njega vročitvi vgovarjati pri porotnem sodnem dvoru, ali ko bi to sodišče več ne bilo zbrano, pri sodnem dvoru prve stopinje ter prositi za ovrženje ali za znižanje naložene mu kazni, dovoljno izkazavši, da se mu povabilo ni pravilno vročilo ali da mu je priti branila kaka nenadna in neodvrčna ovira, ali da izrečena kazen ni v primeri k njegovi zamudi.

Proti razsodilu, ki se izreče na to, ni nobenega pravnega leka.

Določila kazenskopravnega reda o tem, kako uporabljati globe po njem ustanovljene, veljajo tudi za globe v pričujočem paragrafu omenjene.

§. 24. Konec vsakega porotnega zasedanja naj prvosednik porotnega sodnega dvora povpraša porotnike, ali se kdo njih hoče poprijeti in to do konca prihodnjega koledarskega leta ali za krajšo dobo v §. 4, št. 5 podeljene mu pravice, po kateri je prost porotništva. Na to dana izrecila so pri-

občiti prezidentu sodnega dvora prve stopinje, da bodo zapisana v letni imenik.

§. 25. Vsak porotnik in zaupni mož, kateri je izpolnil svojo dolžnost, dobode, če mu je stanovališče čez miljo oddaljeno od kraja, kjer je porota, na zahtevanje zmerno odškodbo za potne troške; kolika bode ta odškodba, ustanovi se s posebnim ukazom.

Mesto „milje“ velja sedaj daljava 7·5 kilometrov (min. naredba z dne 28. junija 1876 št. 97 d. z.),

Glej §. 41 zvršitvenega propisa k kazenskopravnem redu zgoraj pod I.

§. 26. Pričujoči zakon pride v moč tisti dan, katerega bode razglašen.

Zakon z dne 9. marcija 1869 (drž. zak. št. 33) o napravljanji porotniških imenikov za tiskovna sodišča se vsled tega preklicuje.

Kolikor bode napravljati službene imenike, predno bode moči porabiti letne imenike, narejene po propisu pričujočega zakona, naj se na podlogi dozdanjih letnih imenikov narejajo po žrebu tako, kakor vevlevata §§. 17 in 18.

Ukazoma se določí, ali bode v prvem letu veljavnosti tega zakona napraviti prvotne in letne imenike še pred dobami določenimi v §§. 5 in 11.

§. 27. Zvršitev tega zakona je naročena ministroma notranjih zadev in pravosodja.

IV.

Zakoni o pristojnosti vojnih sodišč.

1.

Zakon z dne 20. maja 1869

št. 78 drž. zak.

o področji vojnih sodišč.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Pod vojno sodno oblastjo v kazenskih rečeh stojé:

1. v dejanski službi bivajoče osebe stoječe armade in vojnega pomorstva;

2. v zaznamku, ki je priložen na koncu tega zakona, naštete pri vojni upravi nastavljene ali služeče in v dejanski službi stoječe osebe, v kolikor se to, so li one pod vojno sodno oblastjo ali niso, ne presoja edino po določbah, ki veljajo za osebe v zgornjem odstavku (št. 1) naštete (§. 53 vojnega zakona z dne 5. dec. 1868, drž. zak. št. 151);

3. vse osebe, ki so v spremstvu kakega za vojsko pripravljenega, ali onstran mej monarhije stoječega armadnega oddelka ali ki spadajo k moštvu kake vojne ladije;

4. vojni ujetniki in pod vojaško skrbjo stoječi zastavljenci;

5. morski roparji, ki jih vjame vojno pomorstvo.

S tem, da se kdo pusti samo začasno na dopust, se dejanska ali aktivna služba ne pretrga (naredba vojnega min. z dne 23. septembra 1869 št. 2086 4. oddelek).

§. 2. Častniki, ki so pridržavši si vojaški značaj, stopili iz zveze stoječe armade ali vojnega pomorstva, naj vlečejo penzijo ali ne, kakor tudi rezervni častniki, ki niso v dejanski službi, ostanejo pod vojno sodno oblastjo gledé vojnih hudodelstev in pregreškov, če so takrat, ko so takošno kaznjivo dejanje storili, nosili vojaško opravo (uniformo).

Ravno tako so ta čas, dokler nosijo vojaško opravo, podvrženi vojaškim disciplinarnim propisom.

Razen tega pa stoje v kazenskih rečeh edino pod občnim kazenskim zakonom in pod sodno oblastjo civilnih kazenskih sodišč.

Razsodba kas. dvora: Častniki, ki so s čakarino na dopustu, stojé pod vojno sodno oblastjo (z dne 7. nov. 1889 št. 9843).

§. 3. Dopustniki, kakor tudi častniki in moštvo rezerve, ki ne opravljajo dejanske službe, pridejo tisti dan, katerega se jim vroči poklicno povelje ali katerega se isto zakonito objavi, pod vojno sodno oblast.

Od tega časa počenši treba je ž njimi, ako so prej zunaj dejanske službe storili vojno hudodelstvo ali pregrešek ubega (desercije) ali pa pokazitve samega sebe (§§. 183—215 in 293—298 vojn. kaz. zak.), ravnati po vojnih zakonih.

Ako je vojaška oseba, spadajoča k liniji ali k rezervi, v času dejanske službe storila katero koli vojno hudodelstvo ali takošen pregrešek (§§. 142—403 voj. kaz. zak.), pa se je to zvedelo stoprv potem, ko je odšla na dopust, ali ko je stopila ali povrnila se v rezervo, bodo zoper to vojaško osebo zavoljo rečenega kaznjivega dejanja vojna sodišča po vojnih kazenskih zakonih postopala stoprv takrat, ko stopi ona vsled poklica zopet pod vojno sodno oblast.

Prvi odstavek tega §. je razveljavljen vsled zakona z dne 11. junija 1884 št. 98 d. z.; glej spodaj pod IV. št. 2.

Vsakoletne orožne vaje rezervistov in prigledni (kontrolni) shodi štejejo se za dejanjsko službo (naredba vojn. min. z dne 22. avg. 1870 št. 1866, 4. oddelek).

Za na trajni dopust odpuščene in za zunaj dejanjske službe stoječe rezervne može pričena se pristojnost civilnih kazenskih sodišč s tistim časom, ko stopijo dotičniki iz erarične prehranitve (ukaz min. za deželno brambo z dne 14. avg. 1871 št. 8459).

Novinci (rekruti), ki še niso uvrščeni, niso pod vojno sodno oblastjo niti zaradi tistih kaznjivih dejanj, katera so storili o času, ko so bili poklicani ali ko se je objavilo poklicno povelje pa do dne, katerega so bili uvrščeni (ukaz vojn. min. z dne 15. septb. 1879 št. 2163, 4. oddelek).

§. 4. Zaradi kaznjivih dejanj, ki niso vojna hudodelstva niti vojni pregreški, in ki so bila storjena o času, ko je storilec bil pod vojno sodno oblastjo, postopati je vselej pri civilnih sodiščih, če se je zanje zvedelo potem, ko je storilec stopil iz dejanjske službe in predno se je vanjo povrnil ali pa, ko je že popolnoma izstopil iz stoječe armade ali iz vojnega pomorstva. Ta sodišča naj pri tem uporabljajo občne kazenske zakone, ako niso ostrejši od kazenskih zakonov izdanih za vojaštvo, sicer pa te zakone.

Razsodba kas. dvora: Glej zgoraj k §. 60 k. p. r.

§. 5. Če je kdo storil kako kaznjivo dejanje, predno je prišel pod vojno sodno oblast, pristoji preiskovanje taistega civilnemu sodišču.

Ako se pa s tem kaznjivim dejanjem snide kako po omenjenem času storjeno kaznjivo dejanje, mora se preiskovanje zaradi poslednjega dejanja, ki pristoji vojnemu sodišču, opraviti pred onim preiskovanjem, zastran katerega je pristojno civilno sodišče, razen če bi na kaznjivo dejanje storjeno pod civilno sodno oblastjo bila zapretna kazen smrti ali pa dosmrtna ječe, na ono

pod vojno sodno oblastjo storjeno kaznjivo dejanje pa kaka od one milejša kazen.

Ako v tem slučaju vojno kakor tudi civilno kazensko sodišče koga spozna za krivega kacega kaznjivega dejanja, naj se tisto sodišče, ki stori poznejšo sodbo, pri odmeri kazni ozira primerno na kazen, ki je bila krivcu prisojena s prejšnjo sodbo.

§. 6. V slučaju paragrafa 5. sme se za opravo preiskave, za katero je pristojno civilno sodišče, po propisu kazenskopravnega reda odbrati (delegovati) kako drugo civilno sodišče, ki ima svoj sedež v isti polovici cesarstva, kakor ono sodišče.

Ako obdolženca civilno, kakor tudi vojno sodišče obsodi v kazen, je najprej zvršiti ona kazen, katero mu je prisodilo sodišče, ki je prvo izreklo sodbo.

§. 7. Preiskovanje zastran hudodelstva ogleduhovanja in drugih dogovorov s sovražnikom (§. 67 obč. kaz. zak.), brezoblastnega nabiranja vojakov (§. 92 obč. kaz. zak.) in zapeljanja kakega vojaka k prelomu vojnih službenih dolžnosti ali pripomoči k vojnim hudodelstvom (§. 222 obč. kaz. zak.) gre civilnim sodiščem gledé onih oseb, ki stoje pod civilno sodno oblastjo

Kazen teh hudodelstev je težka ječa od enega do petih let.

Kadar je vojska napovedana ali se že unela, takrat stoje tudi civilne osebe zastran le-teh hudodelstev pod vojno sodno oblastjo. Minister za pravosodje bode določil in uradno objavil dan, katerega se začne ali neha ta razširjena pristojnost.

§. 8. Ta zakon ne izpreminja zakonitih določil o tem, kedaj naj se razširja naglosodni postopek, ki se vrši pri kakem civilnem sodišči, tudi na vojaške osebe.

§. 9. V civilnih pravnih zadevah, kamor spadajo tudi razprave o ničnosti, ločitvi in razvezi zakona, in pa od tod izvirajoči prepiri zastran imetja, stojé vojaške osebe, naj bodo v dejanski službi, ali ne. in isto tako erar v zadevah vojništva pod civilnimi sodišči.

Pri odločevanju sodišča za erar v zadevah vojništva se je držati pravil za državni zaklad sploh veljajočih.

§. 10. Kjer se ima pristojnost sodišča ravnati po stanovališči, velja, izvzemši slučaje v §. 11. omenjene, zastran vojaških oseb, ki jih v misel jemlje §. 1. št. 1. in 2. za njihovo stanovališče tisti kraj, kjer je posadka (garnizija).

S tem ustanovljena sodna pristojnost naj v slučaji premembe bivališča traja do prihoda v novo posadko (garnizijo).

Sodna pristojnost po posadki glede teh vojaških oseb velja za njih žene, otroke pod očetovsko oblastjo stoječe in za posle samo takrat, kadar isti živé z vojaško osebo v skupnem hiševanju in gospodarstvu. Razen tega slučaja se šteje, da imajo ti svojci vojaške osebe svoje lastno stanovališče, katero se določuje po splošnih načelih.

§. 11. Sodišče pristojno za razpravo zapuščine za varstvene in skrbstvene zadeve, za uradno postopanje o prošnji za posinovljenje, pozakonitev ali odpust iz očetovske oblasti, naj se gledé vojaških

oseb, omenjenih v §. 1. št. 1 in 2, njihovih žen, ako niso sodno ločene, in njihovih pod očetovsko oblastjo stoječih otrok določuje tako, kakor da bi vojaške osebe imele svoje stanovališče v občini, v kateri imajo domovinsko pravico.

Če se ta občina ne more pozvedeti, velja za njih domovino tisti kraj, v katerem je kaka domača vojaška oseba stopila v vojno službo.

§. 12. Vročitve in druga sodna opravila v vojaških ali takih poslopih, kjer je nastanjeno vojaštvo, naj se zvršujejo tako, da se reč najprej naznani poveljniku poslopja in privzema vojaška oseba, katero le-ta poveljnik prida.

Sodišče mora predstojnemu vojnemu oblastvu naznaniti, kadar koli se vloži zoper kakega častnika tožba za kak dolg, za katerega plačilo je bil po tožbeni trditvi svoje poštenje zastavil, tako tudi kadar se odpre konkurz o imetju kake vojaške osebe.

§. 13. Kadar v kakem vojaškem ali takem poslopi, kjer je nastanjeno vojaštvo, kdo umrje opravi vojno oblastvo posmrtni zapis.

Vojno oblastvo sme opraviti tudi vsa neodložna uradna dela prostovoljnega sodništva gledé oseb omenjenih v §. 10., če so opraviti v kakem vojaškem ali takem poslopi, kjer je nastanjeno vojaštvo, ali če v tistem kraji ni nobenega sodišča, katero bi bilo pristojno to uradno opravilo zaukazati.

Pod istimi pogóji ima vojno oblastvo tudi pravico začasno postaviti zakonitega zastopnika, ako

je potreba hitro skrbeti za to, da bodo nedoletni otroci zastopani.

V vseh teh slučajih treba je storjene ukrenitve naznaniti pristojnemu sodišču.

§. 14. S tistim dnevom, ko pride ta zakon v veljavo, stopijo civilna sodišča, kjer ne bo po tem zakonu vojna sodna oblast še dalje trpela, na mesto vojnih sodišč in bodo, izvzemši slučaje v tem zakonu omenjene, ravnala se po zakonih, ki veljajo za pristojnost in postopek pred civilnimi sodišči.

§. 15. Kazenskosodne preiskave, ki tekó pri vojnih sodiščih proti osebam, katere po tem zakonu niso več pod vojno sodno oblastjo, treba je takrat pri teh sodiščih do konca dognati, če se je sodba kazenskega sodišča storila že pred dnevom, katerega je ta zakon v moč prišel. Vse druge kazenske reči, kakor tudi vse civilne reči naj tisti dan, ko pride v moč ta zakon, preidejo na sodišča, ki bodo po rečenem dnevu pristojna.

Civilna sodišča naj pred vojnimi sodišči tekoče razprave nadaljujejo in vpeljujejo na postopek, ki je propisan za civilna sodišča. Vsi roki, ki niso iztekli pred dnevom, katerega pride ta zakon v moč, naj se s tem dnevom na novo pričenjajo.

Nadaljevaje kako kazenskosodno preiskavo naj se civilna sodišča držijo občnih kazenskih zakonov, kolikor niso ostrejši od kazenskih zakonov danih za vojaštvo, sicer pa le-teh zakonov.

§. 16. Ta zakon se ne dotika sodne oblasti najvišega dvornega maršalstva.

§. 17. Ta zakon pride v moč 1. julija 1869 in ta dan izgube svojo veljavnost vsi zakoni in ukazi, ki se ne ujemajo s tem zakonom.

§. 18. Zvršitev tega zakona nalaga se ministru pravosodja, kateri naj pri tem postopa v sporazumu z državnim vojnim ministerstvom.

Zaznamek

k vojni upravi štetih oseb, ki stoje pod vojno sodno oblastjo.

A. Stojče armade.

I. Vojaška duhovščina: vojaški župnik, vojaški kurat, vojaški kapelan, vojaški pridigar.

II. Avditorji: generalni avditor, polkovnik avditor, podpolkovnik avditor, major avditor, stotnik avditor, nadporočnik avditor.

III. Vojaški zdravniki: general-štabski zdravnik, viši-štabski zdravnik I. razreda, viši-štabski zdravnik II. razreda, štabski zdravnik, polkovni zdravnik, nadzdravnik. Niži zdravniki: nadranocelnik, podzdravnik.

IV. Vojaški računovodje: stotnik (ritmajster) računovodja I. in II. razreda, nadporočnik računovodja, poročnik računovodja.

V. Vojaški uradniki: a) vojaški intendantni uradniki: sekcijski načelnik in načelnik vojaške intendantce, general-intendant, vojaški nadintendant, vojaški intendant, vojaški podintendant, vojni komisarijat in oskrbstveni komisarijat, dokler organi taistega dejanjsko služijo.

b) vojaški oskrbstveni uradniki: viši oskrbstveni upravnik, oskrbstveni upravnik, oskrbstveni oficijal, oskrbstveni akcesist.

c) vojaški živinozdravniški uradniki: živinski nadzdravnik, živinski zdravnik, živinski podzdravnik.

d) tehniški uradniki topništva, inženirstva in vozništva: viši delovoditelj, delovoditelj, delovoditeljski asistent.

VI. Nadgledno osebje v vojaških kaznilnicah: viši štabski profos, štabski profos, profos.

VII. Tehniško pomočno osebje: delovni mojstri v vojaških oskrbstvenih zavodih in pri vozništvu.

B. Vojnega pomorstva.

I. Pomorstvena duhovščina: pomorstveni župnik, pomorstveni kurat, pomorstveni kapelan.

II. Pomorstveni avditorji vseh častnih stopinj.

III. Pomorstveni zdravniki vseh častnih stopinj.

IV. Pomorstveni uradniki vsake vrste in vsakega dietnega razreda.

V. Nadgledno osebje v pomorstvenih kaznilnicah: pomorstveni viši štabski profos, pomorstveni štabski profos, pomorstveni profos.

2.

Zakon z dne 11. junija 1884

št. 98 drž. zak.

o izpremeni §. 3 zakona z dne 20. maja 1869 (drž. zak. št. 78) gledé področja vojnih sodišč.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Prvi odstavek §. 3 v zakonu z dne 20. maja 1869 (drž. zak. št. 78), o področji vojnih sodišč, naj slove takó:

„Dopustniki, rezervni častniki, kateri niso v aktivni službi, in tako tudi moštvo rezerve in nadomestne rezerve prihajajo pod vojno sodno oblast tisti dan, katerega se jim vroči ali zakonito razglasi poklicno povelje, ali kadar se poklic glasi na določen dan, v ta dan, na katerega se glasi poklic, a če se je predstava (prezentacija) prej zgodila, v dan predstave.“

Razsodba kas. dvora: Ako je bil kak dopustnik poklican za določen čas (n. pr. na 13 dnevno vajo v orožji) v dejanjsko službo in ako se je on temu poklicu odtegnil ter službe ni nastopil, prišel je z dnevom, katerega se mu je poklic vročil ali zakonito razglasilo poklicno povelje, pod vojno sodno oblast in pod njo ostane on tudi še naprej, akoravno je tista doba že pretekla, za katero je bil klican v službo (z dne 19. nov. 1889 št. 12.788).

§. 2. Zvršitev tega zakona naroča se ministru pravosodja, kateri naj pri tem v porazumu z državnim vojnim ministerstvom postopa.

3.

Zakon z dne 2. aprila 1885

št. 93 drž. zak.

kako se zvršuje sodna oblast nad deželno brambo.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1. S takimi v deželno brambo zavezanimi osebami, katere so v dejanjski (aktivni) službi deželne brambe, ali ki se — ne stoječ v aktivnem razmerji — po določilih zakona o deželni brambi pokličejo v službo, naj se v kazenskih rečéh postopa po vojnih zakonih.

Vendar naj se na-nje ne uporabljajo ona določila, katera preté prikratbo državljanske sposobnosti pravice pridobivati in dejanja vršiti ali pa podaljšanje službe čez zakoniti čas.

Tudi jih, kadar bi se zaradi kakega ne vojnega hudodelstva ali pregreška obsodili, posledice naštete v §. 45, b) in c), potem v §§. 50, 54 in 87 vojnega kazenskega zakona od sodeb, omenjenih v §§. 45 do 48, 50 in 87 istega zakona, zadevajo samo toliko in dotle, kolikor in dokler bi tudi po civilnih kazenskih zakonih nastopile.

Glej tudi zakon z dne 24. maja 1883 št. 87 d. z. zadevajoč deželno brambo.

§. 2. Z osebami deželne brambe, katere so v neaktivnem razmerji, postopati je zaradi vojnih zločinov, ki jih storé

1. v teku priglednega zbora (glavnega raporta),
 2. kot častniki v vojaški uniformi,
- po vojnih kazenskih zakonih.

§. 3. Ta čas, dokler kdo v deželno brambo zavezanih stoji pod vojno sodno oblastjo (§§. 1 in 2), in pa v pismenem službinem občevanji podvržen je on vojnim disciplinarnim propisom.

§. 4. Kadar se deželna bramba na cesarjevo povelje sklicuje in na vojsko pripravlja (mobilizuje), začno vojni zakoni biti uporabni tisti dan, katerega se je poklicno povelje komu vročilo, ali katerega je isto bilo zakonito razglašeno, a v vseh drugih slučajih tisti dan, katerega ima poklicanec priti; če je bil pa poprej predstavljen. z dnem predstave (prezentacije).

Uporabnost vojnih zakonov prestane, kadar se kdo v neaktivno razmerje nazaj postavi ali kadar izstopi iz službe. Vendar je kazenske pravde, katere tekó pri sodiščih deželne brambe (§. 5, odstavek 1), pri istih dokončati.

Z osebami v deželno brambo zvezanimi je počenši od časa, ko stopijo pod vojno sodno oblast, ravnati po vojnih zakonih tudi zaradi vojnih hudodelstev uboga (dezercije) in pokaženja sebe samega, če so tudi bila pred tem časom storjena.

Razsodba kas. dvora: Perijodične orožne vaje deželne brambe (§§. 5 in 7 zakona z dne 24. maja 1883 št. 87 d. z.) štejejo se za „dejanjsko službo“ v zmislu §§. 1 in 4 zakona z dne 2. aprila 1885 št. 93 d. z. Ako deželni brambovec poklicnemu povelju ne uboga, moči ga je za dezerterja pokoriti, a on pa zaradi tega ne neha še dalje biti pod vojnimi zakoni, ako ravno je doba že minula, za katero je bil klican v službo (z dne 7. novembra 1889 št. 11.055).

§. 5. Vojna sodna oblast v kazenskih stvareh na prvi stopinji izvršuje se nad osebami zvezanimi v deželno brambo po vojnih sodiščih, katera se napravljajo po določenih veljajočih za stoječo armado in katerih udje naj se jemlje iz deželne

brambe, a kadar je potreba, in pa za sodišča postavljena o vojski smejo se jemati tudi iz stoječe armade (vojnega pomorstva).

Sodiščem za deželno brambo v vojski postavljenim smejo se tudi izročati kazensko-sodna preiskovanja nad osebami, katere so po zakonu z dne 20. maja 1869 (o področji ali delokrogu vojnih sodišč [drž. zak. šte. 78]) podvržene vojni sodni oblasti.

V preiskovalno zapiranje in za izvršitev kazni na svobodi porabljeni je vojaške ječe, ki obstoje za vojstvo.

§. 6. Na drugi in tretji stopinji razsojujejo kazenske reči v deželno brambo zavezanih oseb, katere spadajo pod vojno sodno oblast, ona sodišča druge in tretje stopinje, katera so postavljena za stoječo armado in vojno pomorstvo.

§. 7. Ako je kdo v deželno brambo zavezanih kako vojno hudodelstvo ali vojni pregrešek storil tedaj, ko je bil pod vojno sodno oblastjo, a se je za to kaznjivo dejanje zvedelo stoprv, ko je on bil uže izstopil iz vojne sodne oblasti, naj vojna sodišča (§. 5) zoper tako osebo stoprv takrat postopajo, kadar pride zopet pod vojno sodno oblast (§. 4).

§. 8. Vselej naj se pri civilnih sodiščih postopa zaradi kaznivih dejanj, ki se ne štejejo k vojnim hudodelstvom ali pregreškom, in katera je kdo v deželno brambo zavezanih storil tedaj, ko je bil gledé teh dejanj podvržen vojni sodni oblasti, a se je to o njem zvedelo stoprv tedaj, ko je bila vojna sodna oblast zastran teh dejanj že prenehala.

Civilna sodišča naj se pri tem držé občnih kazenskih zakonov, če niso ostrejši od vojnih kazenskih zakonov, sicer pa teh zakonov.

§. 9. Ako kdo v deželno brambo zavezanih, predno pride pod vojno sodno oblast, stori kako kaznjivo dejanje, pristoji kazenski postopek civilnim sodiščem (razen slučajev, o katerih se govori v §. 4, odstavku 3 in v §. 2.).

§. 10. Če se kaznjivo dejanje v deželno brambo zavezanega, gledé katerega so civilna sodišča pristojna, nameri skup s kakim kaznjivim dejanjem njegovim, katero spada pod vojna sodišča, naj o zadnje imenovanem dejanji vojno sodišče dožene postopek pred onim, gledé katerega je civilno sodišče pristojno, razen kadar bi na kaznjivo dejanje, spadajoče pod civilno sodno oblast, bila postavljena smrtna kazen ali dosmrtna ječa, na ono dejanje pa, katero odsoja vojno sodišče, kaka lažja kazen. Ako izreče tako civilno kakor vojno sodišče, da je obdolženec kriv kaznjivega dejanja, naj ono izmed obeh kazenskih sodišč, katero stori poznejšo sodbo, odmerjaje kazen primerno gleda na kazen, v katero je bil krivec s prejšnjo sodbo obsojen.

Prej prisojena kazen naj se poprej izvršuje.

§. 11. V slučajih §§. 9 in 10 sme se po občnem kazensko-pravdnem redu kako drugo civilno sodišče delegovati za kazenski postopek, gledé katerega je civilno sodišče pristojno.

§. 12. Ta zakon se ne dotika zakonitih določil o tem, kdaj se prekosodni (naglosodni) postopek,

ki se vrši pri kakem civilnem sodišči, razširja tudi na vojaške osebe.

§. 13. V civilnih pravnih rečéh podstojé v deželno brambo zavezane osebe občnim zakonom in civilnim sodiščem.

§. 14. Določila §§. 12 in 13 zakona z dne 20. maja 1869 (drž. zak. št. 78) o področji vojnih sodišč, naj veljajo tudi za deželno brambo.

§. 15. Ta zakon pride v moč tisti dan, katerega bode razglašen, in z njim se v isti dan razveljavlja zakon z dne 23. maja 1871 (drž. zak. št. 45). Zvršiti ga naroča se Mojima ministroma za pravosodje in deželno bran, katera naj se domenita z Mojim državnim vojnim ministrom, kolikor se tiče njegovega področja.



Zakon z dne 26. februarja 1876

št. 19 drž. zak.

o c. kr. orožništvu za kraljevine in dežele zastopane
v državnem zboru.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Oddelek I.

Čemu je orožništvo (žandarstvo), kako stoji in kake
pravice ima v zvrševalni službi.

§. 1. C. kr. orožništvo (žandarstvo) kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru je enotno straž-

ništvo z vojaško uredbo ter ima namen vzdrževati javni red, pokoj in varnost.

V lokalno-policijskih zadevah ima orožništvo praviloma le nadzorovalni in občine podpiralni vpliv (§. 1 službenega navodila)

§. 2. Orožništvo podstojí gledé javne varnostne službe c. kr. političnim okrajnim in deželskim oblastvom, gledé vojaških, gospodarstvenih (ekonomnih) in administrativnih rečí svojim vojaškim višjim, a na obojo stran v zadnji vrsti ministru za deželno bran, kateri naj se z ministrom notranjih zadev dogovarja tedaj, kadar gre za kako posebno na varnost merečo naredbo.

Vojaško povelje in vzdrževanje strahú in reda v krdelu orožništva izročeno je orožniškemu nadzorniku, kateri je gledé tega odgovoren ministru za deželno bran.

§. 3. C. kr. politično okrajno oblastvo je službeno oblastvo orožniškim postajam, kar jih je v njegovem okraji postavljenih, ter kot tako vodi in nadzira varnostno službo, katero one opravljajo.

Kadar se v mestih, imajočih svoja lastna občinska ustanovila (štatute) zahteva, da bi orožništvo sodelovalo poleg mestne varnostne straže, ki jo je postaviti, naj c. kr. politično okrajno oblastvo, bivajoče v tistem mestu ali postavljeno za okolico, kot službeno oblastvo orožništva, v dogovoru z dotičnim županstvom dá primerne zaukaze.

Načelnika službenega oblastva mora orožnik pozdraviti, kakor veli „reglement“ (§. 14 službenega navodila).

§. 4. Orožniški častniki so vojaški načelniki orožniškega moštva. Oni vodijo podučevanje moštva z ozirom na javno službo varnosti in na vojaško

izveščbovanje ter pazijo na njegovo disciplíno, opravo in oborožbo.

§. 5. Službeno oblastvo in vojaški načelniki naj pri nadzorovanji posameznih postaj dogovorno ravnajo ter naj si vzajemno priobčujejo opazke, važne za zvrševanje službe.

§. 6. Do ostalih c. kr. civilnih in vojaških oblastev, kakor tudi do občinskih uradov orožništvo ní v razmerji podredbe.

§. 7. Sodišča in državna pravdništva imajo pravico, od orožništva neposrednje zahtevati kako službo. Ukazoma je določeno, kakó naj se zahteve, ki jih orožništvo prejme od teh oblastev, na znanje dajó službenemu oblastvu.

Druga civilna in vojaška oblastva, kakor tudi občinski uradi naj se obračajo na službeno oblastvo orožništva, kadar hočejo orožniške pomoči, in samo tedaj, kadar je nevarno odlagati, naj orožništvo tudi na neposrednje prejeto zahtevo dá pomoč (asistenco).

Kadar sodišča ali državna pravdništva potrebujejo orožniške pomoči in službe, dajo dotičnim postajnim poveljništvom pismene ukaze ali naloge; le-ta pa jim dajó službena naznanila (§. 34 služb. nav.); kadar bode služba dalj časa trajala, naznaniti je to službenemu oblastvu (§. 36 služb. navod.); na sedežu sodnih dvorov naznanjati so hudodelstva in pregreški državnemu pravdníštvu; razen tega pa okrajnim sodiščem (§. 37 služb. navodila); k sodnim razpravam smejo se orožniki službeno zahtevati le tedaj, kadar je sila in kadar gre za nevarne hudodelnike (§§. 42 in 45 služb. navodila). Državnopravdniški opravitelji pri okrajnih sodiščih nimajo pravice od orožnikov zahtevati kake službe (ukaz pravosodn. mín. z dne 8. nov. 1878 št. 15.474).

§. 8. Kakó naj orožništvo sodeluje v zadevah krajevne (lokalne) policije, to določa službeno oblastvo po krajevnih razmerah; vendar se s tem ne sme kratiti namen, ki ga ima orožništvo za reči javne varnosti.

§. 9. Orožništvo je dolžno prejete naloge brez-
 uvetno zvrševati ter ne spuščati se v njih preso-
 jevanje.

Ono ima pravico, če ní nevarnosti v odlogu,
 zahtevati pismenega náloga tudi v takih slučajih,
 kjer zakoni ne velevajo dati mu ga.

Za to, kar ima nalog v sebi, odgovarja tisto
 oblastvo, katero ga je dalo. V drugem pa je orož-
 ništvo odgovorno za to, da opravlja svojo službo,
 izpolnjuje zakonite propise in da se drži službe-
 nega navodila.

Kadar je nevarnost v odlogu imajo orožniki tudi brez prej-
 šnjega naloga in še pred storjeno ovado pozvedovati in vse
 ukreniti, kar je potrebno, da se zve storilec in ohranijo sledovi
 hudodelstva; ako treba, tudi hišo raziskovati in storilca prijeti,
 vendar to takoj naznaniti okr. sodiščem in državnemu pravdnístvu
 (§. 38 služb. navodila).

§. 10. K orožništvu spadajoče osebe so v ka-
 zenskih rečéh vojnim zakonom in disciplinarnim
 propisom toliko podvržene, kolikor se to z zakonom
 z dné 23. maja 1871 (Drž. zak. k. XX., št. 45)
 ustanavlja za aktivno deželno brambo.

Kazensko sodno oblast zvršujejo vojna sodišča
 deželne brambe.

Kazni na prostosti se zvršujejo v vojaških kaz-
 nilnicah.

Mesto tu navedenega zakona z dne 23. maja 1871 drž. zak.
 št. 45 velja sedaj zakon z dne 2. aprila 1885 št. 93 drž. zak. glej
 zgoraj pod IV. 3

§. 11. Kadarkoli je orožniku službeno postopati
 proti kaki osebi, naj se poslužuje formule: „V
 imenu zakona“ v deželskem jeziku, in v takih slu-
 čajih je vsakdo — brez razločka, bodi civilnega
 ali vojaškega stanu, — dolžan pokornost orožni-
 kovemu pozivu, kar mu pa ne brani, pozneje pri-
 tožiti se.

§. 12. Orožniku svojo službo opravljajočemu pristoje zakonite pravice, katere ima civilna in vojaška straža.

Orožnika mora vsakdo „vikati“ in nikdo ga ne sme javno posvariti (§. 6 službenega navodila); pa tudi orožnik mora vsakega „vikati“ in na stavljena vprašanja kratko pa spodobno odgovarjati (§. 15 službenega navodila).

§. 13. V službi stoječ orožnik sme z zapovedanimi opreznostmi rabiti orožje:

1. V slučaju brambe v sili, da odvrne proti svoji osebi namerjen dejanski napad;
2. da ukrotí upor, kateri meri na oviro njegovega službenega opravka;
3. da ubrani uteči nevarnemu hudodelniku, ako nima drugega pomočka, da bi ga udržal.

§. 14. Orožništvo ima pravico¹, v zvršitev svojih službenih dolžnosti zahtevati podporo vseh organov javne službe, sosebnno civilnih oblastev, drugih stražništev in posameznih njihovih udov, občinskih županstev in vojaških poveljstev.

§. 15. Tanja določila o opravljanji orožniške službe bode obsegalo službeno navodilo, katero se izdá na podlogi tega zakona.

Ob enem s tem zakonom izdalo se je obširno 171 paragrafov obsegajoče službeno navodilo.

Oddelek II.

Káko organsko sestavo ima orožništvo in kako je porazdeljeno.

§. 16. V vsakem tistih mest, kjer ima politično deželno oblastvo svoj sedež, bodi po eno poveljstvo deželnega orožništva.

§. 17. Deželnega orožništva poveljstvo naj ima v skrbi vojaške, ekonomne in administrativne reči podrejenega mu orožništva (§§. 2 in 4).

Za deželnega orožništva poveljnike postavljajo se štabski častniki ali nadčastniki, katerim se pridodajó po potrebi eden ali več častnikov, en računovodja, po okolnostih tudi en računski stražmojster in potrebne šarže.

V področji posameznih poveljstev deželnega orožništva postavijo se po potrebi oddelna poveljstva, katerih opravek bodi praviloma samo ta, da skrbé za vojaški nadzor in disciplino, kakor tudi za izučevanje v praktični službi.

§. 18. V vsakem kraji, kjer je okrajno glavarstvo, biva po eno poveljstvo okrajnega orožništva, katero vodi stražmojster. On je orožniški postaji tistega kraja neposrednji poveljnik, ter poleg tega nadzira službo vseh drugih po tistem političnem okraji postavljenih, njemu podrejenih orožniških postaj, katere imevajo, če sestojé iz več nego dveh orožnikov, po enega postajnega vodnika za svojega poveljnika.

§. 19. Stan posameznih poveljstev deželnega orožništva določuje minister za deželno bran, a stan posameznih postaj deželni načelnik dogovorno s poveljnikom deželnega orožništva.

Ondod, kodar to dopuščajo okolnosti kraja, naj se orožniki posamič postavljajo, da bode vsak za se po ena postaja z okolišem v nadziranje določenim.

§. 20. Vsak deželni načelnik, in tako tudi vsak okrajni glavar ima pravico, kadar kje javnemu redu in varnosti pretí pomisleka vredna nevarnost, s posameznih orožniških postaj, kar jih je v njegovem upravnem okoliši, sklicati orožnike

vse na tisto mesto, kjer je nevarnost, ter sploh službovanje orožništva uravnati po krajevnih razmerah, kolikor mu to dopuščajo zakonita določila.

Da se v kateri kraljevini ali deželi orožništvo za nekaj časa pomnoži z orožniki iz drugih dežel, to utegne ukazati minister za deželno bran dogovorno z ministrom notranjih zadev.

§. 21. Mena orožniških častnikov in moštva v njihovi razdelitvi na različna službena mesta sme se zgoditi samo iz važnih službenih ozirov.

Štabskega častnika ali poveljnika deželnega orožništva prestavlja cesar, nadčastnika pa minister za deželno bran, povprašavši dotičnega deželnega načelnika.

Deželnega orožništva poveljnik prestavlja orožniško moštvo po okoliši svojega poveljstva — na sprožitev ali s privolitvijo dotičnega političnega okrajnega, oziroma deželnega oblastva. Prestavo moštva v okoliš drugega orožniškega poveljstva ukazuje minister za deželno bran.

Oddelek III.

Kako se dopolnjuje stan orožništva in kako se izstopa iz njega.

§. 22. Stan orožniškega moštva se dopolnjuje:

1. s takimi podčastniki, kateri po §. 38 vojnega zakona, oziroma po zakonu z dne 19. aprila 1872, državnega zakonika števil. 60, imajo pravico, da jim se podeli mesto v javni službi, ako so popolnem sposobni za orožniško službo;

2. s takimi osebami, katere so popolnoma zadostile dolžnosti vojaške službe, oziroma stave;

3. z dobrovoljci, ki vstopajo iz neaktivne deželne brambe;

4. z dobrovoljci, kateri, — ne na kvar službeni dolžnosti v vojstvu, — vstopajo iz neaktivne rezerve.

§. 23. Da bode kdo sprejet med orožnike, k temu je potrebno:

- a) da je državljan v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru,
- b) da se odlikuje z brezmadežnim živetjem, duševno zmožnostjo in spretnim védenjem,
- c) da je v dobi ne izpod 20 in ne iznad 40 let,
- d) da je neoženjen ali pa vdovec brez otrôk,
- e) da je zdravega, krepkega života in vojaški meri zadostujoče velikosti,
- f) da zna jezike tiste dežele ali deželne pokrajine, v kateri hoče za orožnika služiti,
- g) da dovoljno zna čitati, pisati in računati.

Nedoletni potrebujejo k dobrovoljnemu pristopu privolitve očetove ali varstvene.

Minister za deželno bran sme komu uvete pod c) in d) omenjene izpregledati, ali pa poveljnikom deželnega orožništva oblast dati, da jih oni izpregledajo.

§. 24. Kdor pristopi k orožništvu, mora zavezati se, da bode najmanj štiri leta v njem služil.

Službeni čas, katerega kdo spadajočih k deželni brambi prebije v orožništvu, vračunja mu se v dolžnost deželno-brambovne službe, in dokler kdo takih služi v orožništvu, prost je vsake službe v deželni brambi.

§. 25. V stan orožniškega moštva more se kdo samo na najnižji šarži sprejeti.

Da se kdo sme povišati za postajnega vodnika, mora storiti preskušnjo.

Predno se orožnik sprejme za stalno in kdo pripusti k preskušnji za postajnega vodnika, mora biti teoretično podučevan pri poveljstvu deželnega orožništva.

§. 26. Po dokončanem teoretičnem poduku mora vsak orožnik novinec na kaki orožniški postaji služiti na poskušnjo.

Čas teoretičnega poduka in službe na poskušnjo skupaj ne sme prestopati leta dni; le-ta čas se orožniku za stalno sprejetemu všteva v čas službe pri orožništvu.

§. 27. Nadzornik orožništva povišuje orožnika za vodnika in vodnika za stražmojstra, dovprašavši službeno oblastvo o njegovi sposobnosti, sme pa to pravico po vsem ali po nekem delu prepustiti tudi poveljnikom deželnega orožništva.

§. 28. Stan žandarskih častnikov se dopolnjuje:

1. Praviloma s tem, da se v orožniškem krdelu služeči s stopinje na stopinjo više pomikajo,

2. izimkoma po pridelitvi zaslužnih in sposobnih častnikov iz aktivnega ali pokojnega stanu stoječe armade ali deželne brambe.

Kdor hoče dobiti častniško mesto v orožništvu, mora opraviti preskušnjo.

V službi doskušnim stražmojstrom, ki izkažejo dobro spričevalo o vèdenji in primerno splošno omiko, dovoljuje minister za deželno bran storiti preskušnjo za orožniškega častnika.

Častnik, kateri po točki 2 želí vdelen biti v orožništvo, pripušča se k preskušnji za orožniškega častnika še le po tem, ko je šest mesecev na poskušnjo pri orožništvu služil.

Čas, ki ga prebije v taki službi, všteva se vdelenemu v orožništvo v čas službe pri orožništvu.

§. 29. Preskušnje za orožniške častnike in za postajne vodnike delajo se pred meševito komisijo, ki je sestavljena iz administrativnih uradnikov in iz orožniških častnikov.

Tanja določila o teh preskušnjah dadó se ukazoma.

§. 30. Orožniške častnike vseh stopinj imenuje cesar po predlogu ministra za deželno bran.

Častniške namestnike imenuje minister za deželno bran izmed orožniških stražmojstrov, kateri so opravili častniško preskušnjo.

§. 31. Častniki in orožniki naj o pristopu v krdelo prisežejo prisego orožniške službe.

§. 32. Orožniški častniki enačijo se z častniki stoječega vojstva; ta izenačba veljá tudi o šaržah orožniškega moštva v primeri k šaržam moštva v stojećem vojstvu. Vsak pravi orožnik ima šaržo desetnika (korporala).

§. 33. Častniki istopajo iz orožniškega krdela po propisih, veljajočih v stojećem vojstvu.

Orožniško moštvo se odpušča iz krdela:

1. Dokler kdo služi na poskušnjo, če se izkaže, da ní za orožniško službo;
2. po dopolnjenem službenem času;
3. če kdo postane fizično nezmožen za službo;

4. če kdo storí kako hudodelstvo ali takšen pregrešek, s katerim je pri podčastnikih združena degradacija;

5. kadar ozira vredne rodbinske razmere také nanašajo, z dovolitvijo ministra za deželno bran;

6. ako je vsled premene v uredbi orožništva moštvo zmanjšati.

V slučajih 4, 5 in 6 morajo odpuščeni odslužiti čas nedopolnjene orožniške službe v ne aktivni deželni brambi in sicer tisti, kateri stojé še v dolžnosti vojne službe, po izpolnjeni vojni dolžnosti, a vsi drugi precej, ako se kdo ne more sklicavati na zakonito oprostitev po §. 17. vojnega zakona.

Oddelek IV.

Oprava, oborožba in prejemki orožništva.

§. 34. Oprava in oborožba pri orožništvu ustanavlja se ukazoma s cesarjevim odobrílom.

§. 35. Častniki in moštvo orožništva praviloma nimajo kónj.

Izjemo od tega pravila sme samo minister za deželno bran ukazati.

§. 36. Plače (gaže), mezde in drugi stanovitni prejemki orožništva razvidni so iz dodatka.

Častniki poklicani k orožništvu v službo na poskušnjo, začno s prvim dnem tistega meseca, ki nastopi po njih prihodu, uživati pristojbine orožniškega častnika brez orožniškega priklada ali priboljška in še le po tem, ko bodo za stalno vdeljeni, dobivajo polne prejemke po pravilih (normalih). Orožnik na poskušnjo dobiva, dokler se teoretično izučava, po goldinarji dnevne mezde in od dne,

katerega pride v praktično službo, stopi v pristojbino pravega orožnika.

Ukazoma se izdajó določila o taljah in premijah za posebne usluge orožništva.

§. 37. Gledé tega, kdo dobí svetinjo (medaljo) za hrabrost, in kaki prejemki so združeni z imetjem take svetinje, veljajo za orožništvo propisi stoječega vojstva.

§. 38. Orožniško moštvo dobí za službeni čas, katerega je bodi si, predno je ta zakon v moč prišel, ali potem nepretrgoma v orožništvu prebilo, letnega službenega priklada:

50 gld. po dopolnjenem	3. službenem letu,			
100	" "	"	6.	" "
150	" "	"	12.	" " in
200	" "	"	18.	" "

§. 39. Pri službenih opravkih, ki zunaj stajališča čez 24 ur trpé, pristoji častnikom in moštvu orožništva neki prispevek k troškom za hrano in pa transenalno stanišče.

Enakšne pristojbine jim gredó tudi o službenih premestitvah in v drugih izvenrednih slučajih, v katerih se jim ukaže kam odriniti.

Ukazoma se ustanové tanja določila in pa slučajih, v katerih imajo organi orožništva pravico porabiti kako prevozilo.

§. 40. Da se nabavijo reči v monturo in opravo spadajoče, prejme vsak orožnik, ko vstopi, prvi vložek mase in za poznejše dokupovanje in za vzdrževanje v dobrem stanu neko letno povprečnino.

Velikost teh zneskov ustanavlja od dobe do dobe minister za deželno bran po ceni dotičnega blaga.

Orožje in strelivo (municijo) daje država orožniškemu moštvu.

§. 41. O sprejemanji orožniških častnikov v vojaške bólnice veljajo propisi za častnike stoječega vojstva dani.

Troške za preskrbo bolnikov izmed orožniškega moštva plačuje država, pridržujoč si polovico orožnikove mezde za to.

Kadar se kdo v službi telesno poškoduje, tedaj mu se od pristojbine nič ne odtrga.

Pristojbine jetnikov se uravnujejo s posebnimi propisi.

Oddelek V.

Preskrbovanje orožništva.

§. 42. O umirovljenji orožniških častnikov veljajo ista načela kakor za častnike stoječega vojstva, vendar se orožniškim častnikom pri odmerjanji penzije orožniški priklad vračunja s tistimi zneski, kakor nanese v orožništvu dopolnjeni čas službe, nasproti pa se osebni prikladi k penziji več ne podeljujejo.

§. 43. Za preskrbovanje orožniškega moštva, ki postane za službo nezmožno, veljajo tisti propisi, kateri se uporabljajo na civilno-državne služabnike sposobne za penzijo; vendar se moč teh propisov začenja za vsacega posameznika še le od tistega dne, katerega je na se vzeto dolžnost orožniške službe (§. 24) dopolnil. Penzijo je odmerjati po mezdi in službenem prikladu.

Na častniške namestnike in pisarniške služabnike naj se uporablja v §. 42. stoječe določilo o vračunljivosti orožniškega priklada v penzijo.

Ako orožnik, opravlja službo, brez svoje krivnje prejme rano ali težko telesno poškodbo ter vsled tega postane za službo nezmožen, došteva mu se pri odmerjanji pokojnine deset službenih let. V okolnostih posebnega ozira vrednih sme se komu pritegniti višja mera pokojnine, in to do polnega aktivnostnega prejemka, ki se sme vračunjati v odmero penzije.

§. 44. V tem času, dokler službena dolžnost (§. 24) še teče, dobí orožnik pravico do oskrbovanja v §. 43 ustanovljenega tedaj:

- a) Kadar, opravlja službo, brez svoje krivnje prejme rano ali težko telesno poškodbo ter vsled tega postane za službo nezmožen;
- b) kadar orožnik brez svoje krivnje — z drugega vzroka, nego je povedan pod a), — postane nezmožen ne samo za orožniško službo, temveč za vsak zaslužek sploh.

§. 45. Tisti orožniki, kateri z drugega vzroka, nego je povedan v §. 44 pod a), pred dopolnjeno dolžnostjo orožniške službe, katero so na se vzeli, postanejo sicer nezmožni za orožniško službo, ne pa tudi za vsak zaslužek sploh, dobé pri odhodu na račun dotacije za orožništvo samo trimesečno aktivnostno pristojbino v odpravo.

§. 46. Pri tistih orožnikih, ki prestopijo v stan preskrbovancev ne zaradi invalidnosti, temveč za to, ker je morebiti treba moštvo v številu umanj-

šati, naj se uporabljajo civilna penzijska pravila, brez razločka, če so svojo službeno dolžnost že odslužili ali je še niso.

Oddelek VI.

Posebna določila.

§. 47. Dovolitev, ženiti se, podeljuje polkovnikom orožništva sam cesar a častnikom od podpolkovnika nizdol minister za deželno bran.

Ženitvene kavcije polagati pri orožniških častnikih ni potrebno.

Dozdaj že položene ženitvene kavcije smejo se orožniškim častnikom nazaj dati.

§. 48. Orožniškemu moštvu dovoljuje ženiti se minister za deželno bran, kateri pa sme to oblast preizročiti poveljnikom deželnega orožništva.

Praviloma naj število oženjenih v enem deželno-orožniškem poveljstvu ne presega števila postaj.

§. 49. Vdove in sirote orožniških častnikov in moštva naj se preskrbujejo po propisih veljajočih za civilno-državne služabnike.

Z rodbinami takih orožnikov, kateri umrjejo, predno jim je iztekla dolžnost orožniške službe, naj se tudi dela po civilnih pravilih o preskrbovanji. Ako kak orožniški častnik ali orožnik, službo opravlja, smrt storí ter ní sam kriv tega, pristoji vdovi in sirotam v preskrbo toliko, kolikor bi jim je prišlo, ako bi zadet bil dovršil 40. službeno leto.

§. 50. Zastran prestopanja orožnikov v službe, katere §. 38 vojnega zakona omenja, veljá zakon

z dne 19. aprila 1872 (drž. zak. št. 60) o podeljevanji službenih mest doslužnim podčastnikom.

§. 51. Dozdani propisi o nastanovanji orožništva ostanejo neizpremenjeni.

Oddelek VII.

Konečna določila.

§. 52. Ta zakon pride v moč tistega dne, katerega se razglasi, ter počenši od tega časa izgube svojo veljavnost začasni organski zakon za orožništvo z dne 16. januarja 1850 (drž. zak. št. 19), tako tudi načela o preuredbi orožništva, izdana z ministerskim ukazom z dne 16. julija 1860, št. 51.503, naposled zakon z dne 25. julija 1871 (drž. zak. št. 83).

§. 53. Ministru za deželno bran je naročeno, ta zakon v dogovoru z ministroma notranjih zadev in pravosodja zvršiti.

Razkazilo

o pristojbinah orožniških štabskih častnikov in nadčastnikov, računovodij in računskih stražmojstrov, potem moštva in pisarniških služabnikov.

Šarže	Plača ali meza	Orožniški priklad	Služabniška namestnina	Stanišče in natura ali stanar.	Denar za monturo	Opomnja
	gld. kr.	gld. kr.	gld. kr.	gld. kr.	gld. kr.	
Polkovnik		600 .	160 60	525	<p>Tisti deželnega orožništva poveljniki, kateri niso štabski častniki, vlečejo kot deželnega orožništva poveljniki po 200 gld. letnega priboljška.</p> <p>Vsakemu poveljstvu se dovoljuje neka povprečnina za pisarniške troške.</p> <p>Moštvo od častniškega namestnika nizdol dobiva naturalno stanišče.</p> <p>* Denar za monturo ustanavlja se po §. 40 od časa do časa.</p>
Podpolkovnik		600 .	160 60	525	
Major		600 .	160 60	525	
Ritmojster I. razreda	Po meri kakor za častnike stoječega vojsstva.	300 .	160 60	315	
Ritmojster II. razreda		300 .	160 60	315	
Nadporočnik		240 .	160 60	210	
Poročnik		240 .	160 60	210	
Ritmojster-računovodja I. razreda		180 .	160 60	315	
Ritmojster-računovodja II. razreda		180 .	160 60	315	
Nadporočnik-računovodja		180 .	160 60	210	
Poročnik-računovodja		180 .	160 60	210	
Častniški namestnik		600 .	96	
Računski stražmojster		600	63 .	
Stražmojster	600	
Postajni vodnik	500	
Orožnik	400	
Pisarniški služabnik I. razreda	420 .	84	63 .	30 .	
Pisarniški služabnik II. razreda	360 .	84	63 .	30 .	

VI.

Sodna oblast o kaznivih dejanjih,

katera storé kaznjenci, dokler so v kaznilnici.

Naredba ministerstva notranjih zadev z dne 4. julija 1860 št. 173 drž. zak. določa v tem oziru v §§. 1, 2, 3 naslednje:

§. 1. Disciplinarno-kazenska oblast nad jetniki v kaznilnicah in poboljševalnicah ali popravnica, stoječih pod nadzorom političnih deželnih oblastev, pristoji oskrbništvom teh naprav.

§. 2. Ta disciplinarno-kazenska oblast obsega:

1. Vse prestopke hišnega reda, in

2. vsa kazniva dejanja in opuščenja, katera v kazenskem zakonu z dne 27. maja 1852 drž. zak. št. 117 niso izrečena za hudodelstva.

§. 3. Hudodelstva, katera storé jetniki v kaznilnici, pridržujejo se uradnemu postopanju dotičnega sodnega oblastva in le-temu naj priobčuje oskrbništvu kaznilnice tudi one slučaje, v katerih je dvomno, bodo-li sposobni za kazensko-sodno postopanje.

Ako sodno oblastvo sprevidi, da v dejanji ni učina kakega hudodelstva, nastopi po okolnostih tudi v takih slučajih disciplinarno postopanje.

Sodna oblastva morajo hitro opraviti ona uradna dela, katera zadevajo kazenske slučaje, priznanjene jim po kaznilnicah in poboljševalnicah.



Zaznamek

v tem zvezku natisnenih oziroma navedenih zakonov,
naredb in ukazov.

1831.

16. aprila šte. 2511 zbirke just.
zak., dvorni dekret, str. 186.

1850.

28. novembra šte. 15.867, ukaz
pravosod. min., str. 186.

1853.

5. marcija šte. 44 drž. zak., na-
redba pravosodn. min., str. 247.
2. septembra šte. 175 drž. zak.,
min. naredba, str. 183.

1854.

5. aprila šte. 76 drž. zak., ukaz
min., stran 35.
2. junija šte. 8756, ukaz pravo-
sodn. min., stran 186.
16. junija šte. 165 drž. zak., na-
vodilo kaz. sod., str. 235, 243,
244, 246, 247, 251, 256.
3. julija šte. 169 drž. zak., min.
naredba, stran 184.
3. avgusta šte. 201 drž. zak.,
ukaz pravosodn. min., stran
236 in 274.

1855.

28. januarja šte. 26 drž. zak.,
ukaz min., stran 62.

11. februarja šte. 30 drž. zak.,
min. naredba, stran 198.

17. februarja šte. 33 drž. zak.,
ukaz pr. min., stran 187.

9. julija šte. 124 drž. zak., ukaz
min., stran 35.

17. julija šte. 210 drž. zak., iz-
ročitvena pogodba, stran 35.

13. novembra šte. 12 drž. zak.
pro 1856, izročitvena pogodba,
stran 35.

28. novembra šte. 205 drž. zak.,
ukaz min., stran 186.

1856.

3. julija št. 14 drž. zak. pro 1857,
izročitvena pogodba, stran 35.

20. oktobra šte. 199 drž. zak.,
min. naredba, str. 184 in 186.

1857.

18. septembra šte. , ukaz pra-
vosodn. min., stran 186.

1858.

28. septembra šte. 166 drž. zak.,
min. naredba, stran 184.

1859.

4. januarja šte. 11 drž. zak.,
ukaz min., stran 186.

7. julija šte. 135 drž. zak., ukaz min., stran 186.

1860.

4. julija šte. 173 drž. zak., min. naredba, stran 317.

1861.

17. aprila šte. 69 drž. zak., izročitvena pogodba, stran 35.

1863.

22. septembra šte. 8524, ukaz pravosodn. min., stran 186.

1868.

2. junija št. 11 drž. zak. pro 1869, izročitvena pogodba, stran 35.

1869.

27. februarja šte. 100 drž. zak., izročitvena pogodba, stran 35.

9. marcija šte. 33 drž. zak., zakon, stran 286.

20. maja št. 78 drž. zak., zakon, stran 287.

9. julija šte. 8083, ukaz pravosodn. min., stran 184.

23. septembra št. 2086, naredba vojn. min., stran 287.

1870.

7. marcija šte. 14.158, ukaz min., stran 35.

30. aprila št. 68 drž. zak., zakon, stran 58.

22. avgusta šte. 1866, naredba vojn. min., stran 289.

6. decembra šte. 14.026, ukaz pravosodn. min., stran 186.

1871.

4. marcija šte. 2612, ukaz pravosodn. min., stran 200.

14. avgusta šte. 8459, ukaz min. za deželno bran, stran 289.

1872

23. septembra šte. 124 drž. zak., izročitvena pog., stran 35.

1873.

23. maja šte. 119. drž. zak., zakon, stran 1.

23. maja št. 120 drž. zak., zakon, stran 274.

23. maja št. 121 drž. zak., zakon, stran 276.

19. novembra šte. 152 drž. zak., ukaz pravosodn. min., stran 235.

3. decembra št. 34 drž. zak. pro 1874, izročitvena pogodba, stran 35.

1874.

14. februarja šte. 2191, ukaz pravosodn. min., stran 269.

24. februarja šte. 2375, ukaz pravosodn. min., stran 198.

26. aprila šte. 2951, ukaz pravosodn. min., stran 252.

24. julija šte. 9556, ukaz pravosodn. min., stran 194.

20. septembra šte. 12.882, ukaz pravosodn. min., stran 184.

15. oktobra šte. 128 drž. zak. pro 1875, izročitvena pogodba, stran 35.

30. oktobra št. 12.083, ukaz pravosodn. min., stran 260.

1875.

3. januarja šte. 17.476, ukaz pravosodn. min., stran 132.

16. marcija šte. 3423, ukaz pravosodn. min., stran 263.

5. aprila šte. 3644, ukaz pravosodn. min., stran 265.

1876.

26. februarja šte. 19 drž. zak., zakon, stran 300.

2. aprila šte. 3693, ukaz pravosodn. min., stran 195.

5. maja šte. 5535, ukaz pravosodn. min., stran 44.

28. junija šte. 97 drž. zak., min. naredba, stran 184, 186 in 286.

1877.

28. januarja št. 966, ukaz min., stran 35.

28. januarja šte. 1102, ukaz pravosodn. min., stran 185.
 21. novembra šte. 15.170, ukaz min., stran 65.
 31. decembra šte. 3 drž. zak. pro 1878, zakon, stran 133.

1878.

10. maja šte. 6316, ukaz pravosodn. min., stran 185.
 9. julija šte. 7075, ukaz min., stran 189.
 16. julija šte. 7402, ukaz pravosodn. min., stran 186.
 8. novembra šte. 15.474, ukaz pravosodn. min., stran 302.

1879.

15. septembra šte. 2163, ukaz vojn. min., stran 289.

1880.

6. avgusta šte. 11357, ukaz pravosodn. min., stran 44.
 24. novembra šte. 34 drž. zak. pro 1881, izročitvena pogodba, stran 35.

1881.

12. januarja šte. 28 drž. zak., izročitvena pogodba, stran 35.
 16. februarja šte. 2509, ukaz pravosodn. min., stran 230.
 6. maja št. 90 drž. zak. pro 1882, izročitvena pogodba, stran 35.
 28. maja št. 47 drž. zak., zakon, stran 181.
 29. maja šte. 9268, ukaz pravosodn. min., stran 265.
 15. avgusta šte. 9788, ukaz pravosodn. min., stran 198.
 18. decembra št. —, ukaz min., stran 65.

1882.

11. februarja šte. 127 drž. zak., izročitvena pogodba, stran 35.
 21. oktobra šte. 112 drž. zak. pro 1883, izročitvena pogodba, stran 35.

1883.

5. februarja šte. 17.266, ukaz pravosodn. min., stran 185.
 15. februarja šte. 1254, ukaz pravosodn. min., stran 137.
 1. maja šte. 5809, ukaz pravosodn. min., stran 259.
 21. maja šte. 142 drž. zak., izročitvena pogodba, stran 35.
 24. maja št. 87 drž. zak., zakon, stran 296.
 25. maja št. 78 drž. zak., zakon, stran 181.
 6. oktobra šte. 16.402, ukaz pravosodn. min., stran 183.
 22. novembra šte. 5172, ukaz pravosodn. min., stran 265.

1884.

16. marcija šte. 36 drž. zak., zakon, stran 181.
 11. junija št. 98 drž. zak., zakon, stran 295.
 25. decembra šte. 20.637, ukaz pravosodn. min., stran 191.

1885.

8. januarja šte. 21.764, naredba pravosodn. min., stran 195.
 14. februarja št. 2406, naredba pravosodn. min., stran 197.
 22. marcija šte. 5254, naredba pravosodn. min., stran 198.
 2. aprila št. 93 drž. zak., zakon, stran 296.
 16. aprila šte. 3155, ukaz pravosodn. min., stran 105.
 9. maja šte. 8249, ukaz min., stran 65.
 24. maja šte. 89 in 90 drž. zak., zakon, stran 250.
 27. maja št. 134 drž. zak., zakon, stran 5, 250.
 15. junija št. 8649, naredba pravosodn. min., stran 195, 197.
 18. julija št. 13.069, naredba pravosodn. min., stran 198, 260.
 12. oktobra šte. 18.582, ukaz pravosodn. min., stran 265.

1886.

10. februarja šte. 24 drž. zak., naredba pr. min., stran 255.

22. februarja šte. 13 drž. zak.,
izročitvena pog., stran 35.
13. julija št. 11.199, ukaz pravo-
sodn. min., stran 10.

1887.

28. decembra šte. 20.969, ukaz
pravosodn. min., stran 44.

1888.

6. junija šte. 7480, ukaz pravo-
sodn. min., stran 23.
15. junija št. 91 drž. zak., ukaz
pravosodn. min., stran 247.
29. decembra šte. 22.492, ukaz
pravosodn. min., stran 266.

1889.

16. marca šte. 5104, ukaz pravo-
sodn. min., stran 266.
23. marca šte. 5759, ukaz pravo-
sodn. min., stran 266.
7. junija št. 2728, naredba pravo-
sodn. min., stran 197.
2. avgusta šte. 2081, ukaz pravo-
sodn. min., stran 187.
27. septembra šte. 15.749, ukaz
pravosodn. min., stran 44.

1890.

4. februarja šte. 2053, naredba
pravosodn. min., stran 263.

Zaznamek

razsodeb kasacijskega dvora v tem zvezku navedenih.

1874.

11. aprila št. 2353, stran 152.
 28. maja št. 3928, stran 155.
 18. junija št. 4587, stran 130.
 20. avgusta št. 5215, stran 152.
 24. septbr. št. 8351, stran 146.
 16. oktobra št. 5732, stran 226.
 16. „ št. 11017, stran 152.
 3. novembra št. 9553, stran 140.
 6. „ št. 8402, stran 72.
 6. „ št. 9159, stran 161.
 9. „ št. 8233, stran 113.
 9. „ št. 8994, stran 133.
 21. „ št. 8897, stran 6.
 21. decembra št. 10978, str. 155.

1875.

16. januarja števil. 11188 ex 1874,
 stran 62.
 22. januarja števil. 13177 ex 1874,
 stran 59, 129.
 31. marca št. 1001, stran 159.
 2. aprila števil. 1014, stran 129.
 6. „ števil. 570, stran 150.
 28. „ št. 3049, stran 132, 142.
 12. maja števil. 3515, stran 223.
 21. „ števil. 3054, stran 120.
 26. „ števil. 1605, stran 99.
 10. junija števil. 4386, stran 100.
 11. „ števil. 3831, stran 108.
 30. „ št. 3049, stran 132, 142.
 8. julija števil. 3511, stran 151.
 26. avgusta št. 6576, stran 8, 116.
 9. septembra števil. 7364, stran 73.

15. oktobra št. 5093, stran 61, 100.
 13. decembra št. 11442, stran 113.
 15. „ št. 6471, stran 152.

1876.

7. januarja števil. 8912 ex 1875,
 stran 110.
 24. februarja št. 9062 ex 1875,
 stran 177.
 25. februarja št. 11529 ex 1875,
 stran 110.
 29. februarja št. 12044 ex 1875,
 stran 130.
 4. marca števil. 91, stran 146.
 13. marca števil. 12636 ex 1875,
 stran 80.
 16. marca števil. 8131 ex 1875,
 stran 146.
 8. aprila števil. 854, stran 130.
 16. junija števil. 587, stran 113.
 27. „ št. 1398, stran 114, 152.
 1. julija števil. 418, stran 169.
 7. „ števil. 4279, stran 24, 113.
 10. avgusta št. 6650, stran 73, 112.
 17. „ števil. 7820, stran 168.
 22. septembra št. 8246, stran 219.
 12. oktobra št. 9780, stran 117, 128.
 20. „ števil. 3175, stran 98.
 4. novembra št. 5899, stran 129.
 17. „ št. 9628, stran 167.
 18. „ št. 3349, stran 100.
 25. „ št. 4549, stran 39.
 9. decembra št. 4259, stran 120.
 19. „ št. 5959, stran 64.

1877.

3. jan. št. 9001 ex 1876, str. 80, 129.
 10. februarja št. 9621 ex 1876, stran 159, 168.
 21. februarja št. 10899 ex 1876, stran 73.
 2. marcija šte. 12399 ex 1876, stran 73.
 16. marc št. 8131 ex 1876, str. 129.
 21. marcija šte. 14708 ex 1876, stran 223.
 4. aprila šte. 10269 ex 1876, stran 122.
 7. aprila šte. 210, stran 154.
 16. „ šte. 13180 ex 1876, stran 100.
 11. maja šte. 1194, stran 231.
 11. „ šte. 3029, stran 132.
 14. „ šte. 13413 ex 1876, stran 128.
 17. maja šte. 15577 ex 1876, stran 80.
 2. junija šte. 4188, stran 110.
 9. „ šte. 13076 ex 1876, stran 80.
 6. julija šte. 6594, stran 234.
 16. avgusta št. 8832, stran 223.
 17. septembra šte. 8692, stran 80, 110.
 6. oktobra šte. 9906, stran 80.
 5. novembra šte. 8890, stran 80, 123.
 17. novembra št. 10187, stran 61.
 19. „ št. 10496, stran 157.
 19. „ št. 11369, stran 72.
 21. „ št. 10825, stran 100.
 23. „ št. 9052, stran 111, 128.
 24. novembra št. 8330, stran 20.
 12. decembra št. 11753, stran 123.
 22. „ št. 8429, stran 110.

1878.

5. aprila šte. 273, stran 152.
 6. „ šte. 803, stran 80.
 12. „ šte. 622, stran 73.
 18. maja šte. 492, stran 128.
 21. junija šte. 3000, stran 80.
 27. „ šte. 4679, stran 156.
 2. julija šte. 5898, stran 134.
 12. „ šte. 5541, stran 229.
 6. septembra št. 5015, stran 80.
 13. „ št. 7168, stran 151.
 9. novembra št. 6550, stran 100.

30. novembra št. 6539, stran 109.
 23. decembra št. 14152, stran 73.

1879.

17. januarja št. 10355 ex 1878, stran 100.
 10. marcija šte. 12121 ex 1878, stran 146.
 31. marcija šte. 165, stran 129.
 31. „ šte. 380, stran 161.
 7. aprila šte. 1013, stran 129.
 30. „ šte. 4834, stran 134.
 14. junija šte. 3714, stran 122.
 21. „ šte. 2540, stran 153.
 26. „ šte. 4336, stran 26.
 19. septembra št. 7316, stran 155.
 20. „ št. 4012, stran 153.
 29. „ št. 5693, stran 107, 114.
 3. oktobra šte. 7248, stran 113.
 6. „ šte. 6997, stran 122.
 17. „ šte. 7782, stran 25.
 27. „ šte. 7122, stran 151.
 7. novembra št. 8247, stran 161.
 21. „ št. 9622, stran 120.
 25. „ št. 12759, stran 80.
 12. decembra št. 11631, stran 153.
 19. „ št. 11464, stran 167.
 27. „ št. 7408, stran 140.
 29. „ št. 11628, stran 154.

1880.

16. januarja šte. 12171 ex 1879, stran 154.
 17. januarja šte. 12697 ex 1879, stran 129.
 31. januarja šte. 12578 ex 1879, stran 162.
 13. februarja št. 11913 ex 1879, stran 168.
 13. februarja št. 12892 ex 1879, stran 129.
 16. februarja št. 12609 ex 1879, stran 122.
 16. februarja št. 13823 ex 1879, stran 9.
 20. februarja št. 12696 ex 1879, stran 8.
 20. februarja št. 14567 ex 1879, stran 119.
 28. februarja št. 13364 ex 1879, stran 161, 167.
 11. marcija šte. 290, stran 8.
 11. „ šte. 1114, stran 234.

12. marcija šte. 13944 ex 1879, stran 159.
 20. marcija šte. 13733 ex 1879, stran 177.
 12. aprila šte. 977, stran 9.
 24. „ šte. 637, stran 115.
 24. „ šte. 762, stran 108.
 30. „ šte. 749, stran 157.
 8. maja šte. 2007, stran 110.
 10. „ šte. 1793, stran 122.
 24. „ šte. 1128, stran 118.
 25. „ šte. 6018, stran 229.
 29. „ šte. 3553, stran 108.
 29. „ šte. 3841, stran 155.
 7. junija šte. 3612, stran 152.
 21. „ šte. 3846, stran 130.
 21. „ šte. 4575, stran 9.
 2. avgusta šte. 3619, stran 108.
 2. „ šte. 6037, stran 151.
 25. septembra št 7102, stran 73.
 8. oktobra šte. 7066, stran 152.
 12. „ šte. 11504, stran 207.
 18. „ šte. 6877, stran 153.
 18. „ šte. 8770, stran 153.
 3. novembra št. 4859, stran 120.
 13. „ št. 8156, stran 152.
 27. „ št. 11683, stran 73,
 112
 29. novembra št. 5682, stran 131.
 9. decembra št. 7233, stran 219.
 10. „ št. 9126, stran 130.
 28. „ št. 14.328, stran 80.

1881.

10. januarja št. 11.666 ex 1880, stran 155.
 15. januarja št. 11.982 ex 1880, stran 161.
 21. januarja št. 13.020 ex 1880, stran 146.
 24. januarja št. 11.836 ex 1880, stran 207.
 28. januarja št. 13.476 ex 1880, stran 154.
 5. februarja št. 14.579 ex 1880, stran 152.
 18. februarja št. 10.016 ex 1880, stran 8.
 25. februarja št. 13.495 ex 1880, stran 130.
 29. aprila šte. 15.182 ex 1880, stran 152.
 2. maja šte. 2452, stran 7, 167.
 3. „ šte. 4861, stran 25.
 18. „ šte. 5621, stran 133.

1. junija šte. 1202, stran 234.
 7. „ št. 4969, stran 80, 128.
 22. „ št. 6371, stran 152.
 4. julija št. 4881, stran 134.
 14. „ št. 1927, stran 21.
 14. „ št. 4864, stran 155.
 18. oktobra št. 11.023, stran 207.
 21. „ št. 8034, stran 129.
 28. „ št. 7033, stran 131.
 11. novembra št. 7794, stran 141.
 23. decembra št. 11565, stran 161.
 27. „ št. 3542, stran 167.
 29. „ št. 10475, stran 224.

1882

13. januarja št. 11938 ex 1881, stran 154, 168.
 21. januarja št. 12.300 ex 1881, stran 39.
 24. januarja šte. 751, stran 37.
 17. februarja šte. 86, stran 152.
 24. „ št. 13613 ex 1881, stran 118, 173.
 24. februarja št. 14241 ex 1881, stran 116.
 10. marcija šte. 14561 ex 1881, stran 152.
 15. aprila šte. 11999 ex 1881, stran 227.
 28. aprila št. 425, stran 94, 113.
 22. junija šte. 1047, stran 8.
 22. „ št. 3197, stran 26, 219.
 28. „ št. 5247, stran 28, 179.
 20. julija šte. 6827, stran 233.
 29. „ šte. 5370, stran 80.
 18. septembra št. 3910, stran 129.
 18. „ št. 8037, stran 161.
 30. „ št. 7710, stran 106.
 7. oktobra št. 7859, stran 80.
 13. „ št. 5991, stran 158.
 13. „ št. 6792, stran 130.
 13. „ št. 8947, stran 116.
 18. „ št. 11.969, stran 24.
 20. „ šte. 6638, stran 130.
 23. „ šte. 8578, stran 110.
 2. novembra št. 6353, stran 221.

1883.

22. januarja št. 12289 ex 1882, stran 110.
 13. februarja št. 1080, stran 120.
 19. „ št. 12.988 ex 1882, stran 133.

25. februarja št. 12995 ex 1882, stran 130.
 26. februarja št. 13.933 ex 1882, stran 151.
 14. marcija št. 1004, stran 73.
 14. „ št. 15.169 ex 1882, stran 190.
 16. marcija št. 15.540 ex 1882, stran 120.
 29. marcija št. 13.731 ex 1882, stran 43.
 1. maja št. 4907, stran 187.
 21. „ št. 15.617 ex 1882, stran 227.
 22. maja št. 5437, stran 126, 134.
 25. „ št. 723, stran 151.
 1. junija št. 4593, stran 116.
 15. „ št. 4102, stran 128.
 20. julija št. 3686, stran 113.
 24. avgusta št. 7785, stran 31.
 8. oktobra št. 6274, stran 159
 20. „ št. 7655, stran 130, 153, 167.
 20. oktobra št. 8370, stran 168.
 24. „ št. 8224, stran 171.
 24. „ št. 10.137, stran 223.
 24. „ št. 10.339, stran 8.
 27. „ št. 8938, stran 130.
 30. „ št. 11.581, stran 126, 128, 168.
 19. novembra št. 5157, stran 80.
 24. „ št. 10.160, stran 161.

1884.

18. januarja št. 12.628 ex 1883, stran 8.
 4. februarja št. 6439 ex 1883, stran. 69, 123, 154.
 18. februarja št. 12.379 ex 1883, stran 73.
 23. februarja št. 14.216 ex 1883, stran 113.
 29. februarja št. 14.954 ex 1883, stran 129.
 4. marcija št. 1898, stran 129.
 8. „ št. 57, stran 160.
 17. „ št. 13.620 ex 1883, stran 126.
 22. marcija št. 67, stran 117.
 26. „ št. 2470, stran 33.
 27. „ št. 3214, stran 116.
 1. aprila št. 3384, stran 22.
 5. maja št. 14.516 ex 1883, stran 110.

9. maja št. 2291, stran 181.
 15. „ št. 1857, stran 190.
 19. „ št. 1628, stran 117.
 3. junija št. 5081, stran 154.
 18. „ št. 4587, stran 130.
 25. „ št. 7080, stran 43.
 3. julija št. 4664, stran 151.
 12. septembra št. 7495, stran 31,
 14. „ št. 4514, stran 161.
 19. „ št. 5214, stran 119.
 22. „ št. 6160, stran 80, 111, 124.
 27. septembra št. 8265, stran 73.
 2. oktobra št. 10.494, stran 129.
 6. „ št. 968, stran 116.
 8. „ št. 10.624, stran 39.
 16. „ št. 5772, stran 26.
 16. „ št. 5829, stran 191.
 20. „ št. 7868, stran 151.
 28. „ št. 11.878, stran 39.
 4. novembra št. 12.391, stran 133.
 5. „ št. 8457, stran 152.
 8. „ št. 8322, stran 161.
 11. „ št. 12.225, stran 106, 111, 129.
 12. novembra št. 12.837, stran 43.
 17. „ št. 6361, stran 29, 131.
 21. novembra št. 9944, stran 56.
 22. „ št. 8057, stran 9.
 25. „ št. 12.081, stran 133, 178.
 26. novembra št. 13.170, stran 130.
 3. decembra št. 13.315, stran 131.
 13. „ št. 11.659, stran 158.
 19. „ št. 11.534, stran 130.
 22. „ št. 11.718, stran 157, 168.

1885.

7. januarja št. 14.795 ex 1884, stran 234.
 7. januarja št. 14.872 ex 1884, stran 25.
 16. januarja št. 12.909 ex 1884, stran 161.
 9. februarja št. 11.895 ex 1884, stran 115, 129.
 16. februarja št. 9752 ex 1884, stran 146.
 27. februarja št. 12.082 ex 1884, stran 116.
 2. marcija št. 14.752 ex 1884, stran 100.

3. marcija štev. 2153, stran 31.
 7. „ štev. 14.715 ex 1884,
 stran 168.
 12. marcija štev. 2490, str. 134.
 14. „ štev. 13.200 ex 1884,
 stran 129.
 17. marcija štev. 3035, stran 37.
 20. „ štev. 11, stran 152.
 20. „ štev. 54, stran 142.
 28. „ štev. 13.386 ex 1884,
 stran 115.
 11. aprila štev. 973, str. 129, 130.
 22. „ štev. 4178, stran 126.
 23. „ štev. 8540 ex 1884,
 stran 194.
 23. aprila štev. 13.601 ex 1884,
 stran 27.
 23. aprila štev. 3337, stran 102.
 23. „ štev. 3377, stran 234.
 25. „ štev. 2813, stran 115.
 27. „ štev. 2070, stran 130.
 6. maja štev. 4797, stran 118.
 20. „ štev. 4817, str. 106, 129.
 20. junija št. 3821, str. 163, 160.
 23. „ štev. 7193, stran 131.
 31. avgusta štev. 6351, stran 161.
 25. septembra štev. 8102, str. 120.
 29. „ št. 11.098 str. 165.
 6. oktobra štev. 11.608, str. 162.
 9. „ štev. 6548, stran 119.
 16. „ štev. 6632, stran 129.
 22. „ štev. 8407, stran 227.
 30. „ štev. 8412, stran 167.
 30. „ štev. 9543, stran 168.
 7. novembra št. 11.060, str. 165,
 168.
 9. novembra št. 8305, stran 155.
 26. „ št. 13.172, str. 134.
 28. „ št. 12.354, str. 154.
 30. „ št. 8439, stran 155.
 1. decembra št. 12.533, stran 120.

1886.

18. januarja štev. 9211 ex 1885,
 stran 117.
 12. februarja št. 14.209 ex 1885,
 stran 226, 227.

19. februarja št. 14.803 ex 1885,
 stran 73.
 22. februarja št. 14.131 ex 1885,
 stran 161.
 23. februarja št. 1745, str. 129.
 1. marcija štev. 14.458 ex 1885,
 stran 73.
 1. marcija štev. 15.260 ex 1885,
 stran 28.
 18. marcija štev. 13.835 ex 1885,
 stran 8, 27.
 10. aprila štev. 1981, stran 60,
 129.
 20. aprila štev. 4431, stran 178.
 29. maja štev. 4160, stran 80.
 2. junija štev. 6402, stran 39,
 128.
 7. junija štev. 2239, stran 123.
 17. „ štev. 6465, stran 148,
 158.
 19. junija štev. 4467, stran 8.
 2. julija štev. 5748, stran 9.
 30. avgusta štev. 6057, stran 74.
 22. novembra št. 8082, stran 162.
 27. „ št. 9465, stran 34.
 17. decembra št. 12.352, str. 28.

1887.

5. januarja štev. 15.245 ex 1886,
 stran 178.
 7. januarja štev. 12.895 ex 1886,
 stran 13.
 15. februarja št. 1537, stran 181.
 18. „ št. 11.854 ex 1886,
 stran 115.
 18. februarja št. 11.951 ex 1886,
 str. 152 160, 169.
 3. marcija štev. 13.872 ex 1886,
 stran 223.
 9. marcija štev. 15.291 ex 1886,
 stran 8, 226.
 9. marcija štev. 1752, stran 223.
 10. junija štev. 3193, stran 119.
 14. „ štev. 154, stran 194.
 17. „ štev. 4274, stran 8.
 16. avgusta štev. 5817, str. 189.
 22. septembra št. 7499, str. 218.

22. septembra šte. 7691, str. 215,
228.

28. septembra št. 5701, str. 148,
167.

3. decembra št. 9405, stran 80.

1888.

12. januarja št. 12.830 ex 1887,
stran 226.

4. aprila šte. 3997, stran 36,
289.

13. aprila šte. 2150, stran 159.

26. " šte. 1992, stran 234.

21. junija št. 3543, str. 207, 229.

14. septembra št. 4909, stran 99.

1889.

19. februarja šte. 1592, str. 178.

20. " št. 11.390 ex 1888,
stran 130.

12. marcija šte. 54, stran 158,
167.

28. maja šte. 6380, stran 23.

7. novembra šte. 9843, str. 288.

7. " št. 11.055, str. 297.

19. " št. 12.788, str. 295.

Abecedno kazalo.*)

(Arabske številke pomenjajo paragraf kazenskopravnega reda, oziroma paragraf onih zakonov ali ukazov, ki so sprejeti v dodatku; rimske številke kažejo ono število, pod katerim se nahaja zakon ali ukaz v dodatku.)

- A**bolicijska pravica cesarjeva 2.
 Adhezijski postopek 4, 365—379.
 Adoptivni otroci, glej posinovljenci.
 — roditelji, glej posinovniki.
 Advokati, glej odvetniki.
 Agnosciranje, glej prispoznanje.
 Akti, glej spisi.
- B**abice morajo storiti ovadbo 84, 86.
 — kot zvedenci 133.
 — njih pristojbine 384.
 Bančni upni listi, postopauje o njih popačbi 136.
 Beležnik, beležništvo, glej notar, notarijat.
 Bivališče (stanovališče), ozir nanj 52, 54, 59, 79—81, 85
 156, 193, 413, 424.
 — glej prebivališče.
 Blagajnice javne, naznanila zaradi prejemkov iz njih
 83, 402.
 Blago tuje, kaj ukreniti z njim 375—379.
 Bolazen obdolženca in obtoženca 134, 154, 169, 226, 233,
 252, 275, 398, 437.
 — nje troški 387.
 — svedokov 154, 233.
 Božja služba, hranitev njej posvečenih reči 98, I. 32.
 — raziskava njej posvečenih prostorov 142.

*) Sestavil g. dr. Ed. Volčič.

- Bramba deželna, naznanila o začetji in dovršbi kazenskega postopka proti brambovcem 83.
 — sodna oblast IV. 3.
 — kazenski postopek IV. 3.
 Braniti se pričevanja 160.
 — obdolženec odgovora 203, 245.
 Bratstvo in bratranstvo, glej sorodniki.
 Brzjav, njih zasega 146—149
 — priznanilo pomiloščenja 411.
- C**enitev škode po hudodelstvu storjene 99, 369.
 Cesar ima pravico ustaviti kazenski postopek 2.
 — — pomilostiti 411.
 Cesarska hiša, zasliševanje nje udov 155.
 — — istim ni treba prisegati (ukaz pravosodn. min. z dne 14. maja 1854 št. 8346).
 Civilna sodišča, koliko vežejo njih razsodila kazenskega sodnika 5.
 — njih dolžnost ovaditi kaznjiva dejanja 84.
 Civilno-pravni pot, kedaj se zavrača oškodovanec nanj 366, 368, 371, 372—374.
- C**asopisi, glej novine.
 Činovniki, glej uradniki.
 Čitanje spisov pri glavni razpravi 252, 472.
- D**ediči, njih pravica do vzklica 283, 392.
 Dejalnost porot, nje ustavitev, vvodni zakon čl. VII.
 Dejanja kaznjiva, storjena med razpravo 278, 279.
 Dejanje, zasačenje na njem 141, 175, 177.
 — nekaznjivo 259, 281, 317, 344.
 — novo pri glavni razpravi zasledeno 263, 321.
- Delavci v rudnikih in rudozdelnicah, kadar so zaslišati ali obsojeni 158, 176, 402.
 Delegiranje sodišč 12, 62, 63, 71, 74, 288, 292, 293, 297, 332, 348, 350, 357, 362, 475.
 Deležniki kaznjivih dejanj, pristojnost 55.
 — glej sokrivci.
- Denar je prijetemu odvzeti I. 24.
 Depozita, njih prodaja I. 78.
 — kako jih je hraniti I. 32.
- Detomor, kako je preiskovati 130.
 Deželni poslanci, ovade proti njim 83.

- Deželni uradniki in služabniki, naznanila o kazenskem postopku proti njim 83, 402.
- Diete, njih povračilo 381, 382. 386, I. 55.
- Disciplinarna oblast prvosednika glavne razprave 232—238, 242, 288, 327.
- — preiskoval. sodnika 108, 113, 119, 143, 159, 160, 182.
- Dnevnik, kako se vodi 107, I. 13.
- Dninarji 103, 383.
- Doba življenja, ozir nanjo 170, 184, 252, 442.
- Dobiček odšli je prisoditi 369.
- Dogodek (obstanek dejanja), poizvedbe o njem 45—47, 60, 64, 65, 66, 95, 182, 259, 260, 270, 357, 365, 412.
- Dokaz, nezakonita sredstva zanj 25.
- pri izročitvi 59.
- pri razsojanji 258—260, 270, 288, 295, 313, 326.
- Dokazila v vvodni preiskavi 88, 92, 96, 98, 111, 199.
- pri glavni razpravi 207, 224, 239, 246, 252, 254, 257, 258, 273, 276.
- Dokazila pred porotniki 315, 325.
- pri obnovi postopka 352, 353, 355.
- glede zasebnopravnih zahtevkov 374, 375.
- pri prekosodnem postopku 437.
- pri prestopkih 454, 457, 461, 467, 470.
- Dokazovanje pri glavni razpravi 246—254, 457.
- pred porotnim sodiščem 314, 315.
- Dopustniki (vojaški) naznanila v kazenskem postopku proti njim 83.
- sodna oblast o njih IV. 3.
- Dostava sodnih naredeb 77—81, 173, 291, 422, 427, 452, 459, I. 21.
- nje troški 382.
- Dostojanstva, njih izguba 402.
- Dražba sodna 377, 379.
- Državni poslanci, ovade proti njim 83.
- Državni pravdnik pri sodnem dvoru prve stopinje 29.
- delokrog 31.
- dolžnosti 34.
- dolžnosti pri ovadbi 87.
- pravice 36.
- predlaga poizvedbe 88.
- nadaljni predlogi k ovadbi 90.
- izključenje 75, 76.

Državno pravdnništvo, splošna določila 29—37.

— dolžnosti 30.

— delovanje v kazenskem postopku 46, 48, 49, 52, 57, 59, 64, 67, 68, 72, 75, 76, 78, 86—97, 112—114, 147, 190, 196, 197, 221, 230, 235, 270, 271, 282, 283, 284, 341, 352—357, 377—379, 390, 401—408, 412, 421, 427, 429, 437, 439, 441, 448, 450, 457, 460, 466, 469, 475, 487—493.

— uradna dela I. 68—114.

— ovadbe ondi I. 68—69.

Državni uradniki in služabniki, priznanila v kazenskem postopku proti njim 83, 402.

— kedaj niso zaslišati za svedoke 151.

Duhovniki, kedaj niso zaslišavati za svedoke 151.

— njih ob'sk jetnikov 186, 387, 403, 404, I. 30.

— pri prekosodnem postopku 436.

Duhovniki, naznanila o njih v kazenskem postopku 83, 402.

— izvršitev kazni pri njih 399, 405.

Dušno stanje, kedaj se je ozirati na isto 134, 151, 170, 247, 398.

Edikt, glej oklic.

Eksteritorialiteta, propis o njej 61.

Eventualna vprašanja porotnikom 319—323.

Evidenca kazenskospodnega poslovanja I. 56—67.

Fakulteta zdraviteljska, kedaj je iskati nje mnenja 126.

Falzifikati, dotični postopek 83, 136, 417.

— inozemskega denarja 136.

Finančna straža sme prijemati in zasledovati 177, 417.

— nje pristojbina za svedočbo 383.

Finančno ministerstvo, naznanilo njemu 136.

Funkcionarji drž. pravdnništva, glej opravitelji.

Generalni prokurator pri kas. dvora 29, 30.

— njegova oblast 33, 37, 54, 217, 286, 287, 296, 362, 410, 411.

Glavna razprava, priprave k njej 220—227.

— določitev dneva 221.

— kje se vrši 221.

— poziv novih prič ali zvedencev k njej 222.

— ustavilni sklep 227.

— javnost njena 228—231.

- Glavna razprava, uradna opravila prvosednika in sodnega dvora pri njej 232—238.
 — motenje reda pri njej 234—237.
 — začetek 239—244.
 — dokazovanje 245—254.
 — govori strank 255, 256.
 — sodba sodnega dvora 257—270.
 — zapisovanje 271—272.
 — preložitve 226, 273—276.
 — vmesni prigodki 277—279.
 — pri postopku zaradi ničnosti 287, 346, 347.
 — pri obnovitvi 359, 365.
 — pri izostanji obtoženca 427.
 — pri prekosodnem postopku 439—441.
 — pri prestopkih 451—459, 478.
 — pri porotah, glej porote.
 — zapiski o glavnih razpravah I. 83.
 Glavni prokurator, glej generalni prokurator.
 Globa, kedaj je nalagati izostalim pričam ali zvedencem 119, 159, 242, 243.
 — kedaj je nalagati izostalim porotnikom III. 23.
 Globe, kedaj so izreči po kaz. pr. redu 7.
 — vsebina dotičnega razsodila 7, 266.
 — njih iztirjanje 409, I. 50—52.
 — kako jih je uporabljati 7, I. 53, 54.
 Gluhi, njih zasliševanje 164, 198.
 Gozdarski služabniki, njih poziv 158.
 — njih prijetje 176
 — naznanila v kaz. postopku proti njim 83, 402.
Hišna raziskava 139—142.
 Hostije posvečene 98, I. 32.
 Hrana zaprtih 452, I. 29.
 Hranila, glej depozita.
 Hrvatska, glej Ogerska.
Identiteta, glej istost.
 Imena ovaditeljev 87.
 — sodnikov 215, 270, 291.
 — porotnikov 303.
 Imetje, njega poškodovanje 138, 153.
 — njega vrnitev 375—379.
 Imetnik prostorov za raziskavo 142.

Inkompetenca, glej nepristojnost.

Inozemstvo, pristojnost v njem storjenih kaznivih dejanj 54.

— dopisovanje z njim 26, 59, 136, 157, 421.

— nadomeščenje stroškov iz njega i zanj 382.

Imuniteta deželnih i državnih poslancev ter delegatov, po katerej se isti v dobi zasedanja ne smejo kazensko preganjati, ako dotični zbor tega ne dovoli ali ako se izbravec ni zatekel na samem dejanji. Zakon z dne 3 oktobra 1861 št. 98 dr. zak., z dne 21. decembra 1867 št. 141 dr. zak. in z dne 21. decembra 1867 št. 146 dr. zak.

Invalidi, naznanila v kaz postopku 83.

— ki se preskrbujejo v invalidnih hišah, so pod vojno sodno oblastjo. (Naredba vojn. min. z dne 20. septembra 1870, odd. 4 št. 616)

Iskalni listi izdajo se 59, 414, 416—418, 421, 452.

Istost mrliča 127.

Izdatek razsodila na obtožbo 215.

Izgon iz dežele, kako se zvrši 407, I 77.

Izkazi poslovni, okrajnih sodišč I. 62, 63.

— sodnih dvorov I. 64, 65.

— višjega dež. sodišča I. 66.

— kasacijskega dvora I. 67.

— državnega pravnništva I 85.

— višjega državnega pravnništva I. 86.

— opraviteljev državnega pravnništva I. 112, 113.

Izkazi v postopku zaradi prestopkov 448.

— glej poročila.

Izkopanje mrliča 127.

Izločenje kaz. reči 57, 58, 114, 214, 263, 289, 321, 348.

— sodnih osob 67—71.

— državnih pravnikov 75, 76.

— porotnikov 306.

— iz imenika zagovornikov 39, 236.

Izpričevalo, glej potrdilo.

Izostati, glej odsotni, nepričujoči.

Izpustitev priprtih 190, 192, 396.

Izrek, porotnikov 328, 329.

— njega priobčenje 330—332.

— v mnenji 126, 129, 132, 134.

— v razsodilu 259, 260.

Izročitev hudodelca, postopek pri tem 59.
Izvestje, glej razkaznica.

Javnost glavne razprave 228—231.

— razprave o pritožbi ničnosti 286, 287.

— prekosodnega postopka 440.

— pri prestopkih 456, 471, 472.

Ječa kot kazen, upljiva na postopek. Vvodni zak. čl. VI., 175, 180, 192, 356.

— kako se odmerja 338.

— pri prekosodnem postopku 442.

Jetniki, ravnanje z njimi 183—184, I. 24—30.

— glej priprti, zaprti.

Jetnišnice (je če), njih obiskovanje 189, I. 31.

Justični minister, glej pravosodni minister.

Kasacijski dvor, vrhovni sodni dvor 16.

— njega postopek o pritožbah ničnosti 286—293, 347—350, 479.

— predlože se mu razsodbe na smrt 341.

— njegova oblast za izvenredno obnovo 362, 480.

— — olajšanje kazni 410, 411.

— poslovni izkaz I. 67.

Kavcija, glej varščina.

Kazen na prostosti, nje odlog 401.

— ne sme se pretrgavati 401.

— kje je prestati 405, 406.

— nje zvršba pri prestopkih 482.

— oproščenje 259, 281, 317, 319, 344.

— premenitev 7, 388.

— znižanje 338, 410—411.

Kazenski nalog pri prestopkih 460—462, I. 104.

Kazenski postopek, prijave o početku in konci 83, 402.

— v tiskovnih rečeh 483—493

— — ne da bi se obtožila gotova osoba 492—494.

Kaznilnice za izvršbo kazni 405, 482.

Kemiki, ogled z njimi 122, 131.

Kolekov ni treba v kazenskih stvareh 380.

Koluzija, nevarnost zaradi nje 175, 190, 241, 414, 452.

— dolgost zapora radi nje 190.

— pregled o tem I. 26.

Kompetenca, glej pristojnost.

Konec postopku 217, 288, 348, 349, 350, 358, 475.

- Konec priporu, preiskovalnemu zaporu 190, 192.
 Konfiskacija, glej zasega.
 Konfrontacija, glej soočenje.
 Konkurenca kaznivih dejanj, pristojnost pri njej 56, 57, 58.
 — — nje vpoštevanje 22, 213, 232, 265, 289, 332, 363, 389.
 Konkurz, njega objava državnemu pravdniku 85.
 Kontumačni postopek, glej zaočni postopek.
 Konzulati, objave njim 83.
 — sodna oblast o njih osebji 61.
 Kraj dejanja, določa pristojnost 51.
 — v tiskovnih rečeh 485, 486.
 Krošnjari, naznanila ob ovadbah proti njim 83.
 Korespondenca, glej občenje.
 Kovnica, zahtevanje nje mnenja 136.
 Kurjava zapora, nje troški 387.
- L**astnina obdolženca 367.
 Leki pravni, glej pomočki.
 Letni izkaz porotnikov, glej porotniki.
 Listi, njih zasega in odpretje 146—149, 452.
 — zaprtih 187.
 Listine, dotični predpisi 45, 100, 135, 143, 145, 201, 252, 353, 355.
 Ločitev kazenskih stvari 57, 58, 114, 214, 263, 289, 321, 348.
- M**andatski postopek pri prestopkih 460—462.
 Mitnina ni plačevati v kazenskih stvareh 380.
 Mnenje zvedeniško 124, 126, 129, 132, 134, 136.
 Mostovina, oproščenje od nje 380.
 Mrlič, njih ogled 127—129.
 Mudnost je naznaniti 27.
- N**ačelnik sodni 18, 43, 74, 155, 189, 220, 221, 397, 429, 446.
 Nadsodišče, glej višje deželno sodišče.
 Nadzor, svetovalstvene zbornice 12.
 — višjega deželnega sodišča 15.
 — višjega državnega pravdnštva 32.
 — nad kaz. sodišči I. 56—67.
 — nad opravitelji državnega pravdnštva I. 114.
 Nagajivost pri pritožbah ničnosti kaznuje se 288.
 Naglosodni postopek, glej prekosodni postopek.
 Najdenje zvedencev 121.

- Najvišje dvorno maršalstvo 61, 155.
 Najvišje sodišče, glej kasacijski dvor.
 Nalog kazenski, glej kazenski nalog.
 Namestni sodniki 18, 221, 301.
 Narisek ogleda 117.
 Naznanjanje sodnih naredeb 77—83.
 Naznanila, glej ovade, priobčila.
 Nedelja, glej praznik.
 Nedoleten 39.
 Nedoraslost svedoka 170, 247.
 Nemarnost oblastev treba naznaniti 27.
 Nemi, njih zaslišavanje 164, 168.
 Neposlušni postopek, glej zaočni postopek.
 Nepričujoči, postopek proti njim, med vvodno preiskavo
 412—420.
 — — po nje sklepu 421.
 — — zaočni postopek proti njim 422—428.
 — — pri prestopkih 452.
 — glej odsotni.
 Nepriстойnost sodišča, vpliv na veljavo uradnega dejanja 66.
 — ne brani nujnih ukrenitev 65.
 Nepristranost sodnika 72.
 Netilo pri zažigu 137.
 Nevarnost v odlogu, tedajno ravnanje 24, 64, 65, 71, 84,
 88, 89, 97, 119, 120, 141, 147, 177, 429.
 — da se blago izpridi 377.
 Neveljavnost pravnih poslov, izrek o njej 371.
 — posebno ženitve 371.
 — uradnih dejanj, glej ničnost.
 Neznani, postopek proti njim v vvodni preiskavi 87, 412.
 Ničnost, glej pritožba o ničnosti.
 Nosečnost uvažuje se pri prekem postopku 437.
 — glej bolezni.
 Notar, naznanila v kaz. postopku proti njim 83, 176
 Notarijat, zanj izprašani lahko postanejo kazenski zago-
 vorniki 39.
 Novci kovani če so popačeni ali ponarejeni 84, 136, 417.
 Novinci IV. št. 1, § 3.
 Novine, javni razglasi v njih 127, 379, 417, 424, 427, 431.
Občenje kazenskih sodišč 26, 27.
 — državnega pravdnštva 36.

- Občenje opraviteljev državnega pravdnštva I. 107.
- Občinski predstojnik sodeluje v kaz. postopku 24, 26, 36, 79, 80, 403, 404.
- objava proti njemu, odbernikom in služabnikom občine 83.
- Obdolženec, kdo je 38.
- njegovo zagovarjanje 39—45.
- njega poklic 173.
- — privod 174, 175, 452.
- — začasni pripor 175—179, 452, I. 23, 103.
- — preiskovalni zapor 180, 452, I. 24—27.
- — zašlišavanje 198—206, I. 22.
- — devanje pod obtožbo 207—219.
- Objektivni postopek v tiskovnih rečeh 493.
- Objest, glej nagajivost.
- Oblasti (pravice), kedo prouzroči njih izgubo 402, 408.
- Oblastva, njih razmerje do kaz. sodišč 24—28.
- javna, dolžnost naznaniti kaznjiva dejanja 84.
- učinek njih ovadbe 460.
- Obleka prijetega je preiskati I. 24.
- Obljuba, izpustitev iz zapora na njo 191, 193.
- Obnova kazenskega postopka 352—363.
- v korist obtožencu 353, 354.
- v škodo obtožencu 355, 356.
- postopek 357—363.
- odredi se uradoma 362, 363.
- proti odškodninski razsodbi 374.
- pri prestopkih 481.
- Oborožena sila, nje pomoč 28, 36, 436.
- pri potiri 415.
- Obravnavava, glej glavna razprava.
- Obstajenje obdolženca 25, 202, 204, 206, 355, 451.
- Obtežujoče okolnosti, vprašanja porotnikom o njih 322.
- Obtožba, temelj kazenskemu postopku 2.
- zasebna, določila o njej 2, 46, 52, 57, 67, 68, 72, 75, 79, 91, 97, 110, 112, 114, 120, 162, 172, 207, 217, 221, 222, 224, 230, 235, 236, 241, 251, 252, 255, 263, 270, 282, 283, 286, 298, 299, 304, 306, 316, 324, 327, 335, 352, 355, 357, 361, 363, 364, 383, 390, 394, 427, 450, 451, 456, 457, 459, 465, 468, 471, 473, 478, 487.
- Obtoženec, kdo je 38.
- njega odvod k glavni razpravi 220.

- Obtoženec, njega poziv in zašlišanje 220.
 — njega zašlišanje pri glavni razpravi 240, 245.
 — če oboli med glavno razpravo 275.
 — če je storil še kako kaznjivo dejanje 263, 279.
 — zaočni postopek proti njemu 422—428.
 Obtožitelj, njega predlog, brez katerega nij sodnega pre-
 ganjanja 2.
 — njega pravice 12, 52, 57, 63.
 — — med vvodno preiskavo 97, 109, 110, 113, 120, 123,
 162, 206.
 — — pri obtožitvi 207, 211.
 — — pri glavni razpravi 220—279.
 — — proti rabsodbi 280—296.
 — — pri poroti 297—351.
 — — glede obnovitve kaz. postopka 360, 361, 363, 364.
 — — pri zaočnem postopku 421—428.
 — — pri prestopkih 448—487.
 — — njega predlogi I. 11, 12.
 — zasebni, njega pravice 46, 49, 50.
 Obtožnica, nje vložitev 207, 208, I. 73, 74.
 — vgovor proti njej 208—216.
 — podanje nove 227.
 Obveščenje o nastopu kazni I. 34.
 — ob obsodbi 83, 399, 402, 452, I. 35.
 — varnostnemu oblastvu I. 36.
 — zasebnega udeleženca I. 37, 102.
 — zapovedano 48, 77—80, 83, 97, 110, 112, 120, 140,
 141, 142, 144, 147, 148, 178, 180, 208—210, 221, 354
 359, 365, 397, 399, 402, 404, 452, 471.
 Očrt ogleda 117.
 Odgovarjati, braniti se 203, 245.
 Odkazati pravdo 62, 63.
 Odklon sodnih osob 72—74, 216.
 — državnih pravdnikov 76.
 Odlog rabsodbe 332, 358, 374, 425.
 Odpuščenje kazni 411.
 Odpravek sodbe 270, 340.
 Odpravljenje od glavne razprave 233, 234, 241, 248, 250.
 Odreči se pričevanju 152.
 — pravnemu pomočku 210.
 — odškodnini 365.
 Odstop kazenskih reči 52, 56.

- Odsoten zasebni obtožitelj 46, 286.
 — zasebni udeleženec 47.
 — svedok in zvedenec 119, 159, 242, 243.
 — obdolženec 173, 174, 193.
 — obtoženec 234, 250, 286, 287, 291, 420.
 — zagovornik 274.
 — obdolženec pri prestopkih 452, 455, 459, 471, 478.
 Odstop od preganjanja 46, 48, 57, 89, 90, 109, 112, 211, 227, 259, 261, 263, 320, 321, 324, 352, I. 105.
 Odškodba, zahtevana 47.
 — dosojena 365—379.
 Odvetniki, sprejeti so v imenik zagovornikov 39.
 — objava v kazenskem postopku zoper nje 83, 84.
 — oproščeni so sodnega svedoštva 103.
 — nazvano o njih prijetji 176.
 Odvetniški odbor imenuje zagovornike 42.
 — ima disciplinarno oblast 236.
 Odvzeti pravdo 62, 63.
 — obdolžencu stvari I. 24.
 — železje 198, 239.
 Ogerska, pristojnost 54, 59.
 — izročitev tija 59, 421.
 — poziv svedokov od ondi 157.
 — zasledovanje pobeglih 415.
 Oglasitev napačna preiskuje inš sodi se pri okrajnih sodiščih stran 6.
 Ogleđ, kedaj je napraviti 98, 116.
 — zapisnik o njem 117.
 — zvedenci pri njem 118—122.
 — vodstvo ogleda 123—126.
 — pri ubojih in težkih telesnih poškodbah 127—133.
 — pri zmotenji uma 134.
 — pri rokopiših 135.
 — pri popačbi javnih upnih listov in kovanega denarja 136.
 — pri zažigu 137.
 — pri družih poškodbah 138.
 — pri glavni razpravi 254.
 — dotični zapisniki 252, 325.
 — pri prestopkih 452.
 Oklic, kedaj se izda 376, 424, 431.
 Oklicna doba 378.
 Oklicni postopek, glej zaočni postopek.

- Okoliš državnega pravdnika 31.
 Okovi obdolženca 188.
 Opominji, ki so storiti 165, 199, 203, 240, 247.
 Opravitelji državnega pravdnništva I. 87.
 — njih imenovanje I. 88, 89.
 — — prisega I. 90.
 — — nagrada I. 91—95.
 — — uradne dolžnosti I. 96.
 — — disciplinarna kazen I. 97—99.
 — — namestovanje I. 100.
 — — poslovanje I. 101—111.
 — — izkazi I. 112, 113.
 — nadzor istih I. 114.
 — njih občevanje sè žendarmerijo V. 7.
 Oprostitev obtoženca 259, 284, 317, 334, 337, 355, 359,
 360, 362, 363.
 — kako je zvršiti 396.
 — pri prekem postopku 443.
 — pri prestopkih 466.
 — v tiskovnem postopku 492.
 Oprostitev od dolžnosti svedočenja 151—153.
 — biti sodni svedok 103.
 — biti porotnik III. 4.
 Orožništvo, svedočenje orožnikov 161, 223, 383.
 — njega namen in pravice V. 1—15.
 — sodna oblast nad njim IV. 3, V. 10.
 — njega sestava V. 16—21.
 — vstop in izstop V. 22—33.
 — oprava in oborožba V. 34, 35.
 — plače in prejemki V. 36—41.
 — preskrbovanje V. 42—47.
 — ženitev orožnikov V. 47, 48.
 — vdove in sirot, orožnikov V. 49.
 Orožje je prijetim odvzeti I. 24.
 Osobe popis 416, 452, I. 24.
 — raziskava 139—142, I. 24.
 Ostavina, glej zapuščina.
 Oškodovanec, njegove pravice 47, 48, 50.
 — njega pristop h kazenskemu postopku 4, 172.
 — razsodila in naredbe o njegovih odškodninskih zahtevkih 365—379.
 Ovada kaznivih dejanj, dolžnost h temu 84—86.

- Ovada kaznjivih dejanj, pravica v to 86.
 — kje je napraviti 84, I. 9.
 — brezimna 87.
 — ravnanje z njimi I. 9, 10.
 Oznanila so napraviti 80, 127, 301, 359, 360, 376—379,
 404, 417, 418, 421—427, 431—433, 446, 493.
 Oznanilo rzsodbe, glej razglasitev.
- P**apirjev raziskava in zasega 97, 145, 452.
 Paroplovstvo, njega osobje je oproščeno biti sodna priča 103.
 Pažnja sodna 143
 Perilo snaži se ob troških zaprtega 387.
 Penzijon, glej pokojnina
 Perovodja, glej zapisnikar.
 Pečat sodni je pritisniti 98, 145.
 Pisma, glej listi.
 Plemstvo, njega izguba 402.
 Plača, naznanilo pri nje izgubi 402.
 Pobeg preiskovalnega jetnika 188, 416.
 — poskus in pripravljanje k istemu 175, 188, 195, 420.
 Pobotnice v kazenskih stvareh niso sploh proste koleka.
 Opomnja pri 380.
 Podpis zapisnikov 105, I. 17.
 Področje državnega pravdnika 30.
 Pogodbe, izrek neveljavnosti 371.
 Pogon preiskave prouzroči državni pravdnik 31.
 Poizvedbe nove 224.
 — zaradi obnovitve 352, 357, 362
 — pri prestopkih 451, 452
 Pokojnina, nje izguba 402.
 Pokop usmrtenega 127.
 — sodno usmrtenega 404.
 Pokvara na zdravji je zvedeniško oceniti 132.
 Policija, glej varnostno oblastvo.
 Policijski list osredni I. 79.
 Političnega okrajnega oblastva načelnik, ima pravico iz-
 reči prekosodni postopek 429.
 Pomiloščenje, dotični postopek 410, 411.
 — pri prestopkih 482.
 — pri obsodbah na smrt 341, 403.
 Pomnjivost dušna pri svedočenji 170.

- Pomočki (leki) pravni, poprimejo se lahko pri obveščujočem sodišči 81.
- proti ukrepom preiskovalnega sodnika in svetovalstvene zbo nice med vvodno p eiskavo 113—115.
 - proti obtožnici in sicer 209, 217, 284, 294, 346, 357, 364, 392, 395, 427, 461, 466 480
 - proti ukrepom med glavno razpravo 225, 229, 237, 238, 243, 270, 278.
 - proti razsodbi zbornega sodišča 280—296.
 - proti porotni sodbi 343—351.
 - v posebnih slučajih 359, 360, 364, 366, 378, 390, 396, 397, 400, 401, 410, 427, 445, 462.
 - proti razsodbam okrajnih sodišč 463—479, 481.
 - v kaz. postopku o tiskovnih rečeh 493, 494.
- Ponareja ali popačba javnih upnih listov in kovanih novcev, postopanje v dotični preiskavi 136.
- naznanila 83, 84, 417.
- Pooblaščenca zasebnega obtožitelja in udeleženca 50.
- obdolženca 455.
- Pooblastila v kaz. stvareh so nekolekovana 380.
- Popačba, glej ponareja.
- Popolnitev preiskave 21, 88, 112, 224, 227, 359, 421, 476.
- Poročevalec 69, 95, 287, 472.
- Poročila, ki so oddati 31, 37, 94, 95, 448, I. 56, 112.
- Porod, njega troški pri zaprtih 387.
- odlog kazni zaradi njega 398.
- Porote, kaj sodijo, vvajalni zakon čl. VI.
- njih ustavljenje, vvajalni zakon člen VII. in zakon pod II.
 - njih sodna oblast 14.
 - — postopek 297 - 351.
 - glej porotniki.
- Porotniki, njih izključenje 306.
- — odmet 308, 309.
 - — zapriseženje 313.
 - njim stavljena vprašanja 316 - 323.
 - njih posvetovanje in sklep 326 - 329.
 - — izrek.
 - kdo more biti III. 1, 2, 3.
 - komu ni treba biti III. 4.
 - njih prvotni imenik III. 5.
 - — letni imenik III. 11.

- Porotniki, njih dopolnilni imenik III. 14.
 — — službeni imenik III. 17.
 — globa izostalim III. 23.
 — njih potnina I. 41, III. 25.
 Porotniška klop, kako se ustanovi 302, 304—310.
 — za več kazenskih slučajev III. 22.
 Poroštvo, opuščenje zapora vsled njega 192—197.
 Posinovniki in posinovljenci obdolženca, so prosti pričevanja 152, 205.
 — vpliv tega razmerja 67, 69, 75, 120, 306.
 Poskus, stavljenje vprašanj o njem 320.
 Poslaniki vnani in njih pravo poslaniško osebje niso pod avstrijsko sodno oblastjo 61.
 Posvetovanje sodniških zborov 19, 20, 22, 35, 92.
 — pri glavni razpravi 272, 316, 341.
 — porotnikov 326—332.
 — o prekem postopku 442.
 Pošiljatve, zasega in odpretje 146—149, 452
 Poškodbe telesne, preiskava 132.
 Poškodovanja sploh, preiskavanja pri njih 138.
 Poštne ni v kazenskih stvareh 380.
 Poštni uradi zasegajo pošiljatve 146.
 Potira, zasledovanje z njo 141, 175—178.
 — zasledovanje storilca 415.
 Potniki, njih prestopki 452.
 Potnina, nje povrnitev 381, 383, 386.
 — porotnikov I. 41.
 Potnine uradnih slug 382.
 Potrdilo uradno se da 110, 141, 142, 373, 415.
 Pouk porotnikov 311, 325—327.
 — obdolženca 3, 41, 208, 209, 245, 268, 340, 397, 403, 461, 467.
 — zasebnega obtožitelja 112, 397, 467.
 — svedokov 152, 165.
 Povelje, sodno za raziskavo hiše in osebe 140, 141.
 — privodn. svedoka 159, 242.
 — — obdolženca 174, 175, 452.
 — — odsotnih 413
 — zaporno 45, 175, 176, 182.
 Povabila svedokom 150.
 — obdolžencu 173, 452.

- Povabila novih svedokov in zvedencev k glavni razpravi 222, 225, 254.
- predpisi o povabilih 8, 38, 79, 150, 156—160, 173, 220, 221, 223, 286, 381—383, 386, 413, 420, 422, 423, 427, 452, 454, 459, 471.
- dostavljenje I. 21.
- Poziv, glej povabila.
- Pozvedbe vvodne 9, 10, 84—90.
- Pravice, glej oblasti.
- Pravni pomočnik je dovoljen 45, 50, 108.
- Pravni posel, izrek njegove neveljavnosti 371.
- Pravokrepnost je potrditi 373.
- Pravosodni minister, kako sodeluje v kaz. postopku 30, 33, 37, 39, 59, 136, 157, 187, 230, 341, 406, 411, 419, 421, 430, 438.
- Prazniki, njih pomen 6, 273, 403.
- Prebivališče, prepoved zapustiti je 182.
- glej stanovališče.
- Predlogi, strank med glavno razpravo 238.
- obtožitelja I. 11, 12.
- Predmeti zločina, njih shramba 98.
- kaj je z njimi ukreniti v kazenskem postopku 116, 122, 136, 139, 141, 143, 144, 168, 201, 239, 253, 325.
- — ako se dobe 175, 177, 178, 201, 206.
- — po sklenjenem postopku 367, 368, 377, 378, 379, 408, 414, 417, 428.
- njih uničenje 492.
- Pregledavanje spisov, njega dopuščenje 82.
- Pregon predlaga državni pravdnik.
- odreče isti 48.
- iznebiti obdolženca 89.
- Pregreški, postopek radi njih vrši se pri zbornem sodišči 11.
- Preiskava vvodna, namen 91.
- uvet vpeljavi 92.
- popolnitev 224, 225, 227.
- vpliv državnega pravdnništva I. 71.
- sicer, glej preiskovalni sodnik.
- Preiskovalni jetniki, ravnanje z njimi 183—189.
- Preiskovalna sodišča 10, 11, 12.
- Preiskovalni sodnik, imenovanje 11.
- subsidijarna obtožba pred njim 48.

- Preiskovalni sodnik, njega izključenje 68, 69.
- njega stanje 88, 89
 - ustavljenje vvodnih pozvedeb 90.
 - delokrog pri vvodni preiskavi 92, 93.
 - dotične pravice in dolžnosti 94—108.
 - konča ali sklene vvodno preiskavo 109—112.
 - pravni pomočki proti njega ukretnitvam 113—115.
 - ravnanje pri poizvedavanji dogodka 119—136.
 - nadaljno delovanje 137—217.
 - druge njegove odredbe 357, 367, 368, 375—379, 415—417.
- Preiskovalni zapor, ukrenitev 180, 452.
- proti vojakom 180.
 - konec 190—197.
 - sprejem I. 24.
- Preizročevanje, glej delegiranje
- Prejemki (iz blagajnic), glej plača.
- Preki postopek, vpeljava 429—436.
- postopanje 437—445.
 - preklic 446.
- Preklic obstajenja 245.
- Preložitev glavne razprave 226, 242, 262, 263, 273—276, 427, 454.
- Premoženje uvaža se 7, 41, 185, 192, 391.
- Prepisi iz spisov 45, 77, 78, 82, 85, 115.
- Prestave, glej prevodi.
- Prestopki, postopek 447—487.
- obtožba 448—449, I. 87—114.
 - redni postopek 450—459.
 - mandatni postopek 460—462.
 - pravni pomočki 463—479.
 - obnovitev 480.
 - pritožbe 481.
 - izvršba kazni 482.
- Pretrganje, kazni ni dovoljeno 401.
- glavne razprave 273, 278.
 - prekega sode 439.
- Prevode na sodni jezik ima preskrbeti sodnik 100.
- Prevodni troški 381, 382, 406.
- Preživljevalni prispevki prijetih 391.
- Priča, glej svedok 150.
- Pričevanje, oprostitev istega 151—153.
- braniti se 160.

- Pričevanje, oproščenje 169, 171.
 Prigon obdolžencev I. 23, 103.
 Prijetje začasno 175—179, 452.
 Priobčila sodišč 83, 158, 176, 236, 399, 402, 407, 408, 417, 452, I. 34, 35, 36.
 — državnega pravdnštva I. 68, 69.
 — pri opraviteljih državnega pravdnštva I. 101.
 Prapor začasni, obdolženca 175—179, 181, 452.
 — konec 190—197.
 — glej zapor.
 Priprega, priprava in prostost mitnine 380.
 Prisega svedokov, kedaj je storiti 169, 170, 247, 453.
 — službena 453.
 Prispoznanje oseb in reči 98, 105, 116, 127, 136, 168, 201, 239, 253, 367, 375, 428.
 Pristnost listine ali rokopisa 185.
 Pristojbine dostavljanj in potov 382.
 — svedokov 383.
 — zvedencev 384, 386.
 — tolmačev 385, 386.
 — zastopnikov 393—395.
 — rablja I. 55.
 — se ne plačujejo 380.
 Pristojnost, kazenskih sodišč 51—66.
 — traja 53.
 — prepri o njej 64.
 — vpljiva na veljavo uradnih opravil 65, 66.
 — pri obtožbi 207, 208, 212—219.
 — uzrok ničevosti 281, 288, 344, 468.
 — v tiskovnih rečeh 484—486.
 Pritožba o ničnosti, proti razsodbi zbor sodišča, vzroki 281.
 — v obrano zakona 33.
 — kdo jo sme poprijeti 282.
 — dotično postopanje 284—293.
 — obrok v to 284.
 — zjedinjenje z vzklicem 296.
 — proti razsodbam porote 344.
 — dotično postopanje 347—351.
 — pri pr. stopkih 479.
 Pritožba proti sodnim naredbam 39, 45, 49, 63, 64, 74, 76, 113, 114, 187, 189, 197, 210, 352, 357, 392, 395, 411, 480, 481, 487, 489, 491, 494.

- Pritožba proti sodnim naredbam, glej pravni pomočki.
 Privod obdolženca 174, 175.
 Privodno povelje, svedokom 159, 242.
 — obdolžencem 174, 175, 452.
 — odsotnim 413.
 Priznanilo glej priobčila.
 Prodajovina, kako zapade 408.
 Profesorji kot zagovorniki 39.
 — kot zvedenci 119, 384.
 — niso porotniki III. 4.
 Prošnje za milost poslovanje z njimi 410, 411.
 — pri prekem postopku 445.
 — pri prestopkih 482.
 Prvosednik pri glavni razpravi, uradna opravila 232—238.
 — pri porotah 311.
 — izkazi njegovi I 60.
 Psovanja pri glavni razpravi 235.
 Ptaje blago, njega popis 375, 376.
 Punt, deležniki punta 181.
 — odškodnina pri njem 370.
 — prekosodni prestoppek radi njega 429.
- R**anocelniki, njih pristojbine 384.
 — kot zvedenci 128, 132.
 Razglasi, glej oznanila.
 Razglasitev razzodbe 231, 234, 238, 268, 269, 291, 340,
 403, 427, 442, 458.
 — družih odredob 77.
 Raziskava hišna ali osebna 139—142.
 — pisem 145.
 — obdolženca I. 24.
 Razkaznica 405, I. 33.
 Razločitev postopka pri zvezi več kazenskih reči 57, 58.
 — jetnikov 184.
 Razlogi razzodilni 238, 268, 270, 281, 291, 458.
 Razparanje trupla 128.
 Razprava, glej glavna razprava.
 Razzodba sodnega dvora, temelji 258.
 — prijave o njej 83, 399, 402.
 — oprostilna 259, 317, 334.
 — kaznilna, vsebina 260.
 — nepristojnost 261.

- Razsodba sodnega dvora, na denarno kazen 266.
 -- razglasitev, odpravek 268—270.
 — izpravek 270.
 — pravni pomočki 280—296.
 — povotnega sodišča 333—342.
 — pomočki zoper zadnjo 343—351.
 — izvršba 396—409, 482.
 Reči, oškodovančeve vrnejo se 367.
 — neznanih lastnikov 375—379.
 — njih hranitev 98, I. 32.
 — pripoznanje 168, 201, 253.
 — cenitev 99, 369.
 — opis 417.
 Redi počastilni, naznanila v kazenskem postopku zoper
 , njih imetnike 83.
 — njih izguba 402.
 Referent, glej poročevalec.
 Rekruti, glej novinci.
 Rejenci in redniki obdolženca, prosti so dolžnosti pri-
 čevanja 152.
 Rezervisti, njih sodna oblast III 1 § 3.
 Roditelji, glej sorodniki.
 Rojstveni kraj, je povedati 166, 199.
 — naznaniti je 438.
 Roka, nje podanje, pri sodnih svedokih 102.
 — — pri porotnikih 313.
 — — pri prestopkih 453.
 Roki, občna določila 6.
 — zamujeni, postavljenje v prejšnji stan 364.
 — zapadni I. 14, 15.
 Rokopisi, njih preskušnja 135, 201.
 Ročno znamenje, na zapisniku 105, I. 17.
 Rudokopi, poziv na zaslišauje 158.
 — njih prijetje 176.
- S**edež pri zaslišavanji 162, 198, 233.
 Seje, tajne 113, 114, 210, 217, 229, 231, 257, 286, 287,
 294, 304, 336, 357, 442, 463, 470.
 — glej posvetovanje.
 Senati, kako se določajo 18.
 Sklep, glej posvetovanje.
 Služabniki varnostnih oblastev 36, 382.

- Služabniki javni, njih poklic in prijetje 158, 176, 402.
 — njih pristojbine 382.
 — — posledica njih objav 460.
 Službujoči v javni službi, njih poziv za svedoka 158.
 — naznanilo o njih prijetji 176.
 Smrt obdolženca 283, 354, 389, 465.
 — svedoka 251.
 — sumna, priznanilo 84.
 — poizvedbe 127—131.
 Smrtna razsodba, nje propisi 339, 341.
 — izvršba 403, 404.
 — pri prekem sodu 432—436.
 — da se v tisek 404.
 — troški I. 55.
 Sodišča okrajna, njih delokrog, vvod VIII.
 — njih kazenskosaodna oblast 8, 9, 12, 31, 32, 52, 74, 81, 484.
 — nje ustavljenje pri vvodnih preiskavah 109.
 — dolžnosti pri ovadbi kaznjivega dejanja 84, 88, 89.
 — sodelovanje v nadaljnem postopanju 93, 95, 156, 178, 220, 221, 288, 301, 356, 357, 415, 417.
 — postopanje njih pri prestopkih 447—482.
 — obtožba pri njih 448, 449.
 — redni postopek pri njih 450—459.
 — postopek s kazenskim nalogom 460—462.
 — pravni pomočki proti njih razsodbam 463—479.
 — obnova pri njih 480.
 — pritožbe proti njih razsodilom 481.
 — zvrševanje kazni 482.
 — naznanila državnemu pravdnistvu I. 84.
 — njih zapiski in kazala I. 56, 57
 — — poslovni izkazi I. 62, 63.
 — za mesta delegovana, njih sodna oblast 9, 485.
 — jedinoosobna 9.
 — zborna 10.
 — vzklicna 10, 13, 463, 15, 289, 294.
 Sodna oblast v kazenskih rečeh 8.
 Sodni dvor prve stopinje, njega poslovanje 10—13.
 — kot vzklicno sodišče 468—480.
 — druge stopinje, njegova sodna oblast 15.
 — — zapiski I. 58.
 — — izkazi I. 64, 65.

Sodni dvor druge stopinje, razsodi v vgovoru proti obtožnici 210—215, 218, 219.

— najvišji kot kasacijski dvor 16

Sodni svedoki, kedaj jih treba 102, 103, 105, 108, 116, 142, 198.

— nimajo biti porotniki 306.

— pri prestopkih 452

— njih imenovanje I. 19.

Sodnik, priznanila zoper njega 83, 176.

Sodniški zbori, sestava in glasovanje 17—22.

— število glasovalcev 9, 12, 13, 15, 16, 17, 216, 243, 281, 292, 344.

Sokrivci, sodna pristojnost 55—58.

— v preiskavi 170, 184, 213.

— pri glavni razpravi 247, 248, 250, 252, 320, 332.

— pri vzklici in pritožbi ničnosti 290, 295, 477.

— pri obnovitvi 359.

— pri obsodbi na smrt 404.

— pri zaočnem postopku 428

— pri prekem postopku 434, 441.

Soočanje svedokov 168, 248.

— sè obdolžencem 205, 248

Sorodstvo, obtoženca, ozir nanj 7, 142, 148, 391, 404.

— — sorodnikov obisk 186, 403.

— — dostavljenja istim 80, 424, 427.

— njega pomen sicer 67, 69, 75, 120, 152, 186, 205, 282, 283, 306, 354, 404, 424, 465.

Sovraštvo svedoka 170.

Spisi, njih predlaga 48, 90, 112, 115, 210, 285, 294, 296, 341, 362, 364, 410, 411, 427, 443, 445

— njih čitanje 252, 472.

— njih hranjenje pri sodiščih I. 40.

— pri opraviteljih državnega pravnictva I. 110.

— vpogled v nje 34, 45, 46, 47, 82, 85, 123, 224, 271, 325, I. 81, 108.

Spodobnost, ozir na njo 122, 133, 142, 229, 233

Spoved, nje zamolčljivost 151.

Stanovališče, ozir nanj 52, 54, 59, 79—81, 85, 156, 193, 413, 424.

Stanovanje, zaslišanje v njem 154

Stariši, glej roditelji.

Starost, glej doba.

- Stavek kazni je uvažati 207, 255, 260, 263, 270, 281, 283, 292, 320, 321, 322, 338, 344, 353, 356, 360, 362, 410, 423.
- Storilec, neznan, odsoten pobegljki 412—428.
- Stranke, kedo razsodi o njih predlogih pri glavni razpravi 238.
- govori pri glavni razpravi 255, 256.
 - — pri poroti 324.
- Strupi, ogled radi njih 122, 131.
- Subsidijsna obtožba glej zasbna obtožba.
- Sugestivna vprašanja redno niso staviti 167, 200.
- Svaštvo uvažuje se 67, 69, 75, 120, 152, 205, 306.
- Svedoki, zaslišavanje 150—172
- v inozemstvu 157.
 - poziv 150, 158.
 - kateri niso zaslišati 151.
 - ki se lahko odpovejo svedočenju 152, 153.
 - zaslišavanje izven sodišča 156, 157.
 - kazen 159.
 - braniti se svedočenja ali prisege 160.
 - zaslišavanje vojakov 161, 223.
 - tolmači 163.
 - soočenje 168.
 - zapriseženje 169—171, 453.
 - novi k glavni razpravi 222, 254.
 - zaslišavanje pri glavni razpravi 241, 247—251, 453
 - izostanje od glavne razprave 242, 243.
 - ravnanje pri krivem pričevanju 277.
 - pristojbine 383.
- Svetovalstvena zbornica 10, 12, 18.
- sodeluje v kazenskih stvareh, splošno 40, 43, 45, 48, 49, 59, 64, 74.
 - v vodni preiskavi 92, 94, 95, 97, 108, 109, 112, 113, 126, 145, 147, 192, 196.
 - pripomočki zoper nje sklepe v vodni preiskavi 114, 115.
 - sodeluje pred glavno razpravo 208, 210, 225, 226, 227.
 - pri preložitvi porotne razprave 299.
 - pri obnovitvi 352.
 - pri iskalnih listih 416.
 - pri zaočnem postopku 425.
 - nje poslovanje I. 5—8.
 - nje kazalo I. 59.

Škoda iz kaznjivega dejanja je vgotoviti 99.
Škof, glej vladika.

Terjatve zasebnopravne 4, 365, 379.

Tiralica, glej iskalni list

Tiskovine, njih zasega 487—491.

— prepoved razširjati jih 492—494.

Tiskovne reči, dotični postopek 483—494.

— — pristojnost 484—486.

Tolmač, njega uporaba 100.

— pri zaslišavanju svedokov 163, 164, 193.

— njega pristojbina 381, 385, 388.

Troški kazenskega postopka 380—395.

— ki jih plača obdolženec 381

— povrnitev 389—392.

— iztirjanje 409.

— izvršitve I. 42—47.

— usmrtenja I. 55.

— sestave porotnikov, glej porotniki.

Trgovci, naznanila v kazenskem postopku o njih 83.

Ubežni, postopek zoper nje med vvodno preiskavo
 414—420.

— po sklepu iste 421.

— zaočni postopek zoper iste 422—428.

Učenci, priznanilo v kazenskem postopku 83.

Učitelji javni, naznanila v kazenskem postopku 83.

— niso porotniki III. 4.

Udeleženec zasebni, pravice 46, 48, 50.

— predpisi 2, 4, 47, 48, 49, 68, 72, 75, 79, 110, 162,
 221, 222, 224, 230, 235, 236, 241, 249, 255, 270, 304,
 306, 324, 335, 359, 365, 366, 367, 372, 373, 383, 390,
 393, 394, 449, 457, 465, 471, 473.

— njega obveščanje I. 37, 102.

Uklepanje jetnikov preiskovalnih 188, 198, 239.

Um zmoten obdolženca 134.

Umobolje, preiskava pri negotovosti 134.

— njega hlinjenje (simuliranje) 203.

Umor, preki postopek radi njega 430.

Uničenje, predmetov, izvršba 408.

— tiskovin 492.

Upor prvosedniku 233.

- Uradi javni morajo naznaniti kazenska dejanja 84.
 Uradni služabniki, njih pristojbine 382.
 Uradniki, naznanila o kazenskem postopku zoper nje
 83, 399, 402.
 — kot zagovorniki 39.
 — so prosti dolžnosti biti sodni svedok 103.
 — zaslišanje in prijetje istih 158, 176, 402.
 — njih pristojbine 382, 385
 — dokazilna moč njih izpovedb 453.
 — državnega pravdnštva I. 87—144.
 Uradoma je postopati, sploh 5, 24, 33, 34, 41, 42, 57.
 — — v vvodnem preiskavanji 84, 86, 87, 89, 93, 96,
 108, 114, 144
 — — pri obtožitvi 213.
 — — pri glavni razpravi 220, 227, 229, 235, 236, 254,
 290, 295.
 — — sicer 360, 362, 365, 440, 452, 477.
 Ustavljenje vvodne preiskave 109—112.
 — začasno porot II.
 Usmrtitve, ogled 127—131.
 Usmrtenje 339.
 — izvršitev 403, 404.
 — pristojbine I. 55.
- Varni sprevod 419.**
 Varnostna oblastva sodelujejo v kazenskem postopku
 24, 25, 36, 86—88, 140, 141, 177, 404, 415, 417.
 — — v tiskovnih stvareh 487.
 Varovanec obdolženca je prost svedočenja 152.
 Varuh obdolženca je prost svedočenja 152.
 Varstvo njega vpoštevanje 39, 67, 69, 75, 120, 152, 205,
 282, 283, 306, 354, 424, 465.
 Varščina, vzdiga zapor 192—197.
 — daje varni sprevod 419.
 Veljavnost kazenskopravnega postopka, početek. Vvod I. II.
 — prejšnega. Vvod III. IV. V.
 Vedenje nespodobno pri glavni razpravi 233—237.
 Velika izdaja, povračilo škode 370.
 Veščak, glej zvedenec.
 Vgovor proti obtožnici 208, 209.
 — rzsodilo o njem 210—215.
 — proti kontumačni rzsodbi okrajnih sodišč 487.

- Vgovor v mandatnem postopku pred okr. sodišči 461, 462.
 — proti prepovedi razširjati tiskovino 493, 494.
 — proti kazni porotnika če je izostal III. 23.
- Višje deželno sodišče, delovanje v kazenskih stvareh 8, 15, 17—23, 27, 29, 32, 35, 39, 48, 49, 59, 62—64, 69, 74, 109, 114, 190, 194, 197, 208, 210—219, 236, 280, 283, 294—297, 301, 343, 345, 346, 352, 357, 359, 360, 364, 384, 387, 392, 395, 401, 406, 410, 411, 417, 421, 427, 429, 450, 454.
 — poslovni izkaz I. 66.
- Višji državni pravdnik pri dvornem sodišči II. stop. 29.
 — delokrog 31—33, 37, 59, 62, 217, 410, 411, 419, 427, 446.
- Višje državno pravdnništvo, poslovni izkaz I. 86.
- Vlačugarji zapró se 175, 180, 452.
- Vladika, priznanila mu 83, 402.
- Vojaki, pripomoč istih 28, 36, 382, 436.
- Vojno osebje, naznanila v kazenskem postopku 83.
 — zaslišanje kot svedoki 161, 223.
 — preiskovalni zapor 180.
 — svedočbine 383.
 — preki postopek 431, 438.
- Vojna sodna oblast v kazenskih stvareh 60.
 — dotični zakon IV.
 — zasliševanje oseb, njej podložnih 161, 223.
 — postopanje proti njim, če mote glavno razpravo 233.
 — obsodba njej podložnih oseb pred civilnim sodiščem je ničeva. (Razs. kas. sod. 25. jan. 1875 št. 13.466.)
- Voznine, glej prevodni troški.
- Vprašanja svedokom 166, 167.
 — zvedencem 123.
 — poškodovancu 172.
 — obdolžencu 199, 200.
 — porotnikom, posvetovanje 316.
 — — vsebina 318—322.
 — — oblika 323.
 — smejo se staviti pri glavni razpravi 249, 350.
 — — porotnikom 316—323.
- Vprašanje predhodno 20.
- Vprašanje o krivdi porotnikom 318, 329.
 — glasovanje o njem 22.
 — ločiti je od vprašanja zaradi kazni 256.
- Vročba, glej dostava.

Vstaja, deležniki nje 181.

— odškodnina pri njej 370.

Vzklicna sodišča, dotična sodna oblast zbornih sodišč
prve stopinje 10, 13, 463.

— — zbornih sodišč druge stopinje 15, 280, 294.

Vzklic proti razsodbi zbornega sodišča 283.

— rok k temu 294.

— postopanje pri njem 294—296.

— proti razsodbam porotnih sodišč 345.

— proti razsodbam okrajnih sodišč 463—468.

— — postopek dotični 469—180.

Vzroki, glej razlogi.

Zagovornik obdolženca 39—45.

— postavi se 41—44, 220, 347, 440, 452.

— pravice in dolžnosti 45, 67—69, 75, 97, 116, 123, 152,
209, 220, 221, 224, 226, 230, 236, 249, 255, 256, 270,
271, 274, 286, 287, 304, 306, 316, 324, 327, 335, 340,
344, 347, 381, 393—395, 404, 421, 441, 452, 455, 457,
471, 473.

Zagovornikov imenik 39, 43, I. 20.

Začetek kazenskega postopka, naznanilo o njem 83.

— vvodne preiskave 91—95.

— novih pozvedeb 224, 225.

— obnove kazenskega postopka 357.

— zaočnega postopka 422.

— prekosodnega postopka 429—436.

Zamolčljivost, duhovska 151.

— uradnikov 151.

Zaočni postopek proti odsotnim in ubežnim 422—428.

— pri prestopkih 459, 478.

Zapad blaga, izvršba 408.

— razsodilo o njem 113, 260.

Zapiski, okrajnih sodišč I. 56, 57.

— dvornih sodišč I. 58, 61.

— sovetniških zbornic I. 59.

— prvosednika I. 60.

Zapisnik, v vvodni preiskavi 101—107, I. 16—18.

— pri glavni razpravi 271, 272.

— pred porotami 342.

— pri prekem postopku 444.

— pri prestopkih 452.

- Zapisnik o jetnikih (zaprtih) I. 28.
 — posvetovalni, vpogled vanj 45.
 Zapisnikar, treba ga je 23, 67, 68, 70, 72, 101, 142, 270, 327, 404, 435, 444, 452.
 Zapor, iz istega izpuščeni 7.
 — ki ga ukrenejo varnostna oblastva 24.
 — pristojnost vsled njega 52, 54, 58.
 — pri zahtevi za izročitev 59.
 — pri okrajnem sodišči 89.
 — pritožba proti 114, 197.
 — naznanilo o njem 176, 402.
 — preiskovalni 179, 180.
 — isti proti vojakom 180.
 — pri razširjenih zločinih 181.
 — radi nepokornosti 182.
 — njega izvršitev 183—189.
 — — konec 190—197.
 — sklep o njem pri obtožitvi 207, 208, 210, 214, 220, 227.
 — pri obnovitvi 361.
 — pri prestopkih 452.
 — obdolženca I. 24—27.
 Zaporno povelje 45, 175, 176, 182.
 Zapreke glavni razpravi 226, 242, 243, 252, 276, 455.
 — postavljenje v prejšni stan radi njih 364.
 — izvršiti sodbo 397, 403.
 Zapriseženje, zvedencev 121.
 — svedokov 171.
 — kedaj je storiti 169, 170, 453.
 — njega oblika 171.
 — njega oproščenje 170.
 — pri glavni razpravi 247.
 — porotnikov 313.
 — uradnikov državnega pravdnštva III. 7.
 — opravnikov državnega pravdnštva I. 90.
 Zaposila kazenskih sodišč 26, 27.
 Zaprti, predpisi o njih I. 23—31.
 — zapisnik o njih I. 28.
 — previdnosti I. 29.
 — njih obisk in raziskava I. 24.
 — prošnje in pritožbe 187.
 — hrana I. 29.
 — ubežni 416.

- Zaprta, priznanilo porodov in smrti 83.
 Zapuščina obdolženca 389.
 Zasebna obtožba 2, 48, 49, 57, 172, 390, 393, 449, I.
 37—39, 75, 102.
 Zasega reči 143, 144.
 — listov 145.
 — pisem in drugih poslatev 146—149, 452.
 — tiskovin 487—491.
 Zastaranje uvaža se 213, 259, 317, 352, 379.
 Zastopnik v kazenskih rečeh, pravica odtegniti mu za-
 stopanje 236.
 — — njega troški 393—395.
 — — ubogih 41, 393.
 Zaupni možje pri tajni glavni razpravi 230.
 Zaslužek obsojenca je vpoštevati 7, 391.
 Zažig, preki sod radi njega 430.
 — preiskave pri njem 137.
 Zdravniki oproščeni so sodnega svedoštva 103.
 — kot zvedenci v kazenskem postopku 116—134, 158,
 176, 402.
 — njih obisk 186, 404, 436.
 — njih pristojbine 384.
 Zdravniki vojaški smejo se porabiti za zvedence, pristoj-
 bine so jim iste kakor civilnim 119.
 Zdržanje od glasovanja 22.
 — sodnih dejanj 71, 76.
 Zmota svedoka 170.
 Znižanje kazni 338, 410—411.
 — globe svedoku ali zvedencu 243.
 Zvedenci, pri ogledu 118.
 — kedo more biti 119, 120.
 — zapriseženje 121.
 — poslovanje 122—126.
 — novi pri glavni razpravi 222, 254.
 — zaslišanje pri glavni razpravi 241, 247—251.
 — izostanje od glavne razprave 242, 243.
 — pristojbine 384, 386.
 — pri prestopkih 452, 470.
 Zvršilnost kaz. rzsodila o zasebnopravnih tirjatvah 373
 — prošnja, da se ustavi 374.

Zendarmerija, glej orožništvo.

Železnice, naznanila istim v kazenskem postopku 83, 402.

— njih služabniki prosti so sodnega pričevanja 103.

— — dolžnosti biti porotniki III. 3.

Ženitev, razsodilo o veljavnosti 5.

— izrek o njeni neveljavnosti 371.

Ženitni (zakonski) drug je oproščen pričevanja 152, 205.

— njega pravni pomočki 282, 283, 354, 465.

— je izključen v kazenski pravdi 67, 69, 75, 120, 306.

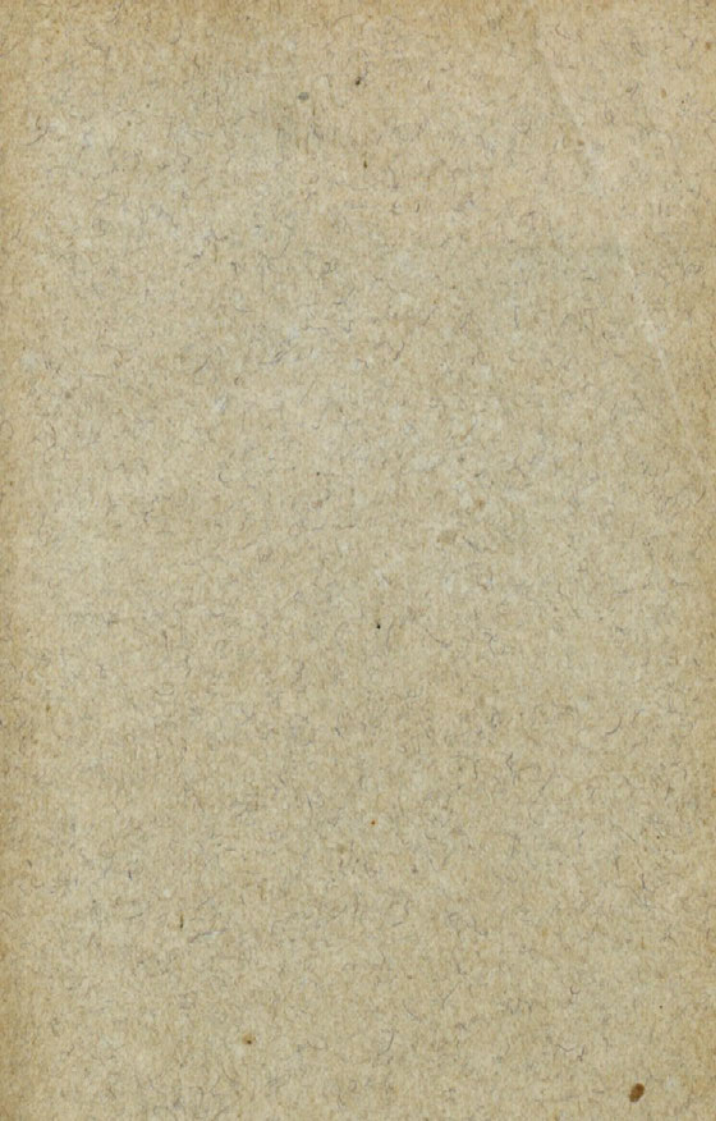
Ženske, njih telesno pregledanje 133.

Živinozdravnik okrajni kot sodni zvedenec 119.

Tiskovni pogreški.

Na strani V.	vrsta 4.	naj stoji:	§. 252, mesto §. 152.
" "	45.	" 7.	" " upnik, " dolžnik.
" "	83.	" 15.	" " „v osem in štiridesetih“, mesto: v štiri in dvajsetih.
" "	84.	" 7.	od spodaj naj stoji: ali če, mesto: ter.
" "	172.	" 9.	od spodaj naj stoji: omenjenimi, mesto: omenjeni.
" "	288.	" 7.	od spodaj naj stoji: — 303 voj. kaz. zak., mesto: — 403 voj. kaz. zak.).





NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS



00000373844

